XAVIER de MONTÉPIN

MASCA NEAGRĂ

Xavier de Montépin

Masca neagră

Traducere de Nicolae Constantinescu
Editura Amalgama
2015

Copertă: Virgiliu Păcureţu
Versiune digitală: Andreea Constantinescu

ISBN ePub iBooks: 978-606-93412-7-8
ISBN ePub Google play: 978-606-8679-21-1

email: editura@amalgama.ro
www.amalgama.ro

Toate drepturile asupra prezentei ediţii aparţin editurii amalgama.

PARTEA ÎNTÂI

Noaptea de 17 ianuarie

1

Era noapte.

Pierre Pros îşi lipi buzele de gura mută şi îngheţată a cadavrului, apoi îngenunche lângă leagăn şi, el care nu se putuse ruga lui Dumnezeu să-i cruţe copilul, se rugă acum cu ardoare să-l trimită lângă Tienette.

În ziua de 14 ianuarie 1620, Tienette murise născând o fetiţă. Viaţa îl lovise cu cruzime – după soţie, iată că şi fiica lui părăsea această lume lăsându-l singur.

Rugăciunea nu ţinu mult, deoarece o întrerupse o larmă bruscă şi neaşteptată. Uşa casei se deschise cu zgomot.

Pierre ridică capul şi văzu în faţa lui, cu uimire dar fără frică, trei oameni înfăşuraţi în mantii negre şi lungi, purtând pe cap pălării spaniole cu borurile largi. Şi, în mod cât se poate de ciudat, necunoscuţii îşi ascundeau feţele sub măşti de catifea neagră.

Unul dintre aceşti oameni se deosebea de ceilalţi. Deşi era îmbrăcat ca şi ei, atitudinea, braţele încrucişate pe piept şi strălucirea privirii, care se vedea lucind prin găurile măştii, vădeau obişnuinţa de a porunci.

Cine ar fi afirmat că aceşti trei oameni nu erau egali, nu s-ar fi înşelat. În faţa lui Pierre se găseau un gentilom şi doi servitori.

Desigur, o asemenea apariţie, la acea oră şi în acea noapte îngrozitoare, putea să-l înspăimânte şi pe bărbatul cel mai curajos. Numai că un om copleşit de deznădejde

pierde pe moment sentimentul fricii şi acest lucru nu este greu de înțeles.

Pierre Pros întrebă cu o voce pe care durerile o slăbiseră, dar care nu tremura:

— Oricine ați fi, bun venit în trista mea locuință şi spuneți-mi ce doriți...

Acela care părea stăpânul celorlalți şi pe care îl vom numi de acum înainte Masca Neagră, răspunse cu o voce hotărâtă:

— Căutăm un om cu numele de Pierre Pros.

— Vă aflați în casa lui.

— Dumneata eşti acel om ?

— Da, eu sunt.

— Practici medicina şi eşti considerat îndemânatic în arta de a vindeca...

— Sunt doctor, într-adevăr, dar nu mă laud că aş fi chiar atât de îndemânatic. Dacă, câteodată, Dumnezeu s-a folosit de mâna mea să vindece, el şi nu eu trebuie lăuda.

— Cineva are nevoie de dumneata, reluă Masca Neagră. Pregăteşte-te să mă urmezi!

— În noaptea asta?

— Imediat chiar.

— E peste putință...

— Peste putință, zici! De ce?

— Pentru că în acest moment îmi lipseşte curajul şi puterea, aproape că şi încrederea în Dumnezeu... Priveşte-mă, dumneata care îmi vorbeşti, şi vei vedea că nu am aerul unui om viu, ci par mai curând un mort ieşit din groapă.

— Ce ți s-a întâmplat de eşti aşa de nenorocit?

— Mi s-a întâmplat ceea ce niciun om, oricât de rău şi răzbunător ar fi, nu i-ar dori nici celui mai mare duşman al lui. Aveam o soție pe care o iubeam din tot sufletul şi de o sută de ori mai mult decât viața... Această femeie mi-a născut o fetiță. Acum trei zile, aceşti doi îngeri ai locuinței

mele erau aici, vii, aproape de mine. Sânt trei zile de când mama a murit... şi au trecut abia cinci minute de când fetiţa a urmat acelaşi drum. Vezi că am dreptul să-ţi răspund aşa cum ţi-am răspuns, pentru că am pierdut totul şi nu pot să te urmez.

Masca Neagră se apropie de leagăn şi privi copilul a cărui faţă se albăstrise repede.

— Ai mai vorbit cu cineva în noaptea asta? întrebă el, în cele din urmă.

— Cu nimeni în afară de dumneavoastră.

— Aşadar, nimeni nu ştie că acest copil a murit?

— Nimeni.

— Foarte bine.

— Dar ce vă pasă? murmură Pierre Pros, înspăimântat de aceste întrebări.

Masca Neagră nu răspunse. Făcu un semn unuia dintre cei doi oameni care îl însoţeau şi care purta un felinar de os. Omul se apropie.

Masca Neagră schimbă câteva cuvinte foarte încet cu el apoi, întorcându-se spre doctor, îi zise cu o voce poruncitoare:

— Dă-i acestui om o sapă sau târnăcop, în sfârşit, o unealtă de grădinărit cu care să poată săpa pământul.

— Uneltele de care întrebaţi se găsesc în cealaltă cameră. Dar ce vreţi să faceţi cu ele?

Masca Neagră nu răspunse la această întrebare, după cum nu răspunse nici la cea care îi fusese adresată cu un moment înainte.

Făcu un nou semn şi cei doi oameni mascaţi ieşiră în acelaşi timp din cameră.

Masca Neagră se apropie de fereastră şi, acolo, mut, nemişcat, îşi îndreptă privirea spre o parte a curţii unde nu

întârzie să apară slaba lumină a felinarului ce tremura în vântul răscolitor al furtunii de afară.

Unul dintre necunoscuți ținea felinarul, pe când celălalt făcea un lucru bizar, folosindu-se de o sapă şi un târnăcop. După ce îndepărtă zăpada, omul săpă în pământ o groapă largă de 35 de centimetri, lungă de 70 şi adâncă de 1 metru.

De fiecare parte a acestei gropi îngrămădise pământul şi pietrele scoase din ea.

După ce terminară această treabă, oamenii mascați, părăsiră curtea, lumina dispăru şi, după un moment, zgomotul de paşi din camera alăturată anunță întoarcerea lor.

Pierre Pros căzuse din nou într-o amorțeală dureroasă şi părea să fi uitat cu totul că nu era singur.

Masca Neagră se apropie de el şi îi atinse uşor umărul.

Doctorul nu se mişcă. Ridică încet capul, îşi îndreptă privirea spre acel vizitator şi întrebă:

— Ce mai vrei de la mine?

Masca Neagră se întoarse către leagăn şi arătă micul cadavru.

— Vrei să îngropi chiar dumneata acest copil sau să-l pun pe unul din oamenii mei? îl întrebă pe Pierre.

— Să îngrop copilul? Noaptea este suficient de mare, am destul timp până la ziuă şi nu vreau să mă despart atât de iute de acest biet trup!

— În cinci minute, acest corp se va odihni în groapa săpată pentru el la porunca mea, zise necunoscutul. Grăbeşte-te să-l înfăşori în scutecele lui, care îi vor servi drept lințoliu... Şi dacă nu vrei să faci acest lucru, o vor face alții.

Şi, cum doctorul părea că nu se hotărăşte, unul din oameni veni lângă leagăn şi puse mâna pe cearceaful care acoperea copila moartă.

Un geamăt surd, un fel de strigăt răguşit ieşi din pieptul nenorocitului tată, căruia acest om i se păru un profanator, şi, apropiindu-se de el, îl împinse într-o parte.

Celălalt, astfel îmbrâncit, puse mâna pe un cuțit de vânătoare ce-i atârna la centură şi fără îndoială că s-ar fi servit de el împotriva lui Pierre, care nu se apăra.

Dar un gest al Măştii Negre îl opri.

Doctorul luase acel cadavru plăpând şi îl ținea în brațe, strângându-l la piept de parcă ar fi vrut să-l încălzească şi să-l apere.

— Dar pentru ce, bâigui el, pentru ce mi-l luați aşa curând? Nu mai am pe nimeni în afară de el. De ce nu-mi lăsați bucuria de a sta lângă el până la ziuă? Pentru ce mă împiedicați să plâng câteva ore pe mâinile lui reci şi pe buzele-i moarte?

Masca Neagră dădu din umeri.

— Şi crezi că m-aş amesteca în treburile dumitale de familie dacă un interes puternic, pe care nu e nevoie să-l cunoşti, nu m-ar îndemna la aceasta? strigă necunoscutul cu o voce brutală Timpul trece... se face târziu, trebuie să sfârşim odată... Acest copil trebuie să dispară imediat... Trebuie!... O vreau! Îți repet: grăbeşte-te să-l îngropi singur, altfel, jur că, în mai puțin de un sfert de minut, ți-l voi îngropa cu forța.

Tonul pe care fuseseră pronunțate aceste cuvinte îl făcu pe doctor să înțeleagă că nu mai avea nimic de făcut şi că trebuia să-şi plece capul şi să se supună.

Îşi lipi buzele de fruntea înghețată a copilei, în care îşi pusese atâtea speranțe şi pe care o vedea acum pentru cea din urmă oară.

O învălui apoi în scutece şi îi zise Măştii Negre :

— Pentru că ți-ai luat dreptul să-mi impui voința dumitale şi pentru că eşti cel mai tare, porunceşte... Sunt gata : ce trebuie să fac?

— Urmează-i pe aceşti oameni.

Pierre Pros îi urmă maşinal.

Necunoscuții îl duseră în curte, la groapa de curând săpată. Aici, Pierre Pros îngenunche şi aşeză cadavrul pe fundul acelui leagăn funebru. Apoi, unul dintre oameni, cel care ținea sapa, aruncă pământ peste el.

Ceva mai târziu, o mică ridicătură în acel loc arăta că pământul fusese săpat.

Furtuna se întețea, avea să ningă.

— Desigur, până mâine totul va dispărea sub un strat gros de ninsoare, murmură Pierre Pros.

Dar pentru ce să fie ascuns acest corp, aşa cum mamele ucigaşe de copii îngroapă în timpul nopții cadavrele micuților omorâți de ele?

Cu toată durerea, Pierre Pros îşi punea această întrebare la care nu putea să răspundă.

Cei doi oameni mascați se întoarseră în casă unde îi aştepta Masca Neagră, făcând semn doctorului să-i urmeze. Acesta se supuse ca un automat. I se părea că este jucăria unui vis teribil şi real, şi-şi zicea: „O să mă trezesc imediat!... Fă, Doamne, să se sfârşească, că altfel înnebunesc!...”

2

— Ei bine, s-a făcut? întrebă Masca Neagră, în momentul în care cei doi oameni şi doctorul intrară în cameră.

— S-a făcut monseniore, i se răspunse.

Masca Neagră se întoarse spre Pierre Pros.

— Ascultă-mă şi uită-ți pentru un moment supărările ca să mă poți înțelege bine! îi zise el. Fiecare dintre uneltele de chirurgie de care te serveşti pentru vindecarea unui rănit este în mâinile dumitale un instrument pasiv şi ascultător;

îți serveşte fără să fie conştient de asta. Cât îți este folositor, îl păstrezi cu mare grijă; dacă se uzează şi devine o unealtă inutilă şi periculoasă, atunci îl sfărâmi şi-l arunci departe de tine... În noaptea asta, vei deveni în mâinile mele un instrument asemănător cu cele pe care le foloseşti în profesiunea dumitale. După cum te serveşti de ele, aşa mă voi folosi şi eu de dumneata. Mi te voi supune, după cum ți se supun şi ele, fără a încerca să înțelegi scopul serviciului pe care trebuie să mi-l faci. Mulțumită acestei supuneri, nu vei avea de ce să te temi. Nu vei păți nimic rău şi, în câteva ore, te vei întoarce aici viu şi nevătămat. Dar, dacă vei încerca vreo împotrivire nesăbuită, dacă vreodată, deşi în noaptea asta te supui, vei căuta cheia unui mister ce trebuie să rămână de nepătruns pentru dumneata, dacă vreo dată îți va scăpa vreo vorbă indiscretă – fie ea şi după zece sau douăzeci de ani –, adu-ți aminte de ceea ce-ți spun acum. Te voi găsi pretutindeni, oricât de bine ai fi ascuns, şi te voi sfărâma aşa cum sfărâmi o unealtă nefolositoare şi periculoasă!... Şi să nu crezi că e o amenințare zadarnică. Nu uita ce ți-am spus şi nu mă face să-mi aduc aminte!

Masca Neagră tăcu.

Pierre Pros, în picioare în fața lui, privea țintă la masca de catifea în spatele căreia scânteiau ochii necunoscutului, asemenea unor lampioane aprinse în negura unei nopți întunecate.

— Ai auzit? întrebă Masca Neagră. M-ai înțeles?

— Am înțeles că trebuie să fac ceva teribil şi că trebuie să mă supun imediat, pentru că altfel sunt pierdut... Aşa e?

— Da, aşa e. Ce hotărăşti?

— Nimic... cel puțin nu înainte de a-mi răspunde întrebării pe care ți-o voi pune...

— S-auzim!

— Când trei oameni mascați, dintre care unul e stăpânul, vin noaptea la un sărman doctor necunoscut, la

un țăran ca mine, şi când unul dintre aceşti oameni, stăpânul, zice „Am nevoie de tine, *dacă nu mi te supui şi dacă mă trădezi, te omor*”, nu este cât se poate de clar că gentilomul are nevoie de doctor pentru săvârşirea unei crime? Este vorba de o crimă, domnule? Răspunsul dumitale îl va dicta pe al meu. Dacă îmi ceri ajutorul pentru îndeplinirea unei fapte infame şi dacă trebuie să aleg între supunere şi moarte, atunci omoară-mă imediat, pentru că nu mă voi supune!

— Ei! Eşti nebun! Exclamă el. Am nevoie de dumneata pentru îndeplinirea unei fapte bune, nicidecum pentru a comite o crimă. Trebuie să salvezi două fiinţe omeneşti... o femeie care se zvârcoleşte în durerile naşterii şi copilul pe care trebuie să-l nască...

Pierre Pros nu mai stătu pe gânduri.

Deschise un dulap şi luă câteva instrumente de oțel înfăşurate într-o bucată de piele.

— Ai luat tot ce-ți trebuie pentru naştere? întrebă Mască Neagră.

— Da.

— Atunci eşti gata să ne urmezi?

— Sunt gata.

— În acest caz îmi mai rămâne un singur lucru de făcut.

— Care?

— Acesta.

Gentilomul făcu un semn şi unul dintre tovarăşii lui puse pe fața doctorului o mască de catifea care nu avea deschizături în dreptul ochilor.

Pierre Pros, lipsit deodată de vedere, se mulțumi să spună:

— Te înştiinţez că nu voi putea lucra fără să văd, chiar dacă este cea mai uşoară naştere.

— Ți se va scoate masca atunci când va trebui, răspunse Masca Neagră. Vino!

În acelaşi timp, îl apucă de mână şi îl trase după el, făcându-l să străbată a doua cameră şi curtea, până la poarta care se deschidea spre drumul din Longchaumois.

De cealaltă parte a porții îl aştepta un echipaj ciudat.

Ați văzut deseori, nu-i aşa, nişte căruțe de care se servesc țăranii ca să se ducă la bâlci şi care, în simplitatea lor țărănească, se compun dintr-un fel de ladă pe nişte cercuri de lemn.

Doi cai negri de o mare frumusețe erau înhămați la o astfel de căruță, numai că, în loc de roți, avea tălpici de sanie.

Caii loveau zăpada cu picioarele şi nechezau înspăimântați la fiecare dintre zgomotele ciudate şi teribile ale furtunii.

Omul din fața lor, care îi ținea de căpăstru, se străduia din răsputeri să-i domolească.

Înăuntrul saniei se găseau două-trei grămezi de paie.

Pierre Pros, condus de Masca Neagră, se aşează pe una dintre aceste grămezi, gentilomul se instală lângă el, ceilalți doi în spatele lor, iar al patrulea necunoscut, acela care nu părăsise sania, încălecă dintr-o săritură pe calul din dreapta, apucă căpestrele, îndemnă calul cu călcâiele şi sania o porni cu iuțeală.

Oricât de adânci, oricât de dureroase erau cele două răni care făceau să sângereze inima lui Pierre Pros, acesta se simțea distras de situația ciudată în care se afla, situație pe care o recepta ca pe un adevărat pericol, cu toate asigurările date de Masca Neagră.

Aşa cum hăurile fără fund atrag în mod fatal corpul oamenilor, tot aşa şi misterul atrage gândirea omului.

Fără să vrea, Pierre Pros începu să se gândească la această aventură de neînțeles, în care întâmplarea sau fatalitatea îi hărăzise un astfel de rol.

Fără voia lui, îşi dădea toată silinţa să sondeze întunericul din jur, dar, mai cu seamă, se întreba unde îl ducea necunoscutul.

Tot timpul pe drumuri, atât noaptea cât şi ziua, doctorul cunoştea toate locurile din împrejurimi tot atât de bine cum cunoaşte orbul străzile pe care obişnuieşte să le străbată fără însoţitor. Şi dacă s-ar fi aflat la poarta lui cu ochii legaţi şi cu un baston în mână, s-ar fi putut duce de acolo în orice loc fără să aibă nevoie de călăuză.

Dar situaţia de faţă era altfel. În loc să fie pe jos, să aibă posibilitate să caute cu vârful bastonului fiecare stâncă sau copac cărora le cunoştea locul şi poziţia, se găsea într-o sanie care aluneca cu o iuţeală turbată, neştiind în ce parte a lumii era dus.

Îl duceau spre Clairvaux, spre Saint-Claude sau spre Champagnolles? Dezlegarea enigmei nu era deloc uşoară.

Pierre Pros speră la început că va găsi un indiciu în galopul cailor pe pantele numeroase din Munţii Jura, unde credea că mersul lor se va încetini. Dar, dimpotrivă, aceştia mergeau din ce în ce mai iute.

Tălpicile saniei alunecau pe zăpada îngheţată, producând un sunet ciudat care, amestecându-se cu şuieratul vântului, forma sonorităţi înfiorătoare.

Această cursă fantastică ţinu aproape două ore.

O dată, o singură dată, Pierre Pros avu impresia că ajung până la el, prin vuietul furtunii, vibraţiile metalice ale unui clopot.

Nu era oare o iluzie?

Şi apoi, acest sunet de clopot putea să vină dinspre Champagnolles sau Saint-Claude – dar nimic nu-l încredinţa că era clopotul unei biserici de oraş, de sat sau al unei capele mănăstireşti.

Doctorul era cufundat în aceste gânduri când, deodată, tresări.

Auzi aproape de el un sunet de corn, asemănător cu cel produs de trâmbițele păstorilor când îşi chemau turmele.

Desigur, acest semnal fusese dat de unul dintre tovarăşii lui de drum.

Abia trecu o jumătate de minut şi un alt sunet de corn se auzi în mod distinct, deşi mai slab din cauza depărtării.

Era fără îndoială un răspuns.

Caii, loviți din nou cu biciul, îşi grăbiră mersul. Sania zbura... Această goană ținu puțin şi sania îşi încetini înaintarea. Cu siguranță că trecuse de o pantă.

Doctorul pricepu atunci că îl duceau la o locuință situată pe platoul vreunui munte.

Dar care locuință?

În munți, se aflau multe castele, cocoțate mai sus decât cuiburile vulturilor, aşa că nu se puteau hotărî.

În sfârşit, sania scăpa dintre munți; caii începură să respire mai liber şi, după câțiva paşi, se opriră.

Se auzi un nou sunet de corn.

Acestui semnal îi urmă un zornăit de lanțuri, apoi, zgomotul surd al unui pod care se lăsa şi, în sfârşit, scârțâitul unei porți grele de fier care se mişcă în balamale.

Sania se puse în mişcare şi tălpicile scrâşniră pe pavaj.

Intraseră sub o boltă.

Puțin după acea, sanie mergea iar pe zăpadă; caii mai făcură 50-60 de paşi, trecură un nou pod şi intrară sub o altă boltă.

Acest castel părea o adevărată fortăreață.

Sania mai înaintă pe zăpadă încă două-trei minute, după care se opri.

— Am ajuns, zise Masca Neagră.

Şi, luându-l de mână, îl ajută să coboare.

Îl trase apoi după el.

Doctorul simți zăpada scârțâind sub picioare timp de câteva minute, apoi Masca Neagră îl ajută să urce un prag

de piatră. Înaintea lor, se deschise o poartă. Era atât de scundă, încât Masca Neagră, înainte să intere, îi zise doctorului.

— Apleacă-te!

Pierre Pros făcu întocmai şi, cu o mişcare maşinală, ridică mâna deasupra capului ca să-şi apere fruntea şi întâlni prima arcadă a bolții.

Masca Neagră se opri şi închise poarta.

În acest timp, un zgomot ciudat şi sinistru ajunse până la doctor.

Era un fel de gemete înăbuşite, de tânguiri sfâşietoare şi de strigăte de agonie.

Doctorul nu era fricos, dar ideile superstițioase, care pe vremea acea nu erau străine niciunui muntean din Franche-Comté, începură să se trezească în mintea lui.

„N-oi fi, se întrebă el, într-unul din acele ciudate şi misterioase sălaşuri construite de geniul răului pe vârfurile neumblate ale munților, iar acest om mascat, care m-a adus până aici, n-o fi chiar diavolul însuşi?”

Pierre Pros nu a avu vreme să-şi răspundă la întrebare.

— Peste câteva secunde vei începe, îi zise brusc Masca Neagră. Dar, mai întâi, îți aduci bine aminte ce ți-am spus în casa dumitale?

— Da, răspunse Pierre Pros, şi-mi amintesc şi răspunsul meu.

— Îți repet, reluă Masca Neagră, îți repet că nu te-am adus aici ca să comiți o crimă. Când o femeie se zbate în durerile naşterii, cred că cel care ar dori să scape de ea şi de copilul ei n-ar căuta ajutorul unui doctor, ci ar putea să-şi ducă singur treaba la bun sfârşit.

— Este adevărat, murmură Pierre Pros.

— Te vei găsi în fața unei femei, continuă Masca Neagră. Această femeie nu te cunoaşte, după cum nici dumneata n-o cunoşti pe ea, şi, de altfel, nu-i vei vedea fața şi nici ea nu te

va vedea. Îți interzic să-i vorbeşti acestei femei, îți interzic să-i răspunzi, dacă te va întreba ceva! Un singur cuvânt pronunțat, nu uita, va fi semnalul morții dumitale. Juri că vei păstra tăcerea?

— Jur.

— Juri pe mormântul soției şi copilului dumitale?

— Jur.

— Dă-mi mâna.

Şi Masca Neagră puse în mâna lui Pierre Pros țeava rece a unui pistol.

Apoi continuă:

— La rândul meu, jur că-ți voi găuri capul cu această armă dacă nu-ți vei ține jurământul!

— Bine, făcu Pierre Pros; să ne grăbim în ajutorul nenorocitei ale cărei gemete ajung până la noi; să ne grăbim, căci timpul trece şi s-ar putea să ajungem prea târziu.

— Ai o scară de suit, zise Masca Neagră, apucându-l pe doctor de mână ca să-l conducă şi susține. Vino şi apleacă-te, căci bolta e scundă.

Doctorul îl urmă şi, în timp ce urca, număra treptele scării.

Țipetele şi tânguirile se auzeau din ce în ce mai desluşit.

La a douăzeci şi doua treaptă, nu-i mai despărțeau de gemetele femeii decât grosimea unei uşi.

Masca Neagră deschise această uşă şi, împingându-l pe Pierre Pros înainte, îi strigă încă o dată:

— Nu uita!

În acelaşi timp, îi luă masca de pe față şi Pierre Pros, la lumina unei lămpi de fier şi a focului din încăpere, aruncă o privire cercetătoare asupra obiectelor din jur.

Dar şi aici fuseseră luate toate măsurile, pentru ca nimic să nu dezvăluia doctorului locul unde fusese adus.

Era o cameră de mărime mijlocie şi nu avea drept mobilă decât un pat de stejar fără sculpturi.

Pe pereți, erau agățate tapiserii întoarse pe dos; lampa de fier era o lampă comună, foarte întrebuințată în acele vremuri chiar şi în cele mai sărmane locuințe.

În fața patului, era o fereastră mică acoperită cu o bucată de postav negru.

De altfel, noaptea era atât de întunecoasă, încât chiar şi fără postav tot nu s-ar fi putut vedea afară.

Un om stătea în picioare la capătul patului.

Acesta, îmbrăcat în negru, era şi el mascat precum cei care îl aduseră pe doctor până aici. Omul se înclină înaintea gentilomului necunoscut, care ținea mereu în mâna dreaptă pistolul, după care se depărtă şi se aşeză lângă cămin.

În sfârşit, pe patul în dezordine, o femeie se zbătea în chinurile naşterii.

3

Nenorocita femeie era mai mult decât mascată.

I se aruncase în cap un fel de tartan, legat împrejurul gâtului şi tăiat numai în dreptul gurii, pentru a n-o împiedica să respire.

Formele demne de admirație ale umerilor, pieptului şi brațelor, care se modelau sub veşmintele de postav ale femeii, îi arătau tinerețea în floare.

În momentul în care Masca Neagră, intrând în cameră cu doctorul, pronunțase aceste două cuvinte „Nu uita!”, femeia tresări, un tremur nervos îi scutură membrele şi gemetele ei încetară.

Ce călău sinistru era acel om, dacă însăşi durerea înțelesese că trebuie să înceteze la apropierea lui?

Masca Neagră se apropie de pat.

— Doamnă, zise cu o voce slabă, doctorul de care ai nevoie a sosit, este aici. Ca şi dumneata, el este înştiințat că

orice vorbă schimbată cu dumneata va fi semnalul morții amândurora... să nu uitați nici unul, nici altul!

Apoi, întorcându-se spre Pierre Pros, adăugă:

— La lucru, doctore! Fă-ți datoria!

Vom arunca un văl asupra acestei scene de tortură.

După o oră, doctoral primi în brațe o mică creatură, care scoase cel dintâi țipăt.

În acelaşi timp, mama, la capătul puterilor, cădea fără cunoştință pe pernă.

— Ce este? întrebă Masca Neagră.

— E fată, răspunse Pierre Pros.

— Diavolul mă urmăreşte! murmură necunoscutul.

— Unde sunt scutecele în care să înfăşor copilul? reluă doctorul.

— Scutecele? Repetă necunoscutul. Încă un amănunt la care nu s-a gândit nimeni.

Se apropie apoi de cămin, rupse o bucată de postav alb şi i-o dădu lui Pierre.

— Ia asta, îi zise el, te poți servi de ea în lipsă de scutece.

Doctorul înfăşură copilul cum putu mai bine.

— Acum, ocupă-te de mamă, îi ceru Masca Neagră.

Unul dintre brațele tinerei femei leşinate atârna moale în jos.

— Ei bine? Trăieşte sau e moartă? întrebă necunoscutul, pe un ton de mare nepăsare

— Trăieşte, răspunse doctorul, după un moment, dar mă tem...

— De ce te temi?

— Mă tem că sângele care i s-a suit la cap să nu-i provoace moartea...

— Poți înlătura această amenințare?

— S-ar putea.

— În ce fel?

— Luându-i sânge.

— Ei bine, ia-i!... Ce te împiedică?

— Ar trebui mai întâi să mă asigur că simptomele observate nu mă înşală... N-aş putea să văd faţa acestei femei?

— Nu! Pe toţi dracii! strigă Masca Neagră cu furie, bătând din picior. Nu, nu o poţi vedea!... Dacă curiozitatea te-a împins să-mi adresezi această întrebare nebună, atunci nenorocire ţie!

— Nu curiozitatea, replică Pierre Pros, ci necesitatea. În situaţia în care se găseşte această femeie, o luare de sânge o poate salva, dar, în acelaşi timp, poate şi s-o omoare! Numai observându-i faţa aş putea şti ce trebuie să-i fac...

— Îţi repet că nu-i vei vedea faţa! E peste putinţă!... Peste putinţă, mă auzi?... Peste putinţă! Ia-i sânge, dacă crezi că asta o poate salva, dar grăbeşte-te!

— Şi dacă o voi omorî?

— Ei bine, dacă o omori, răspunse Masca Neagră cu un rânjet ciudat, nu vei avea nimic să-ţi reproşezi, ştiind că ai lucrat călăuzit de conştiinţă... De altfel, dacă e o crimă sau un păcat, îmi încarc eu conştiinţa cu amândouă.

— Am nevoie de un lighean şi de cârpe, murmură Pierre Pros. Voi încerca, rugându-l pe Dumnezeu să nu dea voie mâinii mele să devină o mână ucigaşă...

— Roagă-te! Roagă-te! spuse, rânjind Masca Neagră. Nu te împiedică nimeni. Şi, dacă Dumnezeu nu te va asculta, poate că te va asculta diavolul!

Auzind aceste vorbe, Pierre Pros îşi făcu semnul crucii.

Masca Neagră începu să râdă zgomotos.

În sfârşit, făcu un semn omului care stătea lângă cămin şi care, apăsând pe un resort în perete, dispăru pe uşa ce se deschise înaintea lui.

După un minut, apăru cu un lighean în mână.

În timpul absenței sale, Masca Neagră rupse o bucată de postav alb şi din această bucată doctorul pregăti bandajele.

Într-un colț al camerei, copilul, aşezat pe scânduri, țipa sfâşietor.

Afară, furtuna urla cu şi mai multă furie. Ferestrele tremurau...

Totul era gata. Pierre Pros legă brațul femeii şi înțepă vena.

Sângele începu să curgă mai întâi încet, picătură cu picătură, apoi mai repede şi, în sfârşit, începu să țâşnească.

Pierre Pros îl strânse în lighean. După un minut, un suspin adânc scăpă printre buzele femeii.

— Îşi revine, zise doctorul, pericolul a trecut. Cel puțin acela de care mă temeam.

Tânăra femeie făcu o mişcare să se ridice şi murmură cu o voce aproape stinsă:

— Copilul meu... unde este copilul?

Masca Neagră se apropie de ea şi duse un deget la buze ca să-i comande tăcere lui Pierre pros, care legase rana cu cârpe de olandă ca să oprească sângele, şi răspunse:

— Fiica dumitale e vie, doamnă, şi va trăi, dacă n-o vei condamna chiar dumneata la moarte încercând s-o vezi.

— S-o văd... s-o văd! O, Dumnezeule! Aşadar mă vei despărți de ea?

— Da, doamnă.

— Şi n-o voi vedea niciodată?

— Niciodată.

Hohote de plâns înăbuşite se auziră sub tartanul care îi acoperea fața, apoi, după câteva clipe, sărmana mamă vorbi din nou:

— Îngăduie-mi, cel puțin s-o îmbrățişez o dată... o singură dată... înainte de a mă despărți de ea pentru totdeauna... Ah! Ştiu că n-ai milă, domnule; ştiu că eşti

crud... dar nu vei fi chiar atât de neîndurător încât să-mi refuzi ceea ce-ți cer... o singură sărutare fiicei mele.

— Îmbrățișeaz-o atunci! răspunse Masca Neagră. Şi nicio vorbă mai mult!

Şi, întorcându-se spre Pierre Pros, îi zise:

— Dă-i copilul!

Doctorul se supuse.

Ah! Urmă o îmbrățișare nebună!... Un moment de adevărat delir, în care sărmana mamă putu s-o strângă la piept şi s-o acopere cu sărutări pe biata ei fetiță. Pe acea creatură slabă şi neputincioasă, pe care n-o putea vedea şi pe care, fără îndoială, nu avea s-o mai vadă niciodată!

Dar, pe când ea o copleşea cu mângâieri drăgăstoase, Masca Neagră dădea semen vădite de nerăbdare crescândă.

Deja, buzele i se deschiseseră ca să-i ordone lui Pierre Pros să-i ia copilul, când un incident îi acordă nefericitei mame câteva momente de bucurie în plus.

O nouă răbufnire a vântului, mai teribilă decât toate celelalte de mai înainte, se auzi în aer şi se izbi apoi de zidurile groase, după cum valurile oceanului se izbesc furioase de maluri.

Câteva dintre geamurile ferestrei cedară sub lovitura vântului furios, se desprinseră şi căzură spărgându-se în mii de bucăți.

Vântul intră prin aceste deschizături. Un curent puternic de aer se stârni între fereastră şi cămin şi nenumărate scântei începură să iasă din foc, căzând pe pardoseala camerei.

Covorul care acoperea podeaua luă foc în câteva locuri. Incendiul părea de neînlăturat.

Acest pericol iminent, pe care violența furtunii îl făcea şi mai mare, îl făcu pe necunoscut să-şi uite un moment precauțiile.

Alergă să stingă cu piciorul cărbunii aprinşi răspândiţi ici şi colo.

Pierre Pros profită repede de acest moment, se aplecă spre pat şi murmură, încet:

— Fii liniştită, sărmană mamă, voi veghea asupra fetei...

Femeia nu răspunse. Dar mâna ei o strânse pe cea a doctorului, în care lăsă să alunece un obiect foarte mic.

Lampa se stinse. Fumul înăbuşitor al covorului învăluise totul într-o negură groasă. Pierre Pros nu putu să vadă acel obiect pe care necunoscuta i-l strecurase pe furiş în mână şi pe care el îl ascunsese în sân.

În acel moment, Masca Neagră se apropie de el cu nelinişte şi neîncredere.

— Nu mai ai ce face aici, trebuie să pleci...

Apoi, smulse brusc fetiţa din mâinile mamei ei şi se adresă servitorului mascat care asistase, fără să scoată o vorbă, la toate scenele dinainte:

— Ia acest copil şi du-te jos, te vom urma îndată...

În acelaşi timp, îi puse din nou masca doctorului.

— Vino, îi zise el, luându-l de mâna stângă.

Una dintre acele inspiraţii subite, care strălucesc ca o rază luminoasă în împrejurări supreme, străbătu mintea lui Pierre Pros.

Ligheanul de aramă, plin de sânge, era jos la picioarele lui.

Se aplecă repede, de parcă ar fi făcut un pas greşit, şi-şi înmuie mâna în sânge.

Masca Neagră crezu că doctorul se împiedicase. Îl ridică şi ieşiră din cameră.

Pierre Pros numără, ca şi la venire, cele douăzeci şi două de trepte.

Ajuns jos, ridică mâna, după cum făcuse şi mai devreme, dar de data asta nu ca să-şi ferească fruntea, ci ca să imprime pe boltă urma degetelor pline de sânge.

Masca Neagră nu observă nimic.

— Ai făcut ce ţi-am cerut, zise necunoscutul, oprindu-se înainte să deschidă poarta în spatele căreia se auzea urletul furtunii. Mi-ai făcut un serviciu, e drept să fii recompensat.

— Nu cer nimic, nu doresc nimic...

— Nu fac parte dintre aceia care acceptă servicii gratuite! replică necunoscutul cu mândrie. De altfel, mai aştept ceva de la dumneata... Ţine.

Vorbind astfel, puse în mâna doctorului un săculeţ destul de greu.

Apoi reluă:

— Aurul ăsta te va ajuta să-ţi creşti copilul.

— Vai! răspunse Pierre Pros. Ştii bine că copilul meu a murit!...

— Copilul dumitale e viu, replică Masca Neagră cu o voce slabă. Adu-ţi aminte că întâmplările din noaptea asta sunt un vis pe care trebuie să-l uiţi când te vei trezi! Acum câteva ore, erai în căsuţa dumitale cu o fetiţă – a dumitale – care dormea în leagănul ei. După câteva ceasuri, o fetiţă – aceeaşi – va dormi lângă dumneata şi, de ieri seară, n-ai părăsit Longchaumois... Înţelegi acum pentru ce-ţi spun că fiica dumitale n-a murit?

— Da, răspunse Pierre, înţeleg... Vrei ca în ochii tuturor copilul acesta să fie copilul pierdut de mine... Vrei să spun că sărmana mea fiică n-a murit...

— Asta vreau. O vei face?

— O voi face: şi nu numai în aparenţă. O voi iubi pe biata părăsită cu o adevărată dragoste de tată.

— Du-te deci, şi dacă ţii la odihna şi la viaţa dumitale, nu uita!... Orice indiscreţie îţi va aduce moartea. Şi repet: nu vei fi singurul lovit...

Masca Neagră deschise uşa şi îl conduse pe doctor până la locul unde îl aştepta sania.

Pierre Pros se urcă în sanie. Doi oameni se aşezară lângă el şi îi puseră copilul înfăşurat într-o manta groasă de lână.

Caii porniră.

Trecu cele două punți mobile, apoi sania se strecură pe sub cele două bolți, după care alunecă cu o iuțeală nemaipomenită printre stâncile munților.

Încă nu se făcuse ziuă când ajunseră la Longchaumois. Furtuna se mai potolise, dar zăpada continua să cadă cu nemiluita.

Doctorul nu ştia că ajunsese şi, înşelat de iuțeala cursei, presupunea că se află pe la jumătatea drumului.

— Unde suntem? îl întrebă el pe omul care îi comanda să coboare.

— Vei vedea imediat, răspunse acesta.

Apoi, adăugă, după ce Pierre Pros coborî din sanie:

— N-ai voie să scoți masca decât după ce vei repeta de zece ori *Tatăl nostru*!

Doctorul îşi începu rugăciunea.

În acelaşi timp, auzi scârțâitul ascuțit al saniei pe zăpada înghețată. Acest zgomot încetă foarte repede.

După ce spusese de zece ori rugăciunea, Pierre Pros îşi smulse masca de la ochi.

Poarta locuinței sale era la doi paşi.

Intră cu inima zdrobită în căsuța pustie. Culcă fetița în leagăn. Doctorul aduse capra şi buzele sărmanei copile apucară lacome ugerul umflat de lapte.

Apoi, după ce se săturară, adormi.

Pierre Pros îşi spălă mâna murdară de sânge, apoi se uită la obiectul misterios pe care nenorocita mamă i-l strecurase în palmă. Era un medalion de aur cizelat, frumos lucrat şi purtând imaginea unei flori sălbatice, a unui trandafir, format din diamante. Săculețul de pânză conținea zece mii de livre, o sumă enormă în acele vremuri.

În zori, un țăran din Longchaumois veni să-l întrebe pe doctor ce face fiica sa, pe care o ştia slabă şi aproape muribundă.

— Mulțumesc, vecine, răspunse Pierre Pros, e mai bine, mult mai bine, şi sper că va trăi.

Avea dreptate să spere.

După câteva săptămâni, copila atât de palidă şi de slabă cu puțin timp înainte, era de nerecunoscut, aşa de grasă şi de puternică devenise.

Frumusețea ei desăvârşită de mai târziu putea fi bănuită încă de pe acum.

Numai că, spre marea surpriză şi consternare a satului, doctorul – un bun creştin, totuşi – dădu fiicei sale, un nume de floare, în loc să-i dea numele unei sfinte, numind-o Eglantine[1].

PARTEA A DOUA

Aventurile unui căpitan

1

Optsprezece ani au trecut de la cele istorisite mai înainte.

Într-o zi tristă şi rece din luna decembrie a anului 1638, în momentul când clopotele sunau de liturghie la bisericuța din sat, un călăreț, înfăşurat într-o mantie lungă, străbătea pe bidiviul lui ostenit ulița principală din cătunul Champagnolles.

---

[1] Floare de trandafir sălbatic (n.tr.).

Câinii lătrau. Ţăranii alergau la drum, atraşi de zgomotul potcoavelor calului, şi, după trecerea călătorului, îl urmăreau cu priviri pline de curiozitate şi mirare.

Călătorul ajunse în sfârşit în faţa unei case mai mari şi în aparenţă mai bogate decât cele din jur.

Pe zidul alb al casei erau scrise cu litere negre următoarele cuvinte:

La Căpitanul Lacuzon
Jacques Vernier, hangiu, de mâncat
şi de băut, tărâţe, ovăz şi fân de
vânzare, odăi pentru dormit şi grajd

„Iată ce-mi trebuie", îşi zise călătorul.

Şi coborî sprinten de pe cal, strigând cu un glas hotărât şi sonor totodată:

— Hei! Hangiu!

La această chemare, un om de cinzeci-şaizeci de ani, robust încă, cu toată vârsta înaintată, ieşi din han şi răspunse:

— Iată-l pe cel chemat de dumneavoastră, domnule. Trebuie să duc calul la grajd?

— Da, şi-ţi recomand să-i pui destule paie, să-i dai fân bun şi o porţie de ovăz. Ţin să fie tratat chiar mai bine decât mine...

— Şi aveţi mare dreptate, domnule, răspunse hangiul. Omul are limbă să poruncească şi să ceară ce-i trebuie, dar calul e obligat să se mulţumească cu ceea ce i se dă... sărman animal!... Stăpânul trebuie aşadar să aibă grijă a nu-i lipsi nimic acestui bun servitor. De altfel, al dumneavoastră merită să fie tratat ca un prinţ. Este un animal de rasă şi cred că nu oboseşte niciodată.

— Se pare că te pricepi.

— Dumnezeule! Dacă mă pricep! Doar am servit cincisprezece ani la cavalerie! Întrebați-l mai bine pe colonelul Varroz şi vă va spune cine a fost Jacques Vernier!... Şi cine ştie dacă, într-o zi, cu toate că am cincizeci şi opt de ani, nu voi pune din nou picioarele în scări... Am în grajd un cal care mă va purta cum se cuvine pe spatele lui, şi apoi, pistoalele de oțel pe care le țin în perete nu sunt aşa de ruginite încât să nu mă pot servi de ele pentru a trage de la cincizeci de paşi un glonț în burta unui suedez! În sfârşit, ce să mai vorbim! Om trăi şi om vedea... şi trăiască căpitanul Lacuzon! Cred c-ați văzut, domnule, că mi-am pus hanul sub patronajul său şi, să mă ia dracu' sau Bernard de Saxe-Weimar, dacă acest patron nu e mai bun decât oricare altul! Nu c-o disprețuiesc pe Fecioara Maria şi pe marele sfânt Iacob, pe care îl venerez din toată inima!... Dar căpitanul Lacuzon este un om drept şi va fi poate un martir... martirul libertății!

Jacques Vernier, acest hangiu leal şi bun patriot, dar guraliv, vorbind astfel, ajunse cu calul în grajd, urmat de noul venit.

— Uitați, reluă el după o scurtă tăcere, trecând pe sub ochii cavalerului conținutul unei legături de ovăz. Priviți acest ovăz, domnule. E frumos şi mare cât un ochi de porumbel; este din ultima mea recoltă. Ar fi demn pentru calul lui Carol de Lorena şi chiar pentru cel al lui Lacuzon!

Călătorul se declară de acord cu meritele excepționale ale ovăzului cu pricina; cucerind în felul acesta pe deplin stima lui Jacques Vernier.

— Şi acum, domnule, zise hangiul, când calul îşi are porția lui, nimic nu ne împiedică să ne gândim şi la a dumneavoastră... Vreți să mâncați ceva?

— Bucuros.

— Timpurile sunt rele, nimeni nu mai călătoreşte; aşa că n-am mai avut muşterii de opt zile şi tare mi-e teamă ca mâncarea să nu fie prost servită...

— Ei, nu face nimic. Dă-mi numai o bucată de pâine şi sunt mulţumit.

— Oh! Veţi avea mai mult decât atât, domnule. Veţi avea şuncă, ouă, un pui pe care-l voi tăia acum; veţi avea o bucată de brânză pregătită în munţii noştri, şi, pentru a uda toate acestea, o sticlă de vin vechi de Arsures, care este, după cum ştiţi, cel mai bun vin din lume!

— Dragul meu, zise călătorul zâmbind, nu semeni deloc cu ceilalţi confraţi ai dumitale. Mă anunţi mai întâi că n-ai nimic să-mi dai şi, în realitate, îmi serveşti un ospăţ demn de un prinţ. În timp ce ei au obiceiul să făgăduiască mult şi, când acolo, nu-ţi dau nici cu ce să-ţi astâmperi foamea.

— Ei, pe Dumnezeul meu, domnule, lucrul ăsta se explică, pe legea mea, foarte simplu! răspunse Jacques Vernier cu mândrie Confraţii mei au ca firmă o *barză cu o cruce în cioc* sau *soarele de aur*, sau pe *Sfântul Martin*; ei promit mai mult decât pot face. Dar când cineva are cinstea, ca mine, să scrie pe zidul hanului său *La Căpitanul Lacuzon*, acela trebuie să facă mai mult decât promite! *Noblețea obligă* zic gentilomii, şi au dreptate!... Eu, care nu sunt decât un hangiu, am schimbat acest proverb astfel: *Firma obligă*! Şi, pe Dumnezeul meu, am şi eu mare dreptate!

Călătorul nu putea decât să aprobe întru totul teoriile hangiului. Apoi îl însoţi în casă.

Încăperea în care intrară era o sala de mese.

În faţa uşii de la intrare se găsea un cămin de piatră, iar deasupra căminului, agăţate în cui, se aflau o carabină, două pistoale ruginite şi o sabie mare de cavalerie. O a doua uşă, la dreapta, lăsa să se vadă câteva trepte ale unei scări de lemn ce ducea la etaj. În sfârşit, a treia uşă dădea spre bucătărie, de unde venea un miros plăcut de mâncare.

Pe zidul dat cu var, se vedea o icoană mare de lemn, foarte naivă şi zugrăvită cu albastru, roşu, galben şi verde, ţintuită în patru cuie de fier.

Această icoană îl reprezenta pe patronul eparhiei. În fiecare an, de ziua sfântului, venea un lăutar şi, cântând diferite cântece, lua icoana şi o înlocuia cu alta asemenea celei dintâi, primind în schimb câţiva bani.

În partea opusă, era un dulap mare, înnegrit de fum şi de timp, în care se aflau toate necesare pentru bucătărie.

În sfârşit, două mese mari de lemn completau mobilierul acestei încăperi.

O servitoare tânără, pieptănată după ultima modă de atunci, îmbrăcată cu o rochie scurtă şi strânsă în talie, care lăsa să se vadă nişte ciorapi albaştri, ce-i strângeau pulpele cărnoase, alerga de colo-colo, făcând să răsune podeaua de lemn cu pantofii ei greoi.

Când intră călătorul, ea făcu o reverenţă şi se uită fix la noul venit cu ochii ei mici şi negri, pe care curiozitatea părea să-i facă mai mari.

— Ei, Antoinette! Strigă hangiul scandalizat de purtarea tinerei servitoare. Mai bine du-te şi aruncă un braţ de lemne în foc, decât să te uiţi la acest gentilom de parcă aţi fi păzit porcii împreună...

— Iac-aşa, stăpâne, câinele se uită doar la preot! răspunse râzând zgomotos Jeanne-Antoinette

— Bine, bine! Fă ce ţi-am spus, şi destul cu vorba...

— Ei, ho, că plec! Da' asta nu-l împiedică pe *câine* ...

Jacques Vernier bătu din picior cu nerăbdare, întrerupând astfel repetarea vechii zicători populare.

Servitoarea ieşi după lemne dând din umeri.

Hangiul începu să râdă imediat ce tânăra servitoare părăsi încăperea.

După cum am văzut, fata arăta puţin respect faţă de stăpânul ei.

Ne grăbim să adăugăm că hangiul era văduv, şi asta o să explice multe lucruri...

— Fetişcana asta, zise el, nu are deloc educaţie, şi-i lipsesc manierele frumoase, dar e cinstită şi muncitoare. Ea ţine o întreagă casă. Aşezaţi-vă, domnule, pe acest scaun, lângă cămin, să vă încălziţi... Într-un minut, după ce această năroadă va arunca câteva lemne peste cărbuni, veţi vedea o flacără ca ziua de primăvară şi roşie ca o creastă de cocoş.

Călătorul îşi desfăcu mantia neagră în care era înfăşurat, îşi luă de pe cap pălăria şi le aruncă pe masă.

Apoi, se apropie de cămin.

Era un tânăr de douăzeci şi trei-douăzeci şi patru de ani, foarte frumos, cu un păr blond-închis, care îi cădea pe umerii laţi şi bine făcuţi.

Faţa, plinuţă, avea proporţiile, delicateţea şi blândeţea unei feţe de femeie şi l-ai fi putut lua drept o femeie deghizată în bărbat fără mustăţile subţiri şi răsucite cu grijă şi, mai ale,s fără expresia semeaţă, hotărâtă şi aproape cutezătoare.

Ochii mari, de un albastru intens, umbriţi de gene lungi, ar fi putut fi invidiaţi şi de cea mai frumoasă dintre femei.

Purta un costum jumătate civil, jumătate milităresc. Avea o haină cenuşie şi nişte pantaloni de catifea neagră, iar în picioare purta botine cu pinteni de argint.

O sabie lungă şi lată, care într-o mână abilă şi curajoasă ar fi fost o armă formidabilă, era prinsă la şold de o centură din mătase verde.

Să adăugăm, pentru a completa acest portret rapid, că picioarele şi mâinile acestui cavaler arătau că era de neam mare.

„Ăsta, gândea Jacques Vernier, în timp ce tânărul se apropia de cămin, este un adevărat senior, după cum

căpitanul Lacuzon e cel dintâi om din lume! Pe toți dracii, pun prinsoare pe partea mea de paradis că e aşa cum am spus!

2

Tânăra servitoare care răspundea la grațiosul nume de Jeanne-Antoinette nu întârzie să se întoarcă, purtând pe umăr o legătură de lemne mai mare decât ea.

Aruncă lemnele în cămin şi, imediat, o flacără vie, cu vâlvătăi vesele, lumină întreaga încăpere.

În vreme ce călătorul se instală lângă foc, Jacques Vernier, tot certându-se cu Jeanne, care avea poftă să se uite mereu la călător, tăie un pui şi sparse ouă pentru omletă. Apoi, alergă în pivniță, de unde aduse o sticlă cu o înfățişare „bătrânească". Pe scurt, credincios devizei sale *firma obligă*, hangiul se pregătea să îndeplinească tot ce promisese, ba încă şi mai mult decât atât.

Călătorul, cu un picior pe unul dintre grătarele căminului, rezemându-şi cotul pe genunchi şi fruntea pe mână, era adânc cufundat în gânduri şi părea cu totul absent la ce se zicea şi ce se făcea în jurul lui.

Tânărul tresări când hangiul îl strigă cu vocea lui groasă şi sonoră.

— Domnule, dejunul este pe masă şi îndrăznesc să sper că nu veți fi nemulțumit.

— Cred că ai dreptate, dragul meu, răspunse tânărul, ridicându-se. Dar nu vrei să-mi ții dumneata companie, bând cu mine un pahar din acest vin respectabil?

— Pe Dumnezeul meu, de ce nu, domnule! Nu m-am dat niciodată în lături de a răspunde la o politețe!... Întradevăr, sunteți un gentilom şi eu sunt un țăran. Dar colonelul Varroz pretinde, şi eu sunt de aceeaşi părere, că un vechi soldat poate să bea cu toți seniorii din lume.

— Cel care a spus asta este un om de inimă şi cu bun-simţ. Dar iată că te-am auzit de două ori pronunţând numele colonelului Varroz... Cine este acest colonel Varroz? întrebă necunoscutul.

Jacques Vernier îndreptă spre tânăr spre tânăr o privire pe care mirarea o făcea stupidă.

— Probabil, domnule, zise el în cele din urmă, că sunteţi străin şi că veniţi de departe...

— Într-adevăr, sunt străin, răspunse zâmbind, şi vin de foarte departe.

— Cred că nu sunteţi francez.

— Nu.

— Nici suedez?

— Nici.

— Nu sunteţi nici partizanul francezilor, nici al suedezilor?

— Nici al unora, nici al altora, te asigur.

— Îmi pare bine!... Ei, domule, colonelul Varroz este unul din cei care formează marea noastră trinitate.

— Despre ce trinitate vorbeşti?

— Vorbesc de Varroz, de Jean-Claude Pros şi preotul Marquis, cei trei eroi ai noştri, cei trei giganţi!

— De ce nu l-ai pus la socoteală şi pe căpitanul Lacuzon?

— Lacuzon şi Jean-Claude Pros nu sunt decât unul şi acelaşi om. Pros e numele, Lacuzon porecla. Prin urmare nu ştiţi nimic, domnule?

— Ştiu că Franche-Comté se luptă glorios pentru independenţă şi că împotriveşte de doi ani Franţei, marea şi teribila sa inamică.

— Da, domnule, şi cardinalul francez Richelieu şi-a trimis zadarnic trupele împotriva noastră, mai întâi sub ordinele lui Condé, apoi conduse de Villeroi. Şi, de parcă asta n-ar fi fost destul, Franţa a cumpărat trupe suedeze

comandate de fostul ajutor al lui Gustav Adolf, blestematul duce de Saxe-Weimar.

— Ştiu asta.

— Dar nu cred să ştiţi că, pe când Condé, marele general, prinţul de sânge regesc, se retrăsese din faţa zidurilor oraşului Dole, generalul suedez şi armata lui de bandiţi devastau munţii noştri, luptând cu fierul şi cu focul, otrăvind izvoarele, omorându-ne copiii şi bătrânii, violând fete şi femei, făcând din fiecare oraş o adunătură de ruine şi din fiecare sat o grămadă de cenuşă. Infamie! Infamie! Ah! Cei ce duc un astfel de război nu sunt soldaţi, domnule, sunt jefuitori şi asasini! Muntenii şi ţăranii noştri au ridicat deodată capetele pe care ei voiau să le zdrobească. Din munte în munte, din vale în vale, cuvântul *libertate* a trecut cu iuţeală din gură în gură, mărit de toate ecourile. Atunci o populaţie sălbatică şi puternică şi-a părăsit câmpiile şi pădurile; şi-a făcut arme din brăzdarul plugurilor şi din fierul topoarelor. S-a format o armată, dar nu o armată de briganzi şi de pungaşi, nu, pe Dumnezeul meu!

Niciunul dintre oamenii ei nu primeşte soldă. Toţi luptă pentru ţara lor, pentru casa şi familia lor. Aceştia sunt adevăraţi soldaţi, şi dracu să mă ia dacă francezii şi suedezii preţuiesc cât ei!

— Şi, fără îndoială, îl întrerupse călătorul, Varroz, Lacuzon şi Marquis sunt cei trei şefi ai acestei armate.

— Aţi ghicit bine, domnule. Soldaţii l-au ales mai întâi pe Jean Varroz, un bătrân soldat viteaz ca şi sabia lui, rănit în douăzeci de lupte în timpul războaielor continue purtate între seniori, şi numit colonel de regele Spaniei. Am servit sub ordinele lui Varroz, domnule. Dacă vreodată îl întâlniţi, vorbiţi-i de Jacques Vernier! Varroz şi-a luat sarcina să organizeze cavaleria şi niciun mareşal al Franţei n-ar fi putut face cât el. Varroz şi-a luat un locotenent, braţul lui drept, pe Jean-Claude Pros, care foarte repede a devenit

egalul şi aproape superiorul lui. Abia a împlinit douăzeci şi doi ani căpitanul nostru, este un copil şi totodată un bărbat! Şi ce bărbat! Îi comandă pe toţi muntenii noştri. Şi cum îi comandă! Şi cât de mult e iubit de ei! Fără excepţie, toţi, de la primul până la ultimul, s-ar arunca pentru el într-o prăpastie sau ar trece prin foc!... Trăiască căpitanul Lacuzon!

— De ce a fost poreclit *Lacuzon*?

— Pentru că Jean-Claude Pros, preocupat neîncetat de buna organizare a armatei şi de salvarea provinciei, era adeseori preocupat, gânditor şi, în popor *la cuzon* înseamnă grijă. Aşa îi spuneau soldaţii între ei şi aşa i-a rămas numele... Şi, în câţiva ani, cred că toţi îl vor uita pe Jean-Claude Pros pentru a nu-şi mai aduce aminte decât de căpitanul Lacuzon.

— Şi al treilea? Preotul Marquis?

— Este preotul din satul Saint-Lupicin, din apropiere de Saint-Claude. E un bun creştin, un bun preot şi un bun soldat. Are de toate acest om: inimă şi minte... Are devotamentul unui sfânt şi curajul unui soldat! Şi ce spirit mare! Se vorbeşte mult de ministrul regelui Franţei, de faimosul cardinal, cum îi zic ei... Ah! Dacă preotul Marquis ar fi cardinal şi ministru, s-ar vedea că acest Richelieu e ceva neînsemnat pe lângă el!... Marquis luptă pentru ţară cu toate armele de care se poate servi un om şi un preot. Se luptă cu rugăciunea, se luptă cu spada! În zilele de luptă, merge în fruntea muntenilor noştri, cu o cruce în mâna stângă şi cu sabia în dreapta. Îl cheamă în ajutor pe Dumnezeu şi loveşte! Şi Dumnezeu îi ascultă rugăciunile şi-i duce sabia la victorie! Dacă ai putea să-l vezi în acel moment! Cu capul gol, cu părul negru fluturând pe umeri, cu rasa roşie strânsă pe corp – căci poartă o rasă roşie pe toată durata luptei. Ea e armura lui. N-o schimbă niciodată

şi se spune că gloanţele nu-l ating, ci alunecă pe acest veşmânt de culoarea sângelui ca pe o platoşă de oţel.

— Ai mare dreptate! exclamă cu entuziasm străinul. Aceşti oameni sunt trei eroi, iar provincia care îi vede în fruntea apărătorilor ei poate spera, până la ultima suflare, că va rămâne liberă şi independentă!

— Dar această ultimă suflare nu va veni niciodată! răspunse Jacques Vernier. Tot atât de adevărat după cum bem în sănătatea lui Lacuzon şi după cum mă voi duce în pivniţă să aduc o sticlă mai veche cu cinci-şase ani decât prima.

Călătorul ciocni cu hangiul şi, apropiindu-şi buzele de vinul generos care strălucea în pahare ca rubinul, strigară amândoi într-un glas:

— În sănătatea căpitanului Lacuzon!

Jacques Vernier dădu fuga şi scoase din pivniţă o nouă sticlă, apoi se aşează în faţa tânărului şi convorbirea, un moment întreruptă, îşi reluă cursul.

— În ce parte a ţării s-a născut căpitanul Lacuzon? întrebă călătorul.

— În munţii noştri, domnule, în munţii noştri! exclamă cu mândrie hangiul. Jean-Claude Pros e originar din satul Longchaumois, situat la câteva leghe depărtare de aici. Casa în care s-a născut se află într-o pădure, între moara lui Dardey şi cătunul Combes, şi niciun ţăran, de la începutul războaielor noastre, n-ar trece prin faţa acestei case fără să-şi scotă pălăria şi fără să zică o rugăciune pentru viaţa şi prosperitatea căpitanului Lacuzon.

— Are familie?

— Nu, şi e nenorocire. Căci, deşi cei din familia Pros nu sunt nobili, sunt totuşi o stirpe puternică şi curată, o rasă de oameni cinstiţi! Astăzi, căpitanul Lacuzon e aproape singur pe lume.

— Cum, n-are nici frate, nici soră?

— Jean-Claude a fost singurul copil la părinți. Sunt trei ani de când şi-a pierdut mama şi aproape doi de când i-a murit tatăl.

— Dar nu i-a mai rămas nicio rudă?

Nu era greu să se observe un uşor tremur în vocea străinului pe când adresa hangiului această întrebare.

— I-a mai rămas una singură, răspunse Jacques Vernier. Fratele tatălui său, Pierre Pros, care era numit altădată *doctorul săracilor*.

— Şi, fără îndoială, aceste unchi locuieşte cu el?

— Nu. Acest sărman Pierre e un om învățat şi cinstit, dar povestea lui e o poveste tristă!

— O poveste tristă? repetă necunoscutul, pe un ton întrebător.

— Da, a fost foarte nenorocit şi este încă şi acum...

— Dar ce i s-a întâmplat? întrebă tânărul, pălind vizibil şi punând pe masă paharul plin pe care îl dusese la buze.

— Sunt şaptesprezece sau optsprezece ani de când Pierre Pros şi-a dus la cimitir soția care-i născuse o fetiță. Apoi i-a pus fiicei sale numele Eglantine, în loc să-i spună, ca toată lumea, Jeanne, Marie... Dar nu e numai asta, veți vedea... Abia trecuseră doi-trei ani şi, într-o bună dimineață, un morar de la moara lui Dardey, care-şi scrântise brațul încărcând un sac cu grâu, a bătut la uşa lui Pierre Pros.

— Şi ce s-a petrecut atunci? vru să ştie călătorul.

— Ei, ce să se întâmple! Morarul n-a primit niciun răspuns şi asta pentru un motiv foarte simplu. Nimeni nu ştia ce se întâmplase cu el şi unde dispăruse – poate că nici fratele lui...

— Ei bine?

— Ei bine, a trecut multă vreme, cincisprezece sau şaisprezece ani, fără să se mai audă ceva de doctor. Toți îl credeau mort.

— În sfârşit? zise străinul, urmărind cu mare atenţie aceste detalii şi prefăcându-se totuşi că le consideră neînsemnate.

— În sfârşit, anul ăsta, Pierre Pros s-a întors în ţară.

— Cu fiica lui?

Hangiul scutură negativ din cap.

— Nu, domnule, răspunse el, era singur. Pentru asta v-am spus mai adineauri că Pierre Pros a fost dintotdeauna nefericit şi că este şi acum... Se pare că Eglantine a murit.

— Moartă! murmură călătorul cu o voce înăbuşită şi schimbată, în timp ce faţa, deja palidă, se învineţea. Moartă!... Dar unde? Cum?...

— Nu se ştie... Aşa se zvoneşte... Am auzit de la nişte oameni care, şi ei, auziseră de la alţii. Şi eu cred la fel, dar mai puţin decât în Evanghelie, şi n-aş afirma nicidecum că cei care mi-au adus veste asta rea nu m-au înşelat, după ce au fost şi ei înşelaţi.

Călătorul nu răspunse; părea chiar că nu auzise nimic.

Pe când domnul Jacques Vernier pronunţa cele din urmă cuvinte, tânărul îşi rezemase coatele pe masă şi lacrimi îi curgeau de-a lungul obrajilor.

Hangiul, ca să-i respecte tăcerea, luă din cui unul dintre pistoale şi începu să-l şteargă de rugină.

Trecu astfel aproape un sfert de oră.

Apoi, călătorul ridică capul.

Era la fel de palid şi un cerc vineţiu îi înconjurase ochii.

— Dragul meu, îi zise el hangiului, fă-mi te rog, socoteala, trebuie să plec imediat.

— Aşa curând, domnule! Dar calul dumneavoastră cred că abia şi-a terminat ovăzul şi, în orice caz, ar trebui să-l lăsaţi să se odihnească puţin. Căci, pe toţi dracii, păcat de un animal frumos ca ăsta!

— Trebuie să plec, trebuie cu orice preţ.

— Hanul meu nu este o închisoare, domnule, poți să intri şi să ieşi când îți place. Ceea ce am spus nu este decât în interesul calului dumneavoastră. Mă duc să-l adap, să-i pun şaua, frâul, şi apoi, cu Dumnezeu înainte! Călătorie bună! Sfântul Jacques de Compostelle şi căpitanul Lacuzon să vă aibă în pază! Iată tot ce pot face pentru dumneavoastră, domnule.

— Te înşeli, domnule, mai poți şi altceva.

— Ce anume?

— Poți să-mi găseşti o călăuză?

— Încotro mergeți, domnule?

— Vreau să mă duc la Saint-Claude.

Jacques îşi împreună mâinile înmărmurit.

— Doamne păzeşte! strigă el. Vreți să vă duceți la Saint-Claude?

— Da. De ce te miri?

— Pentru că nu veți ajunge viu la Saint-Claude. Veți fi omorât la jumătatea drumului.

— Omorât? De cine şi pentru ce? Explică-te!

— Foarte uşor. De suedezi sau de francezi. Pentru ce? Ca să vă fure punga, calul şi chiar hainele de pe dumneavoastră.

— Dar, credeam că deocamdată ostilitățile au încetat şi că armatele s-au retras în taberele de iarnă, răspunse călătorul.

— Aşa s-ar fi întâmplat, fără îndoială, dacă contele de Suébriant, gentilom francez în serviciul Suediei, n-ar fi încurcat lucrurile. Săptămâna trecută, a apărut în munții noştri un corp de trupe; s-au reluat hoțiile şi incendiile. În acest moment, ține în puterea lui toate satele cuprinse între Nezeroy şi Saint-Claude, iar de două zile, a pus stăpânire chiar şi pe Saint-Claude. Prin urmare, domnule, vedeți bine că, nefiind suedez, nici francez, planul dumneavoastră e nesocotit!

Tânărul făcu un gest de adâncă descurajare.

— Toate-mi stau împotrivă! murmură el cu o voce stinsă.

Apoi adăugă, de parcă şi-ar fi vorbit lui însuşi:

— Şi ce-mi pasă dacă nu voi ajunge viu! Ce-mi mai pasă de viaţă dacă ea nu mai trăieşte?

— Dragul meu, zise el apoi adresându-se lui Jacques Vernier, îţi repet că trebuie să mă duc la Saint-Claude. Şi te rog să-mi găseşti o călăuză.

— Pe legea mea, zise atunci hangiul, eu mă spăl pe mâini!

„Nu mi s-a întâmplat un asemenea lucru. Vai! O bună înştiinţare preţuieşte mult, dar, când cineva nu ţine cont de ea, este cumva de vină cel care o face? De altfel, colonelul Varroz nu m-a învăţat mijlocul de a împiedica un nebun să-şi facă de cap şi poate că nici el nu ştia. În sfârşit, cu Dumnezeu înainte! Cel care vrea să sară legat la ochi de pe o stâncă foarte înaltă, ştie foarte bine că nu va scăpa cu viaţă. Pe Dumnezeul meu, fiecare pentru sine şi dracu pentru suedezii lui Saxe-Weimar!”

După ce sfârşi acest monolog interior, Jacques se hotărî să răspundă cererii călătorului.

— Doriţi o călăuză, domnule, dar nu aveţi nevoie, zise el.

— Uiţi că nu cunosc locurile?

— Nu face nimic. Mergeţi pe drumul care trece prin faţa hanului şi o ţineţi înainte... După câteva suişuri şi coborâşuri veţi ajunge la Saint-Claude.

— Mă tem că pericolul de care vorbeai va fi prea mare plecând pe acest drum... Nu mai există şi altul pe care m-aş putea duce?

— Mai este unul, care trece prin Morbier, Orsieres, valea dintre Morez şi Longchaumois...

— Şi?

— Numai că e o potecă abia cunoscută, foarte greu de folosit în orice anotimp şi mai cu seamă acum, când zăpada a acoperit-o cu totul.

— Dificultăţile drumului nu mă înspăimântă deloc. Întotdeauna am crezut, şi cred şi acum, că o voinţă hotărâtă învinge toate obstacolele fizice... Fă-mi rost de călăuză şi voi pleca fără întârziere.

— Foarte bine... foarte bine, domnule, răspunse hangiul. Mă duc să vă îndeplinesc dorinţa. Dar, în momentul când vă veţi rupe gâtul, să vă aduceţi aminte şi să spuneţi: „Nu e vina acelui om care m-a prevenit!" Iar acesta nu va fi decât adevărul gol-goluţ!

3

Deşi planul tânărului i se păru cel mai ciudat şi mai absurd dintre toate lucrurile nesăbuite, Jacques Vernier se duse să-i găsească o călăuză.

Rămas singur, necunoscutul nu mai putu să lupte împotriva gândurilor dureroase care îl năpădeau. Faţa lui, profund marcată de mâhnire, oglindea suferinţa care îi cuprinse inima.

— Moartă! murmură el. Aşadar, n-am s-o mai văd pe această scumpă şi încântătoare copilă!... N-am s-o mai văd pe mult iubita mea Eglantine! Dacă e adevărat ce se spune, dacă ea nu mai este, la ce mi-ar folosi să trăiesc pe acest pământ unde ea nu mai este?

Apoi, după un moment, de parcă ar fi vrut să se încurajeze el însuşi, adăugă cu înflăcărare şi convingere:

— Dar nu! Nu!... E imposibil. Eglantine trăieşte, o ştiu... O simt... Oare existenţa mea nu e legată cu totul de a ei? Nu mi-ar fi strigat o voce interioară: „Eglantine a murit!" Oare nu s-ar fi rupt ceva în mine în momentul morţii ei? Oare nu mi-ar fi apărut în vis sufletul ei încununat cu flori nepătate

ca şi ea? Nu!... Nu!... Nu e cu putinţă! Eglantine nu e moartă! Dar trebuie să plec, trebuie să aflu adevărul!

Aceste gânduri, care îi trecură fără voie prin minte, îl făcură să zâmbească şi să i se pară un fel de povestire fericită.

Îşi zise că ar fi fost cu mult mai trist dacă Eglantine n-ar mai fi fost în viaţă,

În acel moment, Jacques intră în încăpere.

Era urmat de un băieţandru de 12-14 ani, a cărui faţă palidă şi uscată, încadrată de un păr lung şi blond, era plină de inteligenţă.

Acest băiat, foarte înalt pentru vârsta lui, semăna cu un copac fără ramuri.

Avea picioarele lungi, iar braţele, la fel de lungi, i se bălăbăneau în mers ca aripile unei mori de vânt.

Îmbrăcămintea, foarte subţire faţă de frigul foarte mare al iernii, consta dintr-o haină ruptă, acoperită pe jumătate cu o piele de căprioară. Pantalonii, rupţi în genunchi, abia dacă îl apărau de ger. Ţinea în mână un fes de lână colorată cu alb şi roşu; în picioarele goale avea pantofi de lemn.

— Domnule, zise hangiul, iată-l pe Nicolas Paget, băiatul cinstitului Paget, cuscrul meu şi un adevărat creştin. Mititelul nu e deloc prost, are calităţi şi, dacă ar fi cu vreo patru-cinci ani mai mare, ar fi un bun recrut pentru armata lui Lacuzon. Pentru un scud vă va duce pe adevăratul drum. Aveţi încredere, răspund de el; şi când Jacques Vernier răspunde de cineva, puteţi să-l urmaţi cu ochii închişi. Pe Dumnezeul meu, ceea ce vă spun e curatul adevăr! Întrebaţi-l mai bine pe colonelul Varroz!

— Primesc din inimă serviciile acestui copil, răspunse călătorul. Îmi place, şi în loc de un scud, îi voi da doi.

— Nicolas, zise hangiul, mulţumeşte-i gentilomului... şi vino să pregătim calul.

După cinci minute, străinul îi plăti hangiului cele datorate şi plecă condus de călăuza lui.

Pe când Jacques Vernier îi ura noroc şi călătorie bună, Jeanne-Antoinette, servitoarea cu ochii negri, în prag, cu braţele încrucişate pe piept, îl mânca din ochi pe călăreţ.

Acesta, în timp ce se îndepărta, îl auzi pe hangiu strigând cu glasul plin de mânie:

— Ei, Antoinette, ce-ţi datorează acest gentilom de te uiţi aşa la el în loc să te duci să speli vasele!

— Ei, ho, stăpâne! M-oi duce pe urmă să spăl vasele, îi răspunse slujnica.

Desigur, cinstitul Jacques Vernier nu era cu totul stăpân în casa lui!

Ce vreţi? Bietul om era văduv.

***

Necunoscutul mergea la pasul calului, ca să nu-l obosească şi să n-o ia înaintea lui Nicolas Paget care, bucuros că va câştiga doi scuzi, îşi bălăbănea întruna mâinile lungi.

Putea să fie ora două şi jumătate când cavalerul şi călăuza lui ieşiră din Champagnolles.

Cerul era întunecat şi plin de nori grei, iar pământul era acoperit de o ceaţă atât de groasă, încât abia de mai zăreai la câţiva paşi.

Gerul întărise pământul şi potcoavele calului răsunau pe drum de parcă acesta ar fi fost pavat.

Copilul fluiera o melodie câmpenească.

Călătorul se cufundase în gânduri.

După două ore de mers tăcut, necunoscutul şi Nocolas Paget ajunseră la marginea unei păduri dese.

De multă vreme, drumul se îngustase puţin câte puţin şi sfârşise prin a deveni o potecă pe unde doi oameni nu puteau trece unul lângă altul.

În acel loc, poteca părea că se întrerupse.

Băiatul se opri.

— Ei bine, ce e? îl întrebă călătorul.

— E că trebuie să vă daţi jos de pe cal, domnule. Am ajuns la intrarea în pădurea Morbier şi tot ce veţi putea face este să trageţi calul de hăţ în urma dumneavoastră. Chiar şi aşa, tot nu veţi putea merge fără osteneală, căci poteca care străbate pădurea este foarte îngustă.

Necunoscutul respectă întocmai sfaturile călăuzei, urmând-o pe potecile pădurii.

În momentul în care intra în desiş, copilul făcu semnul crucii.

— De ce te închini? îl întrebă necunoscutul.

— Pentru că se zice, domnule, că în pădurea Morbier se adună vrăjitorii din toate părţile.

— Şi ţi-e frică de vrăjitori?

— Nu mi-e frică, domnule, deoarece se ştie că, împotriva cuiva care nu e în stare să păcătuiască şi îşi face semnul crucii, n-au nicio putere...

— Ai văzut vreodată pe unul dintre aceşti vrăjitori?

— Niciodată. Însă tatăl meu a văzut odată unul, dar tocmai venea de la biserică şi blestemul n-a putut să-i facă nimic.

Dificultăţile mereu crescânde ale drumului întrerupseră conversaţia începută.

Ramurile aplecate ale copacilor închideau la fiecare pas poteca.

Necunoscutul nu le îndepărta decât cu mare osteneală şi unele, din când în când, îl loveau peste faţă.

Noaptea înainta.

Un vânt puternic şi geros, care începuse odată cu seara, alungă norii îngrămădiţi pe cer în timpul zilei şi luna se arătă la orizont, mare şi roşie ca un disc însângerat pe firmamentul înstelat.

Cu tot frigul din ce în ce mai mare şi deşi fusese nevoie să-şi scoată mantia şi s-o agațe de şaua calului, necunoscutul era înfierbântat şi picături mari de sudoare îi cădeau de pe față.

— Ei, dar ăsta nu e drum! strigă el deodată. După cum se vede, nimeni nu trece pe aici!

— Nimeni în afară de cărbunari şi tăietorii de lemne, răspunse călăuza. Oamenii din Champagnolles, când se duc la Saint-Claude, fac un ocol prin Clairvaux. Dar Jacques Vernier mi-a spus că vreți s-o luați pe aici.

— Cel puțin am înaintat ceva?

— Foarte puțin.

— În cât timp vom ieşi din pădure?

— Cam într-o oră.

— Dar eşti sigur că nu rătăceşti drumul?

— A! În privința asta, nici vorbă nu poate fi! Nu m-aş rătăci în pădurea Morbier chiar dacă aş merge cu ochii închişi. Vin de multe ori aici primăvara să iau pui de mierlă din cuiburi.

— În sfârşit, murmură călătorul zâmbind, suntem siguri că pe aici nu vom întâlni nici oameni buni, nici oameni răi... să ne consolăm cu asta.

Dar copilul auzise.

— A, domnule, nu trebuie să fiți chiar atât de sigur! îi zise el. Sunt două feluri de oameni care nu se tem de drumurile rele. *Grişii* lui Lespinassou supărăciosul şi *cuneii* căpitanului Lacuzon...

— Cine sunt *grişii* ăştia?

— Sunt bande din Bresc şi Buzei. Au doi căpitani, pe Lesipinassou şi pe Brunet. Pustiesc şi jefuiesc totul pe unde trec.

— Dar de ce le spui *cunei* oamenilor căpitanului Lacuzon?

— Pentru că toți îi numesc aşa... dar nu ştiu pentru ce... Cuvântul *cuneu* este o prescurtare la *secuneu* sau francomtez.

— Unde este acum căpitanul Lacuzon? dori să afle necunoscutul.

— Cine ştie!

— Cum, nu se ştie unde e?

— E pretutindeni.

— Ce vrei să spui?

— Se crede că e la Saulnier şi, când acolo, el e la Saint-Claude. Îl vezi dimineața la Monsprans sau la Champagnolles şi la Nozeroy ... Vă spun eu, căpitan Lacuzon nu e un singur om, pentru că-l întâlneşti pretutindeni unde sunt sudezi, grişi, francezi, în sfârşit, acolo unde sunt inamici.

Băiețandrul tăcu.

„Cine-i acest om, se întrebă călătorul, cine-i acest om care, aşa de tânăr încă, face să strălucească în jurul lui un prestigiu aproape fantastic şi, ca zeii bătrânului Homer, merge împresurat de o ceață luminoasă?"

Tăcut şi, gânditor, necunoscutul continuă să-şi deschidă drumul aproape impracticabil pe care pornise.

În sfârşit, acea parte atât de obositoare a călătoriei se apropia de sfârşit.

Copacii deveneau din ce în ce mai rari, răspândiți ici şi colo.

În cele din urmă, ajunseră pe un platou de la marginea pădurii.

Noaptea era adâncă; dar luna strălucea pe cer şi răspândea o lumină albăstrie, inundând creştetele munților apropiați, piscurile pline de zăpadă ale Munților Jura şi platoul pe care se afla necunoscutul însoțit de călăuza lui.

Aceste locuri luminate făceau să pară mai întunecoase adâncimile văii care se deschidea la picioarele lor. Dar

privirea, obişnuindu-se cu această întunecime, n-ar fi întârziat să zărească un râuleț care susura la poalele dealului.

— Domnule, zise băiatul, aici trebuie să vă părăsesc.

— Cum, vrei să mă părăseşti! exclamă călătorul înmărmurit. De ce?

— Pentru că, domnule, ne apropiem de Orsières şi pentru nimic în lume, nici pentru a-mi salva viața, nu m-aş duce la Orsières odată ce luna s-a ridicat pe cer...

— Ce te înspăimântă în acel loc?

— Acolo se ține sabatul, răspunse Nicolas Paget, cu o voce emoționată şi plină de spaimă.

Călătorul zâmbi.

Copilul nu putu să vadă acest zâmbet, dar îl ghici.

— Domnule, nu trebuie să râzi de aceste lucruri, mai ales noaptea... Aduce nenorocire!

— Bine, dar ne înțelesesem să mă duci la Saint-Claude şi să-ți dau doi scuzi!

— E adevărat, domnule, dar, dacă eu nu-mi țin făgăduiala, aveți şi dumneavoastră dreptul să nu v-o respectați.

— De ce ți-ai luat însărcinarea să mă însoțeşti, dacă nu mă conduci până la capăt?

— Nu mă gândeam, domnule că vom întârzia atât de mult pe drum... uitasem că e lună plină...

— Ei, dar ce vrei să fac acum fără călăuză?... Nu cunosc locurile, pot foarte bine să mă rătăcesc şi să-mi rup gâtul, după cum mi-a prezis Jacques Vernier.

— Domnule, de acum înainte nu mai aveți de înfruntat niciun pericol, răspunse băiatul. Mai departe, drumul e uşor şi nu vă mai sunt de niciun folos. Nu mai e decât un singur loc greu de trecut: acela pe care ne aflăm şi a cărui coborâş e de temut. Dar eu nu v-aş putea ajuta cu nimic... Odată

ajuns în valea Morezului, care se găseşte la picioarele noastre, pericolul a trecut...

— E un râu de trecut în fundul văii?

— Da, Bienne. Veți coborî de-a lungul lui până când veți vedea o moară... Dacă ascultați cu atenție, o puteți auzi chiar de aici.

— În sfârşit?

— La o sută de paşi de moară, în dreptul unei sălcii, râul e aşa de mic, încât se poate trece cu piciorul.

— Eşti sigur?

— L-am trecut de multe ori şi niciodată apa nu mi-a ajuns mai sus de genunchi... Când veți fi de cealaltă parte, veți sui coasta şi, mergând pe la marginea pădurii de brazi, veți ajunge la Longchaumois. De la Longchaumois la Saint-Claude distanța e forte mică. Dar nu uitați, domnule, nu uitați să faceți o rugăciune când veți trece pe la Orsières... şi, când veți vedea la stânga dumneavoastră o lumină mare, dați drumul calului să meargă la galop fără să întoarceți capul, căci acea lumină e focul sabatului.

— Întinde căciula, zise călătorul.

— Vreți cumva să-mi dați cei doi scuzi? întrebă Nicolas Paget, cu o mirare naivă.

— Da, iată-i!

— Ah, domnule, mă voi ruga din toată inima pentru dumneavoastră! exclamă copilul.

— Ei bine, răspunse tânărul, al cărui gând zboară la Eglantine, roagă-l pe Dumnezeu să mă scape de cea mai mare durere care poate exista... Roagă-l ca vestea auzită azi să fie o veste falsă!

— Mă voi ruga imediat... chiar şi mâine, şi-n toate zilele, domnule.

— Dar unde te vei culca în noaptea asta? Doar n-ai de gând să te întorci la Champagnolles?

— Mă voi duce într-un loc unde s-au refugiat o mulțime de oameni la sosirea francezilor şi suedezilor. Acolo voi găsi destule paie ca să-mi fac un culcuş.

— Unde?

— În peştera Hérisson...

— Haide, noapte bună, copile, şi noroc bun!

— Călătorie bună, domnule, şi Dumnezeu să vă aibă în pază!

Nicolas Paget se depărtă cu paşi repezi, spintecând aerul cu braţele lui mari.

Străinul scrută cu privirea povârnişul periculos pe care trebuia să-l coboare împreună cu calul şi pe care ninsoarea îl făcea şi mai primejdios.

Încolăci bine împrejurul braţului hăţul nobilului animal şi-l trase după el. Calul, înspăimântat de acele adâncimi întunecoase şi prăpăstioase, o luă la fugă, trăgându-şi după el stăpânul care ţinea strâns în mâini hăţul.

Ajunseră astfel până în vale şi, printr-o întâmplare aproape miraculoasă, niciunul dintre ei nu păţise nimic.

Străinul încălecă din nou, cu un sentiment de bucurie uşor de înţeles, şi se îndreptă spre moară, ca să treacă râul Bienne prin locul de care îi vorbise Nicolas Paget şi care trebuia să se afle în faţa salciei bătrâne.

Îl găsi fără greutate şi se convinse imediat de exactitatea celor spuse de băiat, căci, în acel loc, apa repede şi spumegândă nu ajungea nici până la gleznele calului.

4

Reuşita de până atunci i se păru de bun augur călătorului şi urcă, fără să mai stea la îndoială, coasta alunecoasă de dincolo de râu.

Timp de o oră, urmă coasta şi nu părăsi marginea pădurii. În sfârşit ajunse într-un loc înalt de unde văzu, la

lumina palidă a lunii, căsuţele unui sat răspândite pe coama unui deal de care îl despărţea o vale întinsă şi adâncă.

Era satul Longchaumois.

Ca să ajungă la el, nu mai trebuia decât să coboare. Ceea ce făcu fără osteneală, căci poteca, deşi abia se cunoştea, nu era greu de străbătut.

La marginea satului, lângă un pâlc de brazi, se afla o casă aproape asemănătoare cu aceea de la începutul cărţii, cu excepţia curţii care, în loc s-o înconjoare, se găsea în spatele ei.

Aşadar ferestrele şi uşa se deschideau spre drum.

Călătorul ieşise din umbra adâncă aruncată asupra lui şi a calului de ramurile stufoase ale brazilor, când un zgomot neaşteptat îl făcu să oprească calul.

Zgomotul semăna cu zăngănitul unor arme şi cu murmurul unui amestec de voci; strigăte şi blesteme se auzeau din când în când în tăcerea din jur.

Zgomotele păreau să iasă din acea casă situată la patruzeci-cincizeci de paşi şi ale cărei ferestre erau slab luminate.

În vremea aceea, era destul să auzi cel mai mic zgomot pentru a te socoti în mare primejdie.

Călăreţul nu ştia ce să facă şi se gândea să se întoarcă, căci i se părea un lucru necugetat să se arunce într-o primejdie necunoscută.

Fără îndoială că şi-ar fi întors calul, când un incident neaşteptat îl pironi locului.

Un tânăr înalt, cu o statură elegantă şi a cărui faţă scăldată de razele palide ale lunii părea de o frumuseţe mândră şi impozantă, dădu ocol casei, încet şi cu precauţie, apoi se apropie de una dintre ferestre de unde putea să vadă în interior.

Acolo se opri şi rămase nemişcat, fără să bănuiască deloc că era şi el observat la rândul lui de necunoscutul nostru.

Tânărul îşi înfăşurase mantia în jurul braţului stâng şi cu mâna dreaptă îşi ţinea pălăria, ca să poată vedea şi auzi bine.

Noul personaj avea un cap impozant, ca acela al ducelui de Alba imortalizat de penelul lui Tiţian.

Părul negru şi bogat îi cădea pe umeri în bucle lungi; mustăţile negre şi răsucite cu grijă încadrau o gură roz, ale cărei buze lăsau să se vadă dinţi de un alb strălucitor.

Avea faţa oacheşă ca a unui spaniol din Sevilla.

Fruntea era înaltă, iar ochii mari, deşi acoperiţi de sprâncene dese, erau de o strălucire fermecătoare.

Talia, înaltă şi suplă, umerii laţi şi bine făcuţi, evocau o vigoare herculeană.

Purta pantaloni de postav negru, strânşi pe picior, care lăsau să se vadă o musculatură demnă de admirat; încălţările lui aveau pinteni de oţel.

La centură avea două pistoale şi un pumnal. În sfârşit, la şold purta o sabie lungă şi grea, al cărei mâner era în formă de cruce.

Fără îndoială, scena la care asista acest tânăr era peste măsură de dramatică, căci pe faţa lui tulburată se puteau citi emoţiile cele mai neaşteptate.

Câteodată, îşi înfunda pălăria pe cap şi apuca patul pistoalelor.

În acel moment se încrunta şi privirea lui devenea scăpărătoare; dar, imediat, se liniştea, se apleca din nou spre fereastră şi începea să asculte cu mai mare atenţie.

Deodată, un ţipăt ascuţit, răsunător, înfricoşător, un strigăt de tortură şi de agonie se auzi din interiorul casei.

În acelaşi timp, lumina care strălucea la cele două ferestre se mări într-un mod înfricoşător.

Urmă o tăcere adâncă, care nu dură mult.

Cu mâna stângă, tânărul apucă pistolul, cu dreapta trase sabia din teacă şi, dându-se câțiva paşi înapoi să-şi ia avânt, sări pe fereastră, ale cărei giurgiuvele se sfărâmară, lăsând să cadă geamurile în mii de bucăți. Apoi dispăru în interiorul casei.

Urmă un tumult îngrozitor. Se auziră strigăte infernale, urlete turbate, detunături de pistol şi, în mijlocul acestor zgomote ciudate, loviturile unei săbii grele sfâşiind cartea şi sfărâmând coastele.

***

Iată ce se petrecuse.

Cu o jumătate de oră înainte de cele povestite, într-o cameră din căsuța care aparținea – s-o spunem imediat – lui Jean-Claude Pros, sau mai bine zis căpitanului Lacuzon, un om de vreo patruzeci de ani, mic şi diform, stătea pe un scăunel aproape de căminul în care ardea un foc viu, învârtind între degetele lungi şi noduroase nişte mătănii de călugăr.

Acest om, țăran bolnăvicios şi neputincios, era îngrijit din milă de Lacuzon, care avea în el o încredere absolută ți îl însărcinase cu paza locuinței în lipsa lui aproape continuă. Omul se numea Pèlerin.

Fără îndoială, rugăciunile pe care Pèlerin le rostea învârtind între degete mătăniile, produseseră asupra lui efectul unui narcotic, căci, puțin câte puțin, pleoapele i se îngreunară, ochii i se închiseră, capul i se aplecă, când pe un umăr, când pe celălalt, şi, până la urmă, se opri pe piept. În acelaşi timp, mătăniile îi căzură din mână. Dormea.

O lovitură violentă în uşa casei îl smulse brusc din acest somn linişti t.

— Cinei-i acolo? întrebă al cu o voce tremurătoare, părăsind scaunul şi îndreptându-se spre uşă.

— Un prieten, i se răspunse de afară. Deschide!

— Prietenii au nume, replică el. Spune-l pe al dumitale şi voi deschide.

— Nu mă cunoşti, răspunse vocea. Vin să-ți vorbesc din partea căpitanului.

— Din partea stăpânului meu?

— Da.

— Atunci trebuie să ştii parola.

— Căpitanul mi-a spus-o, dar am uitat-o.

— Cu atât mai rău pentru dumneata... Nu vei intra... şi vezi-ți de drum.

— Îți spun că trebuie să intru. Căpitanul Lacuzon e în pericol şi vin din partea lui.

Acest răspuns, rostit cu o voce hotărâtă, îl determină pe Pèlerin să deschidă.

Cu toate acestea, înainte de a deschide, luă din perete o puşcă veche atârnată de două cuie.

— Te previn, zise el punând mâna pe zăvorul de la uşă, te previn că sunt înarmat. Dacă m-ai înşelat, dacă nu eşti trimis de stăpânul meu, ți se va întâmpla o nenorocire.

— Bine... bine, răspunse vocea, am înțeles... Deschide iute...

În acelaşi timp, omul dinăuntru trase zăvorul şi uşa se deschise.

Opt oameni cu înfățişare de bandiți, înarmați până în dinți şi purtând ca țăranii bretoni piei de căprioară peste hainele lor de postav cenuşiu, se năpustiră în casă cu o furie de necrezut.

Trei dintre ei se aruncară asupra lui Pèlerin. După o jumătate de minut, nenorocitul era dezarmat şi cu mâinile legate la spate.

— Grişii! murmură el cu o voce stinsă. Dumnezeule mare, sunt grişii!

— Precum zici, hoț bătrân! răspunse un bărbat foarte înalt şi cu înfățişare atletică, care părea a fi şeful celorlalți.

Fața banditului era hidoasă.

O rană adâncă îi brăzda obrazul drept; o lovitură de sabie îi tăiase o parte din buza de sus, lăsând să se vadă un rând de dinți rari şi ascuțiți ca de animal sălbatic.

Aceste două răni teribile, primite în lupte deja vechi, înscriseră un nume pe fața acestui om, şi chiar copiii din întreaga provincie ştiau al cui este acel obraz spintecat şi acea buză ciuntită.

Pèlerin, după ce aruncă o privire spre cel care îi vorbise, strigă sau, mai bine zis, gemu:

— Lespinassou!

Era întra-adevăr acel vestit Lespinassou, acel monstru, care nu avea nici măcar față de om şi împărțea cu un alt bandit, căpitanul Brunet, comanda pungaşilor din Bresse şi Bugeaux.

Auzindu-l pe Pèlerin pronunțându-i numele, Lespinassou oferi celor prezenți un zâmbet de mândrie înfricoşător şi o strâmbătură hidoasă îi ridică bucata de buză cicatrizată.

— Aha, mă cunoşti! exclamă el. Foarte bine... Asta va simplifica lucrurile, şi-mi pare bine, căci n-avem timp de pierdut.

Apoi, adresându-se însoțitorilor, adăugă cu un râs fioros:

— Închideți uşa – vedeți prea bine că am de vorbit cu acest om cumsecade!

Grişii se supuseră.

Lespinassou se aşează lângă foc pe acelaşi scaun pe care stătuse Pèlerin.

Îşi aruncă pe masa din mijlocul camerei pălăria cu borurile întoarse şi, trecându-şi mâna prin părul lânos şi cărunt, îi zise țăranului:

— Apropie-te!

Dar Pèlerin nu putea să se mişte. Dinţii îi clănţăneau de frică, picioarele i se înmuiaseră, părea pe jumătate mort.

Doi bandiţi îl apucară de mâini şi îl împinseră cu brutalitate în faţa lui Lespinassou.

Pèlerin se clătină un moment de parcă ar fi fost beat, apoi, nemaipuându-se ţine pe picioare, căzu în genunchi.

— Excelentă poziţie pentru a-ţi încredinţa sufletul dracului! strigă căpetenia bandiţilor. Ceea ce se va şi întâmpla, dacă nu-mi vei răspunde la toate întrebările ce ţi le voi pune!

— Nu ştiu nimic... murmură ţăranul năucit de tot. Nu-mi cereţi nimic... nu pot să spun nimic...

— A, nu ştii nimic!

— Nimic, pe viaţa mea!

— Viaţa ta atârnă în acest moment de un fir de aţă şi jurământul pe care l-ai făcut mă face să te cred. Cum te numeşti?

— Pèlerin.

— Ei bine, Pèlerin, vreau să-ţi aduc la cunoştinţă că, dacă continui să nu ştii nimic când te întreb, am o metodă sigură să-ţi ajut memoria. Până când îţi vei aduce aminte de cele ce te întreb, oamenii mei te vor bate cu săbiile pe spate până când îţi va intra cocoaşa în trup. Şi vei vorbi, chiar dacă ar trebui să-ţi tai gâtul în patru ca să-ţi smulg vorbele!

Pélerin aruncă în jurul lui o privire stinsă şi repetă:

— Nu ştiu nimic...

— Vom vedea. În casa asta trebuie să fie bani. Unde sunt ascunşi?

— Bani? De unde vrei să fie bani? Casa e goală...câmpul necultivat... Stăpânul meu e sărac.

— Nobilii din ţară sunt bogaţi şi noi ştim că ei îi dau bani ca să lupte împotriva noastră. Unde sunt ascunşi banii?

— Nu ştiu.

— Atunci, dacă nu ştii, voi afla imediat. Altă întrebare: unde e Lacuzon?

— Nu ştiu.

— Unde e Varroz?

— Nu ştiu.

— Unde e Marquis?

— Nu ştiu.

— Păi atunci, zise Lespinassou cu un ton mângâietor care semăna cu cel al tigrului, se vede treaba că tu nu ştii nimic.

— Nimic... nimic... nu ştiu nimic...

— Sigur?

— O, da, da! Foarte sigur... Jur pe sfânta Fecioară Maria că nu ştiu nimic!

Lespinassou făcu un semn. Unul dintre bandiţi, cu sabia în mână, se apropie de Pèlerin şi făcu să alunece vârful armei între veşmânt şi umerii ţăranului. Nenorocitul scoase un strigăt înăbuşit.

— Vedeţi? zise Lespinassou, cu un rânjet ciudat. Îl vedeţi pe acest câine arţăgos care urlă înainte de a fi atins?

Într-adevăr, sabia banditului doar spintecase haina lui Pèlerin de la gât până la mijloc. Dar răceala de gheaţă a oţelului îl făcuse să creadă că sabia îi tăia carnea.

— Ce cântec o să ne cânte acum bufniţa asta bătrână? continuă Lespinassou.

Hainele, tăiate pe mijloc, căzură la dreapta şi la stânga descoperind umerii slăbănogi şi cocoaşa umflată a ţăranului.

Grişii, la vederea lui, fură cuprinşi de veselie.

— Pe legea mea, zise căpitanul, asociindu-se din toată inima veseliei celorlalţi, iată un dobitoc rău plămădit! Mila vă cere să îndreptaţi această şiră sucită care seamănă cu o

viță de vie! Îndepliniți această faptă bună, copiii mei! Şi nu vă îndoiți – vi se va pune la socoteală pe lumea cealaltă!

Această glumă usturătoare avu un mare succes.

Toți, cu săbiile trase, îl înconjurară pe Pèlerin, aşteptând semnalul stăpânului lor.

— Viteazule, nu uita să ne anunți când îți va veni memoria, îi zise acesta din urmă țăranului.

Apoi, către ceilalți:

— Haideți, copii, la treabă!

O sabie se ridică şi căzu, apoi o alta, până când toate şapte loviră cu lama lor pielea neagră a nenorocitului.

Fiecare lovitură de sabie lăsa o urmă vânătă pe corp şi, ridicându-se, fiecare sabie lua cu sine o bucată de piele.

Pèlerin scotea strigăte înăbuşite şi se zvârcolea ca un şarpe, fără să spună nimic.

Din când în când, Lespinassou îi zicea:

— Unde sunt banii? Unde e Lacuzon? Unde e Varroz? Unde e Marquis?

Printre urlete, Pélerin îi răspundea: „Nu ştiu!”

Şi Lespinassou relua, adresându-se grişilor:

— Haide, băieți, dați mereu, vedeți bine, cocoaşa nu i-a dispărut şi încă nu i-a revenit memoria!

Şi săbiile continuau să lovească cu regularitate diabolică şi cu cadență infernală.

După un moment, zgomotul înăbuşit şi şuierător al săbiilor care loveau carnea se schimbă. Bandiții băteau cu săbiile într-un lichid roşu şi fiecare lovitură făcea să țâşnească sângele, izbindu-i pe bandiți peste fețe.

Pèlerin nu mai strigă. Dădu ochii peste cap şi căzu cu fața la pământ.

— Drace! Drace! murmură Lespinassou. N-am făcut nimic dacă a murit.

Dar, după un scurt moment de gândire, adăugă:

— Haida-de! Nu moare cineva aşa de repede! Afurisitul a leşinat sau se preface; să-i dăm o mână de ajutor...

Un gest al şefului le lămuri şi celorlalți sensul ultimelor cuvinte rostite.

Acest gest arăta succesiv corpul lui Pèlerin şi masa pe care se găsea pălăria lui Lespinassou.

Căpitanul îşi acoperi capul pleşuv cu pălăria înconjurată de un galon gros de aur.

Grişii îl ridicară pe nenorocitul care zăcea fără cunoştință, îl întinseră pe masă şi îl legară bine de ea cu o frânghie, de care nu duceau niciodată lipsă.

Pèlerin nu dădea niciun semn de viață.

— Haide! strigă Lespinassou, ridicându-se de pe scăunelul pe care nu-l părăsise de la începutul acestei scene înfricoşătoare. E timpul să-i dați să respire săruri acestui biet nenorocit!

Acelaşi zâmbet sau, mai curând, rânjet hidos, întăriră vorbele banditului.

Lespinassou trase de la brâu un cuțit catalan şi, apropiindu-se de țăran, începu să deseneze pe pieptul acestuia figuri bizare cu tăişul ascuțit, având grijă ca lama să nu pătrundă adânc în carne.

Sângele țâşnea. Grişii priveau cu bucurie bătând din palme.

Durerea fiind probabil foarte mare, Pélerin deschise imediat ochii, ca un cadavru sub acțiunea electricității, şi, din adâncul pieptului său însângerat, izbucniră gemete surde.

— Ei bine, iată-te treaz, voinice! zise Lespinassou Eşti mai arătos şi mai bine ca niciodată, nu-i aşa? Ți-a revenit memoria? O să şti unde sunt ascunşi banii? Vei şti unde e

Lacuzon? Vei şti unde e Varroz? Vei şti unde e Marquis? Te-ai hotărât în sfârşit să spui totul bunului tău prieten Lespinassou?

Buzele țăranului se mişcară, dar fără să poată scoate vreun sunet.

Cu toate acestea, după mişcarea buzelor, schingiuitorul ghici că lui Pèlerin îi lipsea puterea ca să rostească încă o dată: „Nu ştiu!”...

Lespinassou scrâşni din dinți.

— A, nu ştii! repetă el... A, nu ştii!...

Şi lama cuțitului mai intră de două degete în brațul drept al nenorocitului, care scoase un geamăt îngrozitor.

— Acum ştii? întrebă Laspinassou.

— Nu! Nu! Nu! strigă Pèlerin cu disperare. Nu ştiu! Nu ştiu!

Lespinassou înfipse cuțitul şi în brațul stâng şi îl întrebă din nou:

— Nici acum nu ştii?

Şi, din nou, Pélerin răspunse:

— Nu ştiu nimic!

Fața ciopârțită a lui Lespinassou se învineți, mânia acestui torționar infam ajunsese la paroxism.

Mâna lui puternică se apropie de gâtul țăranului, gata să-l sugrume. Dar, înainte să moară, Pèlerin trebuia să vorbească.

Mâna lui Lespinassou se retrase.

— Am nevoie de lemne, zise banditul, întorcându-se spre tovarăşii lui. Duceți-vă şi aduceți câteva brațe de lemne.

Doi grişi luară un lemn aprins din cămin, care la putea servi drept torță, şi începură să scotocească prin casă.

— Descălțați-l pe acest om, adăugă căpitanul arătând spre Pèlerin, ale cărui picioare atârnau jos.

Acest ordin nu era greu de îndeplinit. Ţăranul nu avea în picioare decât nişte ciorapi groşi de lână şi pantofi de lemn.

În acel moment, bandiţii plecaţi intrară cu două braţe de lemne uscate pe care le găsiseră în pivniţă.

Nu întrebară ce trebuie să facă, erau obişnuiţi cu astfel de lucruri. Bandiţii aruncară lemnele jos, sub picioarele goale ale lui Pèlerin.

Lespinassou, care pusese cuţitul plin de sânge în teacă, luă lemnul aprins din mâinile omului care îl ţinea şi îi zise ţăranului:

— Te întreb pentru cea din urmă oară! Ascultă-mă şi răspunde-mi!... Unde sunt ascunşi banii? Unde e stăpânul tău? Unde e Varroz? Unde e Marquis?

Se aplecă spre Pèlerin, care părea că îşi dă ultima suflare, şi ascultă.

Ţăranul, sângerând din toate rănile, închise ochii şi păstră tăcerea.

Lespinassou aşteptă câteva secunde, apoi, fără să mai adauge vreun cuvânt, se aplecă şi aruncă torţa pe lemnele uscate care se aprinseră ca nişte paie.

În mai puţin de o secundă, flacăra cuprinse picioarele lui Pèlerin.

În acel moment, nenorocitul scoase un strigăt îngrozitor.

Ca să se ridice, făcu un efort atât de violent, încât frânghiile cu care era legat se rupseră pe jumătate şi, zbătându-se întruna, murmură:

— Stinge-ţi focul... Stingeţi-l... Voi spune totul...

Cu o lovitură de picior, Lesoinassou răspândi în cameră lemnele aprinse.

Pèlerin, cu un glas care slăbea la fiecare vorbă, continuă:

— Banii şi Lacuzon nu ştiu unde sunt... dar Varroz şi Marquis sunt la...

Nu avu timp să sfârşească.

Giurgiuvelele şi geamurile ferestrei zburară în ţăndări şi tânărul de afară, cu un pistol într-o mână şi cu sabia în cealaltă, căzu mai iute ca fulgerul în mijlocul grişilor înmărmuriţi şi îngroziţi.

Primul foc de armă doborî un om, iar sabia scânteind spintecă un altul, care căzu sub masă, apoi, ieşind însângerată din pieptul acestuia, îşi începu agitaţia formidabilă.

Unul dintre grişi încercă să se arunce la pământ, ca şi când ar fi fost rănit, ca să-l lovească pe neaşteptate pe luptătorul misterios.

Dar tânărul îi ghicise manevra şi, în momentul în care banditul nu se mai afla decât la trei paşi de el, îi găuri capul cu al doilea pistol.

Rămăsese doar cu cinci adversari, dar printre ei se găsea matahala de Lespinassou, care făcea cât trei, dacă nu prin curaj, cel puţin prin forţă.

Necunoscutul se rezemă de pervazul ferestrei deschise ca să nu fie surprins de la spate. În felul acesta, împiedică şi fuga bandiţilor, care ştim că zăvorâseră uşa şi, în marea lor zăpăceală, nu le trecuse prin minte să tragă zăvorul. Dar nici la uşă n-ar fi putut ajunge decât riscând să cadă sub loviturile sabiei scânteietoare.

Totuşi, unul dintre grişi încercă să se apropie de uşă; dar căzu ca să nu se mai ridice.

Ceilalţi trei îşi pierdeau capul.

Lespinassou, dimpotrivă, căpătă puţin sânge rece, pricepând cum stătea lucrurile.

— E singur! strigă Lespinassou. Noi suntem patru! Să-l omorâm ca pe un câine turbat! Pe el!... Pe el băieţi!

Lespinassou trase în acelaşi timp cu cele două pistoale, dar nu-l atinse pe necunoscut deoarece mâinile îi tremurau.

— Mizerabile! îi strigă necunoscutul. Te cunosc bine! Eşti Lespinassou! Lespinassou feroce şi laş ca un lup! Nu ştii să omori decât de la distanţă! Dar vino, vino la mine să ne luptăm!... Vino!...

Şi cum Lespinassou nu venea, se apropie el de bandit.

Lesipanassou nu făcuse niciun pas înainte, dar susţinu lovitura crâncenului său inamic.

Între cei doi începu imediat o luptă aproape corp la corp.

Necunoscutul ataca cu o furie şi o iuţeală de nedescris.

Vârful sabiei zbura ca un foc de la piept la faţa vlăjganului şi tot ce putea face era să pareze loviturile, care se succedau cu repeziciunea fulgerelor pe un cer furtunos.

Lespinassou ar fi fost pierdut în acel moment dacă s-ar fi găsit singur cu adversarul său, căci, constrâns numai să se apere, n-ar fi putut împiedica mult timp vârful fulgerător al sabiei să-i străpungă inima.

Banditul înţelese acest lucru şi, pentru a doua oară, strigă celor trei oameni pe care îi mai avea.

— Bandiţi laşi ce sunteţi, ajutaţi-mă!... Vedeţi bine că e singur! Atacaţi-l pe la spate!

La aceste vorbe, grişii prinseră curaj şi se aruncară deodată asupra inamicului comun, nu ca nişte oameni, ci ca nişte câini turbaţi.

Laupta devenise inegală.

Închis într-un cerc de fier şi forţat să se apere în acelaşi timp împotriva a patru săbii, tânărul se mai lupta încă, dar simţea cu disperare că va fi învins.

Gâfâia, un fel de pânză i se aşezase înaintea ochilor, braţul îi amorţise şi urechile îi vâjâiau.

„Ah! îşi zise el, e ceasul morţii! Dar, cel puţin, voi adormi într-un mormânt plin de sânge!”

Şi, cu un efort suprem, dădu o lovitură năprasnică şi îl culcă la picioarele lui pe unul dintre bandiţi, despicându-i capul până la umeri.

Lespinassou şi ceilalţi se retrăseseră.

Această retragere nu ţinu decât o secundă. Bandiţii vedeau bine că puterile necunoscutului erau pe sfârşite, că începuse să se clatine şi că sabia lui lovea în gol cu mişcări neregulate şi aproape convulsive.

Agresorii se apropiară din nou, cu un strigăt de triumf.

Tânărul îşi aştepta moartea.

Deodată, de afară, se auzi o voce strigând: „Curaj!... Sosesc!...”

Un om se năpusti prin fereastra deschisă, trase cu amândouă pistoalele, omorî pe unul dintre grişi şi, scoţând sabia, se apropie de primul luptător, zicându-i lui Lespinassou:

— Iată-ne doi contra doi!... Vino dacă ai curaj!

Dar Lespinassou nu avu curaj.

Fereastra fiind liberă, speră în această cale de salvare.

Banditul profită de acest singur drum, se repezi şi dispăru prin fereastră, urmat de singurul om care îi mai rămăsese.

În casă zăceau şase cadavre; podeaua era plină de sânge ca scaunele de măcelărie.

Pèlerin, tot întins pe masă, părea mort.

Această scenă monstruoasă durase destul de puţin. Câteva minute fuseseră de ajuns pentru a face atâţia morţi...

Noul venit, ajuns la timp în ajutorul tânărului cu părul negru, nu era altul decât călătorul cu care am făcut cunoştinţă la hanul lui Jacques Vernier şi pe acele cărări pierdute ce duceau de la Champagnolles la Longchaumois.

Cel scăpat de la o moarte sigură îi întinse mâna şi îi spuse cu o mare simplitate:

— Orice ați fi, domule, francez sau francomtez, spaniol sau suedez, din acest moment căpitanul Lacuzon este la dispoziția dumneavoastră!

— Lacuzon! repetă necunoscutul. Dumneata eşti Lacuzon?

— Da, domnule.

— Ar fi trebuit să bănuiesc, reluă necunoscutul, privind cadavrele. Ce altă sabie decât cea a lui Lacuzon ar fi putut să facă o asemenea ispravă!

Apoi adăugă:

— Ah, căpitane! Steaua mea a făcut să te întâlnesc aici...

Lacuzon îl întrerupse.

— Steaua dumitale cea bună! Dar ce să mai zic de a mea? Cred, de altfel, domnule, că amândoi avem două stele strălucitoare, dar, fără ajutorul stelei dumitale, a mea s-ar fi stins în noaptea asta!... Dar te-am întrerupt şi-ți cer iertare. Pari fericit de întâlnirea noastră... pot să te întreb de ce?

— Am treabă cu dumneata, căpitane.

— Cu mine! exclamă Lacuzon, mirat.

— Mă duceam să te caut la Saint-Claude, unde speram că, dacă nu te găsesc, cel puțin voi afla cum să te pot întâlni.

— E bine, domnule, iată-mă, şi nu mai e nevoie să-ți repet că sunt cu totul al dumitale.

— Ceea ce am să-ți spun e o poveste mai lungă, căpitane, şi locul unde ne aflăm...

— Îl găseşti sinistru, nu-i aşa? Vom părăsi această casă care e a mea... Dar, înainte de a pleca, mai am de îndeplinit o datorie... Te încredințez că ceea voi face e un act de dreptate, un act necesar, dar care s-ar putea s-ți pară feroce.

— La ce bun, căpitane? O faptă de-a dumitale, oricare ar fi, ar putea să mă înspăimânte, dar nu o voi defăima niciodată...

— Fie, domnule, rămâi dacă vrei să fii martor la ceea ce se va întâmpla aici! Dar nu uita că am de îndeplinit o misiune mare, nu uita că am un scop sfânt, nu uita că numai trădarea ar putea să zădărnicească această misiune şi să împiedice atingerea scopului. Prin urmare, oriunde o voi întâlni, trebuie să o sfărâm în picioare fără milă... Rămâi, domnule, şi nu te mira dacă ai să mă vezi că sunt în acelaşi timp judecătorul care condamnă şi executorul care loveşte! Trăim într-un timp şi într-o țară unde trebuie să se facă dreptate, iar viața unui om prețuieşte atât de puțin în balanța în care atârnă destinele unei țări!

Aceste cuvinte şi solemnitatea ciudată cu care au fost pronunțate, stârni foarte mult curiozitatea călătorului

Despre ce trădare vorbea căpitanul? Ce act de dreptate voia să îndeplinească? La ce nouă dramă teribilă să servească această locuință plină de cadavre sângerânde?

Răspunsul la aceste întrebări îl primi imediat.

Lacuzon se apropie de masa pe care era întins corpul sau poate cadavrul nenorocitului țăran martirizat de grişii lui Lespinassou.

Tăie cu o singură lovitură legăturile pe jumătate rupte cu care era legat țăranul şi, atingându-l uşor cu vârful sabiei, îi zise:

— Dacă eşti mort, cu atât mai bine. Dacă trăieşti, ridică-te.

Această voce cunoscută, vocea stăpânului, păru să-l aducă în simțiri pe Pèlerin.

Țăranul făcu o mişcare uşoară, pleoapele îngreunate i se ridicară şi îl recunoscu pe Lacuzon.

Dar, trăsăturile feței lui în loc să exprime bucuria că nu se mai afla în puterea călăilor săi, exprimau o groază adâncă.

Ridicându-se printr-un efort disperat, coborî de pe masa care servise drept loc de tortură şi, căzând în genunchi în faţa lui Lacuzon, îşi împreună mâinile murmurând:

— Iertare stăpâne!... În numele mântuitorului, în numele Sfintei Fecioare!... Iartă-mă!... Am suferit atât de mult...

— Ai suferit, dar eşti un trădător! răspunse căpitanul cu o voce gravă. Nimic nu scuză trădarea ta.

— O, stăpâne dacă ai şti...

— Ei bine, spune ce ai de spus... Sunt judecătorul tău şi, ca judecător, îți voi asculta apărarea... dacă crezi că te poți apăra.

— Am suferit cât am putut...

— Trebuia să suferi până la moarte...

— Mi-au sfâşiat umerii cu săbiile lor... şi n-am vorbit...

— Asta era datoria ta.

— Au aprins focul sub picioarele mele... îngână Pèlerin, şi atunci...

Nu sfârşi.

— Şi atunci trebuia să vorbeşti? zise căpitanul.

— N-am mai avut putere, stăpâne, sufeream atât de mult...

— Oare primii creştini, când li se ungea corpul cu răşină şi cu păcură ca să poată arde mai bine, oare ei au suferit mai puțin ca tine? răspunse Lacuzon. Şi, cu toate astea, ei nu l-au renegat pe Dumnezeul lor! Nu şi-au trădat legea!... Crezi că focul unui rug m-ar fi făcut pe mine să vorbesc? Crezi că eu aş fi trădat?

— Nu, stăpâne... O, nu!... Dar dumneata eşti puternic... dumneata eşti curajos, pe când eu...

— Pe când tu eşti slab şi laş... termină Lacuzon. Asta vrei să spui?

Pèlerin lăsă să-i cadă capul pe pieptul sfâşiat.

— Sunt bătrân..., zise el cu o voce aproape stinsă.

— A! Aşa te aperi! strigă căpitanul cu furie. Dar pledezi chiar împotriva ta, aşa cum n-ar face-o nici cel mai mare duşman al tău!... Bătrân şi neputincios, zici? Aşadar, ca să-ţi salvezi hoitul ticălos ale mizerabilei tale vieţi, ca să-ţi târăşti pe pământ încă câteva zile corpul slab şi sluţit, numai pentru asta ai vrut să le vinzi lui Lespinassou şi bandiţilor lui nobilele vieţi ale celor care sunt primii printre apărătorii cauzei sfinte! Aşadar, dacă n-aş fi venit... dacă aş fi întârziat o oră, o jumătate de oră, câteva minute, colonelul Varroz şi preotul Marquis ar fi fost pierduţi. Şi asta din cauza ta. Căci, dezvăluind secretul ascunzătorii lor, însemna să-i arunci în mâinile asasinilor, însemna să-i arunci sub securea călăului! Iată ce-ai fi făcut dacă nu soseam la timp! Iată de ce crimă te acuz!... Ai ceva să răspunzi?

Pèlerin se aruncă la picioarele lui Lacuzon murmurând vorbe nedesluşite şi întrerupte, printre care se amesteca, din când în când, cuvântul *iertare*.

Groaza şi deznădejdea îl făceau să-şi piardă minţile.

— Ai trădat, reluă căpitanul, după o scurtă tăcere. Eşti judecat, condamnat, trebuie să mori!

— Nu! nu! nu!... strigă Pèlerin, căruia aceste cuvinte rostite cu răceală îi readuseră pentru un moment o putere febrilă. Nu vreau! Nu vreau să mor!

Se ridică şi făcu câţiva paşi spre uşă ca să fugă.

Dar picioarele slăbite nu-l ascultară; căzu din nou la pământ şi, întinzând spre căpitan mâinile rugătoare, murmură printre hohote:

— Iertare!... Iertare!

— Trebuie să mori, repetă căpitanul, fă-ţi rugăciunea.

Apoi, aplecându-se, luă de la brâul unui cadavru un pistol încărcat şi trase în capul lui Pèlerin.

Gentilomul necunoscut scoase un strigăt de oroare, întorcându-şi faţa cu groază.

Lacuzon se apropie de el.

— Te-am prevenit că e neapărat necesar, îi zise el. Dacă trădarea se răspândeşte printre noi, cauza ţării e pierdută! Mâine, câţiva dintre oamenii noştri vor veni să ridice toate aceste cadavre. Le voi spune că printre ele îl vor găsi pe cel al lui Pèlerin, omorât de mine pentru că trădase! Acum, domnule, să ieşim din această casă. Mă grăbesc şi eu să scap de atmosfera apăsătoare. Ajunşi afară, cred că nimic nu te va împiedica să-mi spui motivele care te-au făcut să mă cauţi?

— Nimic, desigur, căpitane, răspunse necunoscutul.

Şi părăsiră amândoi locuinţa aceea sinistră.

6

— Unde ţi-e calul? întrebă Lacuzon.

— L-am legat de trunchiul unui copac. Dar dumneata eşti pe jos căpitane?

— Nu, dar calul meu nu trebuie să fie legat. Vei vedea.

Lacuzon îşi duse două degete la buze şi scoase un fluierat ascuţit şi prelung.

Drept răspuns, se auzi zgomotul unui galop şi un cal de o mare frumuseţe se apropie de Lacuzon, bătând nerăbdător din picioare.

— Ce animal minunat! exclamă necunoscutul.

— L-am primit în dar de la Carol de Lorena, zise căpitanul, trecându-şi mâna prin coama lungă şi îngrijită a calului. Mă cunoaşte, mă iubeşte, răspunde la chemarea mea şi nu se supune nimănui în afară de mine. Pasul lui e la fel de hotărât pe coatele munţilor ca şi pe drumul mare.

Mi-a salvat de două ori viața cu iuțeala lui uimitoare, scăpând viu şi nevătămat dintr-o ploaie de gloanțe îndreptată împotriva mea... În sfârşit, e pentru mine nu numai un servitor credincios, ci şi un prieten.

Călătorul vru să mângâie şi el calul cum făcuse căpitanul. Dar acesta începu să dea furios din picioare şi să-şi umfle nările.

— Ia seama! îl preveni imediat Lacuzon. Pentru mine e un mieluşel, dar față de cei pe care nu-i cunoaşte se poartă ca un demon. Dacă vom sta un timp împreună, se va obişnui cu dumneata şi atunci te vei putea apropia fără teamă de el... Dar acum, domnule, du-te şi ia-ți calul şi să plecăm. Timpul trece şi mă grăbesc fiindcă sunt aşteptat.

Încălecară amândoi.

Timp de câteva minute, merseră tăcuți unul lângă altul.

Căpitanul rupse primul tăcerea.

— Domnule, zise el, iartă-mă că îți tulbur gândurile... dar mi-ai spus că avem mult de vorbit şi peste puțină vreme vom merge într-un loc unde tăcerea e necesară. Acolo, fiecare stâncă, fiecare trunchi de copac poate ascunde un duşman şi, prin urmare, un pericol... Şi aici există un pericol, dar el este mai puțin iminent... Vorbeşte, domnule, şi cel care mi-a salvat viața poate conta pe mine dacă vrea să-mi ceară ceva şi acest lucru depinde de căpitanul Lacuzon.

— Căpitane, situația mea e grea şi extrem de încurcată, răspunse necunoscutul cu o voce pe care emoția o făcea să tremure. Îți voi pune o întrebare şi îți voi spune un secret... Ar trebui ca înainte de a-ți înfățişa cererea mea, să-ți dezvălui secretul, care e foarte important nu numai pentru mine, ci şi pentru cauza pe care o serveşti şi pentru care vreau să lupt şi eu... Dar îmi lipseşte curajul şi nu pot aştepta mai mult. De altfel, răspunsul dumitale îmi va dicta ce trebuie să fac şi el va hotărî victoria mea...

Necunoscutul se opri.

— Mă înspăimântaţi şi mă faci curios, domnule! exclamă Lacuzon. Ne întâlnim azi pentru prima dată şi accentul dumitale îmi arată că eşti nici francomtez, nici spaniol. Cum ar putea o vorbă de-a mea să aibă influenţă asupra viitorului dumitale? Nu înţeleg...

— Căpitane, răspunse necunoscutul, ai o verişoară...

— A! exclamă Lacuzon, cu o tresărire atât de bruscă, încât scăpă frâul din mână şi calul făcu o săritură violentă.

— Anul trecut, continuă necunoscutul, prea mişcat ca să poată observa emoţia lui Lacuzon, verişoara dumitale şi tatăl ei locuiau într-o căsuţă dintr-o pădure în apropiere de Dole. De atunci, unchiul s-a întors din nou aici... şi se zice că Eglantine a murit! E adevărat, căpitane? Eglantine nu mai trăieşte?

Deşi aceste cuvinte fuseseră pronunţate cu o voce rugătoare, deocamdată Lacuzon nu răspunse.

Părea că se gândeşte.

Încreţiturile frunţii, sprâncenele negre care se împreunară printr-o crispare dureroasă păreau să arate că în el se dădea o luptă violentă.

— Domnule, zise după un moment, întrebând în loc să răspundă, dacă verişoara mea a murit, asta înseamnă doliu pentru mine şi pentru tatăl ei. Dar ce-ţi pasă dumitale?

— Dumnezeule! murmură necunoscutul, ascunzându-şi faţa în mâini şi încercând zadarnic să-şi înăbuşe un suspin din inimă. A murit, văd bine că a murit!

Accentul de deznădejde cu care au fost pronunţate aceste ultime cuvinte îl făcură pe căpitan să tresară din nou.

— Aşadar, o cunoşti? întrebă el cu o vioiciune.

— Ah! izbucni necunoscutul. Dacă o cunosc!

— Şi poate o şi iubeşti!

— O, da! da! O iubesc... o iubesc din tot sufletul, o iubesc din toată inima!

— Şi ea... bâigui Lacuzon. Ea te iubeşte?

— Avea pentru mine iubirea unei surori şi tandreţea unei logodnice.

Capul căpitanului Lacuzon căzu pe piept, două lacrimi se rostogoliră pe obrajii palizi şi, timp de câteva secunde, acel bărbat puternic deveni mai slab decât un copil.

O vorbă fusese de ajuns ca să rupă pentru totdeauna pânza prin care până atunci se ivise viitorul. Una din cele mai mari speranţe ale vieţii sale se năruia; se sfărâmase unul din cei doi idoli care îşi avea sanctuarul în inima lui. Până în ziua aceea, până în momentul acela, sufletul lui Lacuzon fusese împărţit în două. Dăruise o parte, prima, cea mai mare, zeiţei sale, Independenţa! Cealaltă i-o dăruise lui Eglantine.

Pe drapelul glorios, o scrisese pe prima dintre iubirile lui. Cea de a doua o ascunsese în ungherul cel mai tainic al inimii.

De multe ori îşi zisese: „După ce voi reuşi, când Franche-Comté, liberă şi puternică, nu va mai avea nevoie de apărători; când nu-mi va mai rămâne mie, truditor harnic, decât să-mi iau răsplata după o zi de muncă, atunci, redevenit stăpân pe mine însumi, având dreptul să agăţ în cui sabia victorioasă, atunci îi voi mărturisi lui Eglantine iubirea mea tăinuită atâta vreme şi îi voi dărui mâna care a fost aşa de puternică şi numele care a fost atât de vestit. Şi atunci, amândoi, lângă leagăn, vom uita trecutul sângeros pentru a nu ne gândi decât la viitorul senin, dezmierdându-ne frumoşii copilaşi cu păr bălai.”

Iată la se gândea Lacuzon, pe când alerga ca un tigru printre rândurile inamicilor, iată în ce sfere ideale se odihnea sufletul lui, în timp ce braţul neobosit împărţea lovituri necruţătoare.

Totul se prăbuşise dintr-o dată.

Eglantine nu-l iubea. Eglantine nu-l va iubi niciodată, Eglantine iubea pe altul!

Lovitura fusese dură şi rana dureroasă.

Dar Lacuzon era unul dintre acei oameni care au şi sufletul de oţel, nu numai trupul.

— Ţie! îşi zise el cu o voce slabă, dar cu entuziasmul sublim al unui sacrificiu îndeplinit. Ţie, libertate sfântă, ţie îţi aparţine din acest moment toată fiinţa mea!

Faţa i se destinse, corpul i se îndreptă şi sângele începu să curgă normal în vinele ascunse sub pielea brună.

Căpitanul redevenise omul de mai înainte.

— Domnule, zise el întorcându-se spre necunoscut, mi-ai salvat viaţa şi ar însemna să-mi plătesc prost recunoştinţa pe care o am faţă de dumneata prelungindu-ţi mai mult mâhnirea... Eglantine n-a murit!

— A! exclamă tânărul, apucând cu un delir sălbatic mâna căpitanului şi apăsând-o pe inimă. Ştiam bine că presimţirile nu mă înşală!... Ştiam că inima mi-ar fi amorţit în piept în clipa în care inima ei ar fi încetat să bată!

— Dar, reluă Lacuzon, înţelegi, domnule, acum, după ce mi-ai spus că o iubeşti pe Eglantine şi că şi ea te iubeşte, am dreptul să mă aştept de la dumneata la mărturisiri complete, am dreptul să te întreb cine eşti, ce urmăreşti, ce speri...

— Da, desigur, ai acest drept, căpitane, răspunse cu vioiciune tânărul. Ştiu că ar fi trebuit să vorbesc mai întâi de mine... Dar, în nesiguranţa îngrozitoare pe care ai spulberat-o, n-am avut puterea...

— Ei bine, domnule, acum când cunoşti adevărul, aştept...

— Încep, zise necunoscutul, şi te asigur, căpitane, că pentru tot ce-ţi voi spune am şi dovezi... Nu te mira de

nimic, oricât de surprinzătoare ți-ar părea lucrurile la prima vedere.

— Sunt foarte tânăr, răspunse Lacuzon, şi cu toate acestea, de când am început să judec, mai ales de doi ani încoace, am fost martor la atâtea fapte ce păreau cu neputință la prima vedere, încât azi, ca să mă mai mir, ar fi nevoie de o minune. Şi nici atunci n-aş crede să fiu surprins...

— Acum câteva zile, începu necunoscutul, mă numeam Raoul Clément şi eram locotenent de cavalerie sub ordinele domnului de Villeroy...

— Francez! exclamă Lacuzon, încruntându-se fără să vrea. Eşti francez?...

— Lasă-mă să termin, căpitane... Ți-am spus ce eram ieri... Mâine, ofițerul francez Raoul Clément va înceta să mai existe şi îi va lua locul baronul francomtez Raoul de Champ-d'Hivers.

Auzind acest nume, căpitanul îşi opri brusc calul şi se uită cu o uimire vizibilă la însoțitorul său, a cărui față frumoasă şi nobilă, în acelaşi timp blândă şi senină, era luminată de razele palide ale lunii.

— Raoul de Champ-d'Hivers, repetă el cu o voce plină de emoție. Dumneata!... Dar asta e imposibil!... Din nenorocire, acest puternic neam s-a stins. Cel din urmă baron a pierit acum douăzeci de ani, împreună cu singurul său fiu, sub ruinele fumegânde ale castelului incendiat.

— Căpitane, zise călătorul, pe care de acum înainte îl vom numi Raoul, s-a întâmplat o minune... Sunt unicul fiu al baronului de Champ-d'Hivers...

— Domnule, zise Lacuzon, punând mâna pe umărul lui Raoul, scuză-mă, ştiu că nu vrei să-mi înşeli încrederea, sunt sigur de asta, dar nu e posibil să te fi înşelat chiar dumneata?... Cum ai putut să scapi de acel dezastru în care

a pierit baronul de Champ-d'Hivers? Îmi vei spune – ghicesc – că un servitor credincios te-a smuls din mijlocul flăcărilor.

— Da, intendentul tatălui meu. Un om cinstit, care se numea Marcel Clément, şi al cărui fiu m-am crezut multă vreme. Ce lucru de mirare şi de necrezut vezi în asta, căpitane?

— Nimic, desigur. Lucrurile sunt foarte simple... dar...

— Ce?

— Cum se face că acest intendent, acest om cinstit, acest servitor credincios, după ce te-a scos din mijlocul flăcărilor care cuprinseseră castelul, primejduindu-şi fără îndoială viaţa, cum se face că nu a strigat tare: *L-am salvat pe cel din urmă vlăstar al nobilei familii de Champ-d'Hivers! L-am salvat pe moştenitorul unei averi imense! Iată-l viu ca să-şi păstreze şi susţine rangul printre marii baroni francmontezi!* Preferând să te învăluie în întuneric, te-a crescut drept fiul său şi abia azi, după douăzeci de ani, vii să pretinzi titlul şi averea strămoşilor dumitale. Crede-mă, domnule, toate acestea par nişte lucruri nesocotite. Nu cred că îi vei convinge pe mulţi.

— Căpitane, răspunse Raoul, înţeleg îndoielile dumitale şi, departe de a le găsi jignitoare, le-aş împărtăşi şi eu dacă bătrânul Marcel Clément, tatăl meu adoptiv, n-ar fi fost îndreptăţit să se poarte astfel. Trebuia să-mi ascundă existenţa într-un văl de nepătruns, pentru a mă sustrage pe mine, copil slab, urii neîmblânzite a puternicului duşman. Această ură ameninţa întreaga-mi stirpe, această ură jurase să-mi stingă numele şi să-mi nimicească familia. Incendiul castelului Champ-d'Hivers nu a fost deloc o întâmplare nenorocită, ci o crimă. Tatăl meu n-a fost o victimă a teribilului incendiu, tatăl meu a murit asasinat!

— Asasinat! repetă Lacuzon, fără să încerce să-şi ascundă mirarea şi emoţia.

— Da, strigă Raoul, şi îţi voi spune imediat şi numele făptaşului. Dar trebuie să ştii mai întâi motivul crimei şi apoi numele criminalului.

7

Raoul îşi începu povestirea.

Credeam că e mai bine să ne substituim lui pentru a explica multe fapte pe care Raoul nu le cunoştea şi pentru a evita desele întreruperi ale căpitanului Lacuzon.

Baronul Tristan de Champ-d'Hivers, tatăl lui Raoul, se născuse în anul 1586, pe proprietăţile imense deţinute de familia lui în provincia Franche-Comté.

A primit educaţia foarte simplă care se dădea gentilomilor în acele vremuri, apoi, chemat, din pricina rangului, să-şi ocupe locul la curtea maiestăţii sale catolice regele Spaniei. În foarte scurt timp, a obţinut comanda unui regiment, aşa că nu se arăta decât foarte rar pe acasă.

Tristan de Champ-d'Hivers trecea drept cel mai încântător cavaler din vremea aceea.

Multe femei s-au lăsat cucerite; dar inima lui, nădăjduind o afecţiune mai trainică, rămăsese liberă printre aceste iubiri trecătoare.

Tristan împlinise douăzeci şi cinci de ani şi se gândea să se însoare. Nu pentru că ar fi iubit vreo femeie, ci din grijă pentru urmaşi. Chiar atunci a fost chemat în Franche-Comté de tată său aflat pe patul de moarte.

Dar abia a sosit şi în starea bolnavului s-a manifestat o schimbare în bine; peste puţină vreme, se găsea în afara oricărui pericol.

Silit de convenienţe să stea câteva săptămâni lângă tatăl său, tânărul îşi petrecea zilele vânând în pădurile senioriale.

Într-o zi, pe când se străduia să vâneze un cerb, a auzit deodată strigătele unei femei.

Lăsând totul baltă, Tristan a pornit la galop în direcția strigătelor şi, în curând, a văzut o tânără purtată cu iuțeală sălbatică de calul ei şi urmată la o oarecare distanță de doi lachei îngroziți care strigau: „Opriți-l!... Opriți-l!” Dar iapa, speriată, fugea cu o mare iuțeală şi bieții lachei înfigeau zadarnic pintenii în coastele cailor lor.

Tristan de Champ-d’Hivers, profitând de superioritatea calului său, care avea sânge arab şi fusese cumpărat din Spania, alergând pe cărările cele mai scurte pe care le cunoştea, a ieşit în fața animalului speriat şi l-a apucă de frâu tocmai în momentul în care, îngrozită de spaimă şi clătinându-se, fata îşi pierduse cunoştința.

Calul, oprit cu fermitate, a fost nevoit să se supună şi Tristan, sărind din şa, a prins-o în brațe pe fată şi a întins-o pe iarbă.

Era o copilă de şaisprezece ani, albă ca floarea crinului sau ca zăpada neatinsă a munților.

Părul, de un negru catifelat, contrasta izbitor cu albul feței. Avea ochii închişi şi genele negre lăsau umbre rotunjite pe obrajii palizi ai feței.

Bogăția veşmintelor, frumusețea calului, livrelele valeților, erau semnele unui rang mare şi ale unei averi considerabile.

Mânerul cravaşei căzute în iarbă purta însemne senioriale.

Dar nu a avut timp să vadă aceste lucruri, căci cei doi lachei au ajuns imediat lângă stăpâna lor.

Unul dintre ei, un bătrân servitor cu părul alb şi o înfățişare venerabilă, ale cărui trăsături erau îngrozite de emoție şi frică, a îngenunchiat lângă ea, zicând: „Domnul fie lăudat!... Domnişoara noastră n-a pățit nimic.”

Apoi, luând mâinile lui Tristan şi sărutându-le, cu toată împotrivirea acestuia, a adăugat:

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, domnule baron, aţi scăpat viaţa acestei scumpe copile!

— Mă cunoşti? a întrebat tânărul, surprins.

— Cum să nu-l cunosc pe domnul baron? Stăpânul meu e unul dintre cei mai apropiaţi vecini ai dumneavoastră.

— Cum se numeşte stăpânul dumitale?

— Contele de Mirebel.

— A! a exclamat Tristan, cu o tresărire nervoasă. Atunci această fată...

— E domnişoara Blanche, singurul copil al stăpânului meu care, ca şi domnul baron, e unul dintre cei mai bogaţi seniori de provincie.

— Sper că urmările acestei întâmplări nu vor avea nicio gravitate, a zis Tristan, cu o mare răceală în glas. Te rog să-i povesteşti tinerei dumitale stăpâne intervenţia mea...

Şi domnul de Champ-d'Hivers, ridicându-şi pălăria, pe care şi-o aruncase pe iarbă, a făcut câţiva paşi spre calul legat de trunchiul unui stejar.

— Cum, domnule, vreţi să plecaţi? a întrebat bătrânul valet.

— Desigur. Şi, mă rog, ce-aş mai avea de făcut aici?

— Gândeam... credeam... că domnul baron va dori s-o vadă în afară de orice pericol pe cea căreia i-a salvat viaţa...

— Te înşeli, bunule om, a răspuns Tristan. Domnişoara de Mirebel n-are nevoie nici de îngrijirile mele, nici de prezenţa mea, aşa că o las în siguranţă în paza dumitale. Bună ziua!

Şi baronul a urcat pe cal.

Această purtare, mai mult sau mai puţin bizară din partea unui om bine-crescut, îşi are o explicaţie.

De secole, baronii de Champ-d'Hivers şi conţii de Mirebel, vecini şi rivali în putere, îşi juraseră o ură teribilă, complicată de dueluri, răpiri, violenţe şi chiar omoruri.

Crescut de tatăl său în acelaşi spirit de ură față de familia rivală, baronul nu se putuse comporta altfel în fața moştenitoarei unei familii duşmane.

Nu se gândea deloc că această moştenitoare era un copil adorabil de şaisprezece ani, nevinovat de ura care îi învrăjbea pe baronii de Champ-d'Hivers şi pe conții de Mirebel.

Şi totuşi, nu plecă.

Când să se suie pe cal, domnişoara de Mirebel, care încetul cu încetul îşi venea în fire, a deschis ochii,cu un suspin adânc.

Tristan a întors capul.

Blanche, văzând un străin, s-a înroşit toată şi a făcut o mişcare, încercând să se ridice. Dar era încă slabă; n-a reuşit.

Cuprins de o atracție puternică, domnul de Champ-d'Hivers a lăsat calul şi s-a apropiat de fată.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Blanche, cu o voce tremurătoare, adresându-se bătrânului servitor. De ce sunt culcată pe iarbă şi mă simt atât de slăbită?

— Scumpă domnişoară, a răspuns bătrânul servitor, cu acea tandră familiaritate a vechilor servitori care, ca să spunem aşa, fac parte din familie, calul dumitale s-a speriat de un animal sălbatic şi a fugit prin pădure atât de repede, încât nu te-am putut urma. Erai îngrozită şi gata să te zdrobeşti în cădere de vreun trunchi de copac, când domnul baron s-a aruncat cu curaj în fața calului şi a reuşit să-l oprească...

— Întra-adevăr, a zie Blanche, cu un zâmbet încântător, încep să-mi amintesc...

Şi i-a aruncat lui Tristan o privire plină de curiozitate şi de recunoştință. Obrajii şi fruntea i s-au colorat de un roşu aprins când i-a întins mâna baronului, zicând:

— Îți mulțumesc, domnule... îți mulțumesc! Bietul meu tată ar fi plâns atât de mult dacă aş fi murit...

Tristan a ezitat preț de o secundă să ia mâna delicată care i se întinsese... Dar atracția ce-l subjuga fără voie a fost mai mare.

A apucat degetele albe şi subțiri ale fetei şi le-a dus la buze aşa de repede, încât ea şi-a tras mâna, scoțând un strigăt.

Tristan a făcut atunci un pas înapoi, rămânând încurcat în fața acelei frumuseți care îl privea cu recunoştință şi candoare.

Domnişoara de Mirebel era tot palidă, dar obrajii au început să-şi recapete culoarea rozalie şi zâmbetul îi revenise pe buze.

— Domnule..., zise ea.

Şi se întrerupse un moment.

— Ce doreşti de la mine, domnişoară? a întrebat Tristan, cu o voce pe care ar fi vrut-o liniştită, dar pe care bătăile inimii o făceau să tremure uşor.

— Domnule, a repetat Blanche, întinzându-le din nou mâna, cu un gest simplu, grațios, mi-ai salvat viața.

Baronul, care se pregătea să sărute din nou mănuşa parfumată ce acoperea mâna mică a fetei, nu sfârşi această mişcare.

— Iartă-mă, a reluat domnişoara de Mirebel, datorită dumitale mai pot vedea verdeața şi soarele mângâietor. Atunci când eram dusă de cal prin pădure, atunci când îmi pierdusem capul, când lăsasem frâul şi închisesem ochii, am simțit că voi muri. Dumneata m-ai scăpat de la această moarte. Spune-mi numele dumitale, domnule, să-l pot încredința tatălui meu, ca nici eu, nici el să nu-l uităm vreodată!

Trebuia să răspundă.

Tânărul baron s-a înclinat şi a mişcat buzele. Dar, înainte de a-şi rosti numele, a ezitat o secundă, fixându-şi privirea aproape pasionată, devenită deodată tristă, asupra fetei.

Cât a ţinut această secundă, o lume de gânduri i-a trecut prin minte.

Îşi zicea că niciodată nu simţise în faţa unei femei sentimentul care îl stăpânea în acel moment.

Îşi zicea că nimic nu-l despărţea în aparenţă de acea fată, egală cu el prin avere şi rang şi, cu toate acestea, numele lui pronunţat chiar de el avea să sape o prăpastie între ei.

A blestemat acest nume de care era atât de mândru până atunci şi i s-a părut că o nenorocire necunoscută îi va zdrobi viitorul, făcându-i în inimă o rană adâncă.

Blanche aştepta răspunsul lui Tristan, iar pe faţă i se putea citi mirarea provocată de întârzierea neaşteptată.

Domnul de Champ-d'Hivers n-a mai putut ezita. A plecă ochii şi şi-a spus numele. Ai fi crezut că mărturisea o crimă, aşa de rău îi tremura glasul.

— Ah! a strigat Blanche înspăimântată, când a auzit numele baronului.

Tristan a tresărit, a ridicat ochii şi a privit din nou ţintă la domnişoara de Mirabel.

Faţa îşi pierduse expresia de recunoştinţă şi bunăvoinţă; nu mai exprima decât o teamă instinctivă.

Tristan a simţit o durere nemărginită cuprinzându-i inima, s-a dat câţiva paşi înapoi şi a zis cu o voce slabă:

— Dumneata ai vrut-o, domnişoară. Dumnezeu ştie că am dorit să păstrez tăcerea! Cel puţin ai fi păstrat o amintire frumoasă necunoscutului, pe când acum nu mai sunt pentru dumneata decât un om pe care trebuie să-l urăşti.

— Să-l urăsc! l-a întrerupt cu vioiciune Blanche. O, domnule!

— Vai, domnişoară, a reluat Tristan, ştiu ce înseamnă ura imprimată omului de mic copil. Înainte să te văd, domnişoară, trebuie să-ţi mărturisesc că împărtăşeam şi eu această ură moştenită. În ochii dumitale, nu trebuia să fiu decât un duşman al familiei din care faci parte; însă acum detest acest sentiment! Acum, domnişoară, trebuie să ne despărţim pentru a nu ne mai vedea vreodată... Iau cu mine fericirea de a-ţi fi făcut un mic serviciu... şi îndrăznesc să te rog să uiţi pentru totdeauna numele meu, dacă ai binevoi să te gândeşti câteodată la mine...

După ce a spus aceste cuvinte, baronul s-a înclinat adânc înaintea tinerei şi s-a apropiat de calul care lovea nerăbdător pământul cu copitele.

A apucă frâul şi a pus piciorul în scară.

— Adio, domnişoară..., a murmurat el, întorcându-se pentru ultima oară.

— Adio..., a răspuns Blanche, dar cu o voce atât de stinsă, încât Tristan nu a auzit-o.

Tânărul a încălecat, şi-a trecu mâna peste frunte, vrând parcă să-şi alunge in gând care îl mâhnea, apoi, înfigând pintenii în pântecele calului, care a făcut un salt mare, a plecat în galop şi a dispărut la cotitura potecii.

Blanche a rămas nemişcată şi visătoare la poalele bătrânului stejar.

Bătrânul servitor s-a apropiat de ea.

— Domnişoară, nu ai vrea să mergem? a întrebat-o el voce respectuoasă S-ar putea ca domnul conte să fie neliniştit de această absenţă îndelungată.

Blanche a tresărit.

A făcut o mişcare bruscă, de parcă s-ar fi deşteptat dintr-un vis, şi a bâiguit aceste vorbe care probabil că răspundeau gândului său:

— Duşmanul meu!... El... O, nu!

8

Spunând aceste vorbe, s-a ridicat şi, aşezându-se pe cal, a dat ordin servitorilor să nu spună nimănui despre cele întâmplate.

Oare această tăcere nu urmărea să cruțe numele de Champ-d'Hivers, nume pe care poate începuse să-l iubească, de injuriile cu care l-ar fi copleşit contele?

***

În timpul nopții, dragostea care se năştea şi ura moştenită de la strămoşi au început să se lupte cu înverşunare în sufletul lui Tristan.

Se gândea să părăsească Franche-Comté pentru totdeauna şi să fugă, cu inima străpunsă de durerea dragostei.

Se gândea să alerge şi să se arunce la picioarele frumoasei Blanche, să-i mărturisească marea lui iubire, omorându-se chiar în fața ei, dacă nu ar fi răspuns pasiunii lui arzătoare.

E uşor de înțeles că, într-o astfel de stare, numai la somn nu putea să-i fie gândul.

Când prima geană de lumină a pălit lucirea lumânărilor ce se sfârşeau în candelabrele de argint masiv, el tot se mai plimba cu paşi mari prin cameră, după o noapte de insomnie.

Dar, atunci, agitația tânărului s-a potolit, făcând loc unei oboseli covârşitoare.

Tristan privea portretele strămoşilor şi i se părea că pasiunea lui nebună se stingea încetul cu încetul, dispărând cu cele din urmă rămăşițe de întuneric, şi, la acest gând, o bucurie mare şi profundă îi cuprindea întreaga ființă.

„Am fost nebun! şi-a zis el. Adio, adio vise!"

Dar asta nu l-a împiedicat să încalece la aceeaşi oră ca şi în ziua precedentă, însă singur de data asta, fără puşca şi cuţitul de vânătoare, şi să se îndrepte spre locul unde fermecătoarea tânără venise cu câteva ore mai înainte.

Mare i-a fost surpriza sau, mai curând, fericirea, când, printr-o perdea subţire de frunziş, a zărit-o pe tânără stând în acelaşi loc pe iarbă şi ţinând în mână o floare sălbatică, căreia îi rupea uşor petalele.

La câţiva paşi de ea, bătrânul servitor cu părul alb, plimba doi cai bălani prin iarbă.

Tristan era însă departe.

Zărind-o pe Blanche, şi-a oprit calul, l-a dus într-un frunziş şi l-a legat de trunchiul unui copac. Apoi, sigur că nu fusese văzut, s-a strecurat printre copaci, apropiindu-se foarte mult de domnişoara de Mirebel.

Blanche era palidă şi părea că suferă. Avea cearcăne la ochi.

Tristan s-a întrebat dacă şi tânăra fată avusese de susţinut aceeaşi luptă ca a lui.

Răspunsul era afirmativ. Şi-a zis că era iubit, a uitat de piedicile care păreau să facă din această iubire reciprocă o nenorocire şi, uitându-se la fată, a căzut într-o contemplare mută, cuprins de o voluptate naivă.

Astfel, câteva ore au fost de ajuns pentru a-l transforma pe marele senior, pe strălucitul colonel, pe bărbatul ale cărui cuceriri erau foarte cunoscute la curtea din Madrid, într-un adorator sfios, care nu cuteza nici măcar să vorbească fiinţei iubite.

Şi chiar aşa stăteau lucrurile, căci Tristan nu şi-a părăsit locul decât după ce tânăra s-a retras fără să bănuiască prezenţa celui la care poate se gândea.

Au trecut aşa mai multe săptămâni.

În fiecare zi, Tristan de Champ-d'Hivers venea să se ascundă în spatele frunzişului unde Blanche, la rândul ei, apărea doborâtă de iubirea fără speranţă.

Îşi petrecea serile rătăcind în jurul parcului de la castelul contelui de Mirebel şi, dacă zărea o rochie albă foşnind în întunericul aleii, se depărta plin de speranţă şi cu sufletul îmbătat de o mare bucurie.

Totuşi, se apropia momentul când această iubire, ce creştea cu fiecare ceas, n-ar mai fi putut să rămână tăcută şi sfioasă. Mai devreme sau mai târziu, trebuia să răbufnească.

Ceea ce s-a şi întâmplat.

Era o zi călduroasă şi înmiresmată de aroma florilor şi a ierbii de pădure; razele soarelui pătrundeau printre crengile copacilo,r bătând în frunzele uscate risipite pe pământul umed.

Blanche, aşezată la poalele bătrânului stejar, se juca ca de obicei cu floarea sălbatică, de parcă ar fi vrut să afle de la petalele ei cum va arăta viitorul.

Servitorul de încredere se depărtase mai mult ca de obicei şi Blanche rămăsese singură, cufundată în gânduri.

Tristan, împins de o putere irezistibilă, şi-a părăsit ascunzătoarea şi s-a apropiat de tânără.

S-a oprit un moment, ca un copil sfios, şi fruntea i s-a acoperi cu broboane de sudoare.

Muşchiul moale înăbuşea zgomotul paşilor.

Blanche, cu ochii în jos şi cufundată în gânduri, nu l-a auzit.

— Domnişoară..., a îngânt el.

Blanche a tresărit şi a ridicat capul.

Recunoscându-l pe Tristan, a scoas un strigăt de surpriză şi obrajii au căpătat o nuanţă trandafirie.

— Dumneata, domnule!... a zis ea cu emoție plină de pudoare. Dumneata aici!... De ce ai venit şi ce vrei să-mi spui?

—Mă întrebi de ce am venit, domnişoară? a răspuns cu vioiciune tânărul. Am venit astăzi aici pentru că asta fac în fiecare zi de la întâlnirea noastră. Vin şi, ascuns în spatele acestor copaci, pot să te privesc în tăcere. Mă întrebi ce vreau să-ți spun, domnişoară, ei bine...

Tristan nu şi-a putut termina fraza.

— Destul, domnule, a zis ea, cu demnitate. Mi-e teamă că te înțeleg şi nu pot să te ascult mai mult. Sunt singură, vezi bine, şi sunt obligată față de mine şi de numele pe care îl port să nu aud nimic mai mult şi te rog să mă părăseşti imediat... Eşti prea bun gentilom, domnule, pentru a nu socoti drept ordin rugămintea unei tinere.

— Ai dreptate, domnişoară, a răspuns Tristan. Şi pentru că aşa vrei, tac şi plec. Dar, în numele lui Dumnezeu, în numele mamei dumitale care te veghează din înaltul cerului, lasă-mă să-ți pun o întrebare... una singură... de răspunsul căreia depinde fericirea sau nefericirea vieții mele.

— Te ascult, domnule, a murmurat Blanche.

— Ei bine, a zis Tristan repede cu o voce slabă şi plină de pasiune, pentru că m-ai înțeles, pentru că ştii că te iubesc, dă-mi voie să întrebuințez toate mijloacele cu putință pentru a şterge cele din urmă rămăşițe din ura nebună care desparte familiile noastre... şi, dacă voi reuşi, pot să sper...?

— Să speri ce, domnule? a bâiguit tânăra.

— Iubirea dumitale.... a răspuns Tristan.

Dar acest cuvânt a fost rostit atât de încet, încât Blanche mai mult l-a ghicit decât l-a auzit.

— Reuşeşte mai întâi, a zis ea, tremurând de emoție, reuşeşte, domnule, şi, atunci, în fața tatălui meu, îți voi putea răspunde.

Aceste cuvinte erau mai mult decât o mărturisire.

Tristan nu se înşelase şi, cu toată împotrivirea fetei, a mai adăugat câteva cuvinte, până când a văzut-o ducând la buze un mic fluier de argint din care scoase două sunete lungi şi ascuţite.

Printre copaci, s-a ivi silueta bătrânului servitor, care venea cu toată graba la chemarea stăpânei sale.

Tristan a salutat-o adânc pe domnişoara de Mirebel şi s-a pierdut printre copaci.

Blanche l-a urmărit cu privirea şi, după ce a dispărut, şi-a apăsat mâinile pe inima care abătea să-i spargă pieptul.

***

A doua zi după cele întâmplate, Tristan de Champ-d'Hivers s-a prezentat la uşa apartamentului tatălui său.

Tânărul îşi îmbrăcase uniforma de colonel şi era aşa de gătit, încât ai fi crezut că se prezintă înaintea Maiestăţii Sale regele Spaniei.

Trei sau patru servitori în livrele aurite, care flecăreau în anticameră, s-au ridicat la sosirea lui, înclinându-se cu respect.

— Du-te şi întreabă-l pe domnul baron dacă mă poate primi în acest moment, i-a zis Tristan unuia dintre ei.

Valetul a ieşit şi s-a întors după câteva clipe.

Răspunsul era afirmativ.

Tânărul a străbătut cele două saloane care precedau dormitorul tatălui său şi a intrat.

Bătrânul îl aştepta într-un fotoliu de stejar încrustat cu blazonul familiei sale.

Cu toate că era foarte bătrân, încât avea aerul unui om de o sută de ani, baronul de Tristan de Champ-d'Hivers nu-şi pierduse maiestatea feţei şi privirii.

Fruntea zbârcită şi lucitoare ca fildeşul arăta o hotărâre nemăsurată; sprâncenele stufoase erau albe ca zăpada;

încruntându-se, i-ar fi făcut să tremure pe toți cei care s-ar fi aflat în fața lui. În sfârşit, ochii pătrunzători şi vioi te înfricoşau prin strălucirea şi fixitatea privirii, lucind ca doi cărbuni aprinşi în mijlocul acelei fețe palide şi pline de riduri.

Tristan s-a apropiat de bătrânul baron, i-a luă mâna şi a dus-o la buze. Gestul semăna mai mult cu eticheta ceremonioasă a curteanului față de suveranul său decât cu tandrețea unui fiu manifestată în fața unui părinte drag.

— Bună ziua, fiul meu, bună ziua, a zis baronul. Sunt foarte bucuros că te văd. Dar ce înseamnă, mă rog, această ținută? Nu cumva regimentul dumitale se află la porțile parcului meu şi te-ai îmbrăcat astfel ca să te aşezi în fruntea lui?

— Regimentul meu e foarte departe de aici, domnule baron, a răspuns Tristan, străduindu-se să zâmbească. Vin să îndeplinesc o datorie şi m-am gândit că trebuie să-ți arăt tot respectul pe care-l meriți.

— Ai dreptate, domnule, a răspuns baronul cu o vădită satisfacție, sunt fericit să recunosc că nu faci parte dintre acei copii ingrați care caută să înlăture autoritatea paternă imediat ce au devenit bărbați... Să vedem despre ce e vorba.

— De fericirea întregii mele vieți...

— Şi, mă rog, de ce poate să depindă această fericire? Eşti tânăr, bine făcut, bogat; eşti colonel, eşti un Champ-d'Hivers şi cred că vei deveni după moartea mea grande de Spania... Este oare un gentilom mai fericit decât dumneata?

— Ai dreptate, domnule baron, şi, de altfel, nu depinde decât de dumneata ca să completezi fericirea despre care vorbeşti...

— Spune!

— Am douăzeci şi cinci de ani, a început Tristan.

— Ştiu foarte bine! a exclamat bătrânul. Vârsta frumoasă pe care aş vrea s-o mai am şi eu.

— M-am săturat de iubirile trecătoare şi aventurile galante...

— Deja! a murmurat baronul, cu un gest de surpriză şi dispreţ, care însemna clar: „La dracu, fiul meu, nu-mi faci deloc cinste... eu am fost mai ştrengar!”

Tristan a continuat:

— Aş vrea să gust bucuriile familiei, bucuriile iubirii reciproce.

— Vorbeşti ca un cioban, domnule!... Unde vrei să ajungi?

— Vreau să mă însor...

— Foarte bine! Mi-ar face mare plăcere să ştiu că mai am o odraslă, înainte de a mă duce pe lumea cealaltă să dau socoteală lui Dumnezeu. Însoară-te, fiul meu, însoară-te!

— Aşadar, aprobi?

— Fără îndoială că aprob!... Nu e vorba decât de a alege bine femeia, şi asta e foarte uşor! Toate moştenitoarele din Franche-Comté, fie ele Boufremont, Saint-Moris sau Taulongeon, ar fi mândre să-ţi poarte numele!

— Dar, tată, dacă nu ţi-ar conveni s-o primeşti ca pe noră pe femeia pe care ţi-o propun?

— Imposibil! În venele tale curge sângele meu şi eşti de o rasă prea bună ca să vrei s-o înjoseşti...

— O înjosire! Niciodată, domnule! Şi, cu toate astea, tremur gândindu-mă la clipa în care îţi voi spune numele celei pe care o iubesc...

— Cea pe care o iubeşti? a replicat cu vioiciune bătrânul. Nu mai spune, domnule! Eşti îndrăgostit?

— Da, tată, şi pentru toată viaţa!

Un zâmbet ironic încreţi buzele baronului. Bătrânul dădu din umeri murmurând:

— Copil!... Copil...

Apoi, cu tandreţe părintească:

— Continuă, fiul meu... Tremuri, zici, gândindu-te la clipa în care o vei numi pe cea pe care o iubeşti *pentru toată viaţa*, apăsă el pe aceste ultime cuvinte. E oare nedemnă de tine?

— O! a exclamat Tristan, supărat de această simplă bănuială. Tată, ai putea oare să te gândeşti la aşa ceva? Nici îngerii nu sunt mai nevinovaţi decât această copilă adorabilă.

— Foarte bine! Ei, şi acum sunt foarte doritor să cunosc numele acestui înger.

Tristan s-a înarmat cu tot curajul şi a răspuns cu o linişte aparentă, dezminţită însă de glasul emoţionat.

— Cea pe care o iubesc, tată, este unica fiică a vecinului dumitale, contele Théobald de Mirebel!

9

Rostind numele fetei pe care o iubea, Tristan de Champ-d'Hivers se aştepta la o explozie teribilă, se aştepta să-şi vadă tatăl furios şi ameninţător.

Nu se întâmpla însă nimic.

În momentul în care Tristan pronunţase numele lui frumoasei Blanche, bătrânul baron se ridicase iute şi, sprijinindu-se cu o mână de un baston cu mâner de aur şi cu cealaltă de braţul fiului său, îl trăsese până în dreptul arborelui genealogic, în faţa căruia se oprise.

— Vezi asta, domnule, nu-i aşa? l-a întrebat bătrânul, arătând parchetul încrustat.

— Desigur, a răspuns Tristan.

— Ştii al cui este acest blazon?

— Al nostru, tată.

— Ştii ce reprezintă toate aceste ramuri stufoase, crescute dintr-un trunchi maiestuos?

— Ramurile familiei noastre.

— Cum se face atunci, domnule, că, ştiind toate acestea, nu cunoşti deloc istoria acestei familii?

— Dar, tată, cred...

— Crezi rău, domnule! Dar, oricum, fie că n-ai ştiut, fie că ai uitat, te voi ajuta. Priveşte aici, te rog.

— Privesc.

— Ce vezi?

— O mică pată roşie pe blazonul nostru, în mijlocul arborelui genealogic.

— Şi aici?

— O altă pată asemănătoare.

— Şi puțin mai sus?

— Alte pete.

— Câte sunt în total?

Tristan a tăcut un moment, apoi a răspuns:

— Zece, tată.

— Într-adevăr, sunt zece, fiul meu!... Sunt zece pete de sânge şi vei afla îndată cum a curs acest sânge.

— Cum a curs acest sânge! a repetat Tristan. Dar asta ştiu, tată!

— Puțin îmi pasă, vreau să-ți amintesc! Ascultă, te rog, domnule, şi întipăreşte-ți bine în memorie ceea ce-ți spun, ca să nu mă uiți.

Triatan a tăcut, plecând capul cu o resemnare dureroasă.

Bătrânul a continuat:

— În anul de grație 1442, Ludovic, conte de Mirebel, supranumit *Mistrețul Negru*, din cauza figurii sale respingătoare şi, mai ales, a ferocității obiceiurilor şi caracterului său, se îndrăgosteşte de o fată din familia noastră, Batilde de Champ-d'Hivers. O cere în căsătorie. Baronul, strămoşul meu, respinge această cerere, iar *Mistrețul Negru*, furios, jură că se va răzbuna. Răzbunarea nu întârzie. Într-o zi, pe când baronul era la vânătoare cu

câțiva seniori din apropiere, *Mistrețul Negru*, însoțit de câțiva oameni, pătrunde în castel, o răpeşte cu violență pe Batilde ducând-o în castelul său şi, după vreo două ore, o trimite înapoi, dezonorată, muribundă! Batilde avea doi frați. Unul era deja om în toată firea, celălalt nu ajunsese nici la vârsta adolescenței. Cel mai mare dintre frați, care se numea, ca şi tine, Tristan, îl provoacă la duel pe infamul conte dar, cu toată dreptatea divină, este omorât de ticălosul răpitor. Această pată roşie pe care o vezi aici, prima dintre ele, arată moartea fratelui nefericitei Batilde. Au trecut câțiva ani. *Mistrețul Negru* se însoară şi i se naşte un fiu. Tânărul frate al victimei crescuse şi el. Se bate cu *Mistrețul Negru* şi, mai norocos sau mai dibaci decât fratele lui, iese învingător în luptă. Ura ereditară nu se stinge în sufletul reprezentanților celor două familii. Hector de Champ-d'Hivers este omorât şi asta şi indică cea de a doua pată roşie.

Nu-l vom urmări pe bătrânul baron în relatarea luptelor şi răzbunărilor care se transmiteau din tată în fiu, ca o moştenire, atât în familia Champ-d'Hivers cât şi în familia Mirebel.

Bătrânul se însufleţise vorbind şi vocea lui, la început măsurată şi liniştită, ajunsese la sfârşit de o violență fără margini.

Ridurile adânci care îi brăzdau fața păreau să fi dispărut ca prin farmec, iar focul urii şi mâniei îi strălucea în privire.

— Ei bine, domnule, ce-mi vei răspunde la toate astea? a întrebat el, după ce a terminat de vorbit.

— Nimic, tată. Dar nu ştiu cum domnişoara Blanche, o copilă de şaisprezece ani, ar putea să fie vinovată de faptele strămoşilor ei.

— Ei! a strigat baronul, cu mânie şi dispreț. Cine-ți vorbeşte de domnişoara de Mirebel? Şi cum se face, după ce

m-ai ascultat până la capăt, că numele ei îți mai vine pe buze?

— Pentru că el se află în inima mea, a răspunse Tristan cu hotărâre.

— Ți-l voi smulge din inimă! a răspuns bătrânul.

— Niciodată! Cere-mi viața, ți-o voi da... dar nu-mi cere să-mi sacrific dragostea!... Te voi refuza, tată!

Baronul a îndreptat spre fiului său o privire plină de uimire şi indignare. Tristan n-a plecat ochii.

Bătrânul a continuat cu violență:

— Vorbeşti de dragoste, baron de Champ-d'Hivers! Dar această dragoste e ruşinoasă! E laşă! E dezonorantă!

— Dezonorantă,tată! a strigat Tristan, ale cărui buze au devenit palide.

— Laşă şi dezonorantă, o repet, domnule, căci, în sfârşit, ce vrei?

— S-o iau de soție pe domnişoara de Mirebel.

— Ce!... Să-ți dai numele nepoatei *Mistreţului Negru*! Să culegi un buchet nupțial stropit de zece ori cu cel mai curat sânge al strămoşilor tăi! Să înăbuşi cu cântecele nunții strigătul de ură şi răzbunare ce trebuie păstrat de familia noastră? Este cu neputință să gândeşti astfel!

— Ba da, aşa gândesc, tată, căci domnişoara de Mirebel nu e vinovată de tot trecutul şi o iubesc.

— Ah! a exclamat bătrânul, ale cărui mâini tremurau convulsiv, iar pupilele aruncau fulgere. Taci! Taci! Ştii că în acest moment mă faci să mă îndoiesc de virtutea mamei tale? Ştii că mă întreb dacă nu eşti cumva fructul criminal al unei iubiri adultere, căci, pe Dumnezeu, jur, un adevărat Champ-d'Hivers n-ar vorbi aşa!

— Tată... tată..., a murmurat Tristan, cu o voce rugătoare.

— Taci! a repetat bătrânul, taci şi ascultă-mă. Numele meu, care este şi al tău, a fost purtat de cei mai iluştri

gentilomi vreme de douăzeci de generații. Acest nume trebuie să-l păstrez la rândul meu fără pată: şi nu voi îngădui nimănui, cu atât mai mult fiului meu, să-l târască în noroi! În numele autorității părinteşti, în numele dreptului sfânt pe care-l am de la Dumnezeu, te opresc, domnule, să te mai gândeşti la acest ticălos proiect de care mi-ai vorbit!... Îți ordon să părăseşti chiar azi castelul şi să te duci la regimentul dumitale! Îți ordon să uiți visele nebune ale minții tale bolnave! Şi-ți jur, înaintea lui Dumnezeu şi a strămoşilor, că, dacă nu te supui cât sunt în viață, te voi blestema, iar dacă mor, voi ieşi şi din mormânt ca să te blestem!

După ce vorbise astfel cu o energie crescândă, bătrânul baron, epuizat de teribilele emoții care îl stăpâneau, s-a lăsat să cadă în fotoliu.

Tristan, palid la față, ca un spectru, a îngenunchiat în fața bătrânului şi a zis:

— Binecuvântează-mă, tată; mă supun şi plec.

O rază de bucurie a luminat privirea întunecată a baronului.

— Asta este datoria ta, a spus el. Eşti un copil ascultător... Haide, te binecuvântez şi îl rog pe Dumnezeu să te ocrotească...

Tristan s-a ridicat, a sărutat mâna slabă a bătrânului şi a părăsit încăperile tatălui său, zicându-şi în sinea lui: „Dacă Dumnezeu te ascultă şi mă protejează, tată, îmi va îngădui să mor cât de curând”.

După două ore, tânărul îşi schimbase costumul de colonel cu altul de călătorie, urca pe cal şi se îndepărta de castel.

Dar, înainte să plece, i-a cerut un servitor credincios să înmâneze în taină o scrisoare domnişoarei de Mirebel.

Iată scrisoarea:

Domnişoară,

Fatalitatea ne desparte. Plec fără să te văd; dacă te-aş revedea, n-aş mai avea curajul să plec.

Plec, vai, pentru totdeauna!

Uită-mă, domnişoară, şi fii fericită! Ultimul meu gând se va îndrepta spre dumneata.

Numai numele dumitale va fi rostit de buzele mele muribunde.

Adio, domnişoară. Poate că, despărţiţi pe pământ, ne vom regăsi în cer.

Adio... Adio!... Este un cuvânt consolator, singurul care-mi dă curaj să aştept moartea fără să alerg înaintea ei.

E trecut un an. Baronul a murit, lăsându-i fiului titlul, averea imensă şi, mai ales, libertatea absolută a acţiunilor.

Tristan, a cărui dragoste era mai vie ca niciodată, s-a grăbit să se întoarcă în Franche-Comté.

Un fapt ale cărui urmări aveau să fie îngrozitoare se petrecuse în absenţa lui.

Contele de Mirebel promisese mâna fiicei sale nobilului Antide de Montaigu, seniorul castelului de d'Aigle şi unul dintre cei mai bogaţi şi puternici gentilomi din Dole.

Cei din familia Montaigu, disprețuiau familia d'Hivers. O cronică francomteză istorisea că, pe vremuri, un sire de Champ-d'Hivers omorâse cu propria mână un baron de Vaudrez, în sala mare a castelului d'Aigle.

Cu toate acestea, Tristan era sigur că Blanche îl iubea încă şi i-a ceru mâna contelui de Mirebel.

Acesta i-a răspuns lui Tristan printr-un refuz; şi cum acest refuz a dus-o la disperare pe Blanche, o scenă aproape asemănătoare cu cea pe care am povestit-o în paginile precedente a avut loc între tată şi fiică.

Dar, ca să înfrângă hotărârea tatălui ei, Blanche avea o armă mai puternică decât rugămințile şi lacrimile.

Această armă era suferința, care a cuprins-o şi nu a întârziat să-şi arate urmările.

Blanche nu mai putea să mănânce şi să doarmă...

Totuşi, nu se plângea. Dar devenise atât de tristă şi de palidă, încât s-ar fi zis că nu e departe de moarte.

Contele de Mirebel a rezistat cât a putut mai mult; cum, în fond, îşi adora unicul copil, împotrivirea nu mai putea dura.

Cuvântul dat nobilului Antide de Montaigu a fost cerut înapoi şi Tristan, admis oficial lângă Blanche cu titlul de logodnic, a începu să creadă că fericirea nu era departe.

Contele hotărâse data căsătoriei.

Tristan a plecat la Besançon să facă cumpărături de nuntă.

N-a lipsit decât o săptămână, dar a fost destul.

Când s-a întors la castelul Champ-d'Hivers, şi-a găsit speranțele spulberate.

Contele de Mirebel murise asasinat şi Blanche dispăruse.

Cu o zi înainte de întoarcerea lui Tristan, contele se plimba cu fiica lui călare prin pădure, urmați, la o oarecare distanță, de un singur servitor.

La cotitura unui drum stâncos, au fost înconjurați de o trupă de călăreți, îmbrăcați în rase de călugări şi ale căror glugi le ascundea fața.

Bandiții păreau a fi comandați de un bărbat cu o statură înaltă.

Şi el purta o rasă de călugăr, dar gluga era lăsată pe umeri.

Acest om purta o *mască neagră*.

Contele de Mirebel a pus mâna pe spadă, încercând o împotrivire imposibilă.

A fost doborât cu un foc de pistol

Unul dintre falşii călugări a aruncat-o pe Blanche leşinată în braţele Măştii Negre şi răpitorii au fugit în galop, lăsând în urmă, drept semn teribil al trecerii lor, un cadavru din care pulberea drumului sorbea sângele ce curgea în valuri.

Tristan, deznădăjduit, făcu o plângere către parlamentul din Dole, acuzându-l pe sire de Montaigu de asasinarea tatălui şi răpirea fiicei.

Cu toate că nu exista nicio probă materială, contele Montaigu a fost chemat înaintea curţii de justiţie ca să se justifice.

Mândrul gentilom nu se putea opune acestei cereri.

A veni, dar, în sinea lui, a jurat să se răzbune pe Tristan de Champ-d'Hivers.

Curtea de justiţie, în vreme ce Antide de Montaigu se apăra cu o mândrie arogantă şi aproape insolentă, a ordonat să se facă percheziţie la castelul d'Aigle.

Colonelul Varroz, unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Tristan, a primit însărcinarea să conducă această percheziţie, care a rămas fără rezultat.

Nobilul de Montaigu, recunoscut în mod public nevinovat de omor şi răpire, s-a întors pe proprietăţile lui, unde s-a închis vreme de doi-trei ani, ca să lase timp să se uite această întâmplare ce făcuse mare vâlvă în toată ţara.

Părea că renunţase definitiv la planurile de răzbunare.

Toţi s-au mirat la început de blândeţea şi de liniştea gentilomului, care se potriveau atât de puţin cu caracterul său; până la urmă, nimeni nu s-a mai ocupat de el.

Nu există durere morală pe care timpul să n-o vindece. Sufletul omului nu e făcut pentru o disperare eternă. Orice rană a inimii ne face să credem că nu se va mai închide niciodată: apoi, orele, zilele, anii încep să treacă şi fiecare aduce o picătură de balsam pe rana sângerândă, care se cicatrizează încetul cu încetul.

Tristan de Champ-d'Hivers a pățit şi el la fel. La început, a vrut să se omoare, apoi a renunțat, pentru ca, în cele din urmă, amărăciunea durerii să se transforme într-o dulce melancolie.

În sfârşit, într-o zi, şi-a zis că era de datoria lui să nu lase să i se stingă neamul şi, la trei ani după dispariția frumoasei Blanche de Mirebel, s-a căsătorit cu o tânără nobilă şi încântătoare care se numea Odette de Vaubécourt.

Urmările n-au fost fericite.

După unsprezece luni de căsătorie, noua baroană de Champ-d'Hivers a murit aducând pe lume un băiat, care a primit la botez numele de Raoul.

Au trecut doi ani.

În timpul unei nopți furtunoase, un incendiu neaşteptat a izbucnit între principalele ziduri ale castelului de Champ-d'Hivers.

Câțiva servitori au pierit străduindu-se să oprească întinderea focului, care izbucnise din toate părțile deodată.

A doua zi, castelul nu mai era decât o grămadă de ruine fumegânde, în mijlocul cărora îşi găsiseră cu siguranță moartea tatăl şi fiul.

Familia Champ-d'Hivers pierise!

S-a presupus că trăsnetul căzuse pe castel în două-trei locuri şi poporul credea că un asemenea foc nu se poate stinge.

Toți au considerat această explicație satisfăcătoare. Alte preocupări au şters în curând amintirea acestor întâmplări sinistre.

10

Chiar aici ajunsese şi Raoul cu povestirea.

— A, acum înțeleg! exclamă Lacuzon. Pe Antide de Montaigu îl faci vinovat de incendierea castelului de Champ-

d'Hivers şi de asasinarea baronului Tristan. După dumneata, comiţând această dublă crimă, îndeplinea o dublă răzbunare.

— Da, răspunse tânărul, îl acuz pe Antide de Montaigu de crimă şi de incendiu, după cum tatăl meu îl acuzase de asasinat şi de răpire!... Şi, după ce mă vei asculta până la capăt, îl vei acuza şi dumneata. Atunci vei fi de acord cu mine că cel mai scelerat bandit, spânzurat de mâna călăului, ar merita mai puţin această pedeapsă decât acest mizerabil gentilom!

— Continuă! zise Lacuzon.

Raoul reluă:

— În ajunul acelei zile sau, mai curând, al acelei nopţi blestemate, intendentul tatălui meu, acel Marcel Clément despre care ţi-am vorbit, întorcându-se dintr-un sat vecin unde vizitase nişte cunoscuţi, a văzut de departe pe unul dintre subalternii săi vorbind cu un individ cu o înfăţişare suspectă şi care, despărţindu-se de el, îi puse în mână un obiect ce era probabil o pungă cu bani.

Marcel l-a chemat la el pe servitor şi l-a luat la întrebări.

Servitorul a refuzat să dea explicaţii, răspunzând cu obrăznicie.

Marcel i-a spus că a doua zi va primi banii ce i se cuvin şi va fi dat afară.

Servitorul a început să râdă în batjocură, apoi a zis: „Sunt în provincie şi alte castele, nu numai ăsta... Pierzi un stăpân, găseşti zece!..."

Din nefericire, Marcel n-a acordat nicio însemnătate acestor vorbe ce conţineau în ele o ameninţare.

Dacă servitorul ar fi fost gonit imediat, asasinii incendiatori ar fi găsit zăvorâtă poarta pe care se aşteptau s-o găsească deschisă, căci prin acea poartă deschisă au intrat crima şi nenorocirea.

Pe la miezul nopții, Marcel, împiedicat să doarmă din cauza tunetelor, a văzut deodată o lumină roşie şi sinistră despicând întunericul. În acelaşi timp, un fum gros şi înăbuşitor a învăluit camera.

La început, a crezut că trăsnetul căzuse pe castel şi a alergat la fereastră.

Trei-patru oameni mascați, ținând într-o mână spada şi în cealaltă o torță, păzeau intrarea curții de onoare.

Alți oameni, tot mascați, au năvălit ca nişte demoni pe coridoarele castelului cu torțe în mâini.

Focul a izbucnit din toate părțile.

Marcel era un servitor credincios şi viteaz. Fusese crescut în casa noastră, aşa că făcea oarecum parte din familie şi şi-ar fi dat viața pentru tata.

S-a îmbrăcat repede.

Şi-a pus la centură un cuțit de vânătoare şi două pistoale, apoi a coborât în cea mai mare grabă, pe o scară secretă, în apartamentul baronului de Champ-d'Hivers.

Când se pregătea să deschidă uşa camerei de culcare, a auzit o voce care l-a făcut să tresară, o voce pe care o cunoştea foarte bine, vocea nobilului Antide de Montaigu.

— Lupul e legat! a strigat el, cu un accent de bucurie sălbatică. Căutați puiul acum şi aruncați-l în mijlocul flăcărilor!... Foc peste tot!... Vreau ca până mâine dimineață să nu mai rămână piatră peste piatră din acest castel blestemat!

I-au răspuns voci zgomotoase, apoi s-a făcut din nou tăcere şi paşi numeroşi s-au auzit îndepărtându-se.

Marcel a deschis uşa şi a intrat.

Banditii dăduseră foc perdelelor, covoarelor şi mobilelor.

Toată camera era în flăcări. Marcel a alergat la patul tatălui meu. Acel pat larg era gol şi plin de sânge.

— L-au omorât! a murmurat el cu disperare. Dar, cel puțin, îi voi salva fiul şi averea!

Cu vârful cuțitului de vânătoare, Marcel a spart broasca unei mobile, pe care flăcările o cuprinseseră deja, şi care conținea diferite obiecte cărora el le cunoştea valoarea.

A scos de acolo o casetă de oțel şi a alergat prin unghere tainice, numai de el ştiute, în camera unde dormeam în leagăn şi unde asasinii nu ajunseră încă.

M-a luat înfăşurat în scutece. Apoi, auzind un zgomot de paşi care se apropiau cu repeziciune, a sărit în parc pe fereastra de la etajul întâi şi, în cădere, s-a lovit rău la piciorul stâng.

Cu toată durerea violentă pe care o simțea, avu curajul să se târască cu prețioasa lui povară până la un pâlc de copaci foarte stufoşi, care se găseau în mijlocul unei pajişti, la două-trei sute de paşi de castel.

Acolo a aşteptat.

Focul se întindea. Întețite de furtună, flăcările se ridicau până la cer, făcându-l roşu ca sângele şi luminând împrejurimile mai puternic decât razele unui soare de vară.

Deodată, printre flăcările strălucitoare, s-a ivit silueta unui călăreț cu o talie înaltă, călare pe un cal frumos şi purtând o mască neagră, auzi căpitane, *o mască neagră*!

Acest călăreț şi-a opri calul, s-a întors spre foc şi a strigat cu o voce răsunătoare:

— Ei bine, Tristan de Champ-d'Hivers, ce mai zici acum? Vei mai înainta şi de data asta plângeri curții de justiție din Dole?

Apoi a dispărut în galop, lăsând în urma lui castelul în flăcări.

Deşi mascat, Marcel Clément l-a recunoscu pe acest om după voce, dar şi după talie şi atitudine.

Era Antide de Montaigu! Era omul cu masca neagră! Era asasinul contelui de Mirebel! Era cel care o răpise pe Blanche, era ucigaşul tatălui meu!

De acum, căpitane, nu mai am prea multe de adăugat.

Un pericol înfricoşător mă ameninţa! Numele meu constituia o sentinţă de moarte.

Dacă Antide de Montaigu ar fi aflat de existenţa mea, aş fi fost pierdut. Marcel a înţeles acest lucru destul de bine, căci nici mie nu mi-a spus cine sunt.

M-a dus în Franţa, a spus că sunt fiul lui şi m-a făcut să cred că sunt francez.

Caseta de oţel, salvată odată cu mine de acest intendent model, conţinea toate hârtiile care atestau naşterea şi adevărata mea origine.

În plus, se mai află în diamantele familiei Champ-d'Hivers, adică o avere de aproape un milion.

Marcel m-a crescut ca pe un gentilom şi, când am împlinit vârsta de optsprezece ani, mi-a cumpărat o companie.

A trecut un an. În momentul în care regimentul meu a primit ordin să se stabilească la Dole, Marcel, nevoind să ajung în situaţia de a lupta împotriva compatrioţilor mei, mi-a dezvăluit secretul, mi-a povestit tot ce ţi-am spus până acum şi mi-a dat toate actele care dovedeau adevărul spuselor sale, adăugând că semănam foarte mult cu tatăl meu şi că cei care l-au cunoscut pe Tristan de Champ-d'Hivers ar crede, văzându-mă, că sunt chiar el.

După un timp, ajuns la o vârstă foarte înaintată, minunatul servitor a închis ochii fericit că îşi îndeplinise datoria. Acesta este povestea vieţii mele, căpitane. Acum ştii tot... Nu-mi rămâne decât să repet ceea ce ţi-am spus la început. Sunt oare un aventurier neruşinat sau un adevărat gentilom?

Lacuzon îi întinse mâna lui Raoul.

— Baron de Champ-d'Hivers, îi zise ele, fii bine venit în munţii noştri liberi! Franche-Comté, leagănul dumitale, te salută prin vocea mea şi te primeşte ca pe unul dintre cei mai preţioşi fii ai lui! Contez pe dumneata, Raoul de Champ-

d'Hivers, că vei merge pe urmele lui Réginale, strămoşul dumitale, care a luptat odinioară eroic în fruntea vasalilor săi înarmaţi împotriva soldaţilor lui Henric al IV-lea şi a ieşit victorios!

— Îţi mulţumesc, căpitane, răspunse tânărul cu entuziasm. Voi fi demn de încrederea dumitale şi de numele pe care-l port.

— Ai încetat în mod oficial de a mai face parte din armata franceză?

— Da, de aproape o lună, încredinţând comanda domnului de Villeroy.

— Foarte bine, trebuie evitată chiar şi aparenţa trădării. Acum, îţi voi pune o întrebare.

— Vorbeşte, căpitane. Orice mă vei întreba, eu voi fi gata să-ţi răspund.

— Cum ai cunoscut-o pe Eglantine?

— E aproape un an, ţi-am spus, de când am venit în Franche-Comté, urmând armata franceză. Am asistat la asediul oraşului Dole. Marchizul de Villeroy, care mă luase pe lângă el ca ofiţer de ordonanţă, mă însărcina uneori să duc ordine trupelor răspândite în diferite părţi. Întâmplarea a făcut să ajung într-o zi la uşa locuinţei unchiului dumitale. Am văzut-o pe Eglantine şi m-am îndrăgostit de ea. Amândoi aveau nevoie de un protector împotriva insultelor şi atacurilor soldaţilor, care credeau că totul este permis într-o ţară inamică. Aşa am devenit protectorul lor. Am avut fericirea să fac unele servicii unchiului dumitale care, aşa cred, ţinea la mine şi mă privea ca pe un fiu. Eglantine îmi vorbea mereu despre dumneata, îmi înfăţişa curajul, faptele şi generozitatea dumitale cavalerească, născând în inima mea o mare dorinţă de a te cunoaşte şi de a deveni prieteni. Apoi, a sosit ziua despărţirii. Trebuia să-l urmez pe generalul meu, care se întorcea în Franţa. În ziua aceea, Eglantine mi-a spus: „Când te vei întoarce, dacă

găseşti casa goală, dă fuga în munți. Caută-l pe căpitanul Lacuzon, vărul, prietenul, fratele meu, ai încredere în el, nu-i ascunde nimic, mă iubeşte prea mult ca să te urască şi te va duce la mine". Am plecat. Când m-am întors, acum câteva zile, casa era goală. Mi-am adus aminte de ce-mi spusese Eglantine... Am auzit că eşti la Saint-Claude şi mă duceam să te caut acolo, când te-am întâlnit la Longchaumois.

— Cum se face, că nici unchiul, nici fiica lui nu mi-au vorbit despre dumneata? întrebă Lacuzon.

— Dumnezeule! exclamă Raoul. Să mă fi uitat oare?

— Nu, răspunse căpitanul, o inimă așa cum are Eglantinei nu cunoaşte cale de întoarcere! Numai că unchiul şi verişoara mea, care te credeau francez, n-au vrut să-mi mărturisească că au un prieten francez.

Urmă un moment de tăcere. Apoi, Lacuzon murmură:

— Asta mă nelinişteşte, Raoul!... Te-ai gândit bine? Eşti nobil şi bogat... Eglantine e o sărmană fată din popor fără avere. Unde te va duce această iubire?

— Nu-ți înțeleg întrebarea, căpitane! răspunse cu vioiciune Raoul. Unde mă va duce această iubire? Este foarte simplu, pe Dumnezeul meu! Voi face din Eglantine o baroană de Champ-d'Hivers, dacă nu mă credeți nedemn de această înrudire!

— Aşadar, îmi ceri mâna verişoarei mele?

— Cu siguranță, şi o voi cere şi tatălui ei, astăzi sau mâine, când îl voi vedea.

— Din acest moment, Raoul, zise căpitanul cu emoție, eşti fratele meu. Vrei să ştii unde este Eglantine. Îți voi spune imediat. E la Saint-Claude, ascunsă, şi fără îndoială că în momentul acesta stă în genunchi şi udă cu lacrimi crucea pe care o are înainte, rugându-se la Dumnezeu să-l scape pe tatăl ei care trebuie să moară mâine!

— Să moară! repetă Raoul, înmărmurit. Despre cine vorbeşti? Cine trebuie să moară?

— Pierre Pros.

— Să moară! repetă tânărul pentru a doua oară. E oare atât de bolnav încât nu mai speră la vindecarea lui?

— Nu e nici rănit, nici bolnav. Pierre Pros e prizonier, e condamnat.

— Condamnat! Pentru ce crimă şi de care tribunal?

— Ştii că, de două zile, contele de Guébriant este stăpânul oraşului Saint-Claude?

— Da, am aflat la Champagnolle.

— Oraşul, ale cărei fortificaţii fuseseră dărâmate, n-a putut să se apere şi a fost cucerit. Un număr mare de cetăţeni au plătit cu viaţa o împotrivire nefolositoare; alţii au fost aruncaţi în închisoare. Pierre Pros, unchiul meu, face parte dintre aceştia din urmă. A fost arestat ca spion, el, sinceritatea întruchipată! E închis într-una din temniţele mănăstirii şi mâine în zori va fi dus să-şi primească pedeapsa!

— Ah! Nu vor îndrăzni! strigă Raoul.

Lacuzon dădu din umeri.

— Ei îndrăznesc orice! răspunse el. Eşafodul era deja ridicat în piaţa Ludovic al VI-lea! Nimeni nu crede în acuzaţia absurdă de spionaj, care e numai un pretext. Desigur, vor moartea unchiului meu pentru că e rudă cu mine şi speră să-i intimideze astfel pe munteni.

— Dar e un lucru infam! murmură Raoul.

— Da, sigur că e o infamie! Numai că de la închisoare până la rug poate că e o distanţă mai mare decât se crede!...

— Prin urmare ,speri să-l salvezi pe Pierre Pros?

— Ei, dacă n-aş spera, crezi că aş sta aşa de liniştit? Sper! Nu mă aflu oare întotdeauna acolo unde trebuie să scap un nevinovat şi să servesc o cauză sfântă?

— Poate voi putea să te ajut.

— Dumneata, Raoul?

— Da, eu, dacă nu ca baron de Champ-d'Hivers, cel puțin ca ofițerul francez Raoul Clément.

— În ce fel?

— L-am văzut de multe ori pe contele Guébriant la marchizul de Villeroy, aşa că mă cunoaşte. Încă nu ştie că nu mai aparțin armatei cu care este aliat. Ştie că generalul meu mă trata cu o oarecare bunăvoință şi fără îndoială că la rugămintea mea îl va grația pe tatăl Eglantinei.

— Grațiere! exclamă Lacuzon. Să ceri grațierea!... Să te rogi!... Să-ți pleci fruntea înaintea unui suedez! Nu, nu, Raoul, nicio grațiere cu acest preț! Chiar unchiul meu ar găsi că prețul e prea scump pentru a-i cumpăra viața! De altfel, nu eşti sigur că vei reuşi... eu am un mijloc mai bun.

— Care?

— Vei vedea.

— Ce vrei să faci?

Cei doi călăreți ajunseseră pe un mic dea,l de unde se întindea înaintea lor o privelişte impresionantă scăldată de razele lunii.

În fundul văii, oraşul Saint-Claude se zărea ca o masă neagră şi nedesluşită.

— Raoul, când îți vei relua numele strămoşilor tăi? întrebă deodată Lacuzon

— După ce-l voi răzbuna pe tatăl meu, răspunse tânărul. Când criminalul va plăti pentru toate crimele!

— Mă aşteptam la acest răspuns. Şi pe cine va urmări răzbunarea ta?

— Pe cine? repetă, cu mirare, Raoul. Pe cine altul decât pe autorul atâtor crime, infamul Antide de Montaigu! Voi da foc castelului Aigle şi tu mă vei ajuta, nu-i aşa, frate? Îndeplinesc astfel o datorie sfântă!

Lacuzon clătină din cap.

— Raoul, zise el, vreau şi trebuie să răspund încrederii tale tot prin încredere şi nu doresc să-ţi ascund adevărul. Îmi voi sacrifica viaţa, dacă trebuie, ca s-o salvez pe a ta, dar să nu te bizui pe mine când te gândeşti să te răzbuni pe Antide de Montaigu. Mai mult, mă voi uni cu el împotriva ta, dacă nu pentru a te ataca, cel puţin pentru a-l apăra.

— Împotriva mea, frate? Împotriva mea şi alături de acest om! exclamă Raoul. Dar nu e cu putinţă!

— Şi totuşi e foarte adevărat.

— De ce?

— Pentru că atunci când pericolul planează asupra tuturor, răzbunările şi ura dintre noi, oricât de teribile ar fi motivele lor, trebuie să fie uitate! Pentru că nu se poate să ai duşmani printre cei care servesc aceeaşi cauză, cel puţin atâta timp cât această cauză e în pericol! În sfârşit, pentru că, azi, Antide de Montaigu este unul dintre cei mai înflăcăraţi şi mai puternici apărători ai libertăţii noastre! Dintre vasalii săi îmi recrutez toţi soldaţii. Când nu mai avem nimic, el ne dă banii, provizii, arme. El o hrăneşte pe mama, pe sora sau pe fiica soldatului. În sfârşit, la castelul Aigle se află centrul nostru militar. Vezi bine, Raoul, serviciile pe care le aduce Antide de Montaigu sunt nenumărate şi, oricât de vinovat ar fi acest gentilom faţă de familia ta, trebuie să fie sfânt pentru mine.

— Te înţeleg şi te aprob! răspunse Raoul. Voi aştepta, voi aştepta liniştit şi răbdător. Poate că această aşteptare nu va fi prea lungă. Va veni o zi, frate, când îl vei părăsi pe acest om şi te vei alia cu mine împotriva lui, căci un răpitor, un incendiator, un asasin, nu poate fi un aliat sincer şi credincios!... Adu-ţi aminte de ce-ţi spun astăzi, căpitane. Un instinct secret îmi spune că Antide de Montaigu este un laş şi un trădător! Într-o zi îţi voi dovedi aceste afirmaţii.

Lacuzon păstră tăcerea.

Nu ştia ce să răspundă acestor vorbe pline de adevăr. I se părea curios că Dumnezeu se foloseşte de o mână atât de vinovată pentru a îndeplini fapte atât de nobile.

În acel moment, cei doi călăreţi ajunseră la malul râului Bienne, care curgea în fundul văii, la o mică depărtare de Saint-Claude.

Lacuzon îşi îndemnă calul spre stânga, lăsând oraşul în dreapta, şi, în foarte scurt timp, ajunse la marginea unei păduri foarte dese, în care intră urmat de Raoul.

Abia făcură douăzeci de paşi şi auziră sunetul sec şi metalic produs de încărcarea unei arme.

În acelaşi timp, o voce strigă:

— Care eşti?

— *Saint-Claude şi Lacuzon*, răspunse căpitanul.

11

— A! dumneata eşti, căpitane! reluă aceeaşi voce.

Şi un fel de partizan al francomtezilor, purtând acelaşi haine ca şi şeful muntenilor, ieşi din desiş şi apucă de frâu calul lui Lacuzon.

— Descalecă, Raoul, îi zise căpitanul, sărind de pe cal.

Raoul îi dădu ascultare şi munteanul făcu câţiva paşi, afundându-se în pădure cu cei doi cai.

— E ceva nou aici?

— Nimic, căpitane.

— Dar în oraş?

— Suedezii şi grişii au spart câteva pivniţe, au desfundat butoaiele şi mulţi dintre ei trebuie să fie acum beţi morţi...

— Foarte bine. Du-te!

Apoi, căpitanul o luă pe drumul ce ducea la Saint-Claude. La ieşirea din pădure îi zise însoţitorului său:

— Acum, Raoul, nicio şoaptă! Ai grijă ca pintenii să nu izbească unul de altul. Vezi să nu loveşti vreo piatră cu piciorul. Să nu atingi patul pistoalelor cu mânerul sabiei. Duşmanul e pretutindeni! Cel mai mic zgomot ar dezlănţui un adevărat tir împotriva noastră. Să ne apropiem de râu şi să mergem în umbra sălciilor, ca să ne ferim de razele lunii.

Cei doi bărbaţi, procedând întocmai cum recomandase Lacuzon, ajunseră în locul unde Bienne, curgând repede peste un strat de pietre mărunte, formează un cot, la o depărtare de o sută de paşi de oraş. Adâncimea râului în acel loc nu era mai mare de o jumătate de picior.

— Opreşte-te! şopti căpitanul, dându-se după trunchiul unei sălcii noduroase şi punând mâna pe braţul lui Raoul, ca să-l tragă lângă el.

După o clipă, Lacuzon îşi duse mâinile la gură şi imită strigătul bufniţei atât de bine, încât Raoul ridică capul să vadă dacă nu cumva pasărea se află pe o ramură a salciei.

Lacuzon văzu această mişcare şi, aplecându-se spre el, îi şopti la ureche:

— E un semnal.

— Şi ce înseamnă?

— Că suntem aici.

— Îţi va răspunde?

— Da.

În acelaşi timp, de parcă ar fi vrut să confirme spusele căpitanului, ţipătul de buhă se auzi chiar din interiorul oraşului, dar atenuat din cauza depărtării.

— Şi acum?

— Trebuie să aşteptăm.

— Ce?

— Vei vedea...

Apoi, puse degetul la gură ca să-i ceară să păstreze tăcerea. Raoul tăcu.

Luna lumina o parte a intrării ruinate, care se afla în fața celor doi tineri.

Un turn aproape dărăpănat îşi proiecta umbra opacă aspra fortificațiilor.

O santinelă suedeză, cu puşca pe umăr, îşi făcea rondul cu un pas regulat.

Patul puştii, al pistoalelor, mânerul sabiei şi cel al pumnalului străluceau în bătaia lunii, când santinela trecea prin partea luminată. Când intra în umbra turnului, nu se mai vedea nimic.

Vreme de un sfert de ceas, suedezul îşi continuă mersul singuratic şi monoton.

Apoi, un alt personaj se ivi în partea luminată, de parcă ar fi vrut să fie observat, şi dispăru în sfârşit în partea fortificațiilor învăluit de întunericul de nepătruns.

Trecură câteva clipe.

Santinela întoarse spatele noului venit.

Atunci, o voce răsunătoare se auzi de pe înălțimea turnului:

„Soarele se-nalță pe albastrul cer.
Păsărica cântă şi în ciocu-i strânge
Gândăceii veseli care zbârnâiesc
Clopotul în aer se-aude cum plânge,
Iar eu prin pădure mereu rătăcesc.
Zadarnic te caut, nu te mai găsesc
Să-ți arăt iubirea-mi, farmecul să-i ştii,
Drăguțul meu Jean, pentru ce nu vii?”

Când melodia se sfârşi, santinela, care se oprise mai întâi speriată, se îndreptă cu paşi repezi spre cântărețul ascuns în umbră. Vântul care sufla duse până la tinerii noştri murmurul confuz al unor vorbe însuflețite, apoi zăngănit de arme şi, în sfârşit, un zgomot înăbuşit.

Totul se petrecu în mai puțin de un minut.

Soldatul se ivi în sfârşit, cu puşca la umăr, şi-şi reluă mersul de automat.

Şi totuşi, acum părea mai înalt.

Deodată, aerul răsună un strigăt din depărtare:

— Santinele, vegheați!...

O voce răguşită repetă ceva mai aproape aceleaşi vorbe, apoi o alta, după care, încă una.

Soldatul, pe care căpitanul şi Raoul nu-l pierduseră din vedere, se supuse ordinului şi strigă din toată puterea plămânilor: „Santinele, vegheați!"

Şi acelaşi strigăt, scos din voci diferite, se auzi un timp, slăbind şi pierzându-se în depărtare.

Când nu se mai auzi nimic, santinela se opri, îşi rezemă puşca de zid şi, încrucişându-şi mâinile pe piept, începu al doilea cuplet:

„Țărăncuța-n umbra deasă
După-al ei drăguț porneşte,
Când e noaptea-ntunecoasă
Lângă pârâiaş se-opreşte.
Vântul tremură pe ape
Zeci de stele argintii
Şi ecoul unei şoapte:
Dragă Jean, te-aştept... nu vii?"

— E Garabas! zise iute Lacuzon. Fortificațiile sunt libere deocamdată... Vino Raoul.

Cei doi bărbați ieşiră din spatele sălciei, unde stătuseră ascunşi până atunci, şi trecură apa, care nu urca mai sus de gleznă.

Ajunseră imediat la poalele zidului sau, mai bine zis, ale turnului.

Lacuzon auzi un zgomot uşor.

O scară de frânghie alunecă de-a lungul zidului şi căzu la picioarele lor.

— Îți voi arăta drumul, zise căpitanul, urcându-se primul... Urmează-mă.

Ajunseră amândoi pe culmea fortificației acoperită cu muşchi.

O masă neagră şi nemişcată zăcea pe platforma turnului, la câțiva paşi de ei.

— Ce e asta, Garabas? întrebă Lacuzon.

— Ce să fie, căpitane? răspunse cel întrebat. Nu e nimic, e corpul suedezului care a avut chef să mă întrebe ce cânt.

— Ce e nou?

— Nimic, căpitane.

— Prizonierul?

— Păzit bine.

— Colonelul şi preotul?

— Te aşteaptă.

— Ora supliciului a rămas neschimbată?

— Neschimbată. Rugul e gata, nu lipseşte decât focul şi condamnatul.

— Oamenii noştri?

— Sunt aici.

— Toți?

— Da.

— Foarte bine. Pleacă înainte, Garabas. Noi ne ducem la casa din Strada Mare.

***

Acum, vom poposi în încăperea unei căsuțe situată nu departe de Piața Ludovic al XI-lea, la capătul Străzii Mari.

Această încăpere era mobilată foarte modest.

Pe cămin, se zărea o cruce lângă o lampă de aramă; în cămin, ardea un foc de găteje.

În fața focului stăteau doi bărbați cu coatele rezemate pe o masă de stejar.

Unul dintre ei era preot şi atinsese vârsta maturității.

Fața lui frumoasă, cu trăsături care vădeau o mare energie, era preocupată şi neliniştită în acelaşi timp.

Tovarăşul său, îmbrăcat cu un costum milităresc aproape asemănător cu cel al lui Lacuzon, era un bătrân cu o față frumoasă, cu o statură de atlet şi care nu-şi îndoise deloc umerii sub povara anilor.

Avea fața roşie, părul alb ca argintul şi tăiat scurt, mustățile albe şi lungi.

Ochii lui mari şi albaştri străluceau cu aceeaşi scânteiere ca ochii unui tânăr.

Stătea cu fruntea plecată, cuprins de o mare îngrijorare.

Amândoi tăceau.

Clopotul catedralei se auzi bătând ora două.

Acest zgomot neaşteptat îi făcu pe amândoi să tresară.

— Ora două! exclamă militarul. Deja...

— Colonele, eşti neliniştiți, nu-i aşa? îl întrebă preotul

— Da. Trebuia să fie aici la miezul nopții... îmi făgăduise... Ştii că timpul trece... călăii nu aşteaptă... Cred că a fost reținut de o întâmplare neprevăzută, şi orice întâmplare este un pericol în acest moment când suedezii şi grişii țin în puterea lor şi munți şi câmpii.

— Şi e singur! adăugă preotul.

Apoi, după o clipă, murmură:

— Trebuie să mă rog.

Se sculă de pe scaun, se lăsă în genunchi şi, cu ochii la cruce, îşi începu rugăciunea.

Dar se întrerupse imediat.

În uşa casei, se auzi o bătaie uşoară, apoi o alta şi, în sfârşit, o a treia.

Bătrânul militar alergă la uşă.

— Cine e? întrebă el, înainte să deschidă.

— *Saint-Claude şi Lacuzon*.

— El e! zise preotul bucuros.

Uşa se deschise.

Căpitanul şi Raoul intrară în cameră.

Garabas, care îi însoţise până acolo, se îndreptă în direcţia Pieţei Ludovic al XI-lea.

12

— Fii binevenit, Jean-Claude! exclamară într-un glas preotul şi militarul.

— Mulţumesc, părinte; mulţumesc, colonele, răspunse Lacuzon. Am întârziat, nu-i aşa?

— Cu mai mult de două ceasuri. Credeam că ţi s-a întâmplat vreo nenorocire.

— Şi aveaţi dreptate să vă temeţi, pentru că am trecut printr-o mare primejdie. Vă voi povesti mai târziu. Aflaţi numai că n-aş mai fi fost acum aici fără ajutorul providenţial al acestui gentilom, pe care Dumnezeu l-a trimis în ajutorul meu.

Vorbind astfel, Lacuzon îl împinse înainte pe Raoul care, după cum îl sfătuise căpitanul, îşi ascunsese faţa sub gluga mantiei.

Bătrânul soldat şi preotul îi strânseră mâna cu recunoştinţă.

— Raoul, zise Lacuzon, mâinile care te ating în acest moment sunt mâinile a doi eroi plini de curaj şi lealitate. Iată-l pe colonelul Varroz şi iată-l pe preotul Marquis! Şi acum, când ştii cine sunt, trebuie şi ei să afle cine eşti! Arată-le mai întâi faţa, apoi le vei face cunoscut numele. Iar ceea ce le vei spune va fi întărit şi de mine.

Raoul lăsă să-i cadă mantia şi aruncă pe masă pălăria cu boruri largi care îi ascundea fruntea.

Varroz se uită la el fix,cu o privire plină de mirare şi aproape de spaimă.

Apucă cu putere braţul preotului şi, trăgându-l trei paşi înapoi, îl întrebă cu jumătate de glas:

— Este cu putinţă, părinte? Este cu putinţă?... Pot oare să iasă morţii din morminte după douăzeci de ani şi să se arate vii înaintea ochilor noştri, ca şi atunci când Dumnezeu i-a strigat lui Lazăr: *„Ridică-te şi mergi!”*

— Ce vrei să spui, colonele! răspunse preotul Marquis. Nu te înţeleg.

— Cum, nu vezi în faţa ta, mută şi nemişcată, imaginea sau fantoma prietenului meu mort... a lui Tristan de Champ-d’Hivers?

Preotul Marquis, care nu-l cunoscuse pe baron, nu putu să răspundă.

Dar, în locul lui, răspunse Raoul.

— Colonele Varroz, zise el cu emoţie, ochii şi inima nu te înşeală decât pe jumătate. În faţa dumitale stă într-adevăr un Champ-d’Hivers. Dar el nu e vechiul prieten, ci fiul lui; e Roaul în locul lui Tristan.

— Iar eu îţi repet, colonele, întări Lacuzon, că ceea ce ţi se spune este curatul adevăr.

— Ah! făcu Varroz, ridicând mâinile împreunate spre cer. Dumnezeu fie binecuvântat că mi-a rezervat la bătrâneţe o astfel de bucurie! Raoul de Champ-d’Hivers! Un Champ-d’Hivers! Fiul lui Tristan! Ultimul vlăstar al acelei mai şi viteze familii! E viu, îl văd... O, Raoul! Copilul meu... fiul meu...

Şi bătrânul soldat îl îmbrăţişă, sărutându-l de douăzeci de ori, îngânând tot felul de vorbe nelămurite şi întretăiate, în timp ce lacrimi mari de bucurie îi curgeau pe obrajii brăzdaţi de riduri.

Căpitanul Lacuzon şi preotul Marquis asistau în tăcere la această scenă, reţinându-şi cu greu emoţia.

— Champ-d'Hivers! îi zise preotul lui Lacuzon. Acesta este un nume mare. Un nume care va răsuna în provincie ca o bubuitură de tun. Şi acest tânăr e alături de noi?

— Trup şi suflet.

— Şi stindardul lui seniorial va flutura alături de ale noastre?

— Lucrul acesta nu e cu putinţă, părinte. Raoul îşi va pune în serviciul cauzei noastre curajul, spada, inteligenţa, dar nu-şi poate da în vileag numele. E nevoit, cel puţin pentru scurt timp, să-şi ascundă identitatea.

— De ce?

— Îţi voi spune sau, mai bine zis, îţi va spune chiar el.

În acest timp, Varroz se înduplecă să-i dea drumul din braţe lui Raoul şi-şi şterse cu mâna o ultimă lacrimă care îi curgea de-a lungul obrazului.

— Trebuie să-mi ierţi, copilul meu, această izbucnire de bucurie. Lacrimile sunt făcute pentru femei, nu pentru soldaţi. Dar n-am putut să le opresc. Îl iubeam prea mult pe tatăl tău. Apoi, această asemănare nemaipomenită îmi aminteşte de zilele tinereţii... îmi aduce în minte atâtea amintiri amare şi dulci în acelaşi timp!... Raoul, fii bine venit printre noi!

— Mulţumesc, colonele Varroz! Mulţumesc, nobil prieten al tatălui meu. Sper să-ţi dovedesc că nu semăn numai la faţă cu Tristan de Champ-d'Hivers.

Colonelul voia să răspundă, dar preotul Marquis se strecură între ei şi puse mâna pe umărul lui Raoul.

— Baron de Champ-d'Hivers, îi zise el, oricare e numele pe care vrei să ţi-l iei, eşti printre noi un fiu, un frate, pentru că ai salvat viaţa fiului şi fratelui nostru Jean-Claude Pros! De aici înainte, vom împărţi împreună primejdiile. Dacă Dumnezeu ne binecuvântează cauza, vei avea partea ta de triumf! Dacă, dimpotrivă, Dumnezeu o părăseşte, vei cădea cu noi sub drapelul învins! Dar, în acest moment,

trebuie să ne uităm pe noi şi să nu ne gândim decât la prizonier, care numără în închisoare orele şi minutele ce le mai are de trăit.

— Părinte Marquis, zise căpitanul, vorbeşti de moarte când Lacuzon e aici şi veghează?

— Călăii veghează şi ei şi, la opt dimineaţa, Pierre Pros va trebui să moară.

— Ei bine, la ora opt dimineaţa, Pierre Pros va fi salvat de mine sau voi muri împreună cu el.

— Şi vom fi doi, căpitane! izbucni Raoul.

— Suedezii îl păzesc bine, reluă preotul. Această execuţie constituie o sărbătoare şi un triumf pentru ei. Apoi, ieri a fost văzut în oraş Masca Neagră. Cel care, după cum ştiţi, prevesteşte întotdeauna o nenorocire pentru noi.

Auzindu-l pe Marquis vorbind despre Masca Neagră, Raoul tresări.

Dar Lacuzon nu-i dădu răgaz să întrebe.

— Ei, zise el energic, ce-mi pasă de suedezi şi de grişi? Ce-mi pasă de Guébriant şi de Masca Neagră? Vom înconjura rugul ca pentru o adevărată sărbătoare, zici dumneata. Ei bine, fie... nu vreau să nu li se împlinească speranţa. Vor avea o serbare frumoasă şi însângerată! Lasă-i să pregătească torţe pentru a da foc rugului, dar îţi jur pe Dumnezeu că le voi stinge cu sângele lor!

— Suedezii sunt numeroşi, insistă Marquis.

— M-ai auzit vreodată socotind numărul duşmanilor? De altfel, ce-mi pasă de număr? Fiecare muntean al meu preţuieşte cât zece oameni la un loc!

— Dar cum vor intra în oraş?

— Au şi intrat.

— Toţi?

— Destui. Fără uniformă, dar bine înarmaţi. Garabas, de care m-am despărţit adineauri, a plecat să le ducă ultimele instrucţiuni.

— Dar şi suedezii au un şef şi se zice că acest Guébriant e un conducător priceput.

— Ei bine, dacă suedezii au un şef, muntenii noştri au trei! Mâine dimineaţă, când va sosi ora, vor vedea în fruntea lor rasa roşie a preotului Marquis – acest drapel al marilor lupte –, mustaţa albă a colonelului Varroz şi sabia lui Lacuzon. Marquis, Varroz şi Lacuzon cred că preţuiesc ceva mai mult decât Guébriant!

— Are dreptate, zise colonelul, de o sută de ori are dreptate! Şi eu am aceeaşi încredere. Cum dracu vrei ca suedezii, care sunt nişte pungaşi şi nişte mercenari, şi care se bat ca să-şi câştige solda, cum vrei să se poată împotrivi – chiar douăzeci contra unu să fie ei – loviturile necruţătoare ale soldaţilor noştri liberi, care luptă pentru răsturnarea unui rug infam! Îţi repet, Marquis, copilul a spus adevărul.

— Sunt încrezător, colonele, pentru că şi tu crezi, răspunse preotul.

Apoi, făcându-i semn lui Lacuzon să se aşeze în genunchi, întinse mâinile deasupra capului său şi murmură:

— Chem asupra capului tău binecuvântarea Dumnezeului nostru. Şi dacă vei cădea în eroica ta încercare, mori iertat şi mergi de-a dreptul la cer!

— Mulţumesc, părinte, zise Lacuzon, ridicându-se.

Apoi, strânse mâinile preotului şi colonelului.

Deodată, pe stradă se auzi zgomotul unui pas grăbit ce se apropie de casă.

Cei patru bărbaţi tăcură şi aşteptară.

Paşii se opriră în faţa casei şi se auziră trei bătăi uşoare, asemănătoare cu cele care anunţaseră sosirea căpitanului.

— Cine e? întrebă Varroz.

O voce îi răspunse:

— *Saint-Claude şi Lacuzon!*

Uşa se deschise.

Omul purta un veşmânt de călugăr. Gluga îi ascundea cu totul faţa.

— *Dominus vobiscum!* sise el cu o voce sonoră.

— *Amen!* răspunse preotul Marquis.

— Pacea să fie cu voi, scumpii mei fraţi, adăugă călugărul, ridicându-şi gluga, care scoase la iveală o faţă plăcută, grasă şi cu buze roşii.

— Pe legea mea, e bunul frate Malo! exclamă Varroz.

— După cum zici, frate, răspunse călugărul.

— Ce se petrece? întrebă Marquis. Şi cum se face că la această oră târzie a nopţii te afli afară din mănăstire?

— Vai! Nu mai stăm la mănăstire! murmură călugărul, cu un oftat dureros.

— Dar unde?

— La primărie... unde nu e foarte rău! Suedezii ne-au alungat şi l-au instalat acolo pe contele Guébriant. Aceşti mizerabili ne-au furat tezaurul şi ne-au spart pivniţele! Domnul i-a părăsit pe slujitorii lui.

Preotul Marquis dădu din umeri.

— Ei, ce-i pasă lui Dumnezeu de tezaurul şi de pivniţele voastre? replică el. Altădată, vasele erau de lemn şi călugării beau apă. Dumnezeu e drept! Dar, iartă-mă frate, să ne întoarcem la vizita dumitale... Urmăreşte vreun scop?

— Fără îndoială... fără îndoială... are unul, răspunse călugărul, puţin tulburat de replica aspră a preotului. Veneam... Voiam...

— Stai jos, frate, şi-ţi repet, iartă-mi vorbele prea aspre pe care ţi le-am spus şi pe care le regret. Te ascultăm cu atenţie.

— Ei bine, zise fratele Malo, starețul nostru m-a deşteptat în noaptea asta când dormeam mai bine şi mi-a dat ordin să mă duc fără întârziere la închisoare lui Pierre Pros, care trebuie să-ţi găsească moartea în Piaţa Ludovic al XI-lea la ora opt dimineaţa, şi să-i aduc cea din urmă

alinare. Omul este închis la mănăstirea noastră, către care mă îndreptam gânditor, căutând un mijloc de a vă înştiința despre misiunea cu care eram însărcinat, crezând că vreți să-i transmiteți ceva sărmanului Pierre Pros!... Dar nu găseam niciunul şi nu ştiam nici că sunteți la Saint-Claude, ceea ce, fie vorba între noi, e o mare imprudență, căci ați intrat, după cum se zice, în gura lupului! Dar, în sfârşit, aceasta vă priveşte pe dumneavoastră! Întâmplarea a făcut să-l întâlnesc pe Garabas la intrarea pe Strada Mare, şi, cum ştie că sunt un om cumsecade, deşi țin mult la bogățiile mănăstirii noastre şi ştiu să prețuiesc vinurile bune ale pivniței, mi-a spus parola şi unde să vă găsesc. Şi iată-mă! Îmi voi pune capul în pericol, dacă trebuie, pentru a-l salva pe demnul şi cinstitul Pierre Pros, care m-a vindecat de o rană foarte dureroasă la genunchi pe când era doctorul săracilor. Ştiu bine că nu-mi fac decât datoria, adăugă fratele Malo cu amărăciune, dar, în sfârşit, o voi face. Şi cred că asta este pentru un călugăr care nu se serveşte deloc de pahare de lemn şi care îşi pune puțină apă în vin...

— Ah, frate Malo! Frate Malo!... exclamă preotul Marquis, cu entuziasm, eşti un demn şi adevărat călugăr. Retractez din toată inima vorbele necugetate pentru care ți-am cerut deja iertare.

— Acum, spuneți-mi ce trebuie să-i comunic lui Pierre Pros.

— Spune-i să nu deznădăjduiască... spune-i că, de la închisoare şi până la rugul din Piața Ludovic al XI-lea, e o cale mult mai lungă decât cred călăii! Spune-i că, chiar între secure şi buştean fiindu-i capul, mai e încă timp de salvare!

— A, speraţi! făcu vesel călugărul.

— Sper în Dumnezeu şi în sabia noastră! Exclamă Varroz. Rugul lui Pierre Pros nu se va aprinde! Întreabă-l pe căpitanul Lacuzon şi-ți va spune mai bine.

Auzind pronunțându-i-se numele, căpitanul, care asistase la scena precedentă aparent distrat şi părând a nu auzi vorbele ce se schimbaseră în fața lui, ieşi deodată din toropeala în care căzuse şi, apropiindu-se de călugăr, îi zise:

— Aşadar, frate Malo, te duci la unchiul meu?

— Da, căpitane.

— Din ordinul stareţului dumitale?

— Da, căpitane.

— Şi eşti aşteptat la închisoare?

— Fără îndoială, pentru că sunt anunțați de venirea mea.

— Ai o parolă?

— Am mai mult decât atât.

— Ce?

— Un bilet de intrare.

— Semnat de cine?

— Chiar de contele de Guébriant.

— Vrei să-mi arăți această hârtie, frate Malo?

— Iat-o.

Călugărul scoase de la brâu o hârtie împăturită în patru, apoi i-o întinse lui Lacuzon care citi:

Lăsați-l să intre, în noaptea asta, în celula condamnatului Pierre Pros, pe călugărul ce va arăta această hârtie şi lăsați-i împreună să vorbească fără martori timp de o oră.

Dată la Saint-Claude, la 20 decembrie 1638. DE GUÉBRIANT.

— Foarte bine! murmură căpitanul, după ce citi.

— Trebuie să plec, zise fratele Malo, sd-mi înapoi hârtia.

— Nu-ți foloseşte la nimic.

— Cum adică nu-mi foloseşte la nimic! Cum asta? Fără ea nu voi putea intra.

— Nu te vei duce dumneata în celula unchiului meu.

— Dar cine, căpitane?

— Eu, răspunse hotărât şi cu răceală Lacuzon.

Fratele Malo ridică mâinile şi ochii spre tavan, cu un aer profund mişcat, ca un om care aude un lucru neaşteptat şi de necrezut şi se întreabă dacă cel care vorbeşte nu e cumva nebun.

— Dar, căpitane, nu te-ai gândit ce spui, zise el după un moment.

— Dimpotrivă, m-am gândit foarte bine.

— Te expui unui pericol sigur, căci, înțelegi prea bine, paznicii nu te vor lăsa să intri.

— Şi de ce nu?

— Pentru că în biletul de intrare se vorbeşte de un călugăr, nicidecum de un căpitan.

— Frate Malo, zise Lacuzon surâzând, se pare că atunci când te întrerupe cineva din somn, luciditatea inteligenței ți se tulbură! N-ai înțeles încă ce voi face în noaptea asta, nu ştii vechiul proverb?

— Care proverb?

— *Nu haina face pe om...*

— A! zise Malo. Vrei să aplici acest proverb.

— Da... Ghiceşti acum?

— Nu.

Lacuzon începu să râdă.

— Ei bine, pentru că trebuie să-ți explic mai temeinic, ascultă. Mă voi îmbrăca cu rasa dumitale, voi lăsa gluga pe față, iar soldații suedezi cărora le voi prezenta biletul de trecere al generalului lor nu-şi vor da deloc osteneala să afle dacă rasa şi gluga ascund un căpitan în loc de un călugăr.

— Ia te uită! făcu călugărul. Dar ideea asta nu e rea!

— Câteodată am asemenea idei..., răspunse căpitanul, râzând întruna. E forte simplu şi uşor de făcut. Haide, frate Malo, dă-mi iute anteriul dumitale... singur ai spus adineauri că nu e timp de pierdut.

Călugărul începu să-şi desfacă cordonul care îi servea drept cingătoare.

Dar preotul Marquis interveni.

— Jean-Claude, zise el, ceea ce vrei să faci e o faptă nebunească! Eu şi Varroz ne vom opune din toate puterile.

— Pentru ce, părinte? întrebă Lacuzon cu blândeţe.

— Când interese mari şi sfinte sunt legate de viaţa unui om, acest om nu-şi mai aparţine. Punându-şi fără să fie nevoie viţa în pericol, comite mai mult decât o nebunie, comite o crimă! Oricum, te-ai deghiza, Jean-Claude, este deosebit de primejdios pentru tine să pătrunzi în mijlocul duşmanilor, mergând până la celula unchiului tău. Căpitanul Lacuzon, omul care îi comandă pe muntenii noştri, al cărui nume e o chemare la luptă şi la victorie, nu trebuie să se expună inutil!

— Părinte, răspunse căpitanul, n-ai dreptul să te îndoieşti nici de dragostea pe care ţi-o port, nici de respectul ce-l am pentru experienţa dumitale... dar ştii şi cât de mare e voinţa mea când trebuie să îndeplinesc o datorie! Pentru mine e o datorie să mă duc în noaptea sta la Pierre Pros şi să-i spun că eliberatorii lui nu dorm şi că îi va găsi înarmaţi, gata de luptă. Îmi vorbeşti de pericol!... Ce vină am eu dacă pericolul mă atrage? Nu veţi reuşi să mă opriţi. Această aventură va fi cea mai frumoasă dintre toate aventurile lui Lacuzon!

— Copile! strigă preotul. Ăsta e motivul pentru care vrei să-ţi pui viţa în pericol?

— Am altul, răspunse căpitanul. Pe acesta îl veţi găsi serios şi îndestulător. Unchiul meu mi-a spus într-o zi aşa: „Dacă vreodată mă voi găsi în primejdie de moarte, aleargă la mine Jean-Claude, căci deţin un secret de viaţă şi de moarte şi vreau să-ţi încredinţez acest secret înainte de a părăsi lumea asta”. Vezi, preote Marquis, vezi, colonele, că

ordinul unchiului meu e categoric şi că aş fi o rudă rea dacă nu l-aş asculta?

— Du-te atunci, zise preotul, învins de cele din urmă vorbe ale căpitanului. Nu ne mai rămâne decât să ne rugăm.

— Bunul meu frate Malo, aştept veşmântul dumitale, zise Lacuzon, întorcându-se către călugăr.

Un minut mai târziu, căpitanul era travestit în călugăr din cap până în picioare.

— Aş putea fi recunoscut? întrebă el, după ce-şi lăsă gluga pe față.

— Nu, dacă suedezii n-au nicio bănuială, răspunse preotul Marquis. Dar eu tot mă tem.

— Într-o oră ,voi fi înapoi să vă liniştesc.

— Iei pistoalele?

— Nu, ar putea fi mult mai compromițător decât folositoare lor.

— Ia acest pumnal.

— Bucuros... Îl voi pune în mâneca largă a anteriului. Acum, adio sau, mai curând, la revedere!

Căpitanul Lacuzon ieşi din încăpere şi cei patru bărbați, Marquis, Varroz, Raoul şi Malo, se aşezară pe scaune în fața focului.

Erau tăcuți.

Colonelul Varroz şi preotul Marquis se gândeau la Lacuzon.

Raoul la Eglantine.

Bunul călugăr Malo însă, care se nu se gândea la nimic, adormi.

13

După cum am mai spus, cu toată împotrivirea disperată a locuitorilor din Saint-Claude, acest oraş căzuse în mâna contelui Guébriant.

Pe când suedezii şi grişii jefuiau oraşul, o ceată de vreo doisprezece grişi se depărta de oraş, trecând râul Bienne prin acelaşi loc pe unde trecuseră şi Lacuzon împreună cu Raoul. Apoi, suind coasta munților, dispăru printre copacii deşi ai pădurii.

În fruntea acestei bande se găsea înaltul Lespinassou. Dar, în loc să fie el şeful, ca întotdeauna, părea că se află sub ordinele unui personaj care-l însoțea.

Acesta era un personaj foarte înalt. Fața lui era ascunsă sub o mască de oțel acoperită cu catifea neagră.

Masca îi acoperea întreg capul, asemenea căştilor de război purtate de cavalerii din evul mediu, şi ascundea nu numai fața, ci şi gâtul şi părul.

Bărbatul acesta era eroul a numeroase legende, povestite cu voce tremurătoare seara, lână tăciunii din vatră.

Nimeni, ziceau oamenii, nu-i văzuse fața, nimeni nu-i ştia numele, nimeni nu-i cunoştea locuința.

Precum şacalii africani, precum vulturii care nu absentează niciodată acolo unde curge sânge, Masca Neagră nu-şi făcea apariția decât în scenele de masacru şi incendiu, înconjurat de o trupă de oameni aleşi dintre grişii cei mai blestemați.

Poporul îl socotea o ființă extraordinară, un demon ce luase trup de om, ascunzându-şi fața pentru că nu avea nimic omenesc în ea.

Mulți oameni curajoşi, şi mai ales Lacuzon, încercaseră de multe ori să afle cine este acest om şi să-i descopere fața care se ascundea sub masca neagră.

Curajul şi străduința nu le fuseseră de niciun ajutor.

De douăzeci de ori, crezuseră că îl au în mână şi, de douăzeci de ori, dispăruse ca un abur, ca o fantomă, fără să lase vreo urmă!

Toți credeau că e o ființă supranaturală.

În ziua căderii oraşului Saint-Claude, intră şi el ca triumfător. Apoi, după puţin timp, ieşi cum l-am văzut, însoţit de Lespinassou şi banda lui.

— Eşti sigur că vom reuşi? îl întrebă el pe căpitanul bandiţilor.

— Foarte sigur, monseniore.

— Prin urmare, nu te îndoieşti de exactitatea informaţiilor primite?

— Cum m-aş putea îndoi când chiar eu l-am văzut pe acest om!

— Aşadar l-ai văzut?

— Aşa cum vă văd, monseniore. Iată cum s-au petrecut lucrurile... Picior-de-Fier, locotenentul lui Lacuzon, şi afurisitul de Garabas, braţul lui drept, în fruntea a şase oameni, m-au alungat pe mine şi doi oameni de-ai mei, Traînequille şi Francatripa. Asta se întâmpla acum opt zile. Ne-am despărţit în pădure ca să ne putem ascunde mai bine. Eu m-am ascuns în tufişuri, la poalele unei stânci. Noaptea se lăsase în vale şi nu mai aveam de ce mă teme. Am ieşit din ascunzătoare şi voiam să mă îndepărtez. Atunci, am auzit un zgomot deasupra mea. Am ridicat capul şi am zărit în vârful stâncii o fâşie de fum alb, care se ridica printre copaci... M-am învârtit în jurul stâncii şi am găsit un loc pe unde să urc. În vârful stâncii, am descoperit o colibă aşezată acolo ca un cuib de vulturi.

M-am apropiat şi, printre crăpăturile uşii, am zărit un om aşezat lângă foc şi, la lumina lui, l-am recunoscut pe Pierre Pros, care era numit pe vremuri *doctorul săracilor*.

— S-ar putea să te fi înşelat, Lespinassou.

— Pe legea mea, monseniore, dacă puneţi douăzeci de scuzi de aur, pariez pe capul meu că ceea ce vă spun e curatul adevăr.

— Totuşi, acest Pierre Pros dispăruse de douăzeci de ani.

— Nu-i nimic, monseniore. Când cineva nu e mort, se întoarce.

— Ştii de când s-a întors?

— A fost văzut prima dată acum vreo trei luni.

— Singur?

— Da, monseniore.

— Dar fiica lui, Eglantine?

— M-am gândit c-o să vă intereseze şi m-am informat.

— Şi ce ai aflat?

— Că Eglantine a murit.

— Dacă lucrurile stau aşa, e foarte bine... Dar mai e mult?

— Iată stânca... Coliba e sus.

— Recomandă-le tăcere oamenilor şi ia toate măsurile... Nu trebuie să ne scape.

— Fiți fără teamă! Îl vom prinde în laț ca pe un iepure... Dar ce vom face apoi cu el, monseniore?

— Va fi dus la Saint-Claude ca prizonier. Condamnat ca spion şi ars de viu în Piața Ludovic al XI-lea.

— A! exclamă Lespinassou, pe un ton surprins.

— Te înspăimântă? întrebă Masca Neagră.

— Desigur, monseniore.

— De ce?

— Pentru că atunci când vrei să scapi de un om care te supără, cel mai bun lucru e să-i tragi un glonte în cap sau să-i înfigi un cuțit în inimă. Morții nu mai vorbesc!

— Ai dreptate. Ăsta e cel mai bun mijloc. Dar noi avem nevoie ca Pierre Pros să moară în public, cu pompă, şi să fie ars de viu. Cred că pedepsirea în public a rudei căpitanului Lacuzon va produce un mare efect asupra populației, slăbindu-i curajul mai mult decât zece înfrângeri. A! Dacă ai putea să ni-i dai în mână pe Lacuzon, Varroz sau Mrquis! Nu uita că pe capul fiecăruia s-a pus o sumă de o mie de scuzi de aur!

— Suma e frumuşică, monseniore, toţi îşi vor da osteneala s-o câştige. Dar iată coliba! Aşteptând prinderea nepotului, să ne mulţumim cu unchiul!

Lespinassou înconjură casa cu banditii lui şi se repezi el însuşi înăuntru, deschizând uşa cu un foc de puşcă.

Cinci minute mai târziu, Pierre Pros, legat fedeleş, era târât spre oraş.

În acest timp, Masca Neagră stătea retras, dar în aşa fel încât să poată fi văzut de Pierre Pros.

La Saint-Claude, a fost aruncat în celula cea mai întunecoasă a mănăstirii. Şi, în timp ce cobora scările, a auzit cum Masca Neagră dădea ordin să nu fie lăsat nimeni să intre la Pierre Pros, cu excepţia unui preot, dacă condamnatul l-ar fi cerut în ceasul din urmă.

Pierre Pros acceptă liniştit şi cu o mare resemnare această lovitură.

Ghicea de unde venea şi acum înţelegea foarte bine că nimic nu-l va scăpa de pericolul ce plana deasupra capului său. Privea această moarte ca pe un lucru prevăzut dinainte, ca pe o consecinţă a faptelor din trecut.

Era blând şi răbdător cu paznicii lui, se ruga aproape tot timpul şi găsea în rugăciune odihna şi consolarea sufletului.

Şi totuşi, câteodată, un gând dureros îi întuneca fruntea. Îşi apăsa pieptul cu o mână tremurătoare şi un zâmbet plin de amărăciune îi încreţea buzele.

— Doamne Dumnezeule, vei lăsa oare ca acest secret să moară odată cu mine? murmura el în clipa aceea.

14

Timpul trecea.

Se scurseseră deja două zile şi două nopţi.

A treia zi dimineaţă, Pierre Pros a fost supus unui interogatoriu, după care a urmat condamnarea la moarte ca spion şi s-a hotărât arderea lui de viu a doua zi.

Din acel moment, gândurile lui Pierre Pros au părăsit pământul; sufletul i s-a despărţi de toate lucrurile pământeşti şi nu s-a mai gândit decât să se pregătească de moarte.

— Când îl voi putea primi pe Ludovic? îl întrebă el pe unul dintre paznicii care îl adusese la temniţă.

— La noapte, răspunse soldatul.

Noaptea sosi şi, odată cu ea, încetară cu desăvârşire toate zgomotele ce se auziseră în timpul zilei deasupra bolţii din celula lui. Către miezul nopţii, nu mai răsuna decât pasul santinelei din faţa uşii. Pierre Pros, întins pe paie, îl aştepta pe preot.

Orele treceau şi nu venea nimeni. Începu să creadă că duhovnicul nu va veni.

În sfârşit, pe la orele trei dimineaţa, un zgomot vag ajunse până la prizonier.

Se ridică într-un cot şi ascultă, ţinându-şi respiraţia.

Zgomotul se auzi mai clar şi paşii mai multor persoane se apropiau de celulă.

„Dacă nu e călăul, atunci e preotul”, îşi zise Pierre Pros.

Paşii se opriră.

Cheia se învârti în broască, zăvoarele fură trase şi uşa se deschise.

În prag, apăru un călugăr încadrat de doi soldaţi; unul dintre soldaţi purta un felinar.

— Iată-ţi omul, îi zise el călugărului, arătându-l pe Pierre Pros şi punând felinarul jos. Ai o oră, grăbeşte-te.

Şi ieşi, împreună cu camaradul lui, râzând şi închizând zgomotos uşa cu zăvoarele.

— O, părinte! şopti Pierre Pros, împreunându-şi mâinile. Te aşteptam aşa cum prizonierul care trebuie să moară aşteaptă viaţa şi libertatea!

— Aşa este, căci eu îţi aduc viaţa şi libertatea! răspunse călugărul, cu o voce care îl făcu pe Pierre Pros să tresară.

— Dar cine eşti dumneata? întrebă Pros, tremurând de emoţie.

— Tăcere! zise călugărul. Gândeşte-te că în spatele acestei uşi sunt poate urechi care ascultă.

Vorbind astfel, călugărul luă de jos felinarul lăsat de suedez şi îl ridică până în dreptul feţei, dându-şi gluga pe spate.

— Jean-Claude... îngână Pierre Pros. Tu, copilul meu... tu aici!

— Tăcere, unchiule! repetă căpitanul. O vorbă spusă prea tare poate să ne piardă pe amândoi.

— Aşadar, e adevărat, copilul meu, continuă arestatul cu emoţie... N-ai vrut să mă laşi să mor înainte de a te strânge în braţe pentru ultima oară. Îţi mulţumesc! Mă faci fericit... îmi îndulceşti moartea!

— Ţi-am spus, unchiule, că îţi aduc viaţa şi libertatea.

— Libertatea!... Viaţa!... repetă Pierre Pros. E oare posibil? Nu ştii că peste câteva ore va avea loc execuţia?

— Peste câteva ore, unchiule, cei care te-au condamnat vor cădea în locul dumitale... Dumnezeu e drept!

— Dar cum?

— Nu mă întreba, căci timpul e măsurat. Îţi spun doar atât: speră! Şi chiar când te vei vedea pe rug, cuprins de fum şi flăcări, speră şi atunci! Acum, unchiule, trebuie să prevenim totul.

Dumnezeu ţine viaţa oamenilor în mâinile lui şi poate sfărâma cele mai perfecte planuri, a căror reuşită părea sigură. Mi-ai spus odată că deţii un secret de viaţă şi de moarte şi mi-ai poruncit să vin să mi-l destăinuieşti îndată

ce te voi vedea în pericol. Pericolul există. Iată-mă gata să te ascult.

— Atunci, ascultă-mă. Acest secret va deveni în mâinile tale o armă puternică împotriva celui care mă omoară astăzi şi care sunt convins că e unul dintre cei mai teribili duşmani ai libertăţii noastre.

— Cine e acest om? întrebă căpitanul.

— Masca Neagră, răspunse Pierre Pros.

— Cum! exclamă tânărul înmărmurit. Masca Neagră joacă un rol în viaţa dumitale?

— Da, copilul meu, şi nu numai în viaţa mea, ci şi în existenţa întregii familii care este şi a ta.

— Ciudat! murmură Lacuzon.

— Da, şi chiar mai ciudat decât crezi... Vei auzi totul şi vei vedea că în ceea ce-ţi voi spune, adevărul ia aparenţa unei ficţiuni. De la primele cuvinte poţi judeca restul: Eglantine nu e fata mea.

Căpitanul se uită la Pierre Pros cu un aer care însemna cât se poate de clar: „Oare n-ai înnebunit, unchiule?”

Doctorul înţelese, dădu încet din cap şi zise:

— Nu, copilul meu, sunt în toate minţile, deşi am avut de suferit în viaţa mea încercări grele care pe altul l-ar fi făcut să înnebunească. Ai să vezi. Dar, după cum ai spus şi chiar tu, timpul ne e măsurat. Lasă-mă să vorbesc fără să mă întrerupi.

Şi Pierre Pros începu să povestească cele întâmplate în noaptea de 17 ianuarie 1620.

— În următorii doi ani, după această noapte îngrozitoare, nimic nu mi-a tulburat liniştea desăvârşită de care mă bucuram în căsuţa mea din Longchaumois. Dar eram măcinat de grijă. Noaptea mă trezeam brusc şi mi se părea că văd asasinii în jurul patului şi lângă leagănul micuţei Eglantine. Îmi închipuiam că, într-una din zile, Masca Neagră se va căi că mi-a arătat atâta încredere şi mă

va omorî, ca să duc cu mine în mormânt secretul. Această convingere a devenit în mintea mea o idee fixă de care nu mai puteam scăpa. De altfel, nu mă temeam pentru mine, ci pentru scumpa mea copilă, pe care o iubeam ca pe propria fiică. Vrând să scap de aceste nelinişti, m-am hotărât să părăsesc ţinutul şi, ca să fiu mai sigur, am hotărât să învălui plecarea sau, mai bine zis, fuga, într-un mister de nepătruns. M-am dus la tatăl tău. I-am destăinuit planurile mele fără să-i dezvălui adevăratul motiv, pentru că jurasem să tac. I-am spus că voi pleca în timpul nopţii, lăsând casa goală. L-am rugat să nu spună nimănui locul unde mă retrăsesem, iar după un an sau doi să răspândească încetul cu încetul zvonul morţii mele. Totul s-a petrecut după cum dorisem. Cei care mă cunoscuseră au rostit un *De profundis* şi au aprins o lumânare pentru odihna sufletului meu. Apoi, nu s-au mai gândit la mine. Numai Varroz, Marquis şi fratele meu ştiau unde mă aflam. Tu erai prea mic ca să ţi se spună. Pe scurt, credeam că nu voi mai părăsi niciodată coliba din pădure, unde tu veneai să mă vezi din când în când. Dar, când trupele franceze au năvălit în ţară, frumuseţea Eglantinei a devenit un mare pericol. Timp de câteva luni, am fost protejaţi de un tânăr nobil şi bun, de un ofiţer francez care se numea Raoul Clément şi care, sunt sigur, n-a putut s-o vadă pe fiica mea fără s-o iubească, dar cu iubirea cea mai respectuoasă. Din nenorocire, acest ofiţer a fost nevoit să părăsească Franche-Comté şi să-l urmeze pe Villeroy, generalul lui. Securitatea noastră a dispărut odată cu el. Câtva timp, am putut să înlătur pericolul ascunzând-o pe Eglantine tuturor privirilor. Dar lucrul acesta era ceva imposibil! Alţi ofiţeri, dar care nu erau nici respectuoşi, nici discreţi, au văzut-o din întâmplare pe Eglantine şi au găsit-o frumoasă. Am surprins vorbe schimbate între ei. Am înţeles că se gândeau la o răpire şi la violenţe infame. Chiar în aceeaşi zi, Eglantine lua drumul munţilor şi-i cerea

preotului Marquis din partea mea s-o primească la el, dând-o drept nepoate lui. După trei luni, m-am întors singur şi am răspândit zvonul că fiica mea a murit. M-am stabilit apoi într-o colibă părăsită, pe unul dintre piscurile munților, aflat în afara oraşului. Aici, după toate aparențele, nu mă mai puteam teme de nici un pericol. Şi, cu toate astea, presimțeam o nenorocire apropiată... nenorocire care nu întârzie să sosească. Restul îl ştii... Acum trei zile, o bandă de grişi, în aparență sub ordinele lui Lespinassou, dar comandată în realitate de Masca Neagră, a năvălit în casă, m-a legat şi m-a adus aici.

— Cum, unchiule, Masca Neagră! exclamă Lacuzon... Acea ființă misterioasă! Acela pe care eu însumi l-am urmărit de mai multe ori fără să-l pot prinde, e omul din noaptea de 17 ianuarie 1620?

— Chiar el.

— Eşti sigur de asta, unchiule?

— Da, l-am recunoscut de la prima vedere. I-am recunoscut vocea şi gesturile. Îți spun că el este! El este stăpânul castelului unde am fost dus şi a cărui boltă trebuie să mai păstreze încă urma mâinii mele plină de sânge. Şi apoi, cine altul decât el m-ar urmări cu o ură atât de mare? Cine altul ar vrea să mă nimicească, pentru ca odată cu mine să piară şi îngrozitorul secret pe care îl cunosc?

— Dar, atunci, acest senior cu mască neagră e poate acelaşi om de care mi-a vorbit şi Raoul de Champ-d'Hivers! murmură Lacuzon, cu o voce slabă, preocupat de un gând brusc. O, dacă ar fi aşa! Dar nu, nu se poate! Nu se poate pentru că Raoul susține că bătrânul Marcel a recunoscut în omul cu masca neagră pe nobilul Antide de Montaigu, şi pentru că Antide de Montaigu e unul dintre cei mai înfocați apărători ai libertății noastre... Mintea mi se rătăceşte în acest vârtej!

După o clipă de tăcere, căpitanul reluă cu glas tare:

— Şi bijuteria, unchiule, acel medalion pe care ţi l-a dat nenorocita mamă, l-ai păstrat?

— Desigur! Nu m-am despărţit niciodată de el!

— Unde e?

— Aici, la pieptul meu, şi ţi-l voi da.

Pierre Pros îşi desfăcu haina şi cămaşa, apoi rupse sfoara care ţinea atârnat de gâtul lui medalionul înfăşurat într-o pungă de piele.

— Iată-l, zise el, întinzându-l lui Lacuzon. Şi, dacă mor, răzbună-mă!

Căpitanul vru să răspundă, dar un zgomot de paşi îi opri cuvintele pe buze.

Ora trecuse şi soldaţii suedezi veniseră să-l scoată pe călugăr din închisoare.

— Adio, poate pentru totdeauna, şopti Pierre Pros îmbrăţişându-şi nepotul cu efuziune.

— Iar eu, unchiule, murmură tânărul în grabă, în timp ce uşa grea de fier se deschidea, îţi spun la revedere şi nu înceta să speri!

Vorbind astfel, Lacuzon îşi trăsese şi gluga pe faţă.

Suedezii intrară.

— Speră, frate! repetă căpitanul cu voce tare. Şi pacea Domnului să fie cu tine!

Apoi îi urmă pe cei doi paznici.

Când părăsi mânăstirea, din turnul catedralei se auzi bătând ora cinci a dimineţii.

Era întuneric. Cu toate acestea, o mulţime curioasă se înghesuia în Piaţa Ludovic al XI-lea, în jurul rugului, ca să poată ocupa cele mai bune locuri la acel spectacol funebru.

Ici şi colo, printre grupuri, erau răspândiţi muntenii lui Lacuzon, bine deghizaţi şi înarmaţi.

Căpitanul îi recunoscu trecând pe lângă ei. Dar nu adresă niciunuia vreo vorbă sau vreun gest. Se îndreptă direct spre căsuţa din Strada Mare, unde îl aşteptau

colonelul Varroz, preotul Marquis, Raoul de Champ-d'Hivers şi minunatul călugăr Malo, care stima atât de mult bogățiile monahale şi vinurile cele mai bune.

Să adăugăm că, de la plecarea căpitanului, Malo nu se deşteptase. Şi cu toate acestea, viața lui era în joc ca şi cea a lui Lacuzon, căruia îi împrumutase anteriul şi biletul de trecere, iar bunul călugăr ştia prea bine asta!

Istoria ne vorbeşte cu o exactitate hiperbolică de Turenne care adormise în ajunul bătăliei pe țeava unui tun.

Trebuie oare să conchidem, din cele de mai sus, că fratele Malo era tot atât de viteaz ca învingătorul de la Malplaquet?

Nu intenționăm să formulăm nicio opinie în această privință.

15

În momentul în care căpitanul intră în încăpere, îmbrăcat tot cu haina de călugăr, Marquis, Varroz şi Raoul nu-şi putură stăpâni o exclamație de bucurie care îl trezi pe fratele Malo.

Somnul îl făcuse să uite situația în care se afla.

— S-a şi făcut ziuă! murmură el, frecându-se la ochi. Cred că n-a sosit încă ceasul... Ai sunat prea devreme, frate îngrijitor.

— Ce-ai făcut, Jean-Claude? întrebă cu vioiciune preotul Marquis.

În loc de răspuns, căpitanul duse un deget la buze, arătând cu privirea spre călugăr.

Apoi, se adresă fratelui Malo.

— Îți mulțumesc din nou, frate Malo. Ne-ai făcut un mare serviciu pe care nu-l vom uita niciunul dintre noi. Ia-ți acum anteriul şi întoarce-te fără întârziere la primărie, căci starețul dumitale s-ar putea speria de o aşa mare întârziere.

Şi lasă-mă să-ţi dau un sfat bun, pe care nu te vei căi urmându-l.

— Un sfat nu se refuză, mai ales când e bun, răspunse călugărul. Dă-mi acest sfat, căpitane, şi-ţi promit că voi profita de el.

— Ei bine, frate, închide-te, dacă poţi s-o faci, în camera dumitale şi n-ai curiozitatea să asişti în dimineaţa asta, în Piaţa Ludocvic al XI-lea, la supliciul lui Pierre Pros.

— Ajunge, căpitane! Nu voi pune piciorul în această piaţă. Şi, dacă lucrurile se vor petrece după cum doresc, atunci voi cânta din toată inima: *Gaudeamus igitur!*

Fratele Malo, tot vorbind, se îmbrăcase, şi-şi pusese gluga. Apoi, luându-şi rămas bun, părăsi casa.

— Ţi-ai văzut unchiul? întrebă preotul Marquis, imediat ce călugărul închise uşa.

— Da şi, după câte i-am spus, aşteaptă eliberarea.

— Care nu va întârzia! întări Varroz.

— Şi, întrebă preotul, acel secret de care vorbeai?

— Ne interesează pe toţi şi cred că ne va pune pe urmele unei trădări infernale! răspunse căpitanul.

— O trădare? repetă Marquis.

— Da, pentru că vom descoperi în sfârşit geniul rău care se ascunde sub Masca Neagră.

— A! exclamă preotul, speriat la culme. Unchiul tău ţi-a vorbit despre Masca Neagră?

— Şi mi-a spus destul ca să mă convingă că acest om, acest mizerabil, dintr-un interes oarecare, face cauză comună cu duşmanii noştri, e unul dintre cei mai mari seniori ai provinciei.

— Şi cine este acest senior?

— Îţi jur că-l vom afla, părinte!

— Ai indicii, bănuieli?

— N-am bănuieli, dar am indicii.

— Care?

— Ascultă...

După ce repetă pe scurt auditorilor săi înmărmuriți povestea lui Pierre Pros şi după ce le arătă medalionul pe care era încrustat un trandafir sălbatic din diamante, Lacuzon adăugă, cu înflăcărare, prinzându-şi la gât medalionul:

— Acest medalion va străluci pe pieptul meu până voi descoperi o urmă a nenorocitei femei căreia îi aparține. Şi, dacă va fi nevoie, voi răscoli toate castelele până când voi găsi pe bolta unuia dintre ele urma mâinii însângerate...

— Atunci, zise Raoul, cu o voce plină de o mare emoție, du-te la castelul Aigle! Vei găsi acolo ceea ce cauți!

— Cum? strigară într-un glas colonelul Varroz şi preotul Marquis. Îl acuzi pe Antide de Montaigu?

— Da, şi căpitanul Lacuzon poate să vă spună de ce-l acuz! răspunse Raoul.

— Raoul, ia seama! zise cu vioiciune Lacuzon. În noaptea asta, mi-ai povestit atentatele odioase comise împotriva contelui de Mirebel şi împotriva fiicei sale, împotriva ta şi a tatălui tău, şi crezi că seniorul castelului Aigle este instigatorul. Am fost de acord că se poate ca purtarea din trecut a acestui gentilom să nu fi fost tocmai frumoasă, dar am adăugat, şi cred să-ți aminteşti, că Antide de Montaigu este unul dintre cei mai puternici stâlpi ai libertății noastre. Poate că, altă dată, gelozia sau setea de răzbunare, îl vot fi împins pe seniorul de Montaigu la acțiuni infame şi pentru care va da într-o zi socoteală. Dar, dacă gentilomul cu masca neagră de acum douăzeci de ani e Antide de Montaigu, fii sigur, aşa cum suntem şi noi, că astăzi, un altul îşi ascunde fața sub o mască asemănătoare!

— Spusele lui Jean-Claude sunt foarte adevărate, zise Varroz.

— Şi eu adaug, spuse la rândul lui preotul Marquis, că loialitatea patriotică a lui Antide de Montaigu şi

devotamentul său pentru cauza noastră sunt mai presus de orice bănuială!

— Ce vei răspunde la toate acestea, Raoul? întrebă Lacuzon.

— Două vorbe, căpitane, două vorbe pe care ți le-am mai spus în noaptea asta: *„Voi aştepta!...”*

Urmă o tăcere lungă.

Lacuzon o întrerupse, întrebând:

— Cât este ceasul?

— Tocmai a bătut de şase, răspunse preotul.

— Atunci, zise căpitanul, ne mai rămâne puțin timp ca să lămurim şi alte probleme, care, mai puțin grave decât ale provinciei, nu sunt mai puțin sfinte!... Vreau să vorbesc de Eglantine.

Raoul de Champ-d'Hivers înțelese că îl privea direct. Tresări şi se înroşi o secundă la față. Numai Lacuzon îi observă emoția.

Căpitanul reluă, adresându-se lui Varroz şi Marquis.

— Credeți că e nevoie, că e necesar să-i dezvăluim în acest moment Eglantinei secretul naşterii sale, şi, neştiind să-i spunem care e adevărata ei familie, credeți că ar fi bine să-i spunem că familia mea nu e a ei? Credeți că ar fi bine să-i spun că omul pe care îl crede tatăl ei şi cel pe care îl crede văr nu sunt decât nişte străini pentru ea?

— Nu, de o sută de ori nu! exclamă Marquis. Acest lucru nu e necesar şi nici generos. Să-i ascundem adevărul cât va fi cu putință. Asta e părerea mea.

— Şi a mea, zise Varroz.

— Perfect! continuă Lacuzon. Iată un lucru hotărât. Dar mai este încă unul şi acesta e cu mult mai important.

— Care?

— Peste două ore, va începe lupta. Cred că vom reuşi, chiar sunt sigur de asta, dar trebuie prevăzut totul. Peste două ore, vom fi triumfători sau vom muri.

— Mi se pare că înfruntăm deseori astfel de situații, îl întrerupse Varroz.

— Iertare colonele, dimpotrivă. Rar se întâmplă să ne expunem toți trei în acelaşi timp. De altfel, pericolul care ne amenința până acum nu-l amenința şi pe Pierre Pros. Dacă vom cădea în luptă, dacă niciunul dintre noi nu va scăpa viu, ce se va întâmpla cu Eglantine?

— Ah, drace! murmură Varroz, la asta nu mă gândisem.

— Dacă nenorocirea de care vorbeşti se va întâmpla, răspunse Marquis după ce reflectase un moment, Eglantine va găsi un adăpost sigur în mănăstirea din Baume-des-Dames.

— Fără îndoială, dar nu va putea sta mult timp acolo.

— De ce nu? Nimic nu o va împiedica să se călugărească şi să-şi consacre viața lui Dumnezeu.

— Şi de unde ştii că asta e vocația ei?

— Eglantine e o fată pioasă şi n-o cred în stare de vreo dorință vanitoasă.

— Eglantine e un înger, o ştiu foarte bine! izbucni căpitanul. Şi, cu toate astea, îți spun că viața mănăstirii nu e făcută pentru ea.

— Ți-a mărturisit ea asta?

— Niciodată. Dar am multe motive să fiu sigur.

— Pot să cunosc aceste motive?

— Desigur. Eglantine iubeşte şi este iubită.

— De tine, poate? strigă preotul Marquis aruncând o privire lungă spre Lacuzon.

Căpitanul căută să-şi ascundă tulburarea provocată de această întrebare şi răspunse:

— Nu, părinte Marquis, nu de mine! Oare eu sunt liber? Oare pot iubi eu pe altcineva decât pe muntenii mei şi libertatea?

— Ei bine, atunci de cine? întrebă preotul.

— De un tânăr nobil care mi-a salvat viața şi care vrea să împartă cu fiica adoptivă a doctorului țăran numele şi marea lui avere... de Raoul de Champ-d'Hivers.

— Raoul, copilul meu, zise Varroz cu ochii plini de lacrimi, e bine ceea ce faci! Dovedeşti o inimă mare şi un suflet generos. E o faptă demnă de fiul lui Tristan!

— Raoul, zise şi Marquis, strângând mâna tânărului, Eglantine îi va aduce ceva ce prețuiesc mai mult decât toate bogățiile de pe pământ! Ea are drept zestre frumusețea, tinerețea şi nevinovăția.

Preotul se întoarse apoi spre Lacuzon.

— Cheam-o pe Eglantine, îi zise el.

Lacuzon se îndreptă spre uşa care dădea în camera vecină.

Raoul de Champ-d'Hivers, căruia nici prin gând nu-i trecea că tânăra se afla chiar în acea casă, se simți cuprins de o emoție violentă. Fața i se îngălbenea şi i se înroşea pe rând.

Bătrânul colonel zâmbi.

— Eglantine! zise căpitanul, după ce bătu uşor în uşă.

— Vere, tu mă chemi? îi răspunse o voce blândă.

— Dormeai?

— Nu... Cum aş putea să dorm într-o noapte ca asta?

— Atunci, vino aici, dragă copilă. Preotul Marquis, colonelul şi cu mine vrem să-ți vorbim.

— Iată-mă...

Uşa se deschise şi Eglantine intră în cameră.

Era de o frumusețe răpitoare, purtând cu o grație de nedescris costumul sărac şi simplu al muntencelor.

Ochii mari şi expresivi, de un albastru transparent şi profund, luminau o față melancolică şi dulce pe care se vedeau urme de lacrimi. Cearcănele arătau că nu dormise toată noaptea.

În momentul în care intră în încăpere, privirea i se opri mai întâi asupra preotului Marquis, căruia îi întinse mâna, fără să-l vadă pe Raoul, a cărui inimă bătea să-i spargă pieptul.

— Copila mea, îi zise preotul, îți aducem o veste bună.

Ochii Eglantinei străluciră.

— Atunci, strigă ea, e vorba de tata?

— Da, răspunse Marquis, Jean-Claude a pătruns până în celula lui travestit în haine de călugăr.

— Dragul meu văr..., murmură Eglantine.

— L-a încurajat, continuă preotul. I-a spus că peste câteva ore va fi liber, va fi în mijlocul nostru... în brațele noastre.

— Liber!... În brațele noastre..., repetă aproape cu tristețe Eglantine. Nu îndrăznesc să sper. Mi se pare că e o fericire prea mare ca să fie cu putință.

— Nimic nu e imposibil pentru cei care, asemenea nouă, au o voință fermă, o hotărâre nestrămutată şi o încredere absolută şi oarbă în Dumnezeu, care trebuie să ocrotească cauza noastră cea bună!... Din adâncul inimii, copila mea, îți spun să speri, după cum i-a spus Jean-Claude tatălui tău.

— Te cred... te cred, îngână tânăra fată. Trebuie să te cred... este aşa frumos să speri!

— Acum, copila mea, reluă preotul, mai am să-ți dau o veste, care, şi aceasta, cred, e o veste bună.

Eglantine se uită la preot cu mirare.

— Ce vrei să spui? întrebă ea. Nu te înțeleg, părinte.

— N-ai lăsat tu oare, continuă Marquis, nicio amintire în pădurea din Chaux?

Egalntine se făcu roşie ca o rodie, lăsă ochii în jos şi nu răspunse nimic.

— Scumpă verişoară, nu încerca să ne ascunzi secretul inimii, îi zise atunci Lacuzon. Iubeşti, o ştim. Dar îngerul cel

bun care veghează asupra ta n-a roşit niciodată nici de faptele, nici de gândurile tale! Iubeşti, dar cel pe care l-ai ales are o inimă nobilă. E demn de tine!

— O. frate! exclamă cu vioiciune Eglantine, împinsă fără voie de o curiozitate specifică femeilor, cine ţi-a spus?

— Priveşte, îi răspunse căpitanul.

Şi îl împinse pe Raoul în faţă.

16

Eglantine scoase un strigăt uşor văzându-l pe tânăr, îngână numele lui Raoul, şi-şi ascunse în mâini faţa îmbujorată.

Căpitanul îi privi pe amândoi zâmbind.

Marquis chemă asupra lor, din adâncul inimii, binecuvântarea lui Dumnezeu.

Varroz îşi răsucea cu satisfacţie mustaţa albă, aducându-şi aminte de anii dispăruţi ai tinereţii şi de farmecul iubirilor trecute.

— Dragă Eglantine, murmură Raoul îngenunchind înaintea tinerei fete, din ziua despărţirii noastre, n-am avut decât un singur gând, o singură dorinţă, gândul de a fi cât mai aproape de tine, dorinţa de a te regăsi. Vărul, fratele tău, căpitanul Lacuzon e martor că am vrut să-mi pun capăt zilelor crezându-te moartă!

Eglantine ridică sfioasă ochii, nu spre Raoul, care stătea în genunchi în faţa ei, ci spre preotul Marquis.

— Cum, pot să-l iubesc? întrebă ea cu o voce abia perceptibilă. Pe Raoul, un francez?

— Nu e francez, îi răspunse Lacuzon, e francomtez, e gentilom, e unul de-ai noştri! Iubeşte-l, verişoară, iubeşte-l mult, căci îţi jur că merită!

— Da, copila mea, poţi să-l iubeşti! zise la rândul său preotul Marquis. Nu pleca ochii, nici nu roşi, dragă copilă,

căci în acest moment Raoul este logodnicul tău. În curând vei fi soția lui în fața lui Dumnezeu şi a oamenilor.

— Şi acum, facă cerul ca într-o oră Pierre Pros să fie viu şi liber! exclamă Lacuzon. Şi mâine vom celebra o nuntă mai veselă după o logodnă aşa de tristă.

O lumină slabă începuse să pătrundă prin fereastră.

— Se apropie ora, zise colonelul, prinzându-şi sabia la brâu.

— Suntem gata, răspunse Lacuzon.

Deschise uşa care dădea în stradă şi aruncă o privire rapidă afară.

O mulțime de târgoveți şi de munteni treceau prin fața uşii, ducându-se spre Piața Ludovic al XI-lea.

Căpitanul scoase un şuierat uşor şi ascuțit. Din mulțime se desprinse imediat un om şi intră în casă.

Era Garabas, mâna dreaptă a căpitanului.

— Ştii unde e casa lui Picior-de Fier? îl întrebă Lacuzon.

— Da, căpitane, e lângă coborâşul poienii din fața fântânii.

— Cât îți trebuie să te duci până acolo şi să te întorci?

— Cel mult o jumătate de oră.

— Îl vei conduce acolo pe acest gentilom şi pe nepoata preotului Marquis, apoi vii la întâlnire.

Vorbind astfel, Lacuzon arătase spre Eglantine şi Raoul.

— Da, căpitane, răspunse Garabas.

Raoul îl trase pe Lacuzon într-un colț al încăperii şi îi zise cu reproş:

— Cum căpitane, vrei să mă îndepărtezi în momentul în care mergi la luptă? Sunt femeie sau copil? Cer să nu fiu scutit de această primejdie. Refuzul ar însemna o jignire pe care n-aş ierta-o nici chiar fratelui meu!

— Copilule, uiți că te-am văzut luptând, şi mai presupui că mă îndoiesc de curajul tău?

— Nu, fiindcă nu mi-ai fă întins mâna dacă m-ai fi crezut un laş!

— Şi vrei să ne însoţeşti în Piaţa Ludovic al XI-lea şi să lupţi alături de noi?

— Cer acest lucru şi nu mă poţi refuza.

— Fie, zise Lacuzon cu amărăciune. Vino, iar dacă vei cădea împreună cu noi, Eglantine nu te-a regăsit decât pentru a te pierde! Şi singură pe lume, va rămâne expusă fără apărare injuriilor soldaţilor care vor invada oraşul cucerit! Dar ce-ţi pasă de sărmana copilă? Ţi-ai satisfăcut mândria înfocată şi ardoarea de luptă... Vino, baroane de Champ-d'Hivers, şi Dumnezeu să vegheze asupra sărmanei părăsite!

Raoul lăsă capul în jos şi, preţ de câteva secunde, fruntea i se încruntă şi buzele i se contractară, semne evidente ale unei violente lupte interioare.

— Căpitane, zise el, ai dreptate, recunosc. Mergi să-l salvezi pe tată, eu voi veghea supra fiicei!

— Bine, Raoul, bine! Acum te înţeleg!

Eglantine, după ce întinse fruntea celor trei apărători, se înfăşură într-o mantie lungă.

Raoul îşi ascunse armele şi o parte din faţă sub faldurile mantiei. Apoi, cei doi tineri îl urmară pe Garabas, care îi ducea la casa lui Picior-de Fier, în timp ce Lacuzon, Varroz şi preotul Marquis se pregăteau să plece în Piaţa Ludovic al XI-lea.

***

Piaţa Ludovic al XI-lea nu era decât o imensă curte, împrejurul căreia se înălţau vastele ziduri ale mănăstirii din Saint-Clause, renumită prin bogăţia monumentelor ei.

Contele de Guébriant, care se stabilise în mănăstire, alesese această piaţă pentru a putea să privească fără pericol executarea lui Pierre Pros.

Piața se umpluse de lume cu două ore înainte de ora fixată pentru supliciu.

Într-o parte se vedeau soldații suedezi, grişi şi francezi vorbind între ei şi lăudând forma artistică a rugului.

În altă parte, locuitorii oraşului şi muntenii veniți din toate părțile. Căci contele de Guébriant, sigur de izbândă, dăduse ordin ca toate porțile cetății să fie deschise de la şase dimineața.

Burghezi şi țărani, formau o populație tăcută, întunecată, lugubră.

Veniseră să-l vadă murind pe unul de-al lor, condamnat pe nedrept. Îl plângeau şi chiar se temeau pentru el, pentru că arbitrariul era singura lege şi singura justiție. Nimeni nu era sigur că nu va avea şi el soarta lui Pierre Pros.

Din turnul catedralei, se auzi bătând ora opt.

La prima bătaie a clopotului, mulțimea începu să se înghesuie spre rug. La ultima, se auzi sunet de trompete şi tobe.

Cortegiul se puse în mişcare.

Pe una dintre fațetele zidului, care forma un patrulater ce înconjura piața, se găsea o poartă, deasupra căreia se afla un balcon susținut de coloane mari de fier.

Din acest balcon se putea vedea toată piața.

Prin acea poartă trecuse cortegiul care îl ducea la supliciu pe doctorul săracilor.

În momentul în care se auzi sunetul trompetelor, un detaşament de soldați suedezi, cu puşca pe umăr, se aşează împrejurul rugului, dându-i la o parte pe curioşi.

O parte dintre ei se aşează pe două rânduri, lăsând astfel un loc larg pentru trecerea cortegiului.

În timp ce garda împingea poporul, se produsese o mişcare inversă, mişcare făcută cu o abilitate atât de mare, încât soldații n-o zăriră.

Un anumit număr de tineri voinici şi bine făcuţi, îmbrăcaţi în hainele ţăranilor de la munte – şi care nu mai părăsiseră piaţa din zori – cedară locul populaţiei împinsă de soldaţi, iar ei se strecurară prin mulţime, astfel încât doi-trei dintre ei să se găsească în spatele câte unui suedez.

Toţi aceşti munteni aveau înfăţişări cinstite şi paşnice; nicio intenţie ostilă nu se putu citi în atitudinea lor liniştită.

Câţiva cetăţeni însă, zărindu-l pe Garabas şi pe Picior-de Fier printre aceşti spectatori liniştiţi, şoptiră între ei: „Aici se va petrece ceva teribil!”. Apoi părăsiră Piaţa Ludovic al XI-lea.

Cortegiul înainta încet, urmărindu-se ca toată lumea să aibă timp să vadă bine.

Pierre Pros, cu capul gol şi mâinile legate la spate, mergea cu un pas hotărât între două şiruri de soldaţi comandaţi de giganticul Lespinassou.

La dreapta şi la stânga condamnatului mergeau ajutoarele călăului îmbrăcate în roşu şi ţinând în mână torţe aprinse.

Doctorul mergea cu un pas mândru, ţinând capul sus.

Privirea i se plimba cu o expresie liniştită asupra mulţimii. Avea mai curând aerul unui învingător care merge în triumf decât al unuia condamnat care se ducea la moarte.

Fără îndoială, Pierre Pros avea încredere în curajul lui Lacuzon şi în cuvântul lui; fără îndoială, spera că va scăpa aşa cum i se promisese. Dar ştia tot atât de bine că salvatorii lui puteau şi să nu reuşească.

Speranţa salvării îi dădea puterea să arate foarte liniştit, pentru ca prietenii şi duşmanii lui să vadă cum ştie să moară un om drept.

Mulţimea privea cortegiul tăcută şi nemişcată. Chiar şi suedezii amuţiseră, negăsind infamul curaj de a insulta hotărârea eroică.

Condamnatul nu mai avea decât câţiva paşi până la rug.

Deodată, strigăte numeroase se auziră din toate părțile şi atenția, fixată până atunci asupra condamnatului, îşi schimbă direcția.

În balcon unde nu fusese nimeni până atunci, apărură mai multe persoane, printre care şi omul straniu, în jurul căruia se concentra de câtva timp curiozitatea poporului.

Marele senior misterios, gentilomul cu masca neagră, stătea lângă contele de Guébriant.

— Masca Neagră! Masca Neagră! repetară deodată mii de voci, arătând cu privirea şi cu gestul spre sinistrul necunoscut, în vreme ce din ochi le scăpărau fulgere de mânie şi răzbunare.

Nepăsător față de focul acestor priviri, Masca Neagră, cu brațele încrucişate pe piept, îşi păstra atitudinea lui batjocoritoare.

Ce-i păsa lui de acele strigăte? Ce-i păsa de ura acelei națiuni neputincioase? Venise să se asigure cu proprii lui ochi că victima nu va scăpa; venise să privească flăcările rugului în care urma să piară Pierre Pros, plătind cu viața crima fără voie că ştia un secret funest.

Peste câteva minute, avea să fie satisfăcut: doctorul săracilor nu va mai exista.

Numai asta îl interesa, nimic altceva.

Aşa cum făcuse toată lumea, şi gărzile, şi călăii, Pierre Pros ridică ochii spre balcon şi îl văzu.

Un zâmbet disprețuitor se aşternu pe buzele bietului condamnat. Se opri un moment şi, întorcându-se spre duşman, îi strigă:

— Grăbeşte-te să triumfi! Secretul din noaptea de 17 ianuarie 1620 nu moare odată cu mine!

Dar sunetul acestor vorbe se amestecă cu zgomotul poporului şi niciun cuvânt pronunțat de condamnat nu ajunse până la Masca Neagră. Pierre Pros îşi reluă mersul.

Întreruperea fusese scurtă.

Contele de Guébriant făcu un semn. Trâmbițele începură să sune.

Pierre Pros ajunse la primele trepte ale scării pe care le sui cu un pas hotărât, fără să fie susținut de niciunul dintre călăii care îl însoțeau.

17

În centrul rugului era bătut un par de care se vedea legat un lanț.

Călăii legară acest laț în jurul gâtului condamnatului şi îl lăsară singur pe rugul care imediat avea să se transforme într-un cuptor arzând.

— N-au reuşit! murmură Pierre Pros, aruncând o lungă şi ultimă privire spre mulțimea ce devenise tăcută. N-au reuşit!

Unul din călăi se întoarse spre balcon aşteptând un ordin.

Contele de Guébriant schimbă câteva vorbe cu Masca Neagră, apoi făcu gestul aşteptat.

Cei doi călăi apropiară torțele de surcelele aşezate sub lemnele de brad ale rugului.

Atunci, în mijlocul tăcerii, răsună un şuierat ascuțit.

O mişcare neprevăzută se produse în primele rânduri ale mulțimii.

Gardul format de soldații suedezi se desfăcu, căci fiecare muntean apucă cu o mână un soldat şi cu cealaltă îi îndreptă spre gât vârful ascuțit al cuțitului.

În acelaşi timp, trei oameni se năpustiră asupra rugului, strivind în trecere torțele călăilor.

Poporul începu să bată din mâini, scoțând strigăte de bucurie, văzându-l lângă Pierre Pros pe colonel Varroz, care îşi învârtea amenințător sabia grea; pe preotul Marquis, care îşi desfăcuse anteriul, lăsând să se vadă rasa roşie; pe

Lacuzon, care desfăcu laţul şi tăie frânghia ce lega mâinile condamnatului.

În timp ce contele de Guébriant şi Masca Neagră, paralizaţi de spaimă în faţa acestei scene, nu-şi puteau crede ochilor, mulţimea striga din toate puterile:

— Trăiască Lacuzon!

Contele de Guébriant era viteaz. Dar, în situaţia în care se găsea, înţelese cu uşurinţă că soldaţii lui erau la discreţia muntenilor. Un gest al căpitanului ar fi fost de ajuns ca să se declanşeze un masacru general, în urma căruia s-ar fi putut ca niciun suedez să nu mai iasă viu din Saint-Claude.

Contele de Guébriant ezită un moment, însă mândria lui de senior îi aduse aminte că era general şi strigă cu o voce tunătoare:

— Pe Dumnezeul meu, asta e o cutezanţă prea mare!... Foc, soldaţi! Foc, suedezi şi francezi!... Niciun om să nu se predea!

Căpitanul Lacuzon, care cobora scările rugului, se opri, se întoarse spre balcon şi zise cu o voce răsunătoare, dar liniştită:

— Conte de Guébriant, vezi bine că suntem mai puternici! Nu încerca o luptă sângeroasă ce s-ar putea întoarce împotriva voastră. Astăzi nu sunt un adversar, sunt un eliberator! Nu vreau decât o singură viaţă, cea a unchiului meu, şi, dacă ar depinde de mine, n-ar curge nicio picătură de sânge. Toţi soldaţii să lase armele, deschizându-ne trecerea, şi jur pe cinstea mea de soldat că nu li se va întâmpla nimic rău... Mâine, dacă vrei, ne vom întâlni faţă în faţă şi te vei răzbuna pentru înfrângerea suferită azi.

Încă nu sfârşise bine de vorbit Lacuzon şi deja toţi soldaţii suedezi, fără să mai aştepte ordinul generalului lor, aruncară jos armele.

Contele de Guébriant, înţelegând că trebuie să cedeze în faţa celui care era mai puternic, tăcu.

Lacuzon, luând această tăcere drept o consimțire, îl salută pe conte cu sabia şi făcu câțiva paşi înainte, precedându-l pe Pierre Pros, care mergea sprijinindu-se de Varroz şi Marquis.

Mulțimea se dădea la o parte din calea lor. Părea că totul se va termina fără vărsare de sânge.

Deodată, răsună o detunătură.

Pierre Pros căzu la pământ, scăldat în sânge, cu o rană mortală în piept. Mâna lui vlăguită se ridică spre balcon şi murmură aproape imperceptibil:

— El e... el... Masca Neagră.

Lacuzon ridică ochii tremurând.

Gentilomul mascat îşi punea pistolul fumegând la centură.

Când privirea lui Lacuzon se întoarse din nou spre Pierre Pros, acesta nu mai era decât un cadavru.

— Vei fi răzbunat! şopti el, întinzând mâna deasupra trupului neînsuflețit.

Apoi strigă cu o voce tunătoare:

— Trădare! La mine munteni!... Lacuzon!... Lacuzon şi răzbunare!...

După ce scoase strigătul de luptă, căpitanul, urmat de Garabas, Picior-de Fier şi alți doi-trei oameni de-ai lui, se năpustiră spre poarta mănăstirii şi urcară scara ce ducea la balconul de unde Masca Neagră şi contele de Guébriant nu plecaseră încă.

În acelaşi timp, două sute de suedezi căzură sub cuțitul muntenilor.

Cei care formau plutoanele comandate de Lespinassou şi care răspândiți prin mulțime încercară să se opună, trăgând cu pistoalele şi puştile şi strigând: „*Suedia!... Suedia!...*

Începu o luptă corp la corp.

Lespinassou dispăruse.

După câteva clipe, Piața Ludovic al XI-lea oferea o privelişte înfricoşătoare.

Şuierul cunoscut al lui Lacuzon, apariția rasei roşii a preotului Marquis, căreia superstiția îi acorda puteri supranaturale, moartea lui Pierre Pros care nu pierise executat, ci asasinat, toate acestea îi umpluseră pe suedezi de spaimă.

Se simțeau de la început învinşi.

Hotărâră totuşi să-şi vândă scump pielea.

Câțiva munteni îl înconjuraseră pe Marquis care, aproape îngenunchiat, susținea corpul nemişcat al lui Pierre Pros.

Colonelul Varroz alerga în toate părțile, învârtea sabia lungă şi la fiecare lovitură dobora un om.

În curând, lupta se transformă într-un măcel.

Suedezii nu puteau să fugă, căci două şiruri de munteni cu săbiile trase păzeau intrarea în piață.

Lacuzon apăru în pragul porții, împreună cu oamenii care îl urmaseră, şi scoase o şuierătură.

Muntenii se opriră din măcel şi se adunară în jurul lui.

— Ei bine, Masca Neagră? îl întrebă Varroz, ştergându-şi sabia murdară de sânge care se tocise în mai multe locuri.

— A fugit, laşul! răspunse căpitanul spumegând de furie. A fugit închizând uşile în urma lui! Şi, în timp ce noi spărgeam aceste uşi, el a avut timp să fugă din mănăstire. Dar jur că-l voi găsi... îl voi găsi, şi atunci...

Nu sfârşi.

— Tăcere, zise colonelul. Ascultă...

Lacuzon ascultă.

Dinspre Strada Mare se auzeau strigăte confuze, paşii regulați ai unei trupe numeroase, zăngănit de arme şi sunetul asurzitor al unor tobe.

În acelaşi timp, unul dintre oamenii care păzeau intrarea devastată a pieții se apropie de Lacuzon şi îi zise:

— Căpitane, sosesc suedezii şi grişii...

Lespinassou profitase de primul moment de confuzie şi dezordine ca să dea fugă să aducă trupe noi.

Acum se întorcea însoțit de suedezi şi de grişi.

— Suedezii! Grişii! repetă Lacuzon. Cu atât mai bine, copii!... I-am făgăduit unchiului meu o ceremonie splendidă! Ajutați-mă să-mi țin promisiunea. Încărcați armele!... Aşezați-vă pe trei rânduri şi aşteptați...

Muntenii făcură întocmai.

Aceste trei rânduri de munteni formau o barieră de netrecut între preotul Marquis şi trupele care soseau.

Căpitanul se aşează la dreapta, Varroz la stânga.

Urmă un moment de aşteptare şi de tăcere desăvârşită.

Oamenii lui Lacuzon aveau armele la ochi, gata să tragă.

Capul coloanei de suedezi şi de grişi năvăli cu furie în piață, însă în dezordine.

Lacuzon îi lăsă să se apropie la o bătaie de puşcă şi apoi şuieratul lui dădu semnalul.

Primul rând de duşmani căzu secerat.

Al doilea rând îşi descărcă armele, dându-se înapoi, şi un fum gros învălui preț de o clipă răniții şi morții celor două tabere.

— Încărcați şi aşteptați! strigă Lacuzon.

Vântul dimineții răspândi norul care îi învăluise pe luptători.

Tobele suedeze dădură semnalul de încărcare a armelor şi coloana inamică câştigă terenul pierdut.

Dar, în loc să dea semnalul celei de a doua salve, căpitanul scoase un strigăt de mânie şi se năpusti singur înainte.

Îl văzuse în capul coloanei pe înaltul Lespinassou, ţinând în mână o sabie atât de lungă şi grea, încât un om robust abia ar fi putut s-o ridice.

Muntenii de o parte, suedezii şi grişii de cealaltă, se pregătiră să vină în ajutor şefilor lor.

Dar se opriră aproape în acelaşi timp, luând hotărârea să asiste ca simpli spectatori la lupta celor doi comandanţi.

Lespinassou avea o sabie enormă, un pumnal cu lamă triunghiulară şi două pistoale.

Căpitanul nu avea decât sabia.

Lacuzon alergă spre Lespinassou, strigându-i:

— Mizerabil!... Bandit!... Pungaş!... De două ori trădător şi laş! Vei fugi şi acum aşa cum ai fugit noaptea trecută de la Longchaumois!

— O să vezi tu dacă voi fugi! răspunse celălalt. Şi, după ce vei vedea, n-ai s-o mai poţi repeta nimănui!

Şi-şi însoţi vorbele cu o lovitură de spadă violentă, care l-ar fi doborât pe Lacuzon, dacă acesta n-ar fi avut prezenţa de spirit să sară un pas înapoi.

Sabia lui Lespinassou lovi în gol. Dar, înainte s-o ridice din nou, primi în braţul stâng o lovitură care îi pătă haina de sânge.

— Îţi voi înroşi toată haina, zise Lacuzon, aşezându-se în gardă. Ţi-o voi face mai roşie decât rasa preotului Marquis!

— Fă-o! Fă-o dacă poţi! răspunse Lespinassou, scrâşnind din dinţi.

Şi se năpusti asupra lui Lacuzon.

Căpitanul, fără să pareze, se depărta ca să iasă din raza pe care o descria sabia fulgerătoare a gigantului, apoi, din când în când, riposta printr-o lovitură directă, braţul i se întindea ca un resort şi sabia îi zbura ca săgeata.

O nouă pată roşie se ivi pe haina cenuşie.

Lespinassou nu mai vorbea. Dinții strânşi îi clănțăneau în gură, pieptul i se ridica şi i se lăsa scoțând gemete surde, iar fața i se injecta de sânge.

Se instala oboseala...

Lacuzon voia să termine cu hidosul şef al grişilor, cu sufletul damnat al Măşzii Negre. Profită de faptul că Lespinassou ridicase prea încet sabia şi îl lovi în piept...

Dar se dovedi a fi o inițiativă necugetată din partea lui, căci lovitura a fost foarte uşoară; gigantul nu căzu şi sabia lui o frânse pe cea a căpitanului de parcă ar fi fost de sticlă.

Lacuzon era dezarmat.

Suedezii scoaseră un strigăt de victorie, muntenii unul de spaimă.

Varroz, Garabas, Picior-de Fier şi alții se grăbiră să-i vină în ajutorul căpitanului. Dar ar fi fost prea târziu dacă Lacuzon n-ar fi profitata de încrederea în victorie care îl uimise un moment pe Lespinassou.

Aruncând departe de el restul de spadă, care nu îl mai putea folosi la nimic, căpitanul se repezi la adversarul său, îl apucă de mijloc şi încercă să-l trântească la pământ.

Lespinassou, surprins de acest atac brusc, dădu drumul sabiei de care nu se mai putea servi.

Încercă să apuce unul din pistoale sau pumnalul, dar nu putu, căci Lacuzon îl strângea cu putere de mijloc.

Cu toate acestea se împotrivi străduniilor lui Lacuzon de a-l trânti. Puterile unite a trei oameni n-ar fi reuşit să doboare o asemenea namilă de om.

Lespinassou nu se clătină, Lacuzon îl strângea cu putere de mijloc.

Răsuflările le ardeau obrajii.

Deodată, Lespinassou întinse mâinile şi îl prinse de gât pe adversarul său.

Acesta lăsă capul jos, profită de momentul în care gigantul îşi desprinse mâinile, se lăsă peste el, îl împinse, îl răsuci, apoi îl doborî, căzând peste el.

Victoria părea să fie de partea lui Lacuzon, însă Lespinassou profită de acest moment, trase pumnalul de la brâu şi-l ridică deasupra capului adversarului său.

Lacuzon ar fi fost pierdut dacă n-ar fi prins imediat cu amândouă mâinile braţul înarmat al adversarului.

Muntenii alergară să-l omoare pe Lespinassou, suedezii să-l sugrume pe Lacuzon.

Moartea unuia dintre aceşti doi adversari trebuia să hotărască lupta.

Trupele se ciocniră şi începu o luptă crâncenă, numeroase cadavre îngrămădindu-se în jurul celor doi luptători.

Colonelul Varroz repetase de zece ori strigătul de luptă al muntenilor: *„Lacuzon! Lacuzon!”*

Făcându-şi loc cu sabia grea printre suedezi, se grăbea să se apropie de cei doi adversari.

Lespinassou văzu mustaţa şi sabia fulgerătoare a bătrânului. Trebuia să omoare mai înainte de a fi omorât. Făcând un mare efort, gigantul îşi trase braţul înarmat din mâinile căpitanului.

În acelaşi timp, cinci-şase suedezi îi tăiară calea lui Varroz, care spumega de furie.

Căpitanul era pierdut.

Pumnalul lui Lespinassou se pregătea să-i străpungă gâtul.

Deodată, un nou luptător, care nu purta nici costumul muntenilor, nici uniforma suedezilor, sosi în Piaţa Ludovic al XI-lea.

Răsturnă şi sfărâmă tot ce întâlni în cale.

— *Lacuzon! Lacuzon!* strigă noul venit şi, aruncându-se asupra lui Lespinasou, înfipse sabia până la gardă între umeri, făcându-l să se rostogolească la pământ.

Noul venit, ajuns tocmai la timp, nu era altul decât Raoul de Champ-d'Hivers, care salvase pentru a doua oară viaţa căpitanului.

— Mulţumesc, frate! îi zise acesta simplu, ridicându-se dintr-o săritură.

Apoi, apucă sabia grea a lui Lespinasou şi strigă:

— Înainte!... Înainte!... Ucide!... Ucide!...

Şi, în fruntea muntenilor săi, năvăli asupra suedezilor, care, de la primele lovituri, aruncară armele şi o luară la fugă.

Muntenii se repeziră după ei, decimându-i cu o ploaie de gloanţe şi spintecându-i cu săbiile.

După câteva minute, nu mai rămăsese în Piaţa Ludovic al XI-lea decât preotul Marquis şi încă patru-cinci oameni, care primiseră ordinul să transporte trupul lui Pierre Pros în catedrală.

— Doi dintre voi să rămână cu mine. Restul să plece după Varroz şi Lacuzon. Să le spuneţi că dacă astăzi nu voi veni la casa din Strada Mare, atunci mă vor găsi mâine în peştera Gangonilor.

La ieşirea din catedrală, muntenii au fost martorii unui spectacol ciudat.

Cetăţenii, care se retrăseseră în casele lor la începutul luptei, se întorseseră în piaţă şi, plimbându-se printre cadavre, dăduseră peste cadavrul lui Lespinassou.

Îl luaseră, îl urcaseră pe rug şi, legându-l cu laţul de gât, dăduseră foc lemnelor uscate.

La început ieşi un fum gros, apoi o flacără albăstruie şi în sfârşit focul se întinse învăluind întregul cadavru, în timp ce mulţimea adunată în jurul lui bătea veselă din palme.

Nimeni n-ar fi crezut că acel rug, destinat să aducă moartea lui Pierre Pros, va servi lui Lespinassou.

18

Dar ce căutase acolo Raoul?

Explicația este foarte simplă.

Eglantine şi Raoul, conduşi de Garabas, care mergea înaintea lor, ajunseră după cincisprezece-douăzeci de minute în partea aceea a oraşului care purta numele de coborâşul Doze. Acolo, se găseau împrăştiate câteva colibe, despărțite unele de altele prin grădini.

Locuința lui Picior-de-Fier era o căsuță prost zidită, parțial din lemn, parțial din piatră, şi formată din două camere.

În fața uşii, între trei nuci seculari, era un izvor cu apă rece şi curată care țâşnea dintr-o stâncă, formând un râuleț ce se pierdea în apa Biennei.

— Iată locuința, zise Garabas. Este săracă, dar asta o face mult mai sigură.

Deschise apoi uşa, care nu era încuiată, şi adăugă:

— Intrați înăuntru, trageți zăvorul şi stați liniştiți, fără să ieşiți. În Piața Ludovic al XI-lea va fi luptă mare.

Şi Garabas plecă, salutându-i politicos.

Raoul şi Eglantine traseră zăvorul, aşa cum le recomandase Garabas.

Raoul caută un scaun pentru Eglantine, iar el se rezemă de colțul unei mese.

O tăcere adâncă învăluia casa unde se adăpostiseră cei doi îndrăgostiți.

Eglantine, palidă şi tristă, cu ochii în jos, cu mâinile împreunate lăsa să-i curgă în tăcere lacrimile.

Se gândea că peste câteva minute va începe o luptă îngrozitoare în care prietenii ei dragi îşi riscau viaţa ca să-i salveze tatăl, iar lupta era atât de inegală!

Lacuzon, Varroz şi Marquis puteau să moară fără să fi reuşit să-l elibereze pe doctor.

Gândurile lui Raoul erau la fel de triste ca ale logodnicei sale.

Tânărul se gândea cu o mare amărăciune că cei trei şefi îşi dădeau poate ultima picătură de sânge, în timp ce el se ascundea cu o fată în spatele unei uşi zăvorâte.

Dar un fapt neaşteptat îi alungă gândurile negre.

Aproape de casă, se auziră voci şi zgomot de paşi...

Strigăte, gemete, blesteme, cărora le răspundeau hohote de râs.

Raoul se apropie de fereastra care dădea spre drum.

În partea cealaltă a străzii, sub nuc, lângă fântână, era un grup de patru inşi.

Trei bărbaţi şi o femeie.

Bărbaţii erau soldaţi şi purtau uniforma grişilor lui Lespinassou.

Femeia, între cincizeci şi şaizeci de ani, înaltă şi slabă, avea pe ea nişte haine zdrenţuroase. Părul cărunt îi cădea în dezordine pe umeri. Groaza şi disperarea îi tulburau expresia feţei, ale cărei trăsături probabil că fuseseră altădată foarte frumoase.

Femeia îngenunchease cu mâinile împreunate în faţa soldaţilor, îngânând vorbe întretăiate cu sughiţuri. Grişii îi răspundeau însă cu râsete sălbatice.

Nenorocita îmbrăţişase cu mâinile rugătoare genunchii unuia dintre aceşti oameni, sperând că îl va putea înduioşa. Dar banditul o împinse cu piciorul, de parcă s-ar fi temut că acest contact îl murdăreşte.

Unul dintre grişi desfăcu o frânghie, căută creanga cea mai apropiată, se sui pe trunchi şi legă unul din capetele frânghiei de această ramură; iar la celălalt capăt făcu un laţ.

Apoi se apropie de tovarăşii lui şi zise:

— Lespinassou şi camarazii noştri au rugul lor, noi avem această spânzurătoare. Vom avea imediat de ce râde! Veţi vedea strâmbătura pe care o va face vrăjitoarea în momentul în care sufletul i se va duce să se întâlnească cu diavolul, stăpânul ei!

Ceilalţi doi aplaudară aceste vorbe şi începură s-o înţepe cu vârful sabiei pe bătrână, care, tot în genunchi, continua să se roage, fără ca rugăminţile ei să producă cel mai mic efect asupra inimii lor de piatră.

Fără îndoială, înţelesese că nu-i mai rămânea nicio speranţă, căci lacrimile şi gemetele încetară. Faţa ei căpătă răceala şi încremenirea marmurei. Îşi depărta cu mâinile părul care îi acoperea ochii şi se ridică, stând dreaptă şi nemişcată înaintea călăilor.

— Haide, bătrâno! îi zise unul dintre ei. Haide, la spânzurătoare!... La spânzurătoare!

Femeia merse cu paşi hotărâţi spre frânghia care atârna de creanga unui nuc.

Cel care se ocupa în mod special cu execuţia puse o piatră mare sub funia spânzurătorii.

— Iată scara care te va apropia de cer! zise el. Suie-te!

Bătrâna se supuse.

Grişii se înălţară în vârful picioarelor punând laţul de gâtul victimei.

Nu mai rămânea, pentru a o apropia de eternitate, decât ca unul din bandiţi să tragă piatra pe care se sprijinea.

— Ah! făcu Raoul în acel moment, simţind sângele care îi fierbea în vine. Nu pot să mă uit cum este asasinată biata femeie fără să nu-i vin în ajutor!

Îşi desfăcu mantia, apoi, după ce se asigură că sabia ieşea cu uşurinţă din teacă, o rugă pe Eglantine să închidă uşa în urma lui şi ieşi repede din casă.

Grişii se uitară la el cu mirare şi curiozitate şi se întrerupseră pentru un moment...

Ştim că Raoul era îmbrăcat jumătate militar, jumătate gentilom.

Grişii îşi ziseră că purtătorul unui astfel de costum putea să facă parte din statul major al contelui de Guébriant şi îl salutară milităreşte.

Tânărul, vrând să evite lupta cu ei, se grăbi să profite de această neînţelegere şi, apropiindu-se de grişi fără să tragă sabia, le zise:

— Ce dracu faceţi aici, camarazi?

— Vedeţi prea bine, domnule ofiţer, ne distrăm puţin.

— Şi distracţia voastră e să spânzuraţi o femeie bătrână?

— Dar asta nu e femeie, domnule ofiţer!

— Dar ce e?

— E o vrăjitoare.

— Cine v-a spus?

— Toată lumea ştie asta la Saint-Claude. Oamenii nu-i spun decât vrăjitoarea.

— Şi de cine a fost condamnată această vrăjitoare?

— De noi. Noi i-am pronunţat sentinţa şi tot noi o vom executa.

— Voi sunteţi judecători sau inchizitori?

— Domnule ofiţer, suntem grişi de-ai căpitanului Lespinassou şi grişii căpitanului Lespinassou preţuiesc mai mult decât toţi judecătorii şi inchizitorii de pe pământ. Am hotărât ca vrăjitoarea să fie spânzurată şi va fi! Vezi-ţi aşadar de drum, dacă ai inima simţitoare şi te temi s-o vezi pe această drăcoaică legănându-se în streang.

— Să mă ierte Dumnezeu, dar cred că mi-ai spus să-mi văd de drum! strigă Raoul.

— Întocmai, răspunse banditul cu obrăznicie.

— Şi dacă mi-ar place să stau? Dacă mi-ar place să vă împiedic să faceți o crimă?

— Stând sau plecând, noi tot o să ne facem plăcerea.

— Credeți?

— Da, credem şi avem dreptul s-o credem.

— Vom vedea imediat! Vă ordon să o eliberați pe această femeie şi, dacă nu vă veți supune de bună voie, o veți face siliți!

Banditul căruia Raoul i se adresase de la începutul acestei scene, încrucişă brațele pe piept, apoi, privindu-l pe tânăr în față, îi zise pe un ton plin de brutalitate şi aroganță:

— Ei, dar cine dracu eşti tu de te porți ca un stăpân şi te amesteci în treburile altora?

— Nu e nevoie să ştii cine sunt, replică Raoul. Dacă în trei secunde nu vă veți supune, o să faceți cunoştință cu sabia mea!

— Fie! Zise banditul. Haide, haide să-ți tai creasta, cocoşelule!

Apoi, tot învârtindu-şi sabia, adăugă camaradului său care făcea pe călăul:

— Limassou, sfârşeşte cu bătrâna!

Cinstitul Limassou se supuse imediat şi, cu o lovitură de picior, doborî piatra care slujea drept sprijin picioarelor bătrânei.

Raoul se aruncă cu sabia asupra banditului atacându-l cu furie.

Acesta se apără, chemându-şi tovarăşii în ajutor.

Numai că aceştia ajunseră prea târziu.

Raoul îi străpunse pieptul cu sabia.

Ceilalți doi o luară la fugă, lăsându-l pe Raoul singur cu cadavrul banditului şi cu corpul nenorocitei femei care se zbătea în convulsiile agoniei.

Tânărul se grăbi să taie frânghia.

Pretinsa vrăjitoare căzu fără cunoştinţă la pământ.

19

Raoul se aplecă peste corpul care părea fără viaţă şi-şi lipi mâna de inima femeii.

Bătea încet.

Tânărul luă apă în mâini de la izvorul care nu era decât la câțiva paşi şi o vărsă pe faţa şi pe gâtul bătrânei. În acel moment, se auziră detunăturile a două focuri de puşcă şi două gloanțe trecură şuierând foarte aproape de el.

Întoarse capul, se ridică şi se îndreptă în direcția celor doi bandiți, care intenționaseră să-şi răzbune camaradul.

Dar aceştia fugeau la vale. Erau prea departe ca să-şi folosească pistoalele.

Se întoarse şi o găsi pe bătrână pe jumătate ridicată. Apa rece o adusese în simțiri.

— Cum te simți, sărmană femeie? o întrebă el.

— Cât se poate de bine, domnule, răspunse ea, cu o voce pe care sugrumarea o făcea răguşită.

Apoi adăugă, într-un limbaj ce contrasta vădit cu sărăcia hainelor de pe ea:

— Nu ştiu cum să vă mulțumesc, domnule, pentru ceea ce ați făcut pentru mine. V-ați riscat viața să scăpați o ființă nenorocită care nu v-ar fi interesat niciodată necunoscând-o.

— Nu mi-am făcut decât datoria, răspunse Raoul, împiedicându-l pe acel mizerabil să comită o crimă.

— Vai, trăim într-o vreme în care puțini ştiu ce înseamnă cuvântul datorie! Fericiți cei care nu l-au uitat!

— Ce le-ai făcut acestor oameni, de ce voiau să te omoare?

— Nu le-am făcut nimic, domnule... Voiau să mă omoare *din plăcere*, la fel cum se distrează copii înecând un nenorocit de câine.

— De ce-ți zice *Magui vrăjitoarea?*

— Pentru că aşa m-au numit muntenii.

— Şi de ce oare ți-au dat acest nume?

— Fiindcă trăiesc singură, tristă şi săracă. Şi fiindcă sărăcia, singurătatea şi tristețea îi fac pe ceilalți să-i bănuiască pe cei loviți de aceste trei nenorociri.

— Pot să fac ceva pentru dumneata?

— Ați făcut destul, domnule. Mi-ați salvat viața la care am slăbiciunea să țin, nu ştiu pentru ce. Ați putea să-mi faceți un serviciu?

— Care?

— Dă-mi mâna, domnule, căci fără ajutorul dumitale simt că nu m-aş putea ridica. Căzătura m-a zdrobit.

Raoul o ajută să se ridice.

Uitându-se ceva mai bine la el, bătrâna scoase o exclamație înăbuşită şi se dădu un pas înapoi, făcând un gest de spaimă.

— Ce găseşti ciudat la mine?

— Nimic, domnule, nimic. Numai mi se păruse. Hainele dumitale nu-mi arată de partea cui eşti. Ții cu suedezii şi francezii sau cu francomtetii?

— Cu francomtezii, răspunse Raoul. Dar de ce mă întrebi?

— Pentru că, până azi, necinstită, batjocorită şi persecutată de toată lumea, – suedezi, francezi şi munteni –, toți mi se păreau nişte vrăjmaşi. Eşti singurul om care, după atâția ani de suferință, mi-a dat o dovadă de interes. Mă alătur taberei dumitale, domnule, şi să nu râzi! Bătrâna

Magui *vrăjitoarea*, după cum mi se spune, va fi o aliată mai folositoare decât îți închipui.

Raoul se abținu să nu râdă, zicându-şi în sinea lui că sărmana femeie era nebună.

După o clipă, femeia adăugă.

— Aş vrea să-ți ştiu numele, domnule, ca să nu-l uit niciodată şi să-l repet în rugăciunile mele.

— Mă numesc Raoul, răspunse tânărul.

Mulțumesc, îngână bătrâna. Raoul e un nume frumos. E un nume pe care-l iubesc.

Apoi, fără să mai scoată o vorbă şi fără să mai aştepte vreo întrebare, Magui, cu toată vârsta înaintată şi situația prin care trecuse, se depărtă cu paşi repezi şi aproape siguri.

Raoul se pregăti să intre în casă, unde Eglantine, în picioare lângă fereastră, nu pierduse nimic din cele întâmplate.

Făcuse deja câțiva paşi în direcția uşii, când un zgomot neaşteptat, adus de vânt dinspre Piața Ludovic al XI-lea, îl făcu să tresară, se opri şi ascultă.

Era focul de pistol al Măştii Negre şi tumultul care îi urmase. În piață se dădeau lupte.

Tânărul uită totul, făgăduința, misiunea primită, uită chiar şi de Eglantine, pentru a nu se gândi decât la un singur lucru: acela că prietenii săi erau în pericol şi că el nu era acolo ca să le vină în ajutor.

O luă la fugă, urcă panta şi intră în labirintul străduțelor ce duceau în Piața Ludovic al XI-lea. Dar nu făcuse nici zece paşi că se şi rătăcise.

Casele semănau toate între ele, iar cei pe care îi întreba cum să ajungă în piață treceau fără să-i răspundă.

Detunăturile se auzeau mereu şi Raoul ardea de nerăbdare să se apropie mai mult de acel zgomot care îl atrăgea.

Fugind mereu, se pomeni deodată în faţa unei deschideri largi de unde se auzeau strigăte confuze.

Era Piaţa Ludovic al XI-lea.

În acelaşi timp, auzi voci care strigau:

— La moarte Lacuzon!... La moarte!... Suedia şi Franţa!...

Şi alte voci răspundeau:

— La moarte Lespinassou!... Saint-Claude şi Lacuzon!...

Raoul se aruncă în mijlocul luptătorilor vrăjmaşi, repezindu-se acolo unde îngrămădeala şi pericolul erau mai mari.

Ştim că ajunsese la timp ca să salveze a doua oară viaţa căpitanului Lacuzon

După victorie, căpitanul şi Varroz se năpustiră în urmărirea suedezilor şi grişilor.

Raoul îi urmase.

Lupta sau, mai bine zis, masacrul, continuă în oraş, ale cărui porţi erau păzite pentru ca nimeni să nu poată ieşi.

Suedezii, vânaţi ca nişte lupi turbaţi, căutau zadarnic un refugiu.

Locuitorii oraşului strânseseră prea multă ură în sufletele lor ca să aibă milă de ei.

Când erau învingători, suedezii îi sugrumau fără milă chiar şi pe bătrâni, pe femei şi pe copii. Acum, roata destinului se întorsese şi erau şi ei la rândul lor sugrumaţi.

Totuşi, un anumit număr dintre ei reuşi să se unească şi, croindu-şi un drum sângeros printre muntenii care păzeau una dintre porţile oraşului, o luară la fugă pe câmp.

Lacuzon, care nu voia să-şi împrăştie oamenii, dădu ordin ca urmărirea să înceteze.

Contele de Guébriant şi Masca Neagră dispăruseră fără urmă.

Lacuzon şi Varroz, după ce dădură ultimele ordine, urmaţi de Raoul, se pregăteau să se întoarcă în Piaţa

Ludovic al XI-lea, unde se aşteptau să-l găsească pe Marquis.

Dar un zgomot străbătu pe neaşteptate aerul.

În acelaşi timp, coloane de fum negru şi gros se ridicară din cele patru puncte cardinale şi învăluiră oraşul ca într-o manta de ceață.

Apoi, mii de strigăte se ridicară din toate părțile:

— Foc!... Foc!... Arde!...

Suedezii puseră foc în cele patru colțuri ale oraşului.

Într-un oraş ca acela, unde lipsea apa şi unde locuințele erau aproape din lemn, nu mai era chip să se stăvilească focul, care începuse să se întindă din ce în ce mai iute.

Trebuiau să fugă, dacă nu voiau să fie înmormântați sub ruinele fumegânde ale caselor.

Lacuzon şi Varroz nu-şi puteau ascunde disperarea.

Deodată, un muntean, care avea părul şi îmbrăcămintea aproape arse, se apropie de el, trăgându-şi din greu sufletul.

— Căpitane, zise el cu o voce înăbuşită, e foc pretutindeni! Vin de la Doze... Casa lui Picior-de-Fier arde ca o legătură de lemne uscate.

Raoul şi Lacuzon se priviră tremurând.

— Eglantine! Unde e Eglantine? strigă căpitanul, apucându-l de braț pe tânăr.

— O vom scăpa... bâigui Raoul, a cărui inimă aproape că nu mai bătea. O vom scăpa...

— Ah, nenorocire! Nenorocire! continuă Lacuzon. Ai părăsit-o! Trebuia mai bine să mă laşi să mor!

Apoi, o luă la fugă spre Doye.

Raoul porni după el, împreună cu câțiva oameni, fără să-l mai poată ajunge.

Căpitanul se opri în fața locuinței. Căsuța, aproape în întregime construită din lemn, ardea ca un vulcan.

Limbi de foc ieşeau prin toate crăpăturile.

„Cum se face că uşa este închisă? se întrebă căpitanul cu spaimă. Cred că Eglantine a fugit... e peste putinţă să nu fi fugit!”

Şi, apropiindu-se de uşă, o împinse cu vârful sabiei.

Sabia intră în lemnul carbonizat, dar uşa nu se deschise.

Lacuzon nu-şi putu opri un strigăt de groază... ghicise că e încuiată pe dinăuntru.

Cei doi grişi, după ce trăseseră zadarnic asupra lui Raoul, văzându-l că se depărtează, avuseseră o idee diabolică.

Cu o lovitură de umăr, făcu să zboare uşa în ţăndări şi vru să pătrundă în casă. Dar flăcările dădură năvală prin această deschizătură şi îl obligară să se dea înapoi ca să nu fie orbit.

— Eglantine!... Eglantine!... Sora mea iubită! strigă el, într-un acces de disperare.

Şi, deodată, îi răspunse o voce care parcă venea din fundul pământului.

— Sunt aici, frate... sunt vie, scapă-mă!

În primul moment, auzind vocea din mijlocul flăcărilor, Lacuzon crezu că e o minune sau o iluzie.

Dar, apoi, se gândi că Eglantine se putuse refugia în pivniţă.

Cum s-o scape? Cum să pătrundă în acel cuptor?

Glasul Eglantinei se auzi din nou.

— Frate, mă înăbuş... frate, mor... Vino! Vino iute să mă salvezi!

Lacuzon bătea din picior, îşi smulgea părul, nu ştia ce să facă.

Deodată, privirea i se lumină şi un strigăt de izbândă îi ieşi din piept.

Lacuzon desfăcu mantia înfăşurată pe braţul stâng.

Alergă la izvor şi o băgă în apă.

În acel moment, sosi şi Raoul, împreună cu Picior-de-Fier, Garabas şi alţi

câţiva munteni.

Când să intre pe strada Doze, o clădire se dărâmase şi îi făcuse să întârzie.

— Unde e? Unde e ? strigă Roaul.

— Acolo, răspunse căpitanul, arătându-i casa în flăcări.

Raoul se năpusti spre casă.

— Opriţi-l, ar muri fără s-o poată salva! zise imediat Lacuzon.

Garabas şi Picior-de-Fier îl apucară pe tânăr de câte un braţ şi îl opriră, cu toată împotrivirea lui disperată.

— Lăsaţi-mă! repeta el cu furie. Vreau să mor cu ea!

Unul dintre munteni avea şi el o mantie.

Căpitanul o luă şi o udă şi pe ea.

Apoi, înfăşurându-se cu una din ele şi punând-o sub braţ pe cealaltă, se îndreptă spre casă şi se repezi cu curaj printre flăcări, ţinându-şi respiraţia. Ridică trapa şi dispăru în pivniţă.

— Eglantine... , zise el, coborând repede treptele. Eglantine, unde eşti?

Tânăra nu răspunse.

Sufocată de căldura înăbuşitoare, asfixiată de aerul care se rărea mai mult, Eglantine leşinase.

Lacuzon o înfăşură în grabă în cealaltă mantie, urcă dintr-un singur salt treptele scării şi se aruncă pentru a doua oară printre flăcări.

În momentul în care trecea pragul, aproape prăbuşindu-se în braţele lui Raoul cu preţioasa lui povară, acoperişul se nărui cu mare zgomot.

— O, prietenul meu! Fratele meu! îngână Raoul cu vocea întretăiată de hohote, strângându-i mâinile lui Lacuzon şi îmbrăţişându-l cu un fel de delir.

Eglantine era palidă, dar niciun fir de păr nu era atins de foc; o respiraţie egală îi ridica pieptul. Ai fi zis că doarme.

— Câteva picături de apă o vor trezi din leşin.

Raoul se pregătea să alerge spre izvor, dar se pomeni împiedicat de un incident.

Un francomtez, coborând cu iuţeală panta, se apropie de căpitan.

— La arme, căpitane! Suedezii şi grişii s-au unit şi vin împotriva oraşului, colonelul Varroz m-a trimis să te chem... Te aşteaptă.

— Copii, auziţi? zise Lacuzon. Înainte! Saint-Claude şi Lacuzon!

Apoi, întorcându-se spre Raoul, adăugă:

— Frate, înţelegi foarte bine că nu ne poţi urma. Ia-o pe Eglantine în braţe, coboară până la fortificaţii, ieşi pe poartă, treci apa Biennei tot pe unde am trecut ieri seară, intră în pădure şi aşteaptă-mă ascuns după bradul pe care îl vezi de aici... M-ai înţeles?

— Da, răspunse Raoul.

— Haide, du-te, şi cerul să vă ocrotească! Ne vom vedea în curând, căci vreau să termin odată cu rămăşiţele astea de pungaşi! Şarpele ridică capul şi vrea să muşte: îl vom strivi!

Apoi, după ce strânse pentru ultima oară mâna lui Raoul, căpitanul se depărtă cu muntenii.

Tânărul rămase singur cu Eglantine. Raoul nu avea decât un singur gând. Să se depărteze de acel oraş părăsit de Dumnezeu, să iasă din acea cetate care părea blestemată şi pe care, peste câteva ore, războiul şi incendiul aveau s-o umple de cadavre şi ruine.

Îşi ridică logodnica în braţe, o culcă pe braţul stâng şi începu să coboare coasta ce trebuia să-l ducă la fortificaţii.

Făcuse mai bine de o sută de paşi şi deja începuseră să se zărească fortificaţiile şi râul Bienne.

Trecu prin faţa unui bordei izolat.

Deodată, uşa se deschise şi doi bărbaţi apărură în faţa lui Raoul cu intenţia de a-i opri trecerea.

Aceşti oameni, pe care îi recunoscu imediat, erau tovarăşii banditului omorât de Raoul.

— Aha! exclamă unul dintre ei, cu un salut ironic şi cu un rânjet ciudat. Iată-te, frumosule gentilom, apărător de vrăjitoare!

—Nu vezi că o duce în braţe pe frumoasa Magui? zise celălalt.

— Mare noroc pe el, ştrengarul! Însă n-o să poată ajunge departe, căci îi vor tăia calea suedezii.

— Cocoşelul e amorezat de Magui şi adevărata iubire nu dă înapoi din faţa niciunui pericol!

În acest timp, Raoul o strânse bine cu mâna stângă pe Eglantine a cărei faţă era acoperită cu mantia lui Lacuzon, iar cu dreapta trase sabia.

— Lăsaţi-mă să trec, zise el, în sfârşit, cu o voce hotărâtă.

— Zău, nobilul meu senior? Şi dacă n-am vrea?

— Cu atât mai rău pentru voi! Faceţi-vă rugăciunea căci veţi muri!

— O!... O!... Şi cine ne va omorî?

— Eu!

— Vino încoace, cocoşelule! Haide, Limassou, la treabă!

Unul dintre grişi înaintă spre Raoul cu sabia întinsă.

În timp ce încrucişau săbiile, Limassou veni repede pe la spate şi îl lovi cu violenţă în cap.

Raoul se clătină, scăpă arma, încercă să rămână în picioare şi s-o ţină pe Eglantine, dar i se păru că pământul îi fuge de sub picioare şi căzu în mijlocul drumului.

— Cred că lovitura a fost bine dată, spuse Limassou. Ce zici Francatripa?

— Grozavă!

— Dacă am termina cu el, dându-i câteva lovituri în burtă! Ce crezi de asta Limassou?

— Francatripa, mă insulți!

— Ei, cum aşa?

— Vrând să-l loveşti pe cel pe care l-am lovit eu! Eu când pocnesc odată pe cineva, acel cineva nu se mai scoală!

— Lasă, nu te supăra, n-am vrut să te jignesc. Apropo, ai frânghia la tine? Pentru că acum, când iubitul vrăjitoarei nu ne va mai deranja, o putem spânzura din nou.

— Chiar aşa! Ideea ta e bună! Ştii că ai idei, Francatripa!

— Da, am câteodată.

— Foarte bine, acolo se vede un copac.

— Dar nu se mişcă deloc bătrâna, s-ar zice că e moartă.

— Nu se poate... ia să vedem.

Limassou se aplecă şi desfăcu mantia.

— O! O! O! strigă el pe trei tonuri diferite, holbând ochii de mirare. Drace!... Drace!...

— Ei bine, ce e? întrebă Francatripa.

— Asta nu e vrăjitoarea.

— Aş! Atunci cine e?

Francatripa, care se depărtase câțiva paşi ca să examineze copacul, se apropie.

— Drace!... Drace! exclamă şi el.

— Ce zici de asta?

— Zic că e cea mai frumoasă creatură din câte am văzut.

— O cunoşti?

— Nu, pe legea mea, şi asta pentru un motiv foarte simplu: acum o văd pentru prima dată.

— Ei bine, eu ştiu cine este.

— A, ştii?

— Da. E nepoata preotului Marquis.

— Nepoata unui duşman, bravo!

— Rămâne să stabilim, zise Limassou după o scurtă tăcere, a căruia dintre nu va fi frumusețea.

— Cum! strigă Francatripa. Asupra acestui punct nu mai există nici cea mai mică îndoială.

— De ce?

— Am drepturi asupra ei.

— Tu?...

— Da, eu!

— Aş fi curios să le ştiu şi eu...

— Nu eu l-am atacat pe gentilom prin față?

— Da, evitând să intri în raza spadei lui. Apoi nu s-a ales nici măcar cu o zgârietură din partea ta.

— Poate, însă eu m-am luptat față în față, în timp ce tu l-ai atacat pe la spate.

— Fireşte! Şi l-am lovit atât de bine, încât l-am doborât. Eu l-am omorât pe tânărul care ținea fata în brațe, prin urmare ea este a mea prin dreptul de succesiune.

Francatripa îşi răsucea mustața.

— Ei bine, nu va fi a ta, ci a mea!

— Crezi?

— Desigur. Şi ți-o voi lua.

— Nu încerca.

— O dată, de două ori, de trei ori, vrei să mi-o dai?

— Nu! Nu! Nu! Pe toți dracii!

— Atunci, dacă tu nu mi-o dai, o voi lua eu.

— Când?

— Chiar acum.

Şi se repeziră unul la altul cu săbiile scoase.

Abia încrucişară săbiile şi Limassou se dădu înapoi, înfipse sabia în pământ şi începu să râdă în hohote.

Francatripa îl privi cu un aer uimit.

— Ce ai de râzi aşa? îl întrebă el.

— Râd, răspunse Limassou, pentru că suntem într-adevăr nişte dobitoci! Ne-am apucat să ne tăiem gâtul pentru o fată, când avem la îndemână un mijloc mult mai simplu prin care unul dintre noi s-o câştige...

— Care?

— În loc să ne batem, o jucăm. Am în buzunar un titirez. Îți convine propunerea mea?

— Cum să nu, foarte bine.

— Atunci să intrăm în casă şi să jucăm.

Cei doi bandiți o luară pe sus pe Eglantine şi intrară în bordei, unde nu era decât un pat mic, o masă cu trei picioare şi două scăunele.

— Cum jucăm? întrebă Limassou scoțând titirezul din buzunar.

— Cine dă cel mai mare punct, dacă vrei.

— Nu. Se termină prea repede.

— Atunci cum?

— Va câştiga cel care va da cel mai mult din trei încercări.

— Fie.

Limassou puse titirezul pe masă.

Era un obiect din os, avea opt fețe şi pe fiecare față erau gravate puncte negre, reprezentând cifre de la unu la opt.

— Începe, zise Francatripa.

Limassou apucă titirezul şi îl învârti. Acesta se roti mult timp, apoi căzu pe o față.

— *Opt!* strigă Limassou.

Dar titirezul se învârti din nou şi căzu pe altă față.

— *Unu!* zise Francatripa triumfător. E *unu*, nu o*pt*!

Limassou lovi cu pumnul în masă.

— E rândul tău..., murmură el cu ciudă.

Titirezul se învârti şi căzu pe față cu numărul *şapte*.

— Eu acum... zise Limassou.

Învârti titirezul.

— *Opt!* Am dat *opt*!... Ah... De data asta e într-adevăr *opt*!

— Da. Dar în total ai numai nouă puncte, iar eu mai am de dat de două ori! Pariez că dau o dată şi iese mai mult de trei... Ai bani?

— Câțiva pistoli.

— De unde îi ai?

— Din punga unui burghez din Saint-Claude.

— Te-a lăsat să-i iei?

— O! Am avut grijă să-l omor puțin înainte de a-i cere.

— Joci?

— Da.

— Cât?

— Trei pistoli.

— Şi eu la fel. Uite banii.

Francatripa apucă titirezul şi îl învârti cu putere.

— *Doi*! murmură el după un moment.

— Am câştigat! strigă Limassou luând cei trei pistoli. Acum ultima încercare, decisivă, pentru că suntem la egalitate.

Limassou jucă şi dădu *cinci*; Francatripa numai *trei*. Limassou câştigase.

— A mea e fata! zise el, ridicându-se vesel.

— A ta e moartea! îi răspunse Francatripa, zburându-i creierii cu pistolul pe care îl trăsese fulgerător de la brâu. A, dobitocule! strigă el, după ce cercetase cu grijă buzunarele lui Limassou. Această fată e nepoata preotului Marquis, prin urmare, cea mai prețioasă! Această fată valorează o adevărată avere, căci Masca Neagră mi-o va plăti cu bucăți de aur. Iar, dacă ai aur, nu-ți lipseşte nici vinul, nici fetele frumoase!

După acest scurt monolog, Francatripa o ridică pe umăr pe Eglantine care tot nu-şi revenise.

Ieşi din casă şi om porni pe drumul pe care plecase mai înainte Raoul.

Imediat ce dispăru, o femeie bătrână ieşi din tufele care creşteau în spatele casei de unde Francatripa şi se apropie de tânărul baron de Champ-d'Hivers. Acesta zăcea întins în mijlocul drumului şi părea că e mort.

PARTEA A TREIA

Castelul d'Aigle

1

O senzație puternică puse capăt leşinului profund în care căzuse tânărul.

Deschise ochii şi văzu, ca printr-o pânză deasă, o formă de femeie îngenuncheată lângă el.

Era bătrâna Magui, care se străduia să facă pentru Raoul ceea ce făcuse şi el pentru ea, udându-i tâmplele cu apă rece şi spălându-i rana care nu era deloc adâncă.

Desigur, lovitura sabiei lui Limassou fusese atât de puternică, încât ar fi putut spinteca până la urechi capul cel mai tare. Din fericire, arma întorcându-se în mâna banditului, lovise numai cu latul, făcând doar o zgârietură.

Raoul îşi veni în fire, numai că mintea îi era încă cuprinsă de o mare amorțeală, de parcă s-ar fi trezit dintr-un somn greu, aşa că nu-şi mai aducea aminte de cele petrecute.

— Unde sunt? făcu el cu o voce slabă, ducându-şi mâna la frunte. Unde sunt şi ce mi s-a întâmplat?

— Domnule Raoul, răspunse bătrâna, ai fost victima unui atenta laş. Ai fost lovit pe la spate şi lăsat fără

cunoştinţă în locul unde te afli acum. Întâmplarea acestei nelegiuiri, având fericirea să fiu la rândul meu de folos aceluia care mi-a salvat viaţa... Sunt Magui, vrăjitoarea.

În timp ce bătrâna vorbea, în mintea lui Raoul începeau să se îngrămădească amintirile.

— Ah! strigă el ridicându-se, în timp ce groaza şi disperarea i se zugrăveau pe faţa învineţită. Mi-aduc aminte!... Mi-aduc aminte! Incendiul... căpitanul Lacuzon... Eglantine... O! Dumnezeule! Dumnezeule! Eglantine!... Unde e? Ce s-a întâmplat?... Femeia, ştii ce s-a întâmplat cu ea? În numele cerului, dacă ştii, spune-mi!...

— Din nenorocire, domnule, nepoata preotului Marquis a fost răpită.

— De bandiţii aceia, nu-i aşa?

— De unul singur, de un mizerabil, care şi-a omorât tovarăşul ca să nu împartă prada cu el.

— Dar va fi dezonorată, Dumnezeule! Va fi omorâtă! Căci acest om o va omorî, aşa cum a încercat şi cu mine!

— Linişteşte-te, domnule Raoul, nepoata preotului va fi respectată de răpitorul ei...

— Crezi asta, femeie?

— Mai mult, sunt sigură.

— Ce te face să fii atât de sigură?

— Chiar cuvintele banditului m-au liniştit. Pentru el Eglantine nu constituie decât o ostatecă, pe care o va vinde scump celui mai înfricoşător duşman al libertăţii, francomteze.

— Şi cine e acest duşman?

— Masca Neagră.

Raoul, nemişcat până atunci, sări în sus şi încercă să stea în picioare. Dar era încă slăbit şi, ca să nu cadă, se sprijini de umărul bătrânei Magui.

— Masca Neagră? repetă el.

— Da.

— Îl cunoşti aşadar pe omul care se ascunde sub această mască?

— Îl cunosc.

— Îi ştii adevăratul nume?

— Îl ştiu.

— Ştii unde se ascunde?

— Da.

— Înseamnă că ştii unde va fi dusă Eglantine?

— Ştiu şi asta la fel de bine ca celelalte.

— Şi îmi vei spune tot ce ştii?

— Îți voi spune..., dar nu numai dumitale.

— De ce?

— Mai este un om pe care aceste secrete îl interesează la fel de mult.

— Cine?

— Prietenul dumitale, căpitanul Lacuzon.

— Ai dreptate, răspunse Raoul, Lacuzon trebuie să afle şi el toate astea... Vino... Să nu pierdem niciun moment... Fără îndoială că mă aşteaptă la întâlnire!

Magui dădu din cap.

— Ce întâlnire? întrebă ea.

— Căpitanul mi-a spus să ne întâlnim lângă bradul cel mare de la marginea pădurii.

— Şi când ți-a dat această întâlnire?

— În momentul în care ne-am despărțit. Cred că a trecut mai mult de o oră de atunci.

— Domnule Raoul, au trecut multe ore de atunci. A venit noaptea şi ne luminează luna, nu lumina zilei. E trecut de miezul nopții.... Căpitanul Lacuzon nu mai poate fi la întâlnirea pe care ți-a dat-o...

— Dar unde e atunci?

— Acolo unde s-a înțeles să se întâlnească cu Marquis şi cu Varroz: în peştera Gangonilor.

— Ştii cum se ajunge la această peşteră?

— Cunosc drumul.

— Şi eşti sigură că nu te vei rătăci?

— Sigură.

— Când plecăm?

— Chiar acum, dacă te simţi în putere.

— Puterea înseamnă voinţă, răspunse Raoul. Am voinţă, o voinţă fermă şi nemărginită, prin urmare sunt puternic...

Magui scoase din traistă o bucată de pâine neagră şi o tigvă cu vin.

Raoul mâncă şi bău şi, oricât de frugală şi insuficientă a fost acea masă, se simţi întărit pe deplin.

— Să mergem, zise Raoul.

Şi se îndreptară spre fortificaţii.

Tânărul o urmă la început cu un pas greoi, dar care, foarte repede, deveni sigur şi hotărât.

Ieşiră pe poarta deschisă şi se pierdură în vale, urmând cursul râului Bienne.

— Avem mult de mers, domnule Raoul. Trebuie să-ţi cruţi puterile şi să nu mergi atât de repede, deşi trebuie să ajungem la Rixeuse înainte de a se face ziuă. Apoi, vom avea de trecut prin două sate, Avignonnet şi Valfin.

Acolo, grişii îşi aşează tabăra mai des şi mi-e frică să nu-i întâlnim, deşi căpitanul Lacuzon le-a tras o bătaie bună la Saint-Claude. După ce trecem de Valfin, nu mai avem de ce ne teme.

— Dar suedezii unde sunt? întrebă Raoul.

— Au vrut să înceapă lupta şi au intrat în oraş pe când acesta ardea. Căpitanul Lacuzon, colonelul Varroz şi muntenii i-au respins, alungându-i până la Longchaumois.

— Dar se vor uni din nou şi vor ataca iar oraşul.

— Se poate, dar mai târziu. Cred că se vor duce la Nantua sau la Clairvaux. Dar ce să mai facă în acel oraş ruinat şi aproape părăsit de locuitori? Cred că ştii că imensele domenii şi castelul baronului de Champ-d'Hivers

sunt situate în preajmă? Ah! Dacă nobilul baron Tristan sau fiul lui ar mai trăi, cum ar mai tăia drumul suedezilor?

— Mi se pare că vorbeşti cu emoţie şi simpatie despre această familie de Champ-d'Hivers, zise Raoul. Cu toate astea, e o familie stinsă şi numele ei aproape că a fost uitat.

— Uitat! exclamă Magui. Un asemenea nume! Nu cred, domnule! Peste douăzeci de ani ca şi astăzi, pentru generaţia care va veni ca şi pentru cea de acum, pentru copiii şi pentru fiii copiilor noştri, acest nume va trăi şi va rămâne venerat atâta timp cât cea din urmă fărâmă de recunoştinţă nu se va fi şters din inima muntenilor.

— Familia Champ-d'Hivers făcea bine?

— Atât bine cât rău făceau ceilalţi, şi nu erau puţini aceştia din urmă. Erau de secole binefăcătorii ţării şi nimeni n-a putut să uite asta, domnule!

Vorbind astfel, bătrâna Magui se însufleţise puţin câte puţin şi vocea ei, la început slabă şi abia distinctă, devenise răsunătoare şi solemnă ca cea a unui oracol.

Talia înaltă a pretinsei vrăjitoare se îndreptase, părul lung şi cărunt îi cădea în voie pe umeri, avea o privire luminoasă şi toată fiinţa ei radia de o stranie maiestate – maiestatea nenorocirii şi a entuziasmului.

Ascultând-o, Raoul îşi simţea inima bătându-i cu putere.

De douăzeci de ori, era gata s-o întrerupă şi să-i strige:

„Femeie, această familie pe care o crezi stinsă e mai vie ca niciodată! Sunt Raoul de Champ-d'Hivers!"

Luptă însă împotriva ispitei şi, pentru a câştiga timp ca să-şi poată linişti emoţia, rări pasul în aşa fel încât Magui să-l întrecă.

Cuprinsă de un soi de extaz în care o cufundaseră gândurile şi amintirile, bătrâna femeie merse înainte, fără să-şi dea seama că era singură.

Dar, imediat ce nu mai auzi pasul regulat al însoțitorului ei, se întoarse şi îl văzu pe Raoul rămas cu mult în urmă.

Femeia se apropie de el.

— Te doare rana, domnule? îl întrebă ea. Te simți obosit şi nu mai poți continua drumul?

— Nu, răspunse tânărul, rana nu mă doare deloc, abia dacă o mai simt, iar aerul rece al nopții îmi face foarte bine. Cât despre picioare, le simt solide şi mă țin destul de bine. Dar mi s-a părut că aud un zgomot de paşi în urma noastră şi m-am oprit să ascult.

Magui ascultă şi ea cu atenție.

— Te-ai înşelat, zise ea, după câteva clipe. Sunt bătrână, dar obişnuința de a trăi în aer liber şi de a mă culca în pădure pe un pat de frunze uscate a făcut să mi se dezvolte mai mult unele simțuri. Nici un țintaş francomtez nu are privirea mai ageră decât a mea; nu confund, noaptea, paşii de lup cu cei ai vulpii; deosebesc de la o distanță destul de mare suspinul unei ființe omeneşti de şuieratul vântului. Îți repet, domnule, că te-ai înşelat şi că nimeni nu vine în urma noastră.

— Atunci, să mergem, răspunse Raoul.

— Să mergem.

Tânărul şi bătrâna porniră unul lângă altul. Merseră mult timp, fără să schimbe o vorbă, deşi poate că în mintea lor stăruiau aceleaşi gânduri.

Când ajunseră la Rixeuse, era ora şase dimineața. Cu toate astea, era încă noapte şi țăranii dormeau bine zăvorâți în casele lor.

— Acum, domnule, zise Magui, după ce trecură de ultimele case ale cătunului, îți repet că de aici încolo nu avem de ce să ne mai temem de grişi. Dacă te simți prea obosit, nimic nu te împiedică să intri într-o şură, care se află

la o jumătate de leghe de aici, unde te poți odihni liniştit câteva ceasuri.

— Să dorm! exclamă Raoul. Acum, când trebuie s-o găsesc şi s-o salvez pe Eglantine! Ar fi o slăbiciune şi aproape o laşitate pe care n-ar face-o nici chiar o femeie. Mai avem mult de mers?

— Da, domnule. Şi dacă drumul a fost foarte frumos până aici, de acum înainte e foarte periculos.

— Ce importanță are? Aşa cum trec alții pe aici, aşa voi trece şi eu.

— Vino atunci, domnule, şi fie ca puterea să-ți fie pe măsura curajului!

După două ore de mers, călătorii începură să zărească clopotnița bisericuței din Saint-Laurent.

Magui se opri.

— Domnule, zise ea, cred că ți-e foame.

— Da, zise Raoul. De douăzeci şi patru de ore n-am mâncat decât bucata de pâine pe care mi-ai dat-o noaptea trecută... Dar, dacă trebuie să aştept, voi aştepta; şi cum lupt împotriva oboselii, aşa voi lupta şi împotriva foamei.

Magui căută în traistă şi nu găsi decât tigva goală pe trei sferturi.

— Mai nimic! murmură ea.

Apoi întrebă cu voce tare:

— Ai bani, domnule?

— Da.

— Cu atât mai bine, căci cu bani se poate cumpăra pâine. Dă-mi câteva monede şi voi cumpăra tot ce trebuie trecând prin Saint-Laurent.

Raoul căută în buzunarul hainei.

Însă acest buzunar, care cu o zi înainte conținea o pungă plină cu bani de aur, acum era gol...

— Am pierdut punga! exclamă el, văzând că şi celelalte buzunare erau goale.

— Nu, domnule, n-ai pierdut-o, ci ți-a fost furată.

— De cine?

— De unul din bandiții care au vrut să te omoare.

— Ce să facem?

— Fii liniştit, domnule, voi avea eu grijă de toate. Ți-e foame, vei mânca.

— Cum?

— Foarte simplu. Ne vom despărți.

— Să ne despărțim! exclamă Raoul. Dar cum voi merge mai departe fără ajutorul dumitale?

— Despărțirea nu va fi lungă. Vezi, acolo, în fața noastră, biserica Saint-Laurent?

— Da.

— Satul nu are decât o singură stradă, aşa că nu te poți rătăci. Şi un orb ar putea să meargă.

— Şi?

— Ei bine, domnule, eu mă duc înainte, dumneata vei sta cinci minute aici şi apoi vei pleca. Ne vom întâlni la câteva sute de paşi de sat.

— Dar de ce nu vrei să mergem împreună prin sat? Crezi oare că din cauza sărăciei hainelor dumitale mi-ar fi ruşine să mergem alături?

— Nu domnule, nu cred asta. Nu mă îndoiesc nici de spiritul, nici de inima dumitale, dar, deocamdată, trebuie să ne despărțim.

— Cel puțin spune-mi motivul, ca să-mi pot satisface curiozitatea...

— Şi dacă îți voi spune motivul, mă vei lăsa să fac ce cred eu de cuviință?

— Da.

— Promiți?

— Pe onoarea...

— Atunci, domnule, pentru că acum nu mai ai dreptul să te opui intenției mele, oricare ar fi ea, pot să-ți spun

adevărul. Pâinea de care aveam nevoie şi pe care n-o putem cumpăra, trebuie s-o cerşesc... Mă voi duce să întind mâna la fiecare casă, până când voi strânge atâta cât ne trebuie. Iar dumneata, domnule, care eşti nobil, căci văd că eşti nobil, deşi nu-ţi cunosc numele, înţelegi că un gentilom nu poate fi văzut în compania unei cerşetoare.

Şi fără să mai aştepte răspunsul lui Raoul, Magui se depărtă repede, întorcând din când în când capul pentru, ca să se încredinţeze că tânărul, deşi îi promisese, nu venea după ea.

2

Raoul, adânc mişcat de devotamentul arătat de această femeie, merse fără grabă pe drumul ce ducea prin sat. La câteva sute de paşi de ultima casă, o găsi pe Magui aşezată pe marginea drumului, aşteptându-l. Văzându-l că se apropie, femeia se ridică.

— Vezi, domnule, îi zise ea deschizându-şi desaga, mai sunt suflete bune în munţii noştri! Locuitorii din Saint-Laurent nu sunt bogaţ,i iar timpurile sunt rele, şi, cu toate astea, n-a trebuit să bat decât la uşa a trei case. Nimeni nu m-a alungat şi mi-au dat, dacă nu un prânz princiar, cel puţin ceva de mâncare pentru drum.

Avea în traistă aproape o jumătate de pâine neagră, o felie de slănină afumată şi o bucată de brânză.

— Niciodată vreun prinţ n-a mâncat atât de bine, zise Raoul. Pentru că niciodată nu a avut o poftă de mâncare atât de mare ca a mea.

Tânărul se aşează pe marginea drumului şi începu să mănânce cu poftă.

— Acum, mă simt puternic, zise Raoul, după ce termină de mâncat. Te asigur că voi merge până diseară fără să mă opresc.

— Mulțumită cerului, domnule, nu vei mai avea mult de mers. Sper că înainte de prânz să ajungem în peştera Gongonilor. Să pornim...

— Sunt gata.

După ce merseră aproape trei leghe, Magui se opri.

— Domnule, zise ea, drumul direct ar fi prin Char-de-Dombiez, însă am anumite motive să nu trecem pe acolo.

— Şi ce vom face?

— Vom apuca la stânga şi vom trece prin pădurea Bonlieu, unde cunosc cele mai mici poteci. Vino şi fii liniştit, te voi duce pe drumul bun.

— Te urmez de parcă m-ar conduce însăşi providența.

Bătrâna îi mulțumi cu o privire şi pătrunseră printre copacii uriaşi ai pădurii stâncoase, în mijlocul căruia se înălța pe vremuri mănăstirea Bonlieu.

Ajungând la poalele stâncilor, Raoul se opri înmărmurit de admirație.

Niciodată nu văzuse o privelişte mai frumoasă.

În adâncul prăpastiei înverzite, închisă din toate părțile de stânci, se vedeau blocuri de granit, unele scânteietoare, altele întunecate, acoperite de brazi seculari, care îşi înfigeau rădăcinile în stâncă precum ghearele unui vultur de pradă, iar la marginea unui lac întins şi liniştit se zăreau ruinele mănăstirii.

După cum am spus, Raoul se oprise.

— Ei bine, domnule, ce faci? îl întrebă Magui.

— Privesc şi admir, răspunse el.

— Astăzi nu avem timp să admirăm; vino, te rog.

După câteva minute de mers anevoios, Magui şi Raoul ajunseră la marginea lacului.

Un râuleț cu apa limpede ca cristalul izvora din lac, şerpuind şi susurând, urmând sinuozitățile unei văi înguste până la Chartreuse.

Râul se numea Hérisson.

Magui şi Raoul urmară vreme de câteva minute cursul acestui râu, care îşi lovea apele de stâncile malului, acoperindu-le cu o spumă albă.

În curând, călătorii zăriră în faţa lor o vale splendidă acoperită cu o iarbă măruntă şi deasă.

— Ca să ajungem la peştera Gangonilor, n-am avea decât să urmăm cursul râului, dar n-o vom face.

— De ce? Potecile sunt atât de periculoase încât te înspăimântă?

Magui clătină din cap.

— Nu din cauza asta, răspunse ea.

— Dar de ce?

— Am trece pe la castelul d'Aigle.

Raoul tresări.

— Castelul d'Aigle? repetă el cu voce surdă. Suntem atât de aproape de castelul d'Aigle?

— E agăţat precum cuibul unui vultur, de unde îi vine şi numele, pe cel mai înalt vârf al muntelui vecin.

— Şi de ce nu vrei să trecem pe acolo?

— Nu mă întreba, domnule. În momentul acesta nu pot sau, mai bine zis, nu vreau să-ţi răspund.

— Îţi respect secretul şi tăcerea... Mergi pe unde doreşti, te voi urma.

Magui şi tânărul o porniră din nou la drum.

După o jumătate de oră, ajungeau la marginea unei coaste înverzite.

— Se poate vedea din înălţimea acestei coaste castelul d'Aigle? întrebă Raoul.

— Se poate, dar de ce mă întrebi?

Nu primi niciun răspuns. Raoul era deja departe de ea pe coastă.

Înţelese că era zadarnic să-l cheme şi, aşezându-se pe stâncă, aşteptă.

Raoul se opri la jumătatea ascensiunii.

Turnul cel mare al castelului d'Aigle părea că se ridică până la nori. Aruncă spre castel o privire lungă, plină de ură şi mânie.

Dar, deodată păli, se clătină, spaima îl făcu să se cutremure. Îşi făcu semnul crucii şi coborî cu mare repeziciune coasta pe care o urcase.

— Cât eşti de palid, domnule! exclamă Magui. Ce ai?

— E straniu! făcu Raoul.

— De unde această tulburare, domnule? Ce ți s-a întâmplat? Ce ai văzut?

— Un spectru, răspunse Raoul, o fantomă înfăşurată în alb.

— Un spectru... o fantomă? Unde?

— La castelul d'Aigle, în vârful celui mai înalt turn.

— Poate ți s-a părut.

— Nu... nu. Am văzut... am văzut foarte bine... sunt sigur.

— Atunci, poate că e vreun steag.

— Nu, e o formă omenească, o femeie. Şi, cu toată distanța mare, am văzut o față palidă... o față de mort.

Magui se închină şi ea.

— Totul e cu putință, chiar imposibilul, căci castelul d'Aigle e un castel blestemat! murmură ea în cele din urmă

Apoi adăugă încet:

— Iar stăpânul acestui castel e un diavol!

Şi, fără să mai adauge o vorbă, Magui o porni la drum.

Raoul o urmă în tăcere, cufundat în gânduri.

După un timp, ajunseră într-un loc unde se uneau doi munți, formând o vale adâncă.

— Ne apropiem, zise bătrâna. De aici, încep misterioasele tărâmuri care servesc drept adăpost muntenilor. Pericolele devin din ce în ce mai mari; sunt atâtea poteci, încât nu ştii pe unde să apuci.

Instinctul îi conducea însă pe drumul cel bun.

Deodată, o voce care părea venită din cer, strigă la ei:

— Cine e acolo?

Raoul ridică capul şi văzu un muntean stând în picioare pe vârful unei stânci şi ţinând puşca la ochi, gata să tragă...

— Răspunde... zise repede Magui. Spune-i parola.

— Saint-Claude şi Lacuzon! răspunse Raoul.

— Unde te duci?

— Să mă întâlnesc cu căpitanul. Mă aşteaptă.

— Şi această femeie?

— E cu mine!

— Treceţi.

Munteanul apropie de buze un corn şi scoase un sunet ascuţit şi prelung, apoi dispăru şi totul redeveni învăluit de tăcere.

— Lacuzon se păzeşte bine! murmură Magui. Ar trebui să aibă aripi de vultur cel care ar vrea să-l surprindă pe căpitan! Şi chiar şi atunci cred că glonţul unui muntean i-ar opri înaintarea.

Drumul era acum foarte primejdios; prăpăstii adânci se deschideau înaintea lor şi pe lângă ele nu trecea decât o potecuţă îngustă.

— Domnule, nu privi nici în jos, nici în urmă, îi zise Magui lui Raoul. Uită-te numai înainte şi mergi cu pas hotărât de parcă ai fi pe drumul mare. Închipuie-ţi că ai la dreapta şi la stânga atâta drum cât i-ar trebui unui om beat.

Raoul îi urmă sfatul şi, după câteva minute, trecuse această porţiune periculoasă.

— Poţi să te opreşti şi să te uiţi înapoi, îi zise bătrâna Magui.

Tânărul păli fără să vrea, aruncându-şi ochii spre poteca îngustă pe care trecuse.

— Lacuzon şi muntenii lui trec pe aici zi şi noapte. Ar trece chiar şi cu ochii închişi. Acum iată-ne la sfârşitul călătoriei noastre.

— Unde e grota?

— La o jumătate de leghe de aici. Va trebui însă să trecem râul Hérisson.

— Pentru că poteca se sfârşeşte, aşa că suntem nevoiți.

Intrară într-o pădure deasă şi se apropiară de râul vijelios, care urla ca un leu amenințător.

3

Un trunchi de brad, aruncat de la un mal la altul, forma o punte uşoară şi îngustă.

De partea cealaltă a apei, erau doi munteni.

Unul din ei era gata să arunce puntea la cel mai mic semnal. Celălalt, care avea puşca pe umăr, strigă:

— Cine e acolo?

— Saint-Claude şi Lacuzon! răspunse Raoul.

— Treci, zise munteanul.

Şi, ca şi prima santinelă, sună de două ori din corn.

Raoul, tremurând, trecu puntea pe care o simțea îndoindu-se sub greutatea corpului său.

Magui venea în urma lui.

— Acum, am ajuns la capătul călătoriei noastre, zise bătrâna. Grota Gangonilor se află printre stâncile din pădurea în care vom intra acum.

— Slavă Domnului! făcu Raoul. Era şi timpul, căci puterile au început să mă cam lase.

Abia făcură câțiva paşi printre copacii lipsiți de frunze şi trei bărbați apărură în fața lor.

Unul dintre ei era Garabas.

— Ah, domnule, cât ai întârziat şi cu câtă nerăbdare eşti aşteptat! îi zise el lui Raoul.

— Anunță-l pe căpitan că am venit, te rog.

— Să-l anunț? Crezi că nu ştie de sosirea dumitale?

— De unde să ştie?

— Niciun străin nu pume piciorul pe teritoriul nostru fără ca un om să nu vină să anunțe apropierea lui de grota Gangonilor. A trecut aproape o oră de când căpitanul ştie de venirea dumitale.

— Ei bine, să ne grăbim atunci!

Garabas o luă înainte.

La ieşirea din pădure se afla o pantă la poalele căreia erau o mulțime de stânci.

Printre stânci, se vedea o deschizătură mare a cărei adâncime părea din ce în ce mai întunecoasă.

Era intrarea în grota Gangonilor.

În momentul în care Raoul şi Magui ajunseră la intrarea în peşteră, în față le apărură o privelişte demnă de penelul lui Salvador sau de cel al lui Rembrandt.

Vreo sută de munteni, separați sau în grupuri, stăteau răspândiți sub boltă în cele mai variate şi pitoreşti poziții.

Unii, înveliți în surtucele lor din piele de berbec, întinşi pe paie, dormeau cu pumnii strânşi.

Alții, aşezați pe trunchiuri de pomi, îşi curățau săbiile şi puştile.

În sfârşit, mulți erau strânşi în jurul unui foc mare, care ardea în mijlocul grotei şi al cărui fum se ridica în spirale, pierzându-se spre arcadele întunecate ale bolții.

Trei bețe încrucişate țineau deasupra focului un cazan în care fierbea un miel întreg.

Două santinele cu puşca la umăr se plimbau de-a latul peşterii.

— Nu-l văd pe căpitan, zise Raoul, aruncând în jur o privire întrebătoare.

— Aici e grota soldaților, răspunse Garabas. Te voi duce imediat la locuința căpitanului. Dar am ordin să te duc singur, domnule Raoul...Această femeie poate să aştepte aici.

— Ea a fost călăuza mea, explică cu vioiciune Raoul. Fără ea, aş fi pierit... Trebuie să vorbesc imediat cu Lacuzon. Las-o să vină cu mine.

— Imposibil, ordinul e ordin! Spune-i căpitanului şi el va da un contraordin.

— Da... da, domnule, îi întrerupse Magui. Grăbeşte-te! Spune-i căpitanului ce ştii şi el nu mă va face să aştept mult.

— Vino, domnule, zise Garabas.

Raoul îl urmă pe muntean, care pătrunse în adâncul grotei. La dreapta, găsiră o scară tăiată în stâncă, care ducea la a doua grotă. Aceasta forma etajul de sus al celei prin care trecuseră şi era luminată de fereastră îngustă şi lungă de unde se vedea întreaga vale.

Lacuzon Marquis şi Varroz stăteau pe grămezi de paie, în jurul unui trunchi de stejar care le servea drept masă.

Toţi trei îi strânseră mâna lui Raoul. Dar, imediat, Lacuzon îl întrebă:

— Eglantine, unde este Eglantine?... Cum vii fără s-o aduci şi pe ea?

— Nu mă învinovăţi, frate, răspunse Raoul. M-au despărţit de ea lovindu-mă cu laşitate pe la spate. Dar ştiu cum să aflu unde e şi jur c-o voi găsi!

— De ce nu ai aflat? îi zise Marquis.

— Pentru că femeia care cunoaşte acest secret nu vrea să-l dezvăluie decât în prezenţa căpitanului.

— Cine este această femeie?

— Magui vrăjitoarea.

— Magui vrăjitoarea! repetă Marquis. O cerşetoare! O vagaboandă!... Şi ai încredere în ea?

— O încredere fără margini!

— Ce-a făcut ca s-o merite?

Raoul povesti pe scurt întâmplările zilei şi nopții precedente şi rolul pe care îl jucase Magui în aceste întâmplări.

— Are dreptate, zise căpitanul, după ce ascultase istorisirea lui Raoul. Şi simt că şi eu am încredere în această femeie.

Lacuzon îl chemă pe Garabas, care aştepta la scară, şi îl trimise s-o aducă îndată pe Magui.

Între timp, căpitanul îi explică lui Raoul cum, negăsindu-l la locul stabilit, fusese nevoit să plece cu oamenii lui, lăsând acolo un muntean ca să-l conducă până la grota Gangonilor.

Însă tânărul nu se dusese la locul întâlnirii, unde poate mai aştepta şi acum munteanul.

În acest moment, apăru Garabas cu Magui.

— Femeie, îi zise preotul Marquis, apropie-te şi să nu-ți fie teamă. Ai un prost renume, după cum arată şi felul în care ți se zice. Însă Domnul citeşte în inimi şi poate că a dumitale e bună, cu toate vorbele ce se spun despre dumneata. În sfârşit, orice ai fi, îți datorăm recunoştință pentru ce ai făcut pentru domnul Raoul, prietenul nostru.

— Nu mi-am făcut decât datoria..., răspunse Magui cu modestie. Dumnezeu ne cere să facem bine în schimbul răului. Eu am făcut bine pentru bine, asta e tot. Nu merit nicio laudă. Un prieten al muntenilor, un gentilom şi-a pus viața în pericol ca să scape viața neînsemnată a unei vrăjitoare... Din acel moment, Magui îşi va da pentru acest gentilom şi pentru munteni sângele, viața şi chiar sufletul!

— Ai început bine, continuă.

— Sunt gata.

— I-ai zis domnului Raoul că ştii unde a fost ascunsă Eglantine de către răpitorul ei?

— Este adevărat. Ştiu.

— Ai zis că în fața căpitanului vei spune numele şi locuința omului cu masca neagră.

— Îmi voi ține promisiunea.

— Aici este căpitanul Lacuzon, colonelul Varroz şi ştii fără îndoială că eu sunt preotul Marquis... Poți vorbi în fața noastră?

— Da, părinte, pot şi chiar vreau.

— Vorbeşte, şi Domnul îți va plăti în cer binele pe care-l faci acum.

— Îmi făgăduiți că veți crede în vorbele mele?

— Da, dacă juri pe sufletul tău că vei spune adevărul.

— Îți jur pe sufletul meu că din gura mea nu veți auzi nicio minciună.

— Îți primesc jurământul, femeie, şi îți făgăduiesc ce mi-ai cerut.

— Şi vă luați sarcina de a-l pedepsi pe acela căruia un mizerabil i-a vândut-o pe nepoata dumitale? Promiteți că îl veți pedepsi, oricare ar fi el?

— Oricine ar fi, îl vom pedepsi! răspunse Marquis. Jur pe Hristos că se va face dreptate!

— Jur pe părul meu alb! sxclamă Varroz.

— Jur pe sabia mea! zise căpitanul.

— Eu jur chiar pe Eglantine! spuse şi Raoul.

Magui se uită câteva clipe, cu o privire pătrunzătoare, la cei patru bărbați, care aşteptau cu mare nerăbdare cuvintele ei.

Apoi, privirea i se îndreptă spre fereastra făcută în stâncă, pe unde lumina pătrundea în valuri.

În depărtare, se zărea silueta întunecată şi tulbure a castelului d'Aigle.

Bătrâna ridică mâna şi o întinse în direcția castelului.

— Acolo este Eglantine, zise ea, cu o voce răsunătoare. Acolo o veți găsi.

— Unde? întrebară într-un glas Lacuzon, Varroz şi Marquis.

Raoul înţelese.

— La castelul d'Aigle, răspunse cu hotărâre Magui. La castelul d'Aigle, unde grişul Francatripa a dus-o noaptea trecută ca s-o vândă ca ostatecă celui mai laş dintre toţi trădătorii, puternicului şi nobilului senior Antide de Montaigu!

— Antide de Montaigu! repetă preotul înmărmurit. Femeie, gândeşte-te la ceea ce spui!

— Dacă am minţit sau calomniat, Dumnezeu care mă aude să trimită trăsnetul asupra mea! răspunse Magui cu o voce puternică

Trăsnetul la care Magui făcea apel, dacă ar fi căzut în momentul acela în grota Gangonilor, n-ar fi produs o impresie atât de mare ca cea provocată de vorbele bătrânei.

Feţele celor trei bărbaţi erau încremenite. Numai Raoul avea pe buze un zâmbet de triumf.

Nimic nu-l mirase în învinovăţirea energică a bătrânei Magui.

Colonelul Varroz, cu sprâncenele zbârlite şi cu ochii plini de fulgere îşi răsucea cu furie mustaţa albă.

Preotul Marquis îndreptă spre bătrâna Magui o privire cercetătoare, care se străduia să pătrundă până în adâncul sufletului ei.

Lacuzon lăsase capul în jos.

— Dar, dacă spui adevărul, dacă Eglantine este în castelul d'Aigle, atunci e salvată! izbucni el, în cele din urmă.

— Salvată? repetă Magui, uitându-se cu mirare la căpitan şi căutând în expresia feţei lui sensul cuvântului pronunţat pe care ea nu-l înţelegea. Cum salvată? De ce salvată?

— Antide de Montaigu e aliatul nostru credincios... unul dintre susținătorii cauzei noastre... zise căpitanul.

Pe fața bătrânei se aşternu o tulburare adâncă şi privirea-i scăpărătoare se îndreptă spre Lacuzon.

— Antide de Montaigu un aliat credincios! replică ea cu o voce plină de uimire. Cum poți fi atât de orbit încât să crezi acest lucru? *El, omul cu masca neagră!*

— A! Vedeți că am spus adevărul! murmură Raoul, care nu se mai putea stăpâni.

— Şi eu zic, că această femeie spune adevărul, că presimțirile lui Raoul nu-l înşelau, că Antide de Montaigu este un trădător! izbucni colonelul Varroz, ridicându-se deodată şi proptindu-şi mâna în garda sabiei.

Raoul strânse mâna puternică şi vitează a bătrânului prieten al tatălui său.

— Fii atent, colonele, mânia nu e un sfetnic bun! îl avertiză Marquis. Îl urai mai demult pe Antide de Montaigu.

— Ei bine, da, pe Dumnezeu! replică Varroz. Îl uram şi încă îl mai urăsc ca acum douăzeci de ani! Da, îl urăsc pe Antide de Montaigu, îl urăsc şi-l disprețuiesc. Şi dacă vreme de atâția ani am putut să tac şi să ascund în adâncul inimii această ură, dacă am putut să ajung nu la iertare, ci la uitare, a trebuit să-mi sacrific întreaga ființă, necazul, convingerea pentru marea iubire pe care o am față de țară! Când mă aflam în fața seniorului d'Aigle, întotdeauna simțeam ceva în mine. O voce lăuntrică îmi striga: „Iată-l pe cel care a răpit-o pe Blanche, iată-l pe asasinul lui Tristan, iată-l pe cel care a dat foc castelului Champ-d'Hivers! Voiam să nu cred... luptam împotriva mea, însă totdeauna am fost învins. Şi, cu toate astea, tăceam şi comandam feței mele să rămână liniştită, în timp ce uraganul gemea în sufletul meu! Atunci, îmi ziceam ca şi voi: „Poate că e un aliat credincios!"... Dar astăzi, nu mai vreau şi nu mai pot să mă îndoiesc. Adevărul mă loveşte în față. Răpitorul, asasinul,

incendiatorul nu poate fi decât trădător sub drapelul lui! Aceeaşi mască neagră, pe care altădată o purta ca să-şi ascundă crimele, o poartă astăzi ca să-şi vândă ţara.

Ucigaşul familiei Champ-d'Hivers este şi ucigaşul lui Pierre Pros şi complicele lui Lespinassou! Trebuie să-i răzbun pe cei doi prieteni ai mei, trebuie să răzbun ţara şi pe copila noastră adoptivă! Ura şi răzbunarea trebuie să se reverse şi să sune în sfârşit ceasul acestei răzbunări!

— Da, răzbunare, răzbunare! repetă Raoul.

— Eşti convins, Jean-Claude? îl întrebă Varroz pe căpitan.

— Încă nu... răspunse acesta. Vreau să mai fac o încercare.

— Care?

— Vreau să mă duc la castelul d'Aigle.

— În fruntea muntenilor?

— Singur şi fără altă armă decât sabia.

— Şi ce vei face?

— Îi voi vorbi lui Antide de Montaigu. Îi voi spune în faţă acuzaţia care planează asupra lui şi voi şti să citesc adevărul în privirea şi accentul cu care îmi va răspunde.

Magui izbucni într-un râs sinistru.

— Bine te-ai mai gândit, căpitane Lacuzon! zise ea. Da, du-te la castelul d'Aigle! Du-te singur, du-te cu încredere şi spune-i în faţă lui Antide de Montaigu că ştii secretul Măştii Negre! Spune-i asta şi diseară vei dormi în cea mai întunecoasă temniţă din castel. Iar mâine, Antide de Montaigu, care nu se va mai teme de nimic, te va trimite sub escortă în Ţările de Jos amicilor lui francezi şi suedezi; iar poimâine, contele de Guébriant sau marchizul de Villeroy vor face cu dumneata ceea ce mareşalul de Biron a făcut la Amboise, în 1575, cu Joseph Morel, zis *Micul Prinţ*. Vor da ordin să te spânzure în timpul mesei de ramura unui copac; ceea ce le va procura bucuria că au avut sufletul dumitale la

desert! Du-te, căpitane, du-te... dar, înainte să pleci, nu le spune *la revedere* prietenilor dumitale! Te sfătuiesc să le spui adio, căci nu-i vei mai vedea!

Urmă o tăcere de câteva clipe.

— Femeie, te-ai gândit bine înainte să aduci aceste acuzații îngrozitoare? întrebă Marquis.

— Crezi dumneata, părinte, răspunse ea, că ar minți cineva când e ca mine cu un picior în groapă şi a jurat să spună adevărul?

— Prin urmare ,susții tot ce ai spus?

— Susțin.

— Afirmi că Eglantine este în acest moment în castelul d'Aigle?

— Da.

— Afirmi că seniorul cu masca neagră e Antide de Montaigu.

— Da, jur!

— Aşadar, afirmi că Antide de Montaigu, care se pretinde aliatul nostru, este un trădător laş?

— Îl învinovățesc de infamie şi de trădare... şi cer să mi se taie capul dacă ceea ce am spus este un neadevăr.

— Dar, atunci, această trădare există de mult timp...

— Fireşte.

— Şi ştiai de multă vreme de existența ei?

— Da.

— Ai ştiut că suntem trădați şi nu ne-ai spus!

— Şi pentru ce aş fi făcut-o? întrebă Magui, cu o linişte desăvârşită.

4

— Da, repetă Magui, pentru ce aş fi făcut-o? Oare, până în ziua când am fost salvată de la moarte de unul de-al nostru, până în ziua când i-am jurat recunoştință veşnică,

muntenii nu erau pentru mine tot nişte duşmani cum erau suedezii şi grişii? Ce m-ar fi făcut să ţin cu unii sau cu alţii. Pe mine, toţi mă striveau cu despreţul şi injuriile lor. Oare oamenii căpitanului Pros nu mă numeau *Vrăjitoarea Magui*, ca şi soldaţii lui Guébriant şi bandiţii lui Lespinassou? Să vă spun? Dar cum? Dacă aş fi oprit pe unul dintre şefi pe străzile unui oraş sau într-o pădure, m-ar fi respins cu dispreţ, zicându-mi: „La o parte, vrăjitoareo! La o parte adunătură de surcele şi aşchii! Că de nu, te spânzur de craca de colo!" Şi dacă, descurajată, aş fi vrut să vin aici să vă spun, aş fi fost omorâtă de un muntean, pentru că nu ştiam parola, iar glonţul unei puşti ar fi îngropat pentru totdeauna în pieptul meu secretul *Măştii Negre!* Trebuia să vă înştiinţez! Nu, părinte, nu puteam, nu trebuia s-o fac, nu voiam s-o fac! Astăzi, sunt la dispoziţia voastră. Nu eram a nimănui. Pentru cel pentru care azi mi-aş da viaţa, ieri n-aş fi făcut un pas spre a-l salva!

Magui tăcu.

„Ciudată femeie!" îşi zise în gând preotul Marquis.

— Are dreptate! murmură Varroz.

— Cea care vorbeşte astfel nu poate să mintă! exclamă Lacuzon, aproape fără să vrea.

— Şi aş jura pe cinstea şi pe memoria tatălui meu că n-a spus decât adevărul, zise la rândul lui Raoul.

— Ce hotărăşti, Jean-Claude? îl întrebă Marquis, după o clipă, pe Lacuzon.

— Acum sunt sigur că această femeie nu ne înşeală şi cred că Antide de Montaigu este un trădător, iar Eglantine se află la castelul d'Aigle...

— Atunci?

— Ei bine, trebuie s-o salvez! Trebuie s-o smulg fără întârziere din ghearele Măştii Negre!

— Să-i chemăm la arme pe toţi muntenii, zise cu vioiciune colonelul, şi să mergem cu ei la castelul d'Aigle.

Lacuzon dădu dezaprobator din cap.

— Nu e bine, răspunse el.

— De ce?

— Atacându-l pe Antide de Montaigu, aşa cum a spus colonelul, n-o salvăm pe Eglantine, ci o vom condamna.

— O condamnăm? repetă Varroz.

— Da, şi iată cum. Eglantine e în mâinile seniorului Montaigu ca ostatecă. Antide de Montaigu, văzându-şi trădarea descoperită, se va folosi împotriva noastră de nenorocita copilă, amenințându-ne că va fi spânzurată în cel mai înalt turn la primul asalt! Nu prin violență o putem ajuta, ci prin viclenie... Vă spun încă o dată că mă voi duce la castelul d'Aigle fără să fiu însoțit de cineva.

— Pe ascuns şi fără ştirea seniorului de Montaigu?

— Da, pe ascuns şi fără ştirea lui.

— Dar cum vei putea să pătrunzi într-o fortăreață atât de bine păzită?

— Încă nu ştiu. Cerul mă va inspira să găsesc un mijloc potrivit.

— Mijlocul ți-l spun eu, zise Magui.

— Dumneata! făcu preotul, mirat.

— Astăzi, continuă pretinsa vrăjitoare, toți arendaşii seniorului d'Aigle vin să-i plătească arenzile. La castel va fi până seara îmbulzeală mare de țărani, căruțe şi vite. De ce nu s-ar strecura căpitanul printre ei, deghizat în țăran de la munte, schimbându-şi fața cu ajutorul unor ierburi pe care le cunosc eu, astfel încât să nu fie recunoscut?

— Ar trebui să spunem totul arendaşilor, ceea ce ar fi foarte periculos, observă Marquis.

— Un singur om ar putea să ştie secretul, răspunse Magui, iar acest om vă e cu totul devotat. Mă gândesc la tatăl lui Garabas, care e arendaşul seniorului d'Aigle, deoarece locuieşte în satul Ménétreux-en-Joux. Nimic nu l-

ar putea împiedica să-l ia pe căpitan ca pe un flăcău de ajutor sosit zilele trecute din Țările de Jos.

— Adevărat, zise Lacuzon. E foarte posibil... e uşor... numai să nu fie prea târziu!

— Suntem abia în miezul zilei, iar venirea căruțelor la castel ține până diseară, continuă Magui.

Căpitanul scoase un şuierat şi Garabas apăru în prag.

— Tatăl tău se va duce azi la castelul d'Aigle? îl întrebă Lacuzon.

— Da, căpitane.

— La ce oră?

— Mi-a spus ieri că pe la trei după prânz.

— Ce are de dus la castel?

— Fân, 65 de scuzi, patru saci cu orz şi trei cu grâu.

— Bine. Aleargă înaintea lui, spune-i să pretexteze un accident, o osie ruptă, un jug sfărâmat, în sfârşit, ceva care să-i poată scuza întârzierea... şi să mă aştepte în apropiere de Saint-Girard. M-ai înțeles?

— Da, căpitane.

— Pleacă şi grăbeşte-te!

— Da, căpitane.

Garabas salută milităreşte şi ieşi.

— Te vei deghiza? întrebă Varroz.

— Nu... Deghizarea m-ar stânjeni. Şi apoi, am găsit un mijloc de a intra în castel fără să fiu văzut!

— Fii prudent!

— Nu te teme.

— Aş putea să-mi risc viața, dar trebuie s-o salvez pe Eglantine. Şi, cum o imprudență ne-ar putea pierde pe amândoi, voi fi prudent!

Lacuzon îşi prinse sabia la brâu, apoi îşi puse pistoalele şi pumnalul.

— Căpitane, n-ai prevăzut totul, zise Magui.

— Ce ?

— Într-un fel, pe care cred că îl ghicesc, vei pătrunde în castelul d'Aigle, dar ca un duşman. Dacă vei fi descoperit, ceea ce este foarte posibil, vei fi tratat ca un trădător. Şi ce vei face?

— Mă voi apăra!

— Vei fi copleşit de mulţimea lor.

— Foarte bine, dar, cel puţin, îmi voi vinde scump pielea.

— Nu mă îndoiesc de asta. Dar ce va face Eglantine dacă mori?

Căpitanul nu răspunse.

— Îţi trebuie un mijloc de salvare, reluă Magui, după un moment de tăcere, o ieşire pe unde să poţi fugi. Eu îţi voi indica această ieşire. Ai fost de multe ori la castelul d'Aigle, nu-i aşa?

— Da, de multe ori.

— Ascultă-mă atunci şi ţine bine minte ce-ţi spun. Între curtea castelului şi stânca pe care este aşezat se află o deschizătură deasupra căreia e zidită o boltă ce ar putea fi o continuare a curţii. În mijlocul acestei bolţi, se află un loc pentru scurgerea apelor, închis cu un grilaj. Grilajul şi deschizătura sunt la câţiva paşi de turn, la capătul terasei plantată cu pomi. Ai înţeles ce ţi-am spus, căpitane?

— Perfect.

— Atunci, pricepi că un om hotărât, într-un moment de mare pericol, poate fugi prin această ieşire. Nu e imposibil, ridicând grilajul, să te strecori în deschizătura care nu e mai largă decât un şanţ, şi, proptindu-te în mâini şi picioareca să nu cazi prea tare, să cobori la poalele zidurilor castelului. Odată ajuns acolo, nu vei mai avea decât să cobori în vale, aventurându-te pe o pantă foarte periculoasă, dar care, pentru un om ca dumneata, va fi un lucru neînsemnat.

— Mulţumesc, femeie! zise cu vioiciune Lacuzon. Dar cum ai aflat aceste amănunte? Ai trăit în castelul d'Aigle?

— Ştiu asta aşa cum ştiu tot ce v-am spus, răspunse Magui. Dar n-am să vă spun în acest moment ceea ce nu aveți dreptul să mă întrebați. Poate că, într-o zi, vă voi dezvălui tot ce vă ascund astăzi. Însă acea zi n-a venit încă.

— Păstrează-ți secretele, răspunse Lacuzon. Îți mulțumesc din toată inima pentru ce ai făcut pentru noi.

Apoi, întorcându-se spre prietenii săi, le strânse mâna şi puse un genunchi pe pământ în fața preotului Marquis.

Preotul întinse mâna deasupra capului lui Lacuzon

— Du-te copilul meu şi Domnul să te binecuvânteze! Să te apere şi să te aducă viu înapoi!

Căpitanul se îndepărtă în grabă.

— Femeie, îi zise atunci preotul Marquis bătrânei Magui, care asculta cum se pierde treptat zgomotul paşilor lui Lacuzon, nu cred că ai mințit, dar, crezând în vorbele tale, Lacuzon se pregăteşte să înfrunte pericole şi chiar capcane... Să nu vezi în ceea ce-ți voi spune o lipsă de încredere. Mă supun legilor războiului; viața ta răspunde de cea a căpitanului şi vei sta aici până la întoarcerea lui.

— Cum s-ar zice, sunt prizonieră?

— Da şi nu. Vei fi tratată cu cea mai mare atenție, însă nu vei putea pleca.

— Fie, părinte... îmi plătiți binele cu răul. Nu mă plâng. Dumnezeu e mare şi voința lui se va face.

— Ce vrei să spui?

— Nimic, decât ceea ce am spus.

Marquis nu mai stărui şi îl chemă pe Picior-de Fier.

— Condu-o pe această femeie, îi zise preotul. Ne-a adus mari servicii şi trebuie să petreacă aici câteva ore... Dați-i să mănânce, să bea şi destule paie ca să poată dormi.

Apoi, adăugă încet:

— Să n-o pierzi din ochi niciun moment. Răspunzi de ea.

Locotenentul o luă pe Magui care, după câteva momente, se instalase pe paie, în fundul grotei, şi părea că doarme adânc.

Doi munteni primiseră ordin s-o supravegheze şi, ascultând de acest ordin, se aşezaseră la câțiva paşi de ea.

5

Înainte de a pătrunde în castelul d'Aigle, să ne oprim puțin asupra construcției lui, ca să putea înțelege bine ce va urma.

Dincolo de râul Hérisson, pe muntele înalt, dar plan, era construit castelul d'Aigle.

La stânga castelului, pe un vârf de stâncă foarte ascuțit şi înalt, se ridica un turn despărțit de construcția principală şi care, din cauza ascuțişului stâncii, primise numele de *Turnul Acului.*

Acest turn foarte înalt nu avea decât o singură încăpere la fiecare cat.

Etajele comunicau între ele prin scări practicate în zid.

Deasupra turnului, se afla o platformă pe care se vedea fâlfâind flamura seniorială.

În aripa dreaptă a castelului, se găsea locuința femeilor, dar acum nu era ocupată, fiindcă Antide de Montaigu nu se însurase niciodată.

O scară largă în spirală dădea într-o curte situată între locuința femeilor şi zidul înconjurător; această curte purta numele de curtea Cisternei, deoarece în mijlocul ei era un rezervor unde se adunau toate apele.

O uşă, mică, aproape stricată, înlesnea comunicația dintre locuința femeilor şi această curte.

Antide de Montaigu crescuse impozitele şi dijmele pe toată întinderea proprietăților sale, aşa că țăranii de pe aceste proprietăți nu puteau nutri decât ură față de el.

Indignarea lor era cu atât mai mare văzând numele lui Antide de Montaigu alături de numele venerate şi iubite ale lui Lacuzon, Marquis şi Varroz, adevărați eroi eliberatori.

***

Să-i lăsăm pe colonelul Varroz, pe Marquis şi pe Raoul rugându-se pentru reuşita lui Lacuzon.

S-o lăsăm pe Magui dormind sau prefăcându-se că doarme sub paza a doi munteni.

Să-l lăsăm pe Garabas alergând să-l întâlnească pe tatăl său.

Să-l lăsăm pe căpitan aşteptând sosirea tatălui lui Garabas în apropiere de Saint-Girard.

Să-i lăsăm pe toți şi să ne deplasăm în vârful muntelui, aproape de prima poartă exterioară a castelului.

Era cam ora trei după-amiază... O mulțime de țărani veneau cu carele încărcate spre castel.

Unii erau încă pe coastă, alții treceau podul castelului.

O femeie înaltă şi robustă, de treizeci şi cinic-patruzeci de ani, punând costumul muntenilor, ajunse pe înălțimea coastei.

Ținea în mână o nuia, cu care mâna boii înjugați la o căruță încărcată cu saci de grâu, cartofi şi paie.

— Domnul fie binecuvântat, iată-ne ajunşi! zise ea. Acum, putem să ne uităm în toate părțile fără să mai fim în pericol de a ne pierde vederea. Uite-l şi pe moş Breniquet! Ce mai faci?

Aceste ultime vorbe fuseseră adresate unui țăran bătrân aşezat pe o piatră de pe marginea drumului. Omul mânca cu poftă o bucată de pâine neagră.

— Destul de bine, Gothon, dar tu? Răspunse cel întrebat.

— Bine.

— Te-am auzit spunând că ai fost în pericol să-ți pierzi vederea?

— Da, am zis şi o repet.

— Şi cum ai scăpat?

— Ah! Spune-mi, Breniquet, credeai că sunt atât de proastă încât să mă uit la turnul Acului?

— Şi de ce nu?

— Iisuse Hristoase! Păi tu te-ai uitat la el?

— Eu? L-am privit întruna pe când suiam coasta şi-mi ziceam că, dacă cineva ar cădea de sus, ar avea timp să spună trei rugăciuni şi să se spovedească pentru iertarea păcatelor.

— Ce! Ai făcut asta, moş Breniquet?

— Ei da, şi?

— Şi n-ai văzut nimic?

— Nimic.

Gothon îşi făcu semnul crucii.

— Mulțumeşte-i lui Dumnezeu atunci, zise ea.

— De ce să-i mulțumesc?

— Pentru că te-a ferit de un mare pericol.

— Ce pericol?

— Dacă ai fi văzut fantoma, imediat ai fi orbit!

Țăranului îi căzu pâinea din mână şi păli la față.

— Fantoma? repetă el, ridicându-se în picioare. Există o fantomă?

— Cum, nu ştii?

— Nu, nu, nu ştiu...

— Ei da, este o fantomă..., reluă Gothon. E înaltă şi toată e îmbrăcată în alb.

— Unde e? Ce face? Când se arată?

— Se plimbă pe platforma turnului.

— Deseori?

— Aproape tot timpul.

— A, Dumnezeule!

— Ziua pare a fi o ceață de formă omenească.

— Şi e adevărat asta, Gothon?

— Dacă-ți spun!

— Şi când o vezi orbeşti?

— Negreşit. Uite, nu mai demult decât azi dimineață...

— Ai văzut-o?

— Ei, nu! De vreme nu sunt oarbă! Dar am văzut pe cineva care a văzut-o.

— Şi a orbit.

— Ca şi cum i s-ar fi tras o ploaie de gloanțe în față!

Țăranul începu să tremure.

— Şi unde s-a petrecut această nenorocire? întrebă el, cu o voce tremurătoare.

— Nu departe de Saint-Girard. Mă duceam după capre pe deal. Un tânăr trecea prin fundul văii, un tânăr îmbrăcat ca un gentilom... Era cu o cerşetoare bătrână, semăna cu vrăjitoarea Magui. Deodată, îl văd că suie coasta alergând ca un nebun şi uitându-se la Turnul Acului.

— Fantoma era acolo?

— Fireşte... pentru că tânărul a scos un țipăt... şi-a pus mâinile la ochi şi s-a rostogolit de sus până jos.

— Era orbit?

— De amândoi ochii.

— Şi ce-ai făcut atunci Gothon?

— Mi-am luat picioarele la spinare şi am rupt-o la fugă să scap mai iute... Dumneta n-ai fi făcut tot aşa, moş Breniquet?

— A, da!... Fireşte...

Convorbirea se opri aici, căci ajunseră la castel

Țăranii, ajungând în curte, se aşezaseră pe două rânduri, lăsând un spațiu liber care era ocupat de care şi de vite.

Intendentul stătea în picioare la capătul rândului şi înfățişarea lui solemnă şi plină de orgoliu arăta cât este de mândru de funcția lui însemnată.

Era un om de vreo şaizeci de ani, scurt şi gras, cu umeri mari şi gât de taur.

Avea fața roşie, ceea ce arăta că este un adorator al lui Bachus; avea fruntea îngustă, iar capul, cu excepția câtorva locuri unde se vedeau câteva fire de păr, arăta de parcă ar fi fost ras. Ochii căprui îi străluceau sub sprâncenele negre şi dese; buza de jos era groasă şi îi atârna. Pe nasul scurt şi roşu se sprijinea o pereche de ochelari.

Răsfoia un registru gros ce cuprindea numele tuturor arendaşilor şi dările pe care fiecare trebuia să le aducă.

Intendentul îşi consultă registrul şi strigă:

— Jean-Marie Goun, de la ferma Charmont!

— Aici sunt, răspunse un om scund, a cărui față oacheşă amintea de cea a unui spaniol. Era urmat de un car tras de doi boi, la spatele căruia era legată o vacă şi patru berbeci.

Intendentul aruncă o privire la car şi la animale şi continuă să citească din registru:

— Cinci saci cu grâu, doi cu secară, trei cu orz, 60 de livre de slănină afumată, o şuncă, 50 de scuzi, o vacă de optsprezece luni, patru berbeci de un an, graşi şi netunşi. E tot?

— Da, domnule. Poftim şi cei 50 de scuzi.

Țăranul scoase din pungă banii şi îi dădu intendentului. Acesta îi aruncă într-o pungă lungă, pe care o ținea atârnată la brâu.

— Tu zici că eşti în regulă, Jean-Marie Goun... Dar sacii cântăresc cât trebuie, berbecii sunt destul de graşi?

— Răspund de asta.

— Voi răspundeți întotdeauna... Ce, vă costă ceva! În sfârşit, vom vedea...

Intendentul făcu un semn.

Servitorii descărcară imediat carul şi puseră sacii într-o balanță mare.

Țăranul urmări operațiunea cu o privire nelinişitită.

Greutatea se dovedi exactă, iar berbecii graşi şi lâna de pe ei bună.

— Se pare că ferma e bună, Jean-Marie? zise intendentul.

— Nu mă plâng, domnule... Trebuie să lucrez mult, dar numai aşa o pot face să producă destul.

— Şi-ți rămâne ceva la sfârşitul anului, Jean-Marie?

— Nu-mi rămâne mare lucru...

— O să spun să ți se mărească arenda cu zece scuzi, doi saci de grâu, doi saci de cartofi şi doi berbeci.

— Dar, domnule! strigă țăranul, înmărmurit.

— Destul! îi tăie vorba intendentul. Gata! Să fii în regulă la anul şi nicio vorbă mai mult!

Apoi, adăugă cu o voce răsunătoare:

— Jean-Marie de la ferma din Charmont! – primit. Altul!

Țăranul, deznădăjduit, mână boii şi pătrunse cu carul încărcat în interiorul castelului. Intendentul îşi consultă registrul şi reluă:

— Pierre-Antoine Contet de la Grange-Faucon. Opt saci cu tărâțe, un porc de trei sute de kilograme, un bou de opt sute, 30 de scuzi.

— Aici sunt, domnule, răspunse un bătrân cu părul cărunt.

— Ai adus tot?

— Tot, domnule.

— Banii?

— Iată-i.

— Bine. Să i se cântărească tot.

Greutatea era satisfăcătoare. Intendentul rosti *primit* cu o voce tare şi carul plecă.

— François Theurey de la ferma Petites-Chiettes, continuă intendentul. Cincisprezece saci cu grâu, patru cu făină, şase cu tărâțe, trei cu orz, doi cu cartofi, un bou de 800 de kilograme, patru berbeci de un an, în stare bună, treizeci de găini, 40 de livre de unt şi 50 de scuzi.

Intendentul nu primi niciun răspuns. Ridică ochii şi, în locul fermierului aşteptat, zări în fața lui o fată frumoasă, palidă şi tremurând, ştergându-şi ochii cu batista.

— A! Cine eşti? întrebă el, cu brutalitate.

— Sunt fiica lui François Theurey..., îngână fata.

— Unde e tatăl tău?

— E acasă.

— De ce n-a venit?

— N-a putut.

— Cum!... Cum!... strigă intendentul mânios. Cum n-a putut! Ce înseamnă asta? Şi dijma? Unde e dijma?

Fata nu răspunse şi izbucni în plâns.

— Haide, îți bați joc de noi! se răsti intendentul, bătând din picior. François Theurey e unul dintre cei mai bogați fermieri!... Dijma... Unde e dijma?

— Vai, domnule, au venit grişii!

— Ei bine, au venit grişii, şi?

— Au devastat tot... au furat tot!... Au ars grânarele şi magaziile! Ne-au luat boii şi berbecii... ne-au luat tot!

— Şi tatăl tău i-a lăsat liniştit să ia, fără să se împotrivească?

— S-a împotrivit, domnule. S-a apărat bine... s-a apărat ca un soldat! Unul dintre frații mei a fost foarte rău rănit... A primit o lovitură de sabie în ceafă.

— Cu atât mai rău pentru el. Dar arenda şi dijma?

— Păi, dacă i s-a luat totul, domnule...

— Chiar şi cei 50 de scuzi?

— Vai, domnule, gândeam să vindem boii şi berbecii ca să facem rost de bani.

— Şi ce, crede tatăl tău că o să meargă lucrurile aşa?

— Crede că monseniorul o să aibă milă de el... căci zace în pat foarte bolnav din cauza rănii.

— Ei bine, spune-i din partea mea că, dacă în opt zile nu va aduce arenda şi dijma, va fi adus să se vindece într-o temniță a castelului.

— Iertare, domnule, în numele cerului..., îngână tânăra fată, hohotind.

— Ai înțeles!... Peste opt zile.

— Dar, Dumnezeule! Cum vrei să facem?

— Asta nu mă priveşte! Gata! Peste opt zile, ai înțeles... Să vină altul.

Tânăra se depărtă deisperată, smulgându-şi părul şi bătându-se peste față cu palmele.

Arendaşii nu-şi putură stăpâni un murmur de indignare.

— Ce aud! Ce aud! strigă intendentul, lovind cu mâna în registru şi aruncând în jur o privire amenințătoare. Dacă unul dintre voi murmură un singur cuvânt, vă previn că monseniorul va dubla taxele!

Această amenințare îşi făcu efectul şi liniştea se restabili ca prin farmec.

Intendentul îşi continuă apelul.

— Văduva Gothon Clément, de la ferma Ilay, zise el. Şase saci cu grâu, doi saci cu cartofi, 40 de scuzi, un bou de 100 de kilograme şi 30 de livre de brânză.

— Iată-mă, iată-mă, domnule, răspunse femeia pe care am auzit-o povestindu-i lui Breniquet despre fantoma albă din Turnul Acului.

Când o văzu, fața intendentului se îmblânzi, căpătând o expresie aproape de bunăvoință.

— Ah! Ah! cumătră, iată-te! zise el.

— După cum vezi, domnule, gata a te servi, răspunse Gothon, făcând o reverență.

— Şi micile dijmuieli, cumătră?

— Le-am adus.

— Toate?

— Pe legea mea, lipseşte un lucru atât de neînsemnat, încât nici n-ar trebui să mai vorbim.

— Cu toate astea, să vorbim. Ce ne lipseşte?

— Brânza.

— A! Şi cum se face asta?

— Nu e vina mea. Lăsasem să fac brânza la sfârşit, când, deodată, au înțărcat toate vacile. Am adus peste câteva zile popa de le-a citit o moliftă şi acum au început să dea lapte. Dă-mi ceva timp.

— Cât îți trebuie?

— Opt zile.

— Îți dau cincisprezece.

— Mulțumesc, domnule!

— Şi, cu prima ocazie, când voi trece pe la Ilay, voi veni să-ți dau bună dimineața.

— Asta o să-mi facă mare onoare şi plăcere.

— Văduva Gothon Clément – primit! strigă intendentul. Altul!

Apoi continuă:

— Jacques-Remy Garabas din Ménétreux: 100 de kilograme de fân, 65 scuzi, patru saci de orz şi trei de grâu!

Nimeni nu răspunse la apel.

— Cum! Cum! Garabas nu e aici? strigă intendentul, mirat.

— Va veni îndată, domnule, zise un țăran apropiindu-se.

— De ce a întârziat?

— I s-a rupt o roată în apropiere de Saint-Girard; l-am lăsat meşterind la ea.

— Bine. Vom primi dijmele lui la urmă.

Şi intendentul îşi continuă apelul.

Carele, după ce erau verificate, intrau în curtea castelului, oprindu-se în dreptul scării, unde putea fi salutat Antide de Montaigu, care supraveghea totul.

Carele o luau apoi la dreapta, intrau în curtea Cisternei, sacii erau descărcaţi şi servitorii contelui îi transportau în magazii şi hambare.

Apoi, se întorceau pe unde veniseră.

În curând, începu să se înnopteze şi trecerea carelor prin curtea castelului încetă.

— Ce înseamnă asta? îl întrebă Antide de Montaigu pe unul dintre servitori. Dacă totul s-a terminat, de ce nu vin soldaţii, de ce nu se închid porţile?

Servitorul plecă să vadă şi se întoarse însoţit de intendent.

— Domnule, mai aşteptăm pe cineva zise acesta cu o voce umilă şi un aer respectuos.

— Cine e acest obraznic care se lasă aşteptat?

— E Remy Garabas, monseniore.

— Tatăl omului lui Lacuzon?

— Chiar el, monseniore... şi are o scuză că a întârziat.

— Care?

— Un accident... i s-a rupt o roată de la car în apropiere de Saint-Girard.

— Cu atât mai rău pentru el. Trebuia să-şi ia toate măsurile de precauţie.

— Ce trebuie să fac, monseniore?

— Vei închide porţile.

— Şi Garabas?

— Va veni mâine.

Intendentul plecase să execute ordinul când se auzi o voce răsunătoare, cântând un cântec pe care muntenii lui Lacuzon îl învățaseră la trecerea lor prin Țările de Jos.

— Domnule intendent, strigă de departe un valet, iată-l pe Garabs din Ménétreux!

— Bine, vin.

Şi intendentul se îndreptă spre poartă.

7

Antide de Montaigu îl opri.

— Nu, zise el, rămâi. Spune-i lui Garabas să vină aici. Vreau să se primească dijma în fața mea.

Servitorul se duse să transmită ordinul.

Vocea se auzi cântând mai aproape:

Vino cu mine, dragă iubită,
Oh! Vin drăguță, căci te doresc,
Şi în pădurea cea înverzită
Am o căsuță, un rai ceresc.

În acelaşi timp, se ivi un car tras de boi şi încărcat cu fân.

— Dar, făcu Antide de Montaigu, acesta nu e Garabas arendaşul, e Garabas trâmbițaşul.

— Fiul în locul tatălui, pentru a vă servi, monseniore, zise tânărul oprind boii. Dar e totuna.

— Cum s-a întâmplat?

— Foarte simplu, monseniore. L-am întâlnit pe tata la Saint-Girard. Un accident l-a făcut să întârzie, s-a îmbolnăvit şi, ca să nu fie învinovățit că nu s-a prezentat la vreme, am venit eu în locul lui.

— Prin urmare, căpitanul n-a avut nevoie de tine azi?

— Se pare că nu, monseniore, deoarece mi-a dat liber până mâine dimineață.

— Desigur, e în peştera Gangonilor?

— Nu, domnule, a plecat de azi-dimineață.

— Singur?

— Cu colonelul Varroz, preotul Marquis şi şaizeci de munteni.

— E vorba de o expediție, nu-i aşa?

— Aşa cred, monseniore.

— În ce parte?

— Căpitanul nu mi-a spus.

— Şi ştii când se va întoarce?

— La noapte, monseniore.

Între timp, se întunecase de tot.

— Monseniore, zise intendentul, vreți să cântărim produsele?

— Nu în seara asta, răspunse Antide. Abia avem timp să ridicăm punțile şi să închidem porțile. Te ocupi mâine de asta.

— Ce facem cu carul?

— Să fie dus în curtea Cisternei şi să fie descărcat.

— Monseniore, zise Garabas, vreau să vă cer o favoare.

— Care?

— Să-mi îngăduiți să duc boii într-un şopron şi să petrec noaptea aici... Voi dormi minunat sub car, pe fân.

— Pentru boi nu am nimic împotrivă, dar în privința ta e altceva. Niciun străin nu e admis noaptea în castel.

— Dar, monseniore, în zori trebuie să fiu în grota Gangonilor.

— Du-te şi te culcă la tatăl tău, în Ménétreux, iar mâine dimineață va veni el să ia carul şi boii.

— Bine, monseniore.

— Şi când îl vei vedea pe căpitanul Lacuzon, pe preotul Marquis şi pe colonelul Varroz, spune-le că sentimentele mele nu s-au schimbat şi nu de vor schima niciodată.

— Nu voi uita, monseniore.

— Acum, prietene, du-te.

Garabas îndemnă boii şi se îndreptă spre curtea Cisternei. Acolo îi dejugă, lăsă carul în mijlocul curții, dar, înainte să plece zise cu voce tare, de parcă şi-ar fi vorbit lui însuşi:

— Partea grea s-a făcut! Noroc bun!

În sfârşit, plecă, străbătu curtea de onoare, puntea, cântând cu o voce din ce în ce mai răsunătoare:

Vino cu mine, dragă iubită,
Oh! vin drăguță, căci te iubesc,
Şi în pădurea cea înverzită
Am o căsuță, un rai ceresc.

Garabas continuă să cânte, dar vocea lui se stinse încetul cu încetul, apoi se pierdu în depărtare.

***

Trecuse mult timp de la plecarea lui Garabas. La biserica din Ménétreux, sună ora zece. Luna se ascunsese în spatele unor nori groşi şi întunecați care acopereau cerul.

Castelul era învăluit în întuneric. Numai la o singură fereastră se vedea o lumină strălucitoare. Peste toate, domnea o linişte desăvârşită.

Încăperea cu ferestrele luminate era un salon mare, salon decorat şi zugrăvit cu mare artă.

Plafonul reprezenta Judecata de Apoi.

În partea stângă, se găsea un cămin de piatră, deasupra căruia se vedea o oglindă mare de Veneția. Deasupra oglinzii, stătea blazonul familiei de Vaudrey, care se

contopise cu familia de Montaigu, din cauză că tatăl lui Antide se căsătorise cu singura moştenitoare a familiei Vaudrey.

Pe pereți erau pictate tablouri în mărime naturală.

Unul reprezenta masacrul inocenților; în altă parte, era pictat Lazăr ieşind din mormânt.

În fața intrării, se găsea o uşiță ce dădea pe terasa de unde te puteai duce la Turnul Acului. De fiecare parte a uşii, era un portret de mărime naturală. Unul îl reprezenta pe cel din urmă Vaudrey, altul pe primul Montaigu.

O masă neagră de stejar, acoperită cu o cuvertură adusă din Orient pe timpul cruciadelor, era aşezată nu departe de cămin, lângă un fotoliu mare, pe al cărui spătar se vedea sculptat blazonul familiei Montaigu.

În acest fotoliu, cu ochii țintă la focul care ardea în cămin, stătea seniorul d'Aigle.

Antide de Montaigu putea să aibă cincizeci de ani, dar părea să aibă mult mai puțin.

Era înalt, bine făcut, cu fața frumoasă, dar, de la prima privire, îți inspira repulsie şi chiar spaimă. Avea un nas acvilin. Ochii verzi scăpărau fulgere când era supărat. Avea un păr des şi negru, fără niciun fir alb. Barba lungă îl făcea şi mai crunt. Purta o haină de postav negru şi pantaloni din piele subțire.

La trei-patru paşi de el, un servitor îi aştepta ordinele.

Trecură câteva clipe.

Seniorul d'Aigle ridică repede capul şi îi zise servitorului:

— Du-te şi adu-mi prizoniera.

Valetul ieşi pe uşița ce dădea spre terasă.

Antide de Montaigu începu să se plimbe prin încăpere profund preocupat.

După un moment, valetul apăru din nou, însoțit de o tânără.

Logodnica lui Raoul se opri la câțiva paşi de Antide şi rămase nemişcată şi mută în fața lui.

Pe fața ei palidă se vedeau urmele lacrimilor.

Antide de Montaigu îşi întoarse ochii spre ea şi o privi cu o fixitate ciudată.

— Copilă, îi zise el în cele din urmă cu o voce aspră, dar care nu avea nimic sălbatic, nimic amenințător, ascultă-mă...

Eglantine ridică capul. Frumusețea ei atât de blândă şi de castă căpătă un aer de grandoare. Ai fi zis că este o regină cuprinsă de mânie.

Seniorul d'Aigle nu putu să nu admire această minunată transformare.

— Vă ascult, domnule, şi sunt gata să vă răspund, zise cu hotărâre Eglantine.

— Ai da mult să scapi de aici, nu-i aşa? reluă gentilomul.

— Vă înşelați, domnule.

— Cum, captivitatea nu ți se pare grea?

— Mă face fericită şi mândră! Când atâția oameni viteji şi seniori nobili se devotează trup şi suflet pentru cauza sfântă a provinciei, cum nu şi-ar sacrifica cu bucurie şi mândrie libertatea, şi poate chiar viața, o fată sărmană ca mine!

— Dar ăsta e fanatism! răspunse Antide de Montaigu, cu un zâmbet forțat.

— Nu, domnule, e devotament!

Urmă o scurtă tăcere.

Apoi, Antide de Montaigu reluă:

— Dacă ai face un jurământ... dacă ai jura pe Evanghelie şi pe sufletul tău... ți-ai ține jurământul?

— Te întreb pe dumneata, domnule, ce gândeşti despre cei ce fac un jurământ şi nu şi-l țin? zise ea cu o voce plină de dispreț.

— Prin urmare, în cazul în care ți-aş reda libertatea, punându-te să juri că nu vei spune nimănui, nici chiar duhovnicului, locul unde ai fost adusă, aş putea să mă bizui...

Eglantine îl întrerupse.

— Nu mai continua, domnule, zise ea, ar fi inutil...

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu trebuie să-mi ceri un jurământ pe care aş refuza să-l fac!

— Aşadar, refuzi să juri...

— Da, domnule.

— De ce?

— Pentru că primul lucru pe care l-aş face, folosindu-mă de libertatea mea, dacă aş fi liberă, aş fi să alerg şi să dezvălui acelor eroi, care te cred prietenul lor, cine este în realitate Antide de Montaigu!

— Ia seama!

— La ce, domnule?

— Eşti prizoniera mea şi această libertate pe care o respingi o poți aştepta mult timp.

— Nedreptatea are margini, resemnarea, nu...

— Deci eşti resemnată şi gata la orice...

— Resemnată şi pregătită pentru orice, domnule, chiar şi pentru moarte...

— Gândeşte-te bine.

— M-am gândit.

Apoi, adăugă zâmbind:

— Nu se ştie niciodată!

Antide de Montaigu tresări.

— Ce speri? strigă el.

— Mă încred în Dumnezeu, domnule!

— Dumnezeu nu va face nimic pentru dumneata.

— Cine ştie?

— Nu mă tem nici de Dumnezeu, nici de oameni! zise, cu violență, seniorul d'Aigle.

— În ziua în care soarta va hotărî să scap din mâinile dumitale, Domnul va trimite în ajutorul meu un om în fața căruia tremuri, senior d'Aigle, oricât de puternic eşti!

— Şi cine e, mă rog, acest om? întrebă, cu ironie, Antide de Montaigu.

— Căpitanul Lacuzon!

— Căpitanul Lacuzon mă crede aliatul lui credincios!

— Lumina va risipi negura în care te-ai învăluit.

— Această lumină nu va veni niciodată.

— Cine ştie? repetă Eglantine.

— Şi apoi, continuă gentilomul, căpitanul Lacuzon nu va afla niciodată unde eşti.

— Cine ştie?... zise Eglantine pentru a treia oară.

8

Un spasm nervoasă încreți fruntea lată a lui Antide de Montaigu.

Se lăsă să cadă în fotoliu şi, timp de câteva clipe, murmură vorbe nedesluşite, aşa cum fac oamenii ocupați care îşi vorbesc lor înşişi.

În sufletul lui se înfruntau sentimentele cele mai contradictorii.

— Copilă, zise după un moment, ai făcut ceea ce nimeni n-a făcut până acum şi ceea ce nimeni nu va mai face vreodată... M-ai înfruntat pe față, mi-ai vorbit cu o mândrie insultătoare, m-ai jignit. Aş vrea să crezi că nu voi încerca să mă răzbun! Cei care au vrut să-mi facă un serviciu, aducându-te aici, m-au pus într-o mare încurcătură... Ai surprins un secret de viață şi de moarte... Trebuia să mori... Siguranța şi interesele mele o cereau. Cu toate astea, n-am avut curajul să te condamn. Aş fi vrut să te las liberă... aş fi

avut încredere în cuvântul tău... eu, care n-am încredere în nimic... Ți-am cerut un jurământ... ai refuzat... Ai închis uşa pe care ți-o deschideam... Voința îți va fi îndeplinită... Îți vei putea realiza visul de devotament... vei fi prizonieră...

— Ți-am spus, domnule, îl întrerupse Eglantine, că accept închisoarea aşa cum aş fi primit şi moartea...

— Atunci, va trebui să devii o ostatecă în mâinile mele şi ale aliaților mei. Nu poți rămâne aici...

Eglantine tresări.

— Trebuie să pleci, continuă seniorul d'Aigle.

Fata păli.

— Să plec! repetă ea.

— Trebuie.

— Şi ce vrei să faci cu mine?

— Contele de Guébriant, puternicul meu aliat, îți va găsi o închisoare sigură, ca să fim liniştiți în privința tăcerii dumitale.

— Ei bine, fie! zise Eglantine, ce părea că se însufleţeşte. Prizoniera contelui de Guébriant sau a seniorului de Montaigu, e acelaşi lucru! Voi pleca mâine...

— Nu mâine...

Eglantine e simți cuprinsă de un tremur uşor.

— Dar când? îngână ea.

— În noaptea asta, chiar peste câteva minute!

— În noaptea asta!... Peste câteva minute!... O, nu se poate!

— Nu se poate? De ce?

— Te rog, aşteaptă până mâine.

Antide de Montaigu îşi îndreptă spre ea o privire bănuitoare.

— E ciudat! murmură el.

Apoi reluă cu voce tare:

— Ce motiv atât de puternic te face să doreşti să petreci noaptea la castelul d'Aigle? Ce aştepți? Ce speri?

— Nimic, domnule, nimic... răspunse cu vioiciune Eglantine. Ce-aş putea să sper? Ce-aş putea să aştept? Aş dori doar puţină odihnă...

— Te vei odihni în tabăra suedezilor. De altfel, dacă nu vei putea să mergi, este pregătit cineva care te va duce.

— Cine?

— Omul care aşteaptă să primească acest ordin.

— Şi unde este acest om?

— Aici.

Pronunţând aceste cuvinte, Antide de Montaigu se apropie de unul dintre tablourile ce se găseau în ambele părţi ale uşii. Era portretul lui Guillaume de Vaudrey.

Seniorul d'Aigle apăsă pe un buton ascuns în ornamentele sculptate ale ramei. Se auzi zgomotul unui resort. O parte din perete se deplasă lăsând să se vadă o deschizătură adâncă.

— Căpitane Brunet! Vino! zise seniorul d'Aigle.

În gangul secret se ivi o formă omenească. Făcu câţiva paşi înainte, deveni mai distinctă şi, în locul fratelui de arme al lui Lespinassou, apăru o femeie înaltă şi foarte prost îmbrăcată.

Apariţia ciudată a acestei femei o făcu pe Eglantine să scoată un strigăt de surpriză şi de spaimă.

Însăşi Antide de Montaigu, înmărmurit de această apariţie neaşteptată şi dominat fără voie de credinţele superstiţioase ale acelui timp, făcu un pas înapoi.

— Ce înseamnă asta? îngână el.

— Nu mă aşteptai monseniore? întrebă necunoscuta.

— Cine eşti, femeie?

— Sunt o biată creatură pe care toţi o numesc *vrăjitoarea Magui*.

— Şi de unde această cutezanţă nemaiauzită de a pătrunde până aici pentru a-mi surprinde secretele?

— Secretele dumitale, monseniore? La ce mi-ar folosi? De altfel, de ce să vreau să te surprind?... Le cunosc de multă vreme!

— Tu, femeie!

— De la incendiul castelului de Champ-d'Hivers, monseniore – sunt douăzeci de ani de atunci – ştiu numele Măştii Negre!

Antide de Montaigu se cutremură.

— Aş fi putut vinde această informaţie, monseniore, şi vezi bine că n-am făcut-o, continuă Magui.

— Dar, reluă Antide de Montaigu, străduindu-se să-şi stăpânească emoţia, cum ai putut să intri în castel? Cine ţi-a vorbit de existenţa acestui coridor secret? Cine ţi-a deschis poarta?

— Aş putea să-ţi răspund că sunt vrăjitoare. Aş putea să-ţi aduc aminte că vrăjitoarele ştiu totul şi că porţile se deschid înaintea lor. Cu toate astea, prefer să spun adevărul!

— Vorbeşte! Vorbeşte mai repede!

— Cunoşti cheia aceasta, monseniore?

Şi Magui îi arătă o cheie seniorului d'Aigle.

— Da, o cunosc, răspunse el, e de la drumul secret.

— Ai dat-o chiar dumneata aceluia pe care-l aşteptai aici la ceasurile zece, lui Brunet, singurul căpitan al grişilor de la moartea lui Lespinassou.

— Cum se face însă că această cheie, pe care eu i-am dat-o ieri lui Brunet, să găseşti azi în mâinile tale?

— E foarte simplu, monseniore. Dar e o poveste lungă, ai timp să asculţi?

— Povesteşte, numai să nu încerci să mă înşeli.

— Nu voi spune nicio vorbă neadevărată, monseniore. La ce mi-ar servi să mint? Cunoşti pădurea Charésier?

— Da.

— Aseară, trecem prin pădure, când am auzit, la mică distanță de mine, un zăngănit de arme şi focuri de puşcă. Era o bătălie. M-am ascuns prin frunziş şi am ascultat. Patru oameni se luptau împotriva a douăzeci de grişi. După câteva minute, trei dintre aceşti oameni au căzut. Al patrulea, căruia nu-i puteam distinge fața, era singurul rămas în picioare care se mai împotrivea. Dar, în cele din urmă, a căzut şi el. Grişii s-au aruncat asupra lui şi l-au legat bine. Au făcut apoi un pat din puştile lor, l-au pus pe rănit deasupra şi s-au îndepărtat, ducându-l cu ei pe prizonier.

— Şi, întrebă cu vioiciune Antide de Montaigu, nu ştii cine era prizonierul?

— Nu, monseniore, dar poate îl vei ghici.

— Continuă.

— O parte dintre grişi, reluă Magui, au luat-o la dreapta cu omul legat. Cei care rămăseseră se pregăteau să se îndrepte în direcția opusă, când s-au pomenit înconjurați de cincizeci de țărani înarmați cu puşti şi furci. Grişii n-au încercat să se opună. Mulți au căzut de la prima salvă. Ceilalți au luat-o la fugă. După câteva minute, pădurea Charésier era din nou învăluită în tăcere. Acolo unde avuseseră loc cele două lupte zăceau zece-douăsprezece cadavre scăldate în sânge. Mi-am părăsit ascunzătoarea şi m-am îndreptat spre o grotă pe care o cunoşteam şi unde voiam să-mi petrec noaptea. Sub un copac, am găsit un om pe moarte.

— Şi?

— M-am aplecat spre el să văd dacă mai trăieşte, căci gemetele încetaseră. M-a auzit şi a deschis ochii.

— Ai venit să mori cu mine? m-a întrebat el.

— Nu, i-am răspuns, şi dacă pot să te ajut o voi face.

— Nu e nevoie.

— De ce?

— Pentru că sunt pierdut... Am trei gloanțe în pântece, aşa că n-am să mă mai scol.

Apoi, s-a uitat lung la mine şi mi-a zis:

— Mi se pare că te-am mai văzut... Cine eşti?

— Sunt vrăjitoarea Magui.

— Prietena muntenilor?

— Nici a muntenilor, nici a grişilor. Toți mă disprețuiesc, mă resping şi mă maltratează. N-am prieteni.

— Prin urmare, eşti nefericită?

— Da, foarte nenorocită.

— Nu depinde decât de tine ca această nenorocire să se sfârşească.

— Cum?

— Pot să te pun sub protecția celui mai bogat şi mai puternic senior al provinciei... Vrei?

— Ar fi un mare noroc... Ce trebuie să fac?

— Trebuie să-i faci un serviciu acestui senior.

— Şi pot eu să-l fac?

— Da.

— Sunt gata la orice.

— Du-te fără să pierzi o clipă la castelul d'Aigle. Îi vei spune monseniorului Antide de Montaigu că vii din partea căpitanului Brunet.

— Dumneata eşti căpitanul Brunet?

— Da. Îi vei spune că am murit, dar că i-am executat ordinele pe cât am putut. *Tatăl şi fiul ne-au scăpat, dar Sfântul Duh e în puterea noastră şi a fost dus la Clairvaux.* Va înțelege. Ții minte?

— Da.

— A! exclamă Antide de Montaigu, cuprins de bucurie. A zis asta, femeie... eşti sigură că a spus aşa?

— Sunt sigură, monseniore, răspunse Magui.

— În sfârşit?

— În sfârşit, continuă bătrâna, am adăugat: „Dar cum să ajung până la seniorul d'Aigle? – Foarte uşor, mi-a răspuns căpitanul... Seniorul d'Aigle mă aşteaptă în seră la ora zece. la cheia asta: e de la portița de fier, pe jumătate ascunsă în mărăcinii dintr-unul din şanțurile castelului, la o distanță de trei sute de paşi de Turnul Acului. În spatele acestei porți, vei găsi un gang subteran, lung şi îngust, şi, după acest gang, o scară. Vei număra două sute de trepte, vei intra apoi într-un coridor întunecos şi nu prea lung şi, ajunsă la capătul acestui coridor, vei aştepta până când seniorul d'Aigle va deschide uşa ascunsă în perete... – Asta e tot? am întrebat. – Tot. Nu uita nimic! – Fii liniştit... Chiar interesul pe care îl am îți garantează fidelitatea memoriei mele". Aceste cuvinte fără îndoială că l-au liniştit pe căpitanul Brunet. A închis ochii şi părea că doarme. Am pus mâna pe inima lui: nu mai bătea. Atunci, am plecat. Am urmat indicațiile căpitanului Brunet şi iată-mă gata să fac ceea ce vei dori, monseniore, sperând să merit astfel înalta şi puternica dumitale protecție.

— Şi poți fi sigură, femeie, că îți va fi de folos, răspunse seniorul d'Aigle.

Cât ținuse toată povestirea, Antide de Montaigu se uitase la pretinsa vrăjitoare cu o privire plină de bănuială şi de neîncredere. Dar, pe măsură ce vorbea, Antide simțea îndoiala şi neîncrederea risipindu-i-se, iar, la sfârşit, încrederea în Magui era absolută.

În afară de asta, bătrâna nu plecase nici măcar o dată ochii sub privirea pătrunzătoare a seniorului de Montaigu.

Acesta se aşează şi începu să reflecteze la vestea primită.

Eglantine nu înțelegea nimic din ceea ce se petrecea. Se uita cu o curiozitate plină de tulburare la acea femeie străină, a cărei prezență îi provocase la început o mare frică şi care, acum, spera că va fi un obstacol pentru împlinirea voinței seniorului d'Aigle. Acesta se bazase pe Brunet ca s-o

ducă în tabăra lui Guébriant. Moartea lui trebuia să întârzie plecarea.

— Ei bine, domnule, îi zise Eglantine cu hotărâre, pentru că trebuie să mă supun legii celui mai tare, sunt gata să plec.

Apoi, arătând spre Magui, adăugă:

— Această femeie va fi tovarăşă mea de călătorie?

Antide de Montaigu dădu din umeri şi nu răspunse. Nu hotărâse încă ce va face.

Magui se apropie de Eglantine.

— Copilă dragă, îi zise ea cu o voce blândă, nu te teme de mine... sunt săracă, sunt bătrână... sunt urâtă, dar, cu toate astea, cu toată sărăcia şi urâţenia, nu sunt o femeie rea. Nu-l judeca pe om după aparenţă. Când vrei să judeci prea repede şi prea sever, te înşeli.

— Nu poţi pleca în noaptea asta, zise Antide de Montaigu. Nu te pot încredinţa acestei femei... Cu tot devotamentul şi fidelitatea ei, ai putea să scapi. Până noaptea viitoare, va trebui să rămâi la castelul d'Aigle. Doreai o noapte de odihnă... întâmplarea face să ţi-o acord. Profită de ea, căci această întârziere va fi ultima.

— Domnule, mâine ca şi astăzi se va împlini voinţa lui Dumnezeu, nicidecum a dumitale, răspunse Eglantine.

— Vom vedea! răspunse seniorul d'Aigle.

Agită un clopoţel.

Valetul care o adusese pe Eglantine intră în salon.

— Condu-o pe această fată, îi zise Antide. Ai grijă ca uşile apartamentului să fie bine închise. Răspunzi cu capul de ea. Du-te!

Apoi adăugă, adresându-se lui Magui:

— Rămâi. În curând voi avea nevoie de tine.

Ne aducem aminte că Garabas, după ce lăsase carul încărcat, se depărtase cântând cu glas tare.

În curtea Cisternei domnea o linişte adâncă. Trecură două ore fără să se audă niciun zgomot.

Deodată, se auzi un foşnet, fânul se mişcă mai întâi încet, apoi mai clar şi, din el, se ivi un cap, urmat de doi umeri. După ce se asigură că nu-l vedea nimeni, omul ieşi cu totul. Stătu câteva clipe nemişcat, apoi se lăsă să alunece încet pe pământ. Era Lcuzon. Trei puncte luminoase străluceau în întuneric pe hainele căpitanului: trandafirul sălbatic din diamante, pe care îl purta pe un lănţişor de oţel, şi mânerele pistoalelor de la brâu.

Două ferestre ale salonului în care se găsea în momentul acela Antide de Montaigu dădeau spre curtea Cisternei.

La început, căpitanul se sperie văzând ferestrele luminate. Se întrebă dacă nu era mai bine să aştepte până când Antide de Montaigu va adormi.

Dar această aşteptare se putea prelungi multă vreme. De aceea, Lacuzon hotărî să-şi înceapă imediat căutările. Relaţiile dintre şeful muntenilor şi seniorul de Montaigu îl aduseseră de multe ori la castelul d'Aigle.

Se convinse, şi pe drept cuvânt, că apartamentul femeilor servea drept închisoare Eglantinei. După ce privirea i se obişnui cu întunericul, se îndreptă spre uşiţă.

O găsi dar, deşi îşi dădu toată osteneala s-o deschidă cu ajutorul pumnalului, aceasta rezistă.

Disperat, se retrase câţiva paşi, aruncând o privire lungă asupra faţadei întunecate a castelului, căutând o deschizătură pe unde să poată intra.

Văzu numai nişte deschizături înguste şi la o înălţime foarte mare, protejate de drugi de fier în formă de cruce.

Căpitanul începu să cerceteze lungimea zidului ce înconjura clădirea.

Deodată, piciorul i se împiedică de prima treaptă a scării ce ducea pe terasă.

— A, uitasem! Nebun ce sunt, făcu Lacuzon.

Şi urcă repede treptele.

La nivelul terasei, un grilaj îi bara drumul.

Grilajul era închis, dar cheia se găsea în broască, aşa că nu avu decât să tragă de gratiile de fier. Se auzi un scârţâit lugubru. Căpitanul tresări: zgomotul putea fi auzit de cineva. Puse imediat mâna pe mânerele pistoalelor şi aşteptă.

Nu apăru nimeni.

După câteva secunde, străbătu terasa şi ajunse la al doilea grilaj. Aceasta era dată de perete.

Trecu de el şi intră în spaţiul cuprins între locuinţa seniorului şi locuinţa femeilor.

Una dintre ferestrele de la etajul întâi era deschisă, cu tot frigul de afară, şi prin această fereastră văzu o lumină slabă şi pâlpâitoare.

„Acolo trebuie să fie, îşi zise Lacuzon, acolo îşi aşteaptă eliberatorul!”

Plin de speranţe, căpitanul se îndreptă spre uşa principală.

Dacă cheia lipsea, Lacuzon era hotărât să atragă atenţia Eglantinei murmurând spre fereastră un refren din cântecele muntenilor, pe care ea le cunoştea foarte bine.

Dar văzu, cu mirare şi emoţie, că uşa era deschisă.

În partea de sus a scării, se vedea aceeaşi lumină slabă şi tremurătoare pe care o văzuse de afară.

Uşa camerei primului etaj era şi ea deschisă.

„Ce înseamnă asta? se întrebă Lacuzon. Seniorul d’Aigle nu-şi păzeşte prizonierii! Eglantine e oare în acest apartament... sau am sosit prea târziu?”

Gândul că Magui putuse să-l înşele sau să se înşele chiar ea nici nu-i trecu prin minte.

Apucă cu mâna stângă garda sabiei şi începu să urce scara, oprindu-se la fiecare pas. Domnea o tăcere adâncă. Ai fi zis că acel castel era părăsit.

Cu cât înainta, lumina devenea mai puternică, proiectând un cerc luminos pe treptele scării. Tânărul ajunse în acel loc luminat şi se opri. În jurul lui stăruia aceeaşi linişte, aceeaşi nemişcare.

Îşi reluă mersul. Ajunse în faţa unei camere, a cărei uşă era întredeschisă.

Aruncă o privire şi constată că în acea încăpere nu era nimeni.

Lacuzon trecu pragul. Camera era bine mobilată, deşi mobilierul era învechit. Patul, cu perdele lungi, purta blazoanele familiei Montaigu şi Vaudrey. În cămin, focul abia pâlpâia. În apropierea căminului, se găseau un fotoliu şi o masă. Pe masă, era o lampă şi, lângă ea, o biblie deschisă.

Dintre toţi care locuiau la castel, numai Eglantine ar fi putut să deschidă o astfel de carte. Apoi, căpitanul zări jos o haină de postav gros, care i se păru cunoscută. O ridică.

Era chiar mantia lui, în care o înfăşurase pe Eglantine atunci când o scosese din casa incendiată.

Nu se mai putea îndoi. Tânăra părăsise de curând camera, căci nici focul, nici lampa nu avuseseră timp să se stingă. Dar unde era?

În faţa intrării se găsea o altă uşă.

Lacuzon se îndreptă spre această uşă, pe care o deschise fără dificultate. Ea dădea spre coridorul cu care comunicau diferitele camere din partea de castel destinată femeilor.

Deodată, i se păru că aude paşi pe terasă. Se opri să asculte mai bine şi se convinse că nu se înşelase.

Paşii se apropiau. Cineva urca scara.

Se ascunse repede după perdelele patului, de unde putea să vadă tot fără să fie văzut.

Abia se ascunsese, când văzu uşa de la scara de jos deschizându-se cu greutate.

—Aşa! murmură el. Iată-mă prins ca un şoarece în cursă.

Dar se auzea apropiindu-se zgomotul unui pas uşor de femeie.

Inima lui Lacuzon bătea de furie.

Eglantine intră în cameră.

Căpitanului îi trecu o clipă prin minte să iasă din ascunzătoare şi să se arunce în braţele tinerei fete.

Dar rămase mut şi nemişcat.

Tânăra se apropie de fereastră. Cu câteva ore în urmă, auzise cântecul, vocea cunoscută a lui Garabas străbătând zidurile închisorii ca un semnal de eliberare, ca un cântec de speranţă şi izbândă.

10

Îndată ce servitorul închise uşa şi se depărtă îndeajuns ca să nu mai poată constitui un pericol, căpitanul ieşi pe jumătate dintre perdelele patului şi spuse doar atât:

— Eglantine...

Fata se întoarse, cu ochii mari şi plini de mirare, şi îl recunoscu pe Lacuzon.

După primele efuziuni, căpitanul îi dădu veşti despre cei dragi, ascunzându-i deocamdată moartea tatălui ei, iar Eglantine începu să-i povestească ce se întâmplase cu ea.

— Când mi-am recăpătat cunoştinţa, reluă ea, era noapte şi eram în braţele unui necunoscut. Am vrut să strig, să chem pe cineva în ajutor. Dar omul care mă răpise mi-a spus: „Dacă strigi, te omor!”

Când, în cele din urmă, am ajuns la castelul d'Aigle, am înțeles că eram prizoniera lui Antide de Montaigu. Lui mă vânduse răpitorul meu.

— Prizoniera lui Antide de Montaigu! repetă căpitanul. Aşadar, e adevărat!... Seniorul d'Aigle e un trădător!

— Un trădător laş şi mizerabil.

— Ce vrea omul ăsta? Ce preț infam speră să obțină din trădarea lui? Cu siguranță că Ludovic al XIII-lea şi Richelieu cumpără de la el provincia Franche-Comté! Dar, de când mama este vândută de fiii ei? Ne vom socoti, senior d'Aigle, atunci când va veni vremea! Acum trebuie să fugim.

— Da, trebuie să fugim, repetă Eglantine. Dar cum?

— Ştiu că încercarea noastră e grea şi periculoasă. Totuşi, am un plan.

— Care?

— Spre drumul ce duce la Saulnier, zidul e foarte puțin înalt. Este aşezat pe o stâncă ce formează o platformă îngustă. Dacă ajungem pe această platformă, am trecut de cel mai greu obstacol, căci putem coborî stânca fără niciun pericol, deoarece este tăiată în formă de scară.

— Da... dar cum vom coborî până la platforma de care vorbeşti?

— M-am gândit, priveşte!

Căpitanul îşi desfăcu haina şi îi arătă tinerei o frânghie lungă şi subțire înfăşurată în jurul corpului.

— Dar altceva mă preocupă... Acea lumină care se zăreşte în apartamentului seniorului d'Aigle. Ce-ar putea să facă la ora asta Antide de Montaigu?

— Mi-a spus că trebuie să părăsesc castelul ca să ajung în tabăra lui Guébriant. Dar Dumnezeu s-a opus.

— Cine l-a făcut să se răzgândească?

— Omul pe care-l aştepta şi trebuia să mă ia cu el a fost omorât acum câteva ceasuri.

— Ştii cum îl cheamă?

— Da. Brunet.

— Brunet, căpitanul grişilor?

— Chiar el.

— Şi spui că a fost omorât?

— În urmă cu câteva ore, în pădurea Charésier.

— Şi cine a dus vestea la castel?

— O femeie bătrână, care zicea că e vrăjitoare şi pe care Brunet, înainte de a muri, a trimis-o în locul lui.

— O vrăjitoare bătrână! exclamă Lacuzon, uimit. Ştii cum o cheamă?

— Mi se pare că Magui.

— A! Iată un lucru straniu şi aproape supranatural!

— De ce?

— Pe Magui am lăsat-o să aştepte în grota Gangonilor.

— Iar eu îți spun că, în acest moment, se află în fața lui Antide de Montaigu.

— Ce caută la castelul d'Aigle? Vrea să ne ajute sau să ne distrugă?

— La început, am crezut că este o servitoare a lui Antide de Montaigu, dar m-am convins imediat că nici măcar n-o cunoştea. Cât am stat acolo, m-a privit tot timpul într-un mod ciudat. Parcă m-ar fi cunoscut.

— Fără îndoială că te cunoaşte. Ea m-a trimis aici.

— Ea! exclamă Eglantine, foarte mirată.

— Şi nu cred că vrea să ne trădeze, continuă căpitanul, pentru că a arătat devotament față de noi. Ea l-a adus pe Raoul în peştera Gangonilor, după ce i-a salvat viața. Fusese rănit, apărându-te pe tine, şi poate că ar fi murit dacă nu l-ar fi îngrijit ea.

— Cum, l-a salvat pe Raoul! exclamă Eglantine. Draga, demna, minunata femeie! L-a salvat pe Raoul şi te mai îndoieşti de ea?

— Ai dreptate, răspunse căpitanul. Lucrurile care mi se par ciudate în comportarea ei îşi vor găsi cu siguranță

explicația. Fără îndoială că ea însăşi ne va dezvălui mai târziu misterul în care s-a învăluit.

— A, da! făcu tânăra, cu o voce înăbuşită, apropiindu-se de căpitan. În acest castel n-ar trebui să vorbim de mistere.

— De ce?

— Pentru că e plin de mistere ca vechile castele blestemate, despre care se povestesc legende atât de ciudate lângă foc în serile de iarnă.

— Ce vrei să spui?

— Nu am petrecut aici decât o zi şi o noapte, dar, în acest scurt timp, am fost martora unor lucruri înfricoşătoare.

— Adică?

— Ziua am auzit tânguiri sfâşietoare, care păreau că vin din adâncul pământului. Seara, o voce tristă a murmurat în Turnul Acului un cântec plin de durere. Iar noaptea, am văzut apărând pe platforma acestui turn o fantomă în alb.

— O fantomă!

— Da.

— Ai văzut-o?

— Da. La puțin timp după ce cântecul lui Garabas nu s-a mai auzit, această fantomă se plimba pe terasă. Din când în când, se oprea în fața grilajului şi îl apuca cu mâinile, scuturând-l din toate puterile. Apoi, îşi relua mersul tăcut şi misterios.

— Aşadar, nu e o poveste, şopti Lacuzon, iar zvonurile sunt adevărate. Fantoma din Turnul Acului există. Este, de fapt, o femeie care trăieşte şi suferă. Iar gemetele înăbuşite care se aud din adâncul pământului scot la iveală alte suferințe şi alte crime.

După un moment de tăcere, Lacuzon adăugă, plin de înflăcărare:

— Ah, conte de Montaigu, senior d'Aigle, nobil bandit, va veni o zi, şi ziua aceea nu e departe, când voi intra din nou

în castelul tău! Voi veni cu sabia într-o mână şi cu torţa în cealaltă. Atunci, tainiţele tale vor trebui să-şi dezvăluie secretele! Va trebui să se facă lumină!

Şi, după o scurtă tăcere, întrebă:

— Ai vizitat toate camerele de aici?

— Nu, n-am îndrăznit. Nici n-am ieşit din cameră.

— Ei bine, să mergem împreună în căutarea a ceea ce ne trebuie, adică o ieşire mai lesnicioasă.

Căpitanul luă lampa de pe masă, deschise uşa şi, urmat de Eglantine, traversă mai multe încăperi. În ultima cameră, o uşă se deschidea spre o scară practicată în zid.

„Asta trebuie să fie scara care duce în curtea Cisternei", îşi zise căpitanul punând piciorul pe prima treaptă.

Nu se înşela.

După ce coborâră un număr mare de trepte, căci curtea se afla mult mai jos faţă de nivelul terasei, căpitanul şi Eglantine ajunseră în faţa portiţei pe care Lacuzon se străduise s-o deschidă pe dinafară cu pumnalul. Lacuzon trase zăvoarele care intrau într-o scobitură a zidului.

Căpitanul întredeschise portiţa şi scoase capul. Înainte să iasă, privi şi ascultă.

În curte domnea tăcerea. Însă la ferestrele apartamentului seniorului d'Aigle era încă lumină.

— Vino, îi zise căpitanul Eglantinei, strecurându-se în curte. Să fim foarte atenţi. Cea mai mică greşeală ne-ar aduce moartea.

Abia trecuseră pragul când o pală de vânt închise brusc portiţa.

— Prost ce sunt! îngână Lacuzon. Trebuia să mă gândesc la asta şi să distrug resortul. Acum nu vom mai avea pe unde să ne retrage în caz că vom fi atacaţi.

O prinse de mână pe Eglantine şi o trase până la intrarea bolţii care dădea în curte.

Aici se opri.

— Trebuie să prevedem totul, zise Lacuzon, începând să desfacă frânghia înfăşurată pe el. Aici nu vom întâlni santinele, dar nu e imposibil să dăm peste una chiar în locul ales de noi. Te voi lega cu frânghia de mijloc pentru ca la primul semn de alarmă să te las în jos. Apoi, mă voi apăra şi voi veni după tine cât voi putea de repede.

La poarta principală a castelului, se auzi un sunet de corn.

11

— Ce să fie asta? şopti căpitanul. Cine ar putea veni la ora asta la castel?

— Noaptea trecură, răspunse Eglantine, s-a auzit, ca şi acum, un sunet de corn, dar mult mai târziu, căci era trecut de miezul nopții. Porțile s-au deschis şi, după câteva minute, curtea în care ne găsim era plină de soldați, de servitori şi de cai. Tot aşa se va întâmpla şi în seara asta. Nu putem să rămânem aici... să ne ascundem.

— Unde? Portița pe care se putea ajunge la locuința femeilor e închisă.

— Să ne grăbim!... Să ne grăbim!... îngână tânăra, cu spaimă. Nu auzi că au lăsat punțile?

— Poate vom avea timp să fugim.

— Imposibil. Pe aici, pe sub boltă, vor veni oameni şi cai.

— Cum să facem? se întrebă căpitanul, tremurând pentru Eglantine. Ce să facem?... Ce să facem..., repetă el, străbătând cu paşi mari curtea Cisternei şi căutând o soluție salvatoare.

Deodată, privirile îi căzură peste deschizătura Cisternei, care era înconjurată cu un rând de zidărie având pe margine o balustradă de fier.

— Suntem salvați! strigă el.

— Cum? întrebă tânăra.

— Seniorul de Montaigu mi-a spus că, în timpul ploilor mari, apa nu urcă niciodată mai mult de două trei picioare.

— Ei bine?

— Ei bine, zise căpitanul luând o scară rezemată de un hambar, voi coborî în cisternă. Nimănui nu-i poate trece prin minte că cineva e ascuns acolo! De altfel, nu contează dacă voi face o baie puțin cam rece. Când voi ajunge jos, o să scoți scara şi, după ce o vei pune la locul ei, o vei aduce din nou aici când nu va mai fi niciun pericol.

— Dar eu ce fac? întrebă Eglantine.

— Sui scara care duce pe terasă... Grilajul de sus e deschis. Te ascunzi printre tufele de arbori mici şi nu ieşi de acolo decât după ce va trece primejdia.

— De ce nu vii şi tu cu mine, în loc să te ascunzi în cisternă?

— Dacă vor băga de seamă că ai părăsit camera, ceea ce e foarte posibil, te vor căuta. În acest caz, lasă-i să te găsească. Te vor închide din nou în aceeaşi cameră, de unde voi veni să te salvez pentru a doua oară. Dar, dacă vom fi găsiți împreună, Antide de Montaigu nu mă va ierta niciodată că i-am descoperit secretul şi îşi va pune servitorii să mă omoare ca pe un câine turbat... În felul acesta, vom fi pierduți amândoi.

— Ai dreptate, recunoscu tânăra. Coboară repede.

Lacuzon coborî repede scara în interiorul cisternei.

În momentul în care ajunse la nivelul apei, îi veni ideea să se aplece şi să caute cu mâinile vreo piatră din stâncă, pe care să se poată aşeza, evitând astfel să intre în apa rece ca gheața.

Se întâmplă să găsească ceva. Dădu peste un fel de bordură, care înconjura interiorul cisternei.

Eglantine se depărtă şi Lacuzon rămase în poziția cea mia ciudată în care a stat vreodată un om.

Era îngrijorat. Nu ştia ce se va întâmpla. Deodată, auzi un zgomot ciudat şi misterios, care îl făcu să tresară, şi o sudoare rece îi udă rădăcina părului.

Sub stânca pe care stătea auzi un geamăt surd, o tânguire înăbuşită şi întretăiată. La început, crezu că doar i se păruse şi ascultă din nou cu atenție.

Un moment, nu se mai auzi nimic.

Apoi, auzi un hohot sfâşietor.

Nu mai încăpea nicio îndoială că ori era o creatură care suferea, o victimă a cruzimii seniorului d'Aigle, ori trebuia să dea crezare legendelor fantastice pe care țăranii le povesteau despre castelul blestemat!

Tânguirilor, gemetelor şi suspinelor le urma un zgomot de altă natură.

De parcă un corp omenesc se mişca în interiorul pământului, strecurându-se printr-o deschizătură îngustă şi lovindu-se de stânca pe care stătea căpitanul.

Lacuzon îşi aminti de cuvintele supse de Eglantine, care auzise şi ea cu o noapte în urmă aceste zgomote subterane.

„Sau mă aflu pe urmele unui mister îngrozitor, îşi zise el, sau seniorul d'Aigle face totul înadins ca să întărească credința în superstiții."

Această nesiguranță nu ținu mult, căci zgomotul de paşi se auzea din ce în ce mai aproape.

Căpitanul era un bărbat curajos, dar era francomtez, era muntean, trăia în secolul al XVII-lea. Prin urmare, era superstițios,

Auzind paşii care se apropiau, Lacuzon se înfioră tot şi sudoarea începu să-i curgă de pe frunte.

Ar fi fugit, dar fuga era imposibilă. Picioarele îi înțepeniseră pe stâncă de parcă ar fi fost bătute în cuie.

Paşii se opriră.

O haină atinse brațul căpitanului.

O răsuflare caldă îl izbi în față şi i se păru că doi ochi strălucitori îl priveau în întuneric.

În acelaşi moment, auzi o voce slabă, ca de somnambul.

— Cine eşti?

Căpitanul, convins acum că avea de-a face cu o ființă omenească, nu cu o fantomă, simți imediat cum îi dispare frica.

Însă cel care vorbea putea să fie un duşman, aşa că duse mâna spre pumnal.

— Dar dumneata care mă întrebi cine eşti?

— Nu ştii? şopti vocea.

— Nu, nu ştiu.

— Atunci de ce ai venit aici? De ce trezeşti un prizonier?

— Cum, eşti prizonier? strigă căpitanul.

— Nu încerca să mă înşeli, continuă necunoscutul. Dacă te-a trimis Antide de Montaigu, călăul meu, dacă ai primit însărcinarea să pui capăt tristei mele vieți, sunt gata, loveşte, aştept! Şi, în loc să te blestem, te voi binecuvânta, căci mâna care mă loveşte este şi cea care mă izbăveşte!

Adânc mişcat, Lacuzon era gata să răspundă. Dar un zgomot de arme şi de cai se auzi deodată deasupra capului său, în curtea cisternei.

— Să nu facem gălăgie! şopti el imediat.

— Dar cine eşti? repetă vocea.

— Poate că salvatorul dumitale. În numele cerului, tăcere! Am coborât aici ca să mă ascund. Dacă mă descoperă, sunt pierdut.

— Vino... zise necunoscutul.

— Unde?

— În închisoarea mea.

— Dar... începu căpitanul.

— Acum îți spun eu să nu facem gălăgie.

Lacuzon simți o mână care îl apucă şi îl trase după ea.

Se lăsă în voia ei şi, după ce făcu câțiva paşi pe marginea de piatră, trecu printr-o deschizătură îngustă şi joasă care ducea şa închisoarea necunoscutului.

— Am ajuns, zise acesta. Dacă vrei, poți să stai jos pe această grămadă de paie de la picioarele dumitale. Îți va fi mai puțin frig decât în cisternă, deşi eşti destul de tânăr şi rezistent ca să nu-ți pese de frig.

— De unde ştii că sunt tânăr şi rezistent? îl întrebă căpitanul, uimit.

— Te-am văzut.

— În întunericul acesta?

— De când zac în noaptea acestei închisori, ochii mi s-au obişnuit să vadă în întuneric la fel de bine ca ziua.

— Asta înseamnă că eşti de multă vreme prizonier?

— Da, de mult. De douăzeci de ani!

— Douăzeci de ani! repetă Lacuzon, îngrozit.

— Numai gândul la ce a trebuit să sufăr în aceşti douăzeci de ani te înspăimântă, tinere, nu-i aşa? Te întrebi probabil cum o ființă omenească, destinată luminii şi libertății, a putut îndura fără să moară veşnicele torturi ale acestei captivități fără sfârşit? Da, am suferit... am suferit mai mult decât un prizonier... poate chiar mai mult decât un martir! Aproape întotdeauna, izolarea îl duce pe om la nebunie sau îl abrutizează. Devine idiot sau nebun... Corpul nu mai are decât nevoi materiale şi e fericit atunci în nenorocirea lui. Sufletul şi mintea nu-i mai funcționează, nu-şi mai amintesc de nimic, nu mai regretă, nu mai aşteaptă nimic, e fericit!

Vocea necunoscutului, o voce stranie şi lipsită de intonație, se schimbase pe nesimțite. Era plină de emoție şi de amărăciune, iar la sfârşit se stinse odată cu cea din urmă vorbă.

După un scurt moment de tăcere, necunoscutul reluă, cu o voce din ce în ce mai puternică:

— Da, aşa e legea naturii noastre. Când închisoarea lasă să trăiască corpul, întunecă mintea! Cu toate astea, am avut nefericirea să fac excepţie de la această regulă nemiloasă! Sufletul, mintea, inteligenţa – toate au trăit! Am păstrat totul: amintirea, regretele, aşteptarea, ura. Ura mai ales! Şi, în acele lungi ceasuri de deznădejde, când moartea ar fi fost o binecuvântare pentru mine, ştii de ce nu m-am izbit cu capul de zidurile închisorii? Pentru că ura îmi dădea putere să trăiesc, făcându-mă să văd în viitor o răzbunare poate imposibilă! Ceasurile, zilele şi anii treceau. Dar răzbunarea nu venea, iar ora aşteptată întârzia mereu! Şi totuşi, voiam să trăiesc, pentru că aveam inima plină de ură şi ura îmi hrănea speranţa!

Necunoscutul se opri, înăbuşit de marea emoţie care îl copleşise.

— Tinere, zise el după câteva clipe, apucându-l de mâini pe căpitan, exaltarea mea te miră, nu mă înţelegi. Şi cum să mă înţelegi? Nu mai ştiu să vorbesc cu oamenii. De douăzeci de ani, n-am mai văzut faţa unui om, nici pe cea a paznicului meu, pentru că îmi aruncă mâncarea printr-o gaură. De douăzeci de ani, nicio mână nu s-a întins spre mine... Pierdusem orice speranţă pentru această fericire pe care Dumnezeu mi-a trimis-o astăzi, îngăduindu-mi să strâng mâna unui prieten. Pentru că nu poţi fi decât prietenul meu, dacă eşti duşmanul seniorului d'Aigle!

— Da, sunt duşmanul lui, răspunse căpitanul. Cel mai înspăimântător dintre duşmanii lui!

— După mine! murmură prizonierul.

— Şi, în curând, dacă cerul mă va ajuta, ne vom socoti amândoi.

— Adevărat! şopti necunoscutul.

— Domnule, zise căpitanul, strângând şi el mâinile prizonierului, acum câteva minute m-ai întrebat cine sunt. N-am putut să-ţi răspund. Destinul m-a adus lângă

dumneata. Te voi salva, omule! Îți voi înapoia lumina şi libertatea... însă, mai întâi, trebuie să mă gândesc la cea pe care am venit s-o scap.

— Ai venit la castelul d'Aigle pentru o femeie?

— Da, domnule...

— O fată tânără, nu-i aşa?

— Da, domnule...

— Adusă aici ieri-seară de un bandit şi vândută ca ostatecă seniorului de Montaigu?

— Da, domnule! exclamă Lacuzon, uimit la culme. Dar de unde ştii?

— De unde ştiu! îl întrerupse prizonierul, cu un glas abia desluşit, pe când un tremur convulsiv îi agita mâinile. E ciudat, nu-i aşa? Ei bine, ştiu mai mult decât atât şi îți voi spune cine eşti, deşi nu te-am văzut niciodată!

— Nu se poate! îngăimă căpitanul.

— Un singur om, eroul munților, ar putea împinge îndrăzneala atât de departe încât să înfrunte un vultur chiar în cuibul lui smulgându-i prada, continuă necunoscutul cu căldură. Un singur om o putea elibera pe Eglantine, prizoniera seniorului de Montaigu.

— Eglantine! repetă căpitanul, crezând că visează.

— Şi acest om, încheie prizonierul, acest erou, este Jean-Claude Pros! E căpitanul Lacuzon!

12

Căpitanul nu răspunse. Mirarea parcă îl paralizase.

— Nu m-am înşelat! Continuă prizonierul. Spune-mi că dumneata eşti, tovarăşul bătrânului Varroz şi al lui Marquis, preotul soldat.

Căpitanul tăcea în continuare. Atunci, necunoscutul reluă cu o mare tristețe:

— Oare m-am înşelat? Nu eşti cel pe care l-am numit? Îți spune cauza greşelii mele. Ştiam că nepoata preotului Marquis e prizonieră la castel; ştiam că nu speră şi nu aşteaptă eliberarea decât de la un singur om. Auzind că ai venit s-o salvezi, am crezut că eşti acel om... Dar, atunci, cine eşti?

Căpitanul avusese timp să ia o hotărâre.

— Da, domnule, răspunse el, sunt Jean-Claude Pros, tovarăşul lui Varroz şi al lui Marquis! Am venit s-o salvez pe Eglantine şi te voi elibera şi pe dumneata. Spune-mi însă cum se face că, prizonier fiind, poți să ştii tot ce se petrece la castel?

— Îți voi spune imediat, după ce-mi vei răspunde la întrebarea pe care ți-o pun chiar în interesul dumitale.

— Anume?

— Ce te-a făcut să te ascunzi în cisternă?

— Străbăteam curtea împreună cu Eglantine, ca să ajungem lângă zid şi să fugim, sărind peste el, când, deodată, am auzit un sunet de corn la poarta castelului. Eglantine s-a refugiat pe terasă, iar eu am coborât în cisternă. Iată răspunsul.

— Sunetul de corn! repetă necunoscutul. Ieri, în timpul nopții, seniorul d'Aigle a stat la sfat cu un alt senior pe care îl cunoşti cu siguranță. S-au despărțit zicându-şi: *„Pe mâine..."* Cel care a venit adineauri e gentilomul de ieri.

— E posibil.

— Mai mult, e sigur!

— Ți-am răspuns, domnule. Acum e rândul dumitale.

— Vrei să-ți spun de unde ştiu ce se petrece în castel şi în provincie?

— Da, domnule.

— Ei bine, vino cu mine, şi nu va mai fi nevoie de întrebări.

Necunoscutul îl luă de mână pe căpitan şi îl duse într-un colț al închisorii.

— Lipeşte-ți urechea de zid, îi zise el, şi stai nemişcat.

Lacuzon făcu întocmai.

Imediat ajunse până la el, clar şi desluşit, sunetul a două voci. Iar una din voci, nu se putu îndoi de asta, era vocea lui Antide de Montaigu.

— Ce înseamnă asta? îl întrebă căpitanul pe necunoscut.

— Îți voi explica mai târziu, răspunse acesta. Acum ascultă cu atenție! Ascultă, căci convorbirea s-ar putea să te intereseze foarte mult.

Lacuzon tăcu şi începu să asculte.

***

În clipa în care sunetul de corn anunța sosirea vizitatorului nocturn, Antide de Montaigu, aşezat la masa de stejar de lângă cămin, scria o scrisoare cu litere ciudate.

La câțiva paşi de el, în picioare, vrăjitoarea Magui se uita la el cu o privire pătrunzătoare.

Semnalul aşteptat îl făcu pe Antide să tresară. Lăsă imediat scrisoarea şi se apropie de portretul lui Guillaume de Vaudrey. Atinse butonul ascuns în sculpturile ramei şi peretele se mişcă într-o parte.

— Femeie, pot să mă bizui pe credința şi zelul tău? o întrebă seniorul d'Aigle

— Monseniore, răspunse pretinsa vrăjitoare, nu pot să vă răspund decât ceea ce v-am mai spus: interesul meu garantează şi fidelitatea mea.

— Serveşte-mă bine şi vei vedea că sunt un stăpân generos.

— Sunt gata la orice, monseniore... şi, oricare va fi lucrul pe care mi-l veți cere, mă voi supune.

— Îți voi da o misiune care trebuie îndeplinită repede şi cu zel.

— Voi face tot ce-mi stă în putință, monseniore, pentru a o îndeplini.

— Acum, adăugă contele arătând coridorul misterios, intră aici şi, dacă vrei, aşează-te pe o treaptă.

— Voi sta mult aici, monseniore?

— Nu cred.

— Sper că nu veți uita de mine, monseniore.

— Fii liniştită.

Magui nu era neliniştită, căci avusese grijă să lase deschisă portița ce dădea în şanțurile castelului. Asta îi îngăduia să poată ieşi, în cazul în care seniorul d'Aigle ar fi uitat de ea.

Intră pe coridor şi peretele se închise în urma ei.

O clipă, se gândi să fugă. Dar o opri gândul la misiunea, poate importantă, pe care Antide de Montaigu intenționa să i-o încredințeze.

Se aşeză pe scară şi aşteptă.

Rămas singur, seniorul agită un clopoțel şi servitorul apăru imediat.

— Ia un felinar şi urmează-mă.

Coborâră amândoi în curte.

Se dăduse ordin dinainte ca să nu se scoale nimeni când va răsuna semnalul cornului.

Două santinele îşi continuau mersul monoton şi tăcut pe creasta zidului.

Antide de Montaigu îi chemă să deschidă porțile şi să lase punțile.

În curtea castelului, intră un cavaler, înfăşurat până la ochi într-o mantie neagră, însoțit de zece-doisprezece călăreți.

Oamenii din escortă se îndreptară spre curtea cisternei.

Vizitatorul nocturn şi seniorul d'Aigle schimbară între ei un salut ceremonios, fără sa pronunțe vreun cuvânt, apoi intrară în castel precedați numai de servitorul cu felinar.

În salon, după ce rămaseră singuri, necunoscutul îşi dădu jos mantia şi seniorul de Montaigu îi oferi un scaun zicându-i:

— Fii binevenit, conte de Guébriant!

— Reprezentantul Majestății Sale regele Franței nu poate fi decât binevenit la *guvernatorul comitatului Bourboniei!* Răspunse celălalt, apăsând în mod special pe aceste cuvinte.

Antide de Montaigu tresări.

— Guvernator al Bourboniei! exclamă el. Aşa ai spus conte?

— Da, domnule, şi prin aceste vorbe înțeleg guvernatorul districtului de jos, adică toată țara, ca un cerc cu circumferința prin Saint-Claude, Lors-le-Saulnier, Dole, Salnis şi Nozeroy , răspunse contele de Guébriant.

— Prin urmare, eminența sa monseniorul cardinal de Richelieu este de acord?

Contele de Guébriant îl întrerupse pe seniorul d'Aigle.

— Conte de Montaigu, îi zise el, înainte să continuăm această convorbire şi pentru a ne înțelege mai bine, e necesar să trecem în revistă ceea ce s-a petrecut de când au început negocierile dintre noi.

— La ce bun? murmură Antide de Montaigu. Ştim amândoi despre ce este vorba.

— Sigur că ştim. Dar cred că în privința câtorva puncte nu suntem cu totul de acord şi trebuie să ne înțelegem.

Seniorul d'Aigle lăsă capul în jos, ca un om care se supune în fața unui lucru pe care nu-l poate împiedica.

Contele de Guébriant continuă:

— Franța vrea provinvia Franche-Comté şi înțelegi, la fel de bine ca mine, că, mai devreme sau mai târziu, o va avea.

Victoria în acest război poate fi îndepărtată sau mai apropiată, dar nu îndoielnică. Nu crezi la fel, conte de Montaigu?

— Da, răspunse Antide, mai mult cu gestul decât cu vorba.

— Totuşi, urmă contele, mărturisesc că nu putem înfrânge uşor rezistența provinciei – rezistență pe care trebuie s-o numim eroică – şi că de doi ani opune eforturilor noastre o împotrivire sângeroasă. Am vrut să oprim această vărsare de sânge, n-am vrut ca provincia cucerită să fie în acelaşi timp o provincie decimată.

Majestatea sa regele nu vrea să adauge la frumosul lui regat munții devastați şi fără locuitori. De aceea, ne-am gândit să câştigăm de partea noastră câțiva dintre cei mai puternici seniori ai provinciei, ca să le poată da vasalilor lor puternice garanții de pace şi în viitor. De partea aceasta a munților, te-am ales pe dumneata, senior d'Aigle... Ai primit propunerile noastre şi ai jurat că ne vei sluji bine. Ți se datorează o recompensă şi această recompensă va fi deosebit de importantă. Dar ea trebuie să fie pe deplin meritată ş,i pentru a ne ține de cuvânt, trebuia mai întâi dumneata să-ți promisiunile...

— Domnule conte, răspunse Antide, după câteva secunde de tăcere, care îi permiseră să cântărească cum se cuvine sensul cuvintelor de care trebuia să se servească, dovedeşte-mi că eminența sa cardinalul de Richelieu mi-a dat titlul de guvernator al Bourboniei... Dacă îmi înmânezi actul semnat de numele lui şi purtând sigiliul statului, pe credința mea de gentilom, înainte de trei luni, Franche-Comté va fi provincie franceză!

— Cu alte cuvinte, vrei să fii plătit înainte, trase concluzia Guébriant.

— Nu considera lucrurile după numele lor, domnule conte, dacă acest nume e odios! Aici nu e vorba de plată, ci

de garanție. Vreau să fiu sigur că Franța își va ține angajamentele față de mine.

— Conte de Montaigu, eşti neîncrezător!

— Da, ai dreptate, domnule conte. Neîncrederea e mama siguranței.

— Asta e foarte prudent, nu zic nu. Dar această *prudență* produce de multe ori o impresie rea.

— Regret, domnule conte, şi mă mir... De ce prudența mea, fiindcă ai folosit acest cuvânt, să fie mai mică decât a cardinalului Richelieu? E vorba de un act care nu mă compromite decât pe mine, pentru că nu va fi valabil decât atunci când îmi voi îndeplini promisiunea. De ce mi se refuză acest act?

— Voi fi sincer cu dumneata, senior d'Aigle... Îmi dai voie să-ți vorbesc deschis?

— Chiar te rog.

— Cardinalul consideră că purtarea dumitale nu e cinstită.

— În ce privință?

— Ascultă. Numai în această parte a provinciei rezistența e mare şi puternică. Peste tot, în alte locuri, apărarea este insuficientă; n-au nici oameni, nici şefi. Doar în partea acesta, cuprinsă între Saint-Claude şi Pontarlier, se găsesc de toate. Atâta vreme cât munții nu vor fi cuceriți sau supuşi, nu vom face nimic. Dimpotrivă, imediat ce Munții Jura vor fi ai noştri, Dole şi Besançon vor fi ca şi în mâinile noastre, pentru că în aceste oraşe avem prieteni devotați care ne vor deschide porțile.

Contele de Guébriant se opri.

— Văd, domnule, că ai înțeles foarte bine situația provinciei, zise, după o clipă, Antide de Montaigu. Dar aştept să aud acuzația pe care mi-o aduce prin dumneata eminența sa cardinalul.

— Voi ajunge şi la ea, senior d'Aigle. Numai de dumneata depinde sfârşitul războiului. Lacuzon, Varroz şi Marquis sunt cei trei eroi care ne împiedică victoria. Mai ales Lacuzon, care este un viteaz plin de cutezanță şi de geniu! Când te gândeşti că acest om a îndrăznit să intre ieri în Saint-Claude!... Într-un oraş luat cu asalt şi ocupat de un corp întreg de armată! Iar acest om şi-a adus cu el banda şi, sub ochii noştri, în Piața Ludovic al XI-lea, ar fi eliberat un om condamnat de justiția noastră, dacă nu l-ar fi oprit pistolul dumitale! O populație comandată de asemenea şefi nu poate fi învinsă! Dar, dacă aceşti şefi cad, frica şi dezordinea se răspândesc în rândul soldaților atât de puternici înainte. Dacă Lacuzon, Varroz şi Marquis sunt morți sau prizonieri, rezistența este înăbuşită. Acest lucru e indiscutabil, nu-i aşa?

— Într-adevăr, domnule conte.

— Ei bine, de şase luni de când eşti de partea noastră, ai avut nenumărate ocazii să ni-i predai pe aceşti oameni. Ei au încrede nemărginită în dumneata şi ar fi căzut în prima cursă pe care le-ai fi întins-o. N-ai făcut-o. Oare asta să însemne că te porți sincer şi că noi putem avea încredere într-un devotament care nu e dovedit cu nimic?

— Acesta este singurul reproş? întrebă Antide de Montaigu.

— Singurul.

— Ei bine, îți voi răspunde.

13

— Da, îți voi răspunde, repetă seniorul d'Aigle. Şi, ca ai fost sincer cu mine, voi fi şi eu cu dumneata. Da, de multe ori i-am avut în mână pe aceşti trei oameni pe care se sprijină, după cum ai spus, puterea şi speranța provinciei. Da, ştiu şi eu că în ziua în care aceşti trei oameni vor fi

morți sau prizonieri provincia Franche-Comté va fi cucerită. Căci muntenii, fără şefii lor, îşi vor pierde speranța, vor fi cuprinşi de frică şi orice rezistență va fi imposibilă. Da, aş fi putut de multe ori să ți-i predau pe Jean-Claude Pros, pe colonelul Varroz şi pe Marquis. Dar, dacă aş fi făcut-o, conte de Guébriant, aş fi fost la discreția dumitale sau, mai bine zis, a regelui Franței şi a cardinalului de Richelieu. De aceea n-am vrut. Recunoştința regilor e foarte îndoielnică! După ce li s-a făcut un serviciu, îl uită foarte uşor pe cel care i l-a făcut!

— Senior d'Aigle, îndoiala aceasta este o insultă! izbucni Guébriant.

— Care nu se adresează dumitale, domnule conte, şi pe care Majestatea Sa regele Franței n-o va afla. Aşadar, a trebuit să las războiul să-şi urmeze cursul, cu victorii şi înfrângeri, mai ales cu victorii, ca să-ți dovedesc că nu puteți face nimic fără mine. Astăzi – şi vezi că joc cu cărțile pe față –, nu mai poți rezista, trupele îți sunt decimate şi începe iarna. Stăpâni ai oraşului Saint-Claude acum trei zile, ați fost goniți ieri de o mână de oameni, mai mult țărani decât soldați... Ori primiți ajutorul meu, ori vă recunoaşteți învinşi!

Contele de Guébriant, nevoit să recunoască că Antide de Montaigu avea dreptate, îşi lăsă capul în jos, muşcându-şi mustața.

— Te simți cel mai puternic! zise el, în cele din urmă. Ştii că ai devenit indispensabil, că victoria depinde de dumneata şi vrei să profiți de asta. Eşti abil şi nu te învinuiesc că procedezi astfel. Dar, îți repet, intențiile curții franceze în privința dumitale sunt sincere şi leale.

— Curtea Franței! repetă seniorul d'Aigle. Ei bine, conte, mă obligi să merg mai departe decât aş fi vrut, mă obligi să spun tot ce gândesc... Nu de curtea Franței mă îndoiesc.

— Dar de cine? întrebă contele Guébriant, cu mândrie.

— Îți vorbesc cu calm, domnule conte, ascultă-mă şi dumneata la fel. Franța mi-a făcut propuneri, cu Franța am tratat, prin urmare trebuie să servesc Franța.

— Ei bine?

— Ei bine, consimt ca Franche-Comté să devină provincie franceză, dar există un lucru pe care nu l-aş suporta niciodată.

— Care?

— N-aş suporta ca un alt pretendent să-şi facă din Franche-Comté un regat, folosindu-se de munca noastră.

— Nu te înțeleg.

— Adevărat! murmură Antide de Montaigu, cu un zâmbet ironic.

Apoi adăugă:

— Repetă cuvintele mele contelui de Saxa-Weimar şi vei vedea că el mă înțelege!

Contele de Guébriant îşi muşcă mai furios ca niciodată mustața şi nu răspunse.

— Taci; cu atât mai bine, reluă seniorul d'Aigle. Asta îmi dovedeşte că ne înțelegem perfect. Continui. Da, Franța vrea provincia, dar alții stau la pândă, iar aceştia vor începe o nouă luptă. Eşti francez, dar nu eşti în serviciul Franței, conte de Guébriant. Ai un stăpân şi fără îndoială că te supui acestuia. Apoi, ducele de Saxa-Weimar, astăzi aliatul lui Ludovic al XIII-lea, poate foarte bine ca, după cucerire, să se întoarcă împotriva lui. Proiectele, ambițiile şi speranțele sale sunt cunoscute de multă vreme; e un lucru sigur că nimic nu l-a făcut să se schimbe. Eşti primul lui aghiotant şi numai cu dumneata am vorbit. E posibil, e chiar probabil, să-ți fost date ordine secrete.

— Conte de Montaigu! strigă Guébriant, plin mânie.

— Domnule conte! făcu Antide, cu cea mai mare stăpânire de sine.

— Te îndoieşti de lealitatea mea şi a stăpânului meu?

Seniorul d'Aigle începu să râdă, mai întâi încet, apoi izbucni în hohote.

— Să nu vorbim de lealitate, conte de Guébriant. Nici eu, nici dumneata nu ştim dacă acest cuvânt există. De altfel, dacă ţi-am spus tot ce ai auzit, am făcut-o ca să ajungem aici. Puţin îmi pasă de speranţele şi visele stăpânului dumitale. Dar îmi pasă foarte mult să nu mă pomenesc a doua zi după victorie în faţa unui suveran, slab sau puternic, care n-a făcut cu mine niciun angajament. Cu cardinalul de Richelieu şi cu ducele de Saxa-Weimar am tratat prin intermediul dumitale. Este aşadar dreptul meu să apăr provincia împotriva oricărei pretendent, oricare ar fi el, împotriva ducelui de Saxa-Weimar, ca şi împotriva celorlalţi.

Guébriant făcu o mişcare bruscă.

— Domnule conte, te rog, nu te enerva, urmă seniorul d'Aigle. Lasă mânia la o parte; vezi şi dumneata prea bine că am dreptate. De altfel, nu mai am multe de spus. Noaptea trecută, când m-ai părăsit, mi-ai făcut cinstea să-mi promiţi pentru seara asta o rezolvare a problemei. Titlul cu care m-ai salutat la sosire, putea şi trebuia să mă facă să cred că îmi aduceai acea rezolvare. Dacă este adevărat, dă-mi-l, căci am obosit aşteptându-l. Vreau să cred că nimeni... mă auzi, *nimeni* n-a încercat să rupă angajamentele mele cu Franţa. Dar voi fi obligat să mă îndoiesc dacă nu-mi dai dovada.

Contele de Guébriant îşi desfăcu câţiva nasturi de la haină, scoase o scrisoare pe care i-o întinse seniorului d'Aigle şi îi zise:

— Iată dovada pe care mi-o ceri!

Antide de Montaigu o apucă cu nerăbdare, o desfăcu şi citi dintr-o singură privire.

Era un mesaj trimis de ducele de Saxa-Weimar contelui de Guébriant.

— Această scrisoare, zise Antide după ce citi, anunță o alta şi o scrisoare a cardinalului de Richelieu adresată direct mie şi pe care dumneata eşti însărcinat să mi-o dai.

— Da, domnule conte.

— Şi, întrebă Antide de Montaigu, tresărind nerăbdător, ai această scrisoare a Eminenței sale?

— Iat-o. Instrucțiunile primite îmi cereau să nu ți-o dau decât în momentul când te vei achita de tot ce promiseseşi... Dar sinceritatea dumitale m-a făcut să am încredere.

Seniorul d'Aigle rupse ceara care închidea plicul pătrat dat de conte. Desfăcu pergamentul şi citi.

Pe măsură ce citea, fața i se lumina, cutele de pe frunte dispăreau şi ochii îi străluceau de bucurie.

— Conte de Guébriant, ştii ce conține acest pergament? întrebă el în cele din urmă.

— Ştiu că trebuia să conțină. Eminența sa îți primeşte toate condițiile şi, după dorința dumitale, te numeşte guvernatorul Bourboniei, din ziua în care Franche-Comté va deveni provincie franceză.

— Da, domnule conte, şi sunt fericit să recunosc lealitatea cardinalului, a ducelui de Saxa-Weimar şi a dumitale. De altfel, am la dispoziție un mijloc sigur de a-mi face iertate îndoielile ofensatoare şi de a-ți dovedi că nu ai avut dreptate când ai afirmat că purtarea mea este sinceră.

— Care, domnule conte?

— Îți pot da o veste bună... Unul dintre cei trei şefi a căzut în mâna noastră.

— Lacuzon! strigă Guébriant.

— Nici Lacuzon, nici Varroz, răspunse Antide. *Tatăl şi fiul ne-au scăpat, dar Sfântul Duh e în puterea noastră.* Preotul Marquis e prizonier.

— Într-adevăr, domnule conte, asta e o veste importantă. Poți să-mi dai câteva detalii?

— Marquis, făcut prizonier de grişi acum câteva ore, a fost dus din ordinul meu la castelul din Clairvaux, unde contele de Beauffremont, aliatul nostru, îşi va lua însărcinarea să-l păzească bine. Cu această ocazie, îmi permit să ți-l recomand pe contele de Beauffremont. Un rang la curtea Franței sau un regiment i-ar satisface pe deplin ambiția. De altfel, ştii că este un senior puternic.

— Contează pe mine! Marquis prizonier! Este o arestare fericită, datorită căreia vom face un mare pas înainte.

— Şi promit să vi-i predau şi pe Lacuzon şi pe Varroz.

— Unde sunt acum?

— În peştera Gangonilor.

— E aproape de aici, nu-i aşa?

— La o depărtare de castel de cel mult o oră şi jumătate.

— Ascultă-mă, senior d'Aigle. Eu nu sunt diplomat, ci militar, şi orice trădare mă dezgustă. Varroz şi Lacuzon sunt fără îndoială duşmanii noştri, dar sunt nişte viteji, nişte eroi... Trebuie să moară, dar aş vrea să-i văd murind cu cinste, după cum merită, cu armele în mână pe un câmp de luptă. Oare nu s-ar putea ca, în loc să-i atragem într-o cursă, să-i atacăm în peştera Gangonilor?

Antide de Montaigu zâmbi.

— Asta e cavaleresc, domnule conte. Din nefericire, nu se poate.

— De ce?

— Peştera Gangonilor e inaccesibilă; trebuie să fii un vultur ca să poți ajunge până acolo. Zece oameni hotărâți ar putea să țină piept unei întregi armate! Îți repet, nu se poate.

— N-am putea, cel puțin, să înconjurăm cu un zid gros de soldați peştera şi valea întreagă? Siliți de foame ar trebui să se predea.

— Ce ne pasă dacă sunt făcuți prizonieri în felul acesta sau altfel? întrebă Antide.

— În felul acesta suportă legile războiului... nu cad prin trădare.

— E acelaşi lucru!

— Nu şi pentru mine, senior d'Aigle, replica Guébriant. În sfârşit, încă o întrebare. Cu forţele de care dispun, voi putea să închid peştera Gangonilor cu o barieră de săbii şi puşti de netrecut?

— Nu, domnule conte, şi iată de ce. Adu-ţi aminte ce ţi-am spus de mai multe ori despre organizarea soldaţilor lui Lacuzon. Numărul este de aproape trei mii cinci sute de oameni, răspândiţi în toate părţile Munţilor Jura. Nu se unesc decât în împrejurări importante şi când ştiu că e vorba de o acţiune decisivă. Căpitanul are locotenenţi care comandă diferite grupuri răspândite în munţi. Aceşti şefi comunică cu şeful suprem prin agenţi, care vin să primească ordine şi se întorc să spună locotenenţilor ora la care va avea loc întâlnirea. Într-o jumătate de zi, Lacuzon poate să dea alarma şi să strângă într-un singur loc toţi oamenii de care dispune şi pe care îi poate aduce la peştera Gangonilor, dacă încerci s-o asediezi. De altfel, această grotă nu este decât un fel de cartier general unde nu se află decât două-trei sute de oameni. Aici se află marile depozite de muniţii, de arme şi numeroase provizii. Ar trebui ca încercuirea să dureze multă vreme pentru ca foamea să-i oblige să se predea. Şi încă nu e tot. Se spune, şi cred că e adevărat, că peştera Gangonilor are ieşiri secrete, cunoscute numai de Lacuzon, Varroz şi Marquis, iar aceste culoare subpământene duc departe, dincolo de valea Illay. Cum să păzeşti nişte ieşiri pe care nu le cunoşti? Crezi că l-ai închis pe Lacuzon cu un zid de netrecu şi Lacuzon ne va ataca pe la spate, pe nepusă masă, cu avântul şi cutezanţa pe care ştie să le insufle muntenilor săi. Şi uite aşa, înfrângerea sângeroasă de la Sain-Claude se va repeta, dar va fi şi mai teribilă!

— M-ai convins, răspunse contele de Guébriant. Înțeleg că, în fața unor astfel de duşmani, forța este neputincioasă şi că trebuie să întrebuințăm viclenia.

— Şi o vom folosi, domnule conte.

— Ce ai de gând să faci?

— Încă nu ştiu. Planul îmi va fi dictat de împrejurări. Voi provoca ocazia; nu e greu să atragă în cursă nişte oameni încrezători.

— Iudă! murmură Guébriant, dezgustat, dar atât de încet, încât seniorul d'Aigle nu-l auzi.

— De mâine, continuă Antide de Montaigu sau, mai bine zis, de azi, căci a trecut de miezul nopții, voi trece la acțiune... Şi, pentru început, te rog să-mi dai voie să sfârşesc şi să trimit la destinație o scrisoare pe care o scriam în momentul sosirii dumitale domnule, conte, şi în care îi recomandam seniorului de Bauffremont să-l păzească zi şi noapte pe preotul Marquis.

Antide de Montaigu mai adăugă câteva cuvinte pe foaia de hârtie pe care mai scrisese şi o întinse contelui de Guébriant.

— Cui vei încredința această scrisoare? întrebă contele de Guébriant, luând epistola.

— Unei bătrâne femei în care am deplină încredere şi pe care nimeni din lume n-o poate bănui că face parte dintre agenții mei. Şi chiar dacă această scrisoare se va pierde sau va fi furată, cel în mâinile căruia va cădea nu va avea niciun folos de pe urma ei.

— De ce?

— Priveşte, domnule conte.

Guébriant examină scrisoarea care nu conținea decât litere ciudate şi cifre aruncate ici şi colo.

— Într-adevăr, zise el, în cele din urmă, iată un scris care seamănă cu încercările unui copil şi pentru descifrarea

căruia chiar şi călugării benedictini şi-ar pierde timpul zadarnic. Şi toate astea au un sens, nu-i aşa?

— Da, domnule conte, un sens foarte clar. Numai eu şi seniorul de Bauffremont ne folosim de această scriere.

— Minunat! E o combinație frumoasă şi admir prudența cu care faci toate lucrurile. Cred, conte de Montaigu, că vei fi pentru Majestatea Sa regele Ludovic al XIII-lea un prețios guvernator al Bourboniei.

— Cred şi eu! răspunse Antide, cu mândrie.

Pregăti scrisoarea, apoi apăsă pe buton şi o chemă pe Magui.

Bătrâna îşi făcu imediat apariția.

— Iată, îi zise Antide, a sosit momentul să dovedeşti zelul şi credința ce le ai pentru mine.

— Mă veți vedea la lucru, domnule. Faptele sunt mai grăitoare decât vorbele.

— Poți pleca chiar acum, nu?

— Da, domnule.

— Deşi eşti obosită?

— Bătrânele mele picioare sunt rezistente şi învățate cu drumurile.

— De cât timp ai nevoie ca să ajungi la Clairvaux?

— De patru ore.

— Prin urmare, dacă pleci chiar acum, vei putea ajunge înainte de a se face ziuă?

— Da, domnule.

— Bine. Ia scrisoarea asta şi pune-o într-un loc unde să fie bine ascunsă.

— O ascund în traistă. Muntenii, dacă am să-i întâlnesc, nu se vor gândi să caute în ea.

— Imediat ce ajungi la Clairvaux, vei da această scrisoare chiar contelui de Bauffremont. Chiar lui, m-ai înțeles?

— Am înțeles, domnule, dar mă îndoiesc că o voi putea face.

Antide de Montaigu se încruntă.

— De ce? întrebă el.

— Pentru că nu voi putea ajunge până la el. Crezi că punțile se vor lăsa înaintea mea şi că santinelele îi vor da voie să treacă vrăjitoarei Magui?

— Îți voi da posibilitatea să fii primită la contele Bauffremont fără să aşteptați.

Antide de Montaigu îşi scoase din deget un inel de aur, asemănător cu inelele pe care le purtau cavalerii romani.

— Ia acest inel, zise seniorul d'Aigle. Îl vei arăta primei santinele întâlnite, spunându-i că vii din partea mea, şi nu va mai exista niciun obstacol.

— Acum, domnule, răspunderea este în întregime a mea şi îți promit că voi îndeplini cu credință ordinele.

— Contez pe tine. Îi vei spune seniorului de Bauffremont, după ce termină de citit scrisoarea, că aştept un răspuns.

— Şi voi aduce eu acel răspuns?

— Da... Cred că ți-l va da imediat. Te vei odihni câteva ceasuri şi apoi te vei întoarce aici.

— Câteva ceasuri de odihnă, domnule! La ce bun? Imediat ce voi avea răspunsul, voi părăsi Clairvaux ca să mă întorc la castelul d'Aigle.

— Nu este nevoie. Ar fi destul de bine dacă te-ai afla aici mâine-seară.

— Voi fi, domnule. Pe ce poartă trebuie să intru?

— Prin portița meterezelor. Iată cheia. Acum, femeie, pleacă repede!

Magui dispăru în coridorul secret şi peretele se deplasă la locul lui.

— Conte de Montaigu, zise Guébriant, cred că întrevederea noastră a luat sfârşit şi s-a încheiat cu bine, pentru că suntem de acord în toate privinţele.

— Acest lucru mă face fericit, domnule, şi mă grăbesc să dovedesc regelui şi cardinalului că sunt demn de încrederea pe care binevoiesc să mi-o arate.

— Acum, interesul dumitale, ca şi al nostru, este ca Franche-Comté să devină provincie franceză, căci în ziua în care se va împlini acest mare eveniment, vei fi guvernatorul Bouboniei.

— Înainte de trei luni voi fi guvernatorul Bourboniei, deoarece, înainte de trei luni, Franche-Comté va fi provincie franceză!

— Vrei să binevoieşti a transmite oamenilor mei ordinul să se pregătească de plecare?

— Imediat, domnule.

Seniorul d'Aigle se îndreptă împreună cu servitorul lui spre curtea cisternei.

Câteva minute mai târziu, contele de Guébriant, însoţit până la poartă de Antide de Montaigu, cobora cu mica lui trupă panta ce ducea la castel.

Antide, după închiderea porţilor, se grăbi să se întoarcă în salonul pe care tocmai îl părăsise.

— Guvernator al Bourboniei! murmură el. E un titlu mare şi frumos, pe care voi şti să-l fac şi mai mare!

14

Să ne întoarcem la închisoarea cisternei. Cei doi, cu urechile lipite de stâncă, nu pierduseră niciun cuvânt din lunga convorbire dintre cei doi seniori.

De mai multe ori, căpitanul tremurase de dezgust sau pălise de mânie, auzind cum trădătorul vindea libertatea provinciei şi vieţile şefilor munteni.

Vestea neaşteptată a arestării lui Marquis îl tulburase la început, dar se liniştise, zicându-şi: „Îndată ce voi ieşi din acest castel blestemat, voi alerga în ajutorul lui şi-l voi smulge din ghearele mizerabililor”.

Apariția bătrânei Magui la castel şi rolul pe care aceasta îl va juca rămâneau inexplicabile pentru Lacuzon.

Cu toate astea, era sigur că bătrâna nu trădase, deoarece ştia de prezența lui în castel şi nu spusese nicio vorbă duşmanului său.

— Domnule, întrebă însufleţit Lacuzon, imediat ce contele de Guébriant şi seniorul de Montaigu părăsiră salonul, explică-mi cum se face...?

— Că din această închisoare se aude tot ce se petrece în salon, nu-i aşa? îl întrerupse necunoscutul.

— Da.

— E foarte simplu. Suntem în fața unuia dintre acele fenomene atât de des întâlnite în natură şi care totuşi par supranaturale. Închisoarea în care ne aflăm e săpată în stâncă tocmai acolo unde contele de Montaigu stă de obicei. Unul dintre zidurile acestei camere se sprijină chiar pe bolta închisorii, într-un loc unde stânca îşi schimbă natura şi formează un fel de filon poros, propice, după cum se pare, transmiterii sunetelor. Un învățat ți-ar spune cum se numeşte acest filon şi de unde provine sonoritatea. Eu, care nu sunt un învățat, mă limitez să constat numai faptul. Zidul coboară până la filonul stâncii şi aduce la baza sunetele care se lovesc în partea de sus. E ciudat, dar e adevărat, fiindcă, dacă nu lipeşti urechea chiar pe filonul stâncii, poți să asculți mult şi bine fără să auzi nimic. Mai târziu, îți voi spune cum am descoperit, într-o noapte îngrozitoare, existența acestui fenomen, şi atunci vei şti cine sunt. Acum, să nu ne gândim decât cum să ieşim din castel... căci libertatea înseamnă răzbunare! Curtea cisternei e acum goală. Vino...

Necunoscutul îl luă din nou pe căpitan de mână şi îl călăuzi prin gangul îngust ce ducea din închisoare la cisternă. Abia ajunseră la marginea care înconjura bazinul şi apa se agită de un corp care se cufunda în ea.

— Iată scara, se auzi de sus.

Lacuzon simți mâna necunoscutului tremurând. Prizonierul era copleşit de o mare emoție, căci, după douăzeci de ani de chin, avea să vadă lumina de care fusese lipsit de multă vreme.

— Fii tare! îi zise el încet. Gândeşte-te că ai nevoie de curaj şi în fața bucuriei ca şi în fața nenorocirii!

— Căpitane, răspunse necunoscutul cu o voce slabă, sufletul e puternic, însă carnea e slabă. Trebuie să mă ierți. Gândul că voi fi liber... liber chiar acum... m-a doborât. Lasă... a trecut!... Vezi, sunt liniştit. Să plecăm.

— Domnule, vreau să urc eu primul, răspunse Lacuzon. Eglantine se aşteaptă să fiu singur, aşa cum m-a lăsat. Văzându-te, ar putea scoate un strigăt de spaimă, lucru care nu trebuie să se întâmple.

— Da... da, răspunse necunoscutul. Urcă, voi veni în urma dumitale.

Lacuzon sui treptele, ajunse sus şi sări peste balustrada de fier.

Eglantine, foarte intrigată şi neliniştită de zgomotul de voci auzite în cisternă, îl întrebă imediat:

— Nu eşti singur?

— Nu, răspunse căpitanul.

— Cu cine eşti?

— Cu un prieten.

— Cum asta?

— Vei afla mai târziu, o întrerupse căpitanul. Acum, fată dragă, niciun cuvânt mai mult.

Eglantine tăcu.

În acel moment, necunoscutul ieşise li el din cisternă şi, cu un avânt de recunoştinţă, îşi lipi cu ardoare buzele de mâna pe care Lacuzon i-o întinse pentru a-l ajuta să treacă balustrada.

Cerul era acoperit şi nori groşi împiedicau să se reverse lumina lunii. Deodată, o rază palidă împrăştie puţin întunericul.

Lumina ne era suficientă pentru ca Lacuzon să vadă faţa necunoscutului, dar îndeajuns să poată distinge un bărbat de cincizeci şi cinci-şaizeci ani, cu o statură înaltă şi plină de noblețe, deşi era în zdrenţe; cu un păr alb ce-i flutura pe umerii laţi şi cu o barbă la fel de albă, care îi cădea până la piept.

Barba şi părul îi dădeau un aspect ciudat, aşa că Eglantine făcu o mişcare de spaimă şi se lipi de Lacuzon.

— Dincolo de aceste ziduri, vom găsi libertatea şi cu ea răzbunarea. Acest gând să te susţină până când ne vom atinge ţinta, îi zise căpitanul.

— Voi fi tare!

— Să plecăm.

— Te urmez. Dar, mai întâ,i să tragem scara din cisternă.

— La ce bun?

— Nu trebuie ca seniorul d'Aigle să afle de fuga mea. Cel puţin deocamdată.

— Nu va afla mâine?

— Nu. Svitorul care îmi aduce de mâncare în fiecare zi nu deschide uşa decât pe jumătate, fără să spună niciun cuvânt. Ar putea să treacă ani fără ca Antide să afle de fuga mea. Dacă am lăsa scara, ar şti imediat. Dar vreau să afle de la mine.

— Fie, răspunse Lacuzon, trăgând scara şi rezemând-o de hambar, în acelaşi loc de unde o luase. Acum, să ne grăbim.

Căpitanul, Eglantine şi necunoscutul se îndreptară spre bolta care făcea legătura dintre curtea cisternei şi curtea exterioară. Aici, căpitanul se opri şi desfăşură frânghia din jurul trupului.

— Domnule, apropie-te, te rog, îi zise el necunoscutului.

— Ce vrei să faci?

— Să-ți leg frânghia de mijloc, căci dumneata vei coborî primul.

— Eu... primul? repetă necunoscutul. De ce nu această tânără? Pe ea trebuie s-o salvăm întâi.

— Chiar pentru ea vom face astfel. După aceea, o voi coborî şi pe ea şi o vei primi în brațe.

— Bine, zise necunoscutul.

Căpitanul îşi legă bine frânghia de mijloc.

— Şi acum, reluă el, după ce terminase, să intrăm sub boltă. Nu e mare lucru, dar are rezonanță, ceea ce face mersul periculos. Să mergem cu grijă.

Lacuzon pătrunse primul sub boltă, mergând cu câțiva paşi înainte, cu mâna pe pistoale, cu cealaltă pe mânerul sabiei, cu toate simțurile la pândă. În urma lui, venea necunoscutul, care o ținea în brațe pe Eglantine. Fata tremura toată de frică.

Trecură de boltă şi parcurseră mai mult de jumătate din curtea exterioară.

Se apropiau de acea parte a zidului aleasă de Lacuzon ca fiind mai uşor de sărit. Câteva secunde de prudență şi răbdare şi-şi atingeau ținta, erau liberi! În fața fugarilor apărea, învăluită în întuneric, fațada principală a castelului, unde se mai vedeau încă ferestrele luminate, iar la stânga, meterezele castelului.

Deodată, o formă omenească se ivi pe neaşteptate din umbra clădirii şi se auzi o voce care li se păru fugarilor mai răsunătoare decât trâmbița judecății de apoi.

— Cine e acolo?

Lacuzon se opri şi aprecie cu privirea distanța care îl despărțea de santinelă, gândindu-se să ajungă la ea dintr-o săritură şi să-i taie vorba cu o lovitură de sabie.

Dar până la santinelă, erau douăzeci şi cinci-treizeci de paşi.

— Cine e acolo? repetă santinela.

Lacuzon nu răspunse şi fugi înainte.

Soldatul trase piedica.

O lumină fulgeră în întuneric, se auzi o detunătură şi un glonț trecu pe lângă tâmpla stângă a lui Lacuzon.

În acelaşi timp, soldatul se făcu nevăzut în întuneric strigând cât putea de tare:

— La arme!... La arme!...

Ai fi zis că la acel apel sinistru totul se trezeşte la castel. Se vedeau torțe aprinse şi umbre ce se profilau la ferestrele luminate, apoi se auziră voci confuze care strigau:

— La arme!... La arme!...

— Suntem pierduți! îngână Eglantine, pierită.

— Încă nu! răspunse căpitanul. Veniți, să ne întoarcem.

Şi îi trase repede după el.

— Să ne ascundem în cisternă, le zise căpitanul. Vom sta acolo până noaptea viitoare.

Însă, în momentul în care urmau să intre în curte, cinci-şase servitori o străbătură în fugă, dispărând apoi sub bolta părăsită. În acelaşi timp văzură torțe apropiindu-se.

— Nu vom avea timp! murmură Lacuzon, cu disperare. Nu vom avea timp!

Apoi zise:

— Să mergem pe terasă.

Şi se repeziră toți trei pe scara ce ducea la terasă.

— Cel puțin aici, reluă căpitanul după ce închise grilajul, putem să ne ascundem şi chiar să încercăm să ne apărăm.

Şi se ascunseră printre tufişurile din fața turnului.

— Căpitane, zise necunoscutul, în numele cerului, dă-mi o armă! Dacă vom fi surprinşi, să am cel puțin fericirea să-mi vând scump viața.

Lacuzon îi întinse în tăcere pumnalul.

În curte şi în castel zgomotele luau amploare.

Seniorul d'Aigle, imediat ce auzise focul de armă, venise el însuşi să vorbească cu santinela, ca să va dă dacă nu cumva era o alarmă falsă. Apoi, convins de spusele celui care dăduse alarma că în castel se strecuraseră într-adevăr nişte străini, dăduse ordin ca zidurile să fie pline de santinele cu torțe în mâini şi începu chiar el să caute în toate părțile.

Întâi, căutară în curtea cisternei. Răscoliră hambarele şi descărcară fânul din carul lui Garabas.

Intrară în pivnițe, în bucătării, în grajduri, fără să găsească nimic.

Zece-doisprezece oameni năvăliră atunci pe terasă, o străbătură în toate părțile, amenințându-i îngrozitor pe cei care le stricaseră somnul.

Unii ziceau să ridice o spânzurătoare în curte, alții să aprindă un rug pe platforma Turnului Acului, ca să înfricoşeze, printr-un exemplu îngrozitor, populația din jur.

Spânzurați sau arşi de vii... aceasta era soarta fugarilor.

Eglantine era pe jumătate leşinată de spaimă.

Lacuzon strângea convulsiv mânerul sabiei; necunoscutul ținea cu fermitate mânerul pumnalului dat de căpitan.

15

Soldații seniorului d'Aigle trecură de mai multe ori pe lângă tufele unde stăteau ascunşi fugarii.

Niciunul nu se gândi să depărteze cu vârful sabiei ramurile dese.

Negăsind nimic, sătui să mai caute acolo, soldații se hotărâră să scotocească prin alte părți.

Închiseră grilajele în urma lor.

Paşii şi vocile se depărtară, iar lumina tremurătoare a torțelor se pierdu în depărtare.

Soldații îşi continuară căutările încă o oră, apoi luminile dispărură unele după altele şi nu se mai auzi decât mersul încet şi regulat al santinelelor, al căror număr se dublase.

— Am scăpat? întrebă încet Eglantine.

— Încă nu, copila mea, răspunse căpitanul.

— Ce vom face? întrebă necunoscutul.

— De o oră mă tot gândesc la situația noastră, răspunse căpitanul, şi cred că am găsit un plan destul de bun. Reuşita lui te interesează tot atât cât şi pe mine, poți deci să-l primeşti sau să-l respingi. Mi se pare imposibil să scăpăm toți trei în noaptea asta. Numărul santinelelor s-a dublat şi, după alarma care a avut loc, a încerca să le înşeli vigilența înseamnă a merge la o moarte sigură... Îți propun să te ascunzi împreună cu Eglantine în închisoarea cisternei. Eu mă voi strecura ca un şarpe până la cea mai apropiată santinelă... o voi omorî... apoi, voi alerga la poalele meterezelor sub o ploaie de gloanțe. După aceea, voi veni în fruntea muntenilor, voi lua cu asalt castelul şi vă voi elibera.

— Căpitane, fără să mă gândesc în acest moment la interesul meu, te întreb ce se va alege de această fată dacă vei fi omorât?

— Va fi pierdură, şi dumneata odată cu ea... ştiu asta! răspunse Lacuzon. Dar, dacă rămân, moartea noastră e şi mai sigură. Într-o direcție, văd o rază de speranță, în cealaltă, nu văd nimic.

— Da... Da... murmură Eglantine, du-te şi fii fără teamă. Sunt sigură că vei veni să ne scapi. Dacă căpitanul Lacuzon moare, ceilalți de ce să mai trăiască?

„Ah! Dacă m-ar fi iubit!” îşi zise tânărul, strângând-o la piept pe Eglantine.

Apoi întrebă cu voce tare:

— Prin urmare, îmi daţi voie să plec?

— Da, răspunse necunoscutul, da, du-te.

Căpitanul părăsi ascunzătoarea şi se îndreptă spre grilaj să arunce o privire în curtea cisternei, să vadă dacă este goală.

Dar, în momentul în care ajunse la grilaj, mai mulţi oameni se iviră din umbra scării strigând:

— Sunt acolo!... Îi avem în mână! La moarte!... La moarte!

Căpitanul alerga fără să ştie în ghearele morţii.

Ascultând de primul impuls, căci nu mai avea timp să gândească, scoase pistoalele de la brâu şi trase...

Drept răspuns, se auziră două strigăte şi doi oameni se rostogoliră pe scară.

Ceilalţi fugiră scoţând ţipete de furie şi de spaimă.

— Vor veni şi mai numeroşi! zise Lacuzon, apropiindu-se de Eglantine şi de necunoscut. Ah! De data asta suntem pierduţi!

— Şi nici măcar nu putem să ne vindem scump pielea! spuse necunoscutu,l cu un accent disperat. Nu vor veni să lupte corp la corp, sunt laşi! Vor trage în noi de la distanţă, împuşcându-ne ca pe nişte lupi turbaţi!

În depărtare se vedeau torţe agitându-se şi se auzeau strigăte de furie.

Căpitanul, necunoscutul şi Eglantine se retraseră până la grilajul închisă care despărţea Turnul Acului de restul terasei.

— Vrei să-ţi vinzi scump pielea? îl întrebă căpitanul pe tovarăşului său. Ei bine, să deschidem acest grilaj, să intrăm în turn şi să ne apărăm până la moarte!

— Turnul Fantomei! îngână Eglantine. O, frate, mai bine să murim aici!

Lacuzon nu ascultă aceste vorbe, ci apucă una dintre gratii şi, cu ajutorul necunoscutului, o rupse, lăsând liberă o deschizătură îngustă, dar suficientă. Eglantine, necunoscutul şi căpitanul trecură dincolo unul după altul.

Zgomotul şi torţele se apropiau.

Abia zece paşi îi mai despărţeau pe fugari de uşa turnului către care căpitanul se îndrepta cu gratia în mână, gata să o spargă dacă ar mai fi fost închisă.

Deodată se opri.

Auzi o voce ciudată ce părea că vine din adâncurile pământului:

— Lacuzon!... Lacuzon!...

Căpitanul se aplecă înainte, apoi, ridicându-se imediat, strigă:

— Suntem salvaţi!

Descoperiseră acel grilaj despre care îi vorbise Magui şi care acoperea deschizătura făcută în bolta canalului pentru scurgerea apelor.

— Ajută-mă, zise necunoscutului.

Apucară amândoi de grilaj, îl ridicară, lăsând să se vadă o deschizătură largă şi întunecoasă.

Vocea din adâncuri se auzi din nou:

— Lacuzon!... Lacuzon!... Curaj!

Frânghia rămăsese legată pe sub braţele necunoscutului. Căpitanul apucă celălalt capăt.

— Am să te ţin, zise el. Lasă-te în jos şi, când vei ajunge, dezleagă frânghia şi pregăteşte-te s-o primeşti pe Eglantine.

Necunoscutul, fără să mai spună o vorbă, căci fiecare secundă pierdută putea să le aducă moartea, strânse mâna lui Lacuzon, se lăsă în gol şi dispăru.

După un minut, căpitanul simţi că frânghia nu mai e întinsă şi o trase repede sus.

— Acum e rândul tău, şopti Lacuzon, întorcându-se spre fată.

Ea răspunse cu un strigăt de spaimă şi căzu fără cunoştinţă murmurând:

— Fantoma!

Căpitanului i se zbârli părul. Uşa turnului se deschisese fără zgomot şi la patru paşi de el văzu o umbră albă şi nemişcată, pe care noaptea o făcea să pară colosală.

— Înapoi, diavole! exclamă Lacuzon, făcându-şi semnul crucii.

Fantoma făcu un pas înainte.

O rază rătăcită scăldă într-o lumină fantastică personajele acestei scene ciudate. Căpitanul avu timp să zărească o faţă atât de palidă şi de slăbită, încât ai fi zis că era faţa unei moarte.

Femeia palidă sau, mai bine zis, fantoma, zărise strălucind la pieptul căpitanului trandafirul din diamante.

Arătarea se clătină, înaintă spre tânăr, căzu în genunchi şi, prinzându-l de mâini, îi zise cu o voce abia desluşită din cauza emoţiei.

— Fiica mea! Unde e fiica mea?... În numele mamei dumitale, spune-mi unde e fiica mea?

Căpitanul nu credea în existenţa unei fantome, dar acum era convins că în faţa lui se găsea o nebună periculoasă, de care trebuia să scape cât mai repede, altfel el şi Eglantine ar fi fost pierduţi.

Se auzea glasul soldaţilor chemându-se şi încurajându-se unii pe alţii ca să năvălească pe terasă.

Teama de a fi omorâţi asemenea camarazilor le reducea puţin din zel.

Deodată, se auzi vocea lui Antide de Montaigu:

— Înainte! Înconjuraţi terasa şi daţi foc pretutindeni! strigă seniorul d'Aigle.

— Doamnă, în numele cerului, lasă-mă, mă omori! zise Lacuzon, străduindu-se să scape de strânsoarea convulsivă a femeii palide.

— Fiica mea! Unde e fiica mea? repetă fantoma, cu o exaltare crescândă.

— De unde să ştiu? Cum ai vrea să ştiu? Nu te cunosc! N-o cunosc pe fiica dumitale! Vin! Dumnezeule... Vin! Lasă-mă, doamnă în numele cerului, lasă-mă!

Femeia se ridică brusc, puse mâna pe trandafirul din diamante şi strigă:

— Cel care poartă acest medalion trebuie să ştie unde e fiica mea!

Aceste cuvinte aduseră o rază de lumină în mintea căpitanului.

— Dumneata eşti! strigă el.

Şi adăugă:

— Noaptea de 17 ianuarie, nu-i aşa?

— Da... da... da, îl întrerupse femeia palidă. Da, în noaptea de 17 ianuarie 1620 s-a născut fiica mea... şi omul căruia seniorul d'Aigle i-a încredinţat-o pe sărmana mea copilă, omul căruia i-am dat, punându-mi în pericol viaţa, medalionul acesta... acel om a lăsat pe primul arc al acestei bolţi urma mâinii sale însângerate. Vezi bine că spun adevărul. Vezi bine că ştii unde este fiica mea... şi dacă ai inimă vei avea milă de mine!

Servitori cu torţe şi soldaţi cu puşca la ochi formau un cerc în jurul terasei, cerc care se micşora cu fiecare secundă.

Însă nimeni nu putea zări ce se petrece în întunericul care învăluia poalele turnului din cauza torţelor.

Printre torţe, cu o puşcă în mână, se zărea silueta foarte înaltă a lui Antide de Montaigu.

— De la optsprezece ani plâng şi o strig amarnic pe copila mea! continuă femeia palidă. Fii bun ca Dumnezeu

care are milă de mamele disperate. Spune-mi unde e fiica mea?

Timpul trecea... cercul soldaților devenea din ce în ce mai strâns.

Lacuzon ridică corpul nemişcat al Eglantinei şi aruncând-o în brațele fantomei strigă:

— Iată copilul care s-a născut în noaptea de 17 ianuarie 1620, iat-o pe fiica dumitale. Se numeşte Eglantine. Crede că mama ei e moartă şi că omul cu mâna însângerată este tatăl ei. Iat-o, păzeşte-o! Eu sunt Jean-Claude Pros, căpitanul Lacuzon. Voi veni să vă salvez pe amândouă!

Un strigăt sau, mai bine zis, un răcnet de bucurie ieşi din pieptul femeii palide. O ridică pe fată ca pe un copil, cu o forță supraomenească, dispăru cu ea în Turnul Acului şi uşa se închise în urma ei.

Lacuzon năvăli în deschizătura canalului. Se lăsă să alunece. Lumina torțelor, care acum se apropiase foarte mult, lumină capul şi umerii căpitanului.

— Foc! strigă seniorul d'Aigle cu turbare.

Răsunară deodată douăzeci de focuri de armă şi gloanțele găuriră zidul turnului.

Era însă prea târziu, Lacuzon dispăruse.

16

Căpitanul, sprijinindu-se în mâini şi genunchi pe canalul îngust, ajunse pe culmea pantei de nisip şi pietriş deasupra căreia se înălța stânca ce susținea Turnul Acului.

Se alese numai cu câteva zgârieturi la mâini şi cu hainele rupte. Când atinse pământul, văzu, nu fără mirare, că necunoscutul nu era singur, o formă omenească, ale cărei trăsături nu le putea vedea din cauza întunericului, se afla lângă el.

— Ah, căpitane, cât ai mai întârziat! murmură această formă. Era să murim de teamă.

— Magui! exclamă Jean-Claude Pros, recunoscând vocea.

— Da, Magui... sărmana Magui... După plecarea dumitale, preotul Marquis a dat ordin să fiu ținută prizonieră până te vei întoarce. După cum vezi, căpitane, am făcut bine fugind. Dacă nu mă înşel, ți-am scăpat viața.

— Dumneata ai pronunțat numele meu şi mi-ai strigat *curaj*?

— Da. Ce vrei să faci, căpitane?

— Dă-mi mâna.

— Vreau s-o strâng ca pe-o mână prietenă şi devotată... mâna unei femei curajoase.

Magui luă mâna eroului şi o duse la buze.

— Ah! murmură ea. Sunt plătită pentru puținul pe care l-am făcut pentru dumneata.

Şi o lacrimă de bucurie îi căzu din ochi pe mâna căpitanului.

— Unde este Eglantine? întrebă necunoscutul. Sper că nu i s-a întâmplat nimic rău.

— Fii liniştit! răspunse Jean-Claude. Dacă Eglantine ar fi fost în pericol, mai degrabă aş fi murit lângă ea decât s-o părăsesc. Este în siguranță, mult mai în siguranță decât noi şi, dacă mai trăiesc până mâine, mâine va fi liberă.

— Dar ce s-a întâmplat...?

Lacuzon îl întrerupse.

Ca să spună ce se petrecuse, ar fi trebuit să povestească întâmplarea din 17 ianuarie 1620, dar căpitanul nu voia şi nici nu putea s-o facă.

— Domnule, zise el, te rog să nu-mi ceri explicații. Nu pot să-ți răspund. E un secret care nu-mi aparține. Te asigur însă că Eglantine se află în siguranță. De altfel,

timpul e scurt. Oamenii seniorului d'Aigle se vor lua după noi.

— Să ne grăbim să ajungem în valea Ilay; numai acolo putem fi la adăpost de orice pericol.

— Sunt tânăr şi solid, domnule, continuă căpitanul. sprijină-te de umărul meu, căci vei avea de înfruntat dificultăţi mai mari decât crezi. Eu am picior de muntean.

— Şi eu sunt muntean, murmură necunoscutul, şi pe vremuri aş fi putut să merg pe coasta unei prăpăstii. Dar, de douăzeci de ani, picioarele s-au dezvăţat să mai meargă pe stâncile ţării mele! Primesc oferta dumitale, căpitane.

Lacuzon spusese adevărul.

Era foarte greu de mers pe acea pantă aproape verticală. La fiecare pas, piciorul aluneca pe o piatră, înfundându-se în nisip.

Mâna căuta zadarnic un punct de sprijin, nu găsea nici o ramură, nici un vârf de stâncă, nici măcar un smoc de iarbă. Nimic!

Un pas greşit, te-ar fi făcut să cazi de la mai multe sute de picioare până în fundul văii.

Bezna făcea drumul şi mai greu. Dar, în acelaşi timp îi şi adăpostea pe fugari de focurile de armă, care cu siguranţă că s-ar fi tras de pe zidurile castelului, dacă s-ar fi putut vedea în ce parte o luaseră.

Magui mergea în faţă, încercând terenul la fiecare pas.

După un sfert de oră, Lacuzon, necunoscutul şi Magui ajunseră pe un drum îngust, dar pe care puteau să treacă şi trăsurile, drum ce ducea la Ménétreux.

Lacuzon se opri.

— Domnule, îi zise el necunoscutului, abia aici ne putem considera salvaţi. Poţi mulţumi cerului, în acest moment eşti într-adevăr liber.

— Am mulţumit cerului, căpitane, răspunse necunoscutul. Şi, dacă nu-ţi mulţumesc şi dumitale aşa

cum aş dori, e pentru să nu găsesc cuvintele care să exprime îndeajuns recunoştinţa pe care o am pentru dumneata.

Lacuzon strânse mâna bătrânului şi reluă, adresându-se lui Magui:

— Sunt într-o mare încurcătură.

— De ce, căpitane?

— În timp ce dumneata ne-ai făcut cu devotament servicii importante, eu sunt silit, după toate aparenţele, să mă arăt nerecunoscător.

— Nu fi stingherit, căpitane, şi spune-mi despre ce este vorba.

— Trebuie să ne părăseşti aici şi să te duci în apropiere de Saint-Girard, unde îl vei aştepta pe Garabas.

— De ce?

— Pentru că vreau să mă duc la peştera Gangonilor pe unul din drumurile subpământene pe care numai Varroz, Marquis şi cu mine le cunoaştem. Am jurat să nu dezvălui nimănui aceste drumuri misterioase. Am în dumneata încredere deplină, dar trebuie să-mi ţin jurământul.

— Dar acest om? întrebă bătrâna Magui, arătând spre necunoscut.

— Îl voi ruga să se lase legat la ochi când ne vom apropia de locul unde începe subterana.

— Căpitane, por să te însoţesc fără să-ţi calci jurământul, îi zise Magui.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că pot să vă servesc drept călăuză la nevoie, deoarece cunosc de multă vreme şi înaintea tuturor toate drumurile secrete care duc la peştera Gangonilor.

— Imposibil! exclamă Lacuzon.

— S-ar putea, dar nu e mai puţin adevărat şi-ţi voi dovedi.

Se apropie de căpitan şi îi şopti la ureche, preț de câteva clipe.

— Ciudată ființă! murmură Lacuzon, după ce o ascultase. Cum se face că ştii...

— Ceea ce credeai cunoscut numai de trei persoane? îl întrerupse Magui. Aş putea să-ți răspund că sunt vrăjitoare, dar nu m-ai crede.

— Sigur că nu te-aş crede! Eşti un geniu bun.

— Prefer să-ți amintesc, continuă bătrâna, că de douăzeci de ani trăiesc fără niciun adăpost. Aşa că, rătăcind în fiecare zi, nu e stâncă, grotă, izvor şi poate niciun copac pe care să nu le cunosc.

— Atunci, vino cu noi, zise căpitanul.

În loc să apuce la stânga şi să urmeze cursul râului Hérisson, ca să ajungă la Saint-Girard, Lacuzon o luă la dreapta, împreună cu însoțitorii lui, şi trecu prin acel mic defileu de unde văduva Gothon îl văzuse pe Raoul de Champ-d'Hivers privind spre Turnul Acului.

Se îndreptară apoi spre pădurea din Ménétreux, care încununa vârfurile munților.

Un timp, merseră repede şi în tăcere. Apoi, Lacuzon începu să meargă mai încet.

— Acum, îi zise el lui Magui, spune-mi, te rog, dacă vestea pe care ai venit s-o aduci seniorului d'Aigle este adevărată.

— Vestea prinderii preotului Marquis?

— Da.

— Din nenorocire, e adevărată. Numai că am schimbat câteva amănunte în legătură cu căpitanul Brunet.

— Anume?

— Îți voi spune. Imediat după plecarea dumitale, după cum ți-am spus, preotul Marquis i-a dat ordin lui Picior-de Fier să mă pună sub supravegherea a doi munteni. Lucrul acesta nu mă neliniştea, deoarece cunoşteam secretul

subteranei şi ştiam că voi că voi fi liberă când voi dori. M-am culcat pe o grămadă de paie şi m-am făcut că dorm. După o oră, supravegherea paznicilor mei a fost distrasă de sosirea unui om ce adus vestea că o bandă de grişi, scăpaţi fără îndoială din masacrul de la Saint-Claude, rătăcea prin împrejurimi şi duseră foc la două ferme, omorându-i pe ţărani. S-a produs o mare mişcare în toată peştera şi preotul, în rasa lui roşie, a luat conducerea a douăzeci de inşi, ca să meargă împotriva grişilor. Am profitat de zgomotul şi confuzia acestui moment ca să mă strecor în adâncurile peşterii, pătrunzând în ieşirea care mă ducea în câmpie. Aşteptam îngrijorată rezultatul încercării dumitale, căpitane, şi mă gândeam la pericolul la care te-ai expus. Întâi, mi-a trecut prin minte să intru în castelul d'Aigle cu ajutorul arendaşilor care îşi duceau dijmele la castel. Dar nu era o idee bună. Se ştie foarte bine că Magui nu are nimic şi nu poate plăti nimic nimănui. De altfel, din cauza urii pe care o au faţă de mine, ţăranii m-ar fi denunţat chiar ei. Am hotărât să rătăcesc în jurul castelului, apropiindu-mă de acea ieşire periculoasă, a cărei existenţă ţi-o dezvăluisem. Dar nu mă puteam apropia în plină zi, aşa că m-am aşezat la poalele unui copac din pădurea Charésier în aşteptarea nopţii. Acolo, pe când începea să se întunece, am fost martora acelei lupte pe care am povestit-o seniorului d'Aigle. Grişii erau numeroşi, muntenii au fost înfrânţi şi preotul Marquis făcut prizonier. Nu aveam cum să-l ajut. Am stat tot timpul ascunsă. Căpitanul Brunet, pe care l-am recunoscut imediat, a trecut foarte aproape de mine cu câţiva oameni şi l-am auzit zicându-i unuia dintre ei: „Locotenente, vei lua comanda prizonierului... îl vei duce în fundul văii de lângă Clairvaux; acolo, te vei întâlni cu un om şi îi vei cere parola. Vă părăsesc. *Stăpânul* mă aşteaptă la ora zece. Cred că ne vom întâlni în noaptea asta. Păzeşte-l bine!... Răspunzi cu capul de el!"

Grişii au plecat şi căpitanul Brunet s-a îndreptat singur spre castelul d'Aigle. *Stăpânul* de care vorbise era Antide de Montaigu, nu mă îndoiam de acest lucru. Trebuie să-ți spun, căpitane, că aveam cunoştință de portița din partea de jos a meterezelor, ascunsă bine de mărăcini, pe unde i-am văzut de multe ori intrând pe Lespinassou şi pe Brunet. Cu siguranță că Brunet urma să intre tot pe acolo. Avea cheia şi trebuia să i-o iau. Dar eram nevoită să-l împiedic să sosească la castel. Mi-am făcut repede planul. Ştii, căpitane, că, în locul unde se găsea în momentul acela Brunet, drumul e tăiat de o rovină adâncă, peste care e aruncată o punte de brad. Am alergat pe altă cărare înaintea căpitanului, am trecut rovina şi am tras la mine trunchiul de brad, atât cât să se țină foarte puțin de stâncă. După aceea, m-am ascuns în ierburi. Am aşteptat cinci-şase minute. L-am lăsat să ajungă până în mijlocul punții, apoi am împins cu putere bradul. Brunet a scos un țipăt îngrozitor şi s-a rostogolit în rovină cu copac cu tot. Am coborât cu grijă şi l-am găsit mort. În buzunarul lui, am dat peste cheia de la portiță. Pe drum, mă gândeam cum să profit de această situație. Deoarece contele de Montaigu îl aştepta pe Brunet, oare nu mă puteam prezenta eu în locul lui, inventând ceva ca să explic această înlocuire, câştigând astfel încrederea contelui? Şi, în felul ăsta, am reuşit să-l înşel pe seniorul d'Aigle. Iată, căpitane, tot ce aveam să-ți spun.

— Aşadar, eşti sigură că preotul Marquis a fost dus la castelul Clairvaux? o întrebă Lacuzon.

— Cel puțin sunt sigură că a fost dus contelui de Bauffremont, care s-a însărcinat cu paza lui...

— Mâine Marquis va fi liber şi Bauffremont prizonier! strigă Lacuzon.

— Dă-mi voie căpitane, nu să-ți dau un sfat, ci să-ți spun părerea mea.

— Desigur.

— Ei bine, ia seama la ce vei face. O grabă imprudentă s-ar putea să compromită ceea ce ai de gând să faci. Gândeşte-te că ai dovezi împotriva trădării contelui de Bauffremont, aceste dovezi nu sunt publice. Gândeşte-te că Marquis cu siguranță că nu e închis la Clairvaux, ci în vreo temniță secretă. În sfârşit, gândeşte-te că avem un mijloc prin care să aflăm în mod sigur ceea ce se petrece, fiindcă seniorul d'Aigle a avut grijă să-mi dea chiar el o scrisoare şi un inel care îmi permit să ajung la seniorul de Bauffremont...

— Dar noi nu putem înțelege această scrisoare!

— Crezi că nu voi şti să-mi dau seama de impresiile celui căruia îi este adresată? Crezi că, având posibilitatea să pătrund în interiorul castelului, nu voi putea să-ți aduc informații prețioase?

— Desigur... dar, dacă întârzierea mea lasă timp să aprindă pentru Marquis rugul lui Pierre Pros?

— Fii fără grijă, căpitane, ai mai mult de o zi înainte. Prinderea preotului Marquis este foarte importantă. Un asemenea om nu poate fi sacrificat de suedezi şi de grişi înainte de a fi arătat ca un trofeu Franței.

— S-ar putea să fie adevărat. În orice caz, nu voi lua nicio hotărâre înainte să mă consult cu colonelul Varroz, iar dumneata ne-ai făcut servicii prea importante ca să nu iei parte la discuția noastră.

Între timp, urcaseră coasta râpoasă care ducea la pădurea Ménétreux. Acum, erau sub copacii seculari ai pădurii.

Cât timp merseră sub cerul descoperit, lumina palidă a lunii le condusese oarecum paşii, iar acum, în pădure, Lacuzon şi Magui, care nu aveau obişnuința necunoscutului de a vedea bine în întuneric, se rătăceau la fiecare pas.

— Căpitane, zise bătrâna, rupând câteva ramuri uscate, acestea ne vor servi drept torță. Eu voi merge prima ca să luminez drumul...

Lacuzon scăpără cremenea şi aprinse iasca cu care dădu apoi foc ramurilor.

Magui mergea înainte cu această torță şi lumina drumul.

Lacuzon putu atunci să arunce pentru prima dată o privire spre necunoscut.

Acesta avea trăsături de o mare frumusețe, dar acoperite de o paloare aşa de mare, încât ai fi zis că sunt sculptate în marmură.

Căpitanul tresări, neputându-şi reține un gest de mirare.

— Ce ai? îl întrebă necunoscutul, observând această mişcare.

— Domnule, murmură Lacuzon, în urmă cu câteva ore, în închisoarea în care aşteptai libertatea, mi-ai spus cum mă cheamă. Vrei să ți-l spun şi eu pe al dumitale?

— Pe al meu? răspunse necunoscutul. De unde să-l ştii? Aproape că l-am uitat şi eu...

— Important este că îl ştiu.

Necunoscutul clătină din cap.

— Nu se poate! reluă el. Numai Dumnezeu şi Antide de Montaigu îşi mai aduc aminte de acest nume... Numele unui om care nu mai există...

— Este numele unui trandafir care va înflori! răspunse cu vioiciune căpitanul. Este numele baronului de Champ-d'Hivers.

Necunoscutul se opri şi îl fixă pe Lacuzon cu o privire în care se oglindea o mare mirare.

— Oare Dumnezeu să-mi fi scris pe frunte numele? îngână el.

— Poate... zise căpitanul.

— Nu te înțeleg.

— Îți voi explica mai târziu, domnule... Acum aşteptde la dumneata povestea nenorocirilor îndurate...

— Această poveste va fi scurtă, răspunse bătrânul. Am suferit mai mult decât îi e dat unui om să sufere... Ascultă-mă şi, după ce vei auzi tot, vei înțelege toată puterea acestui sentiment de ură neîmpăcată care mi-a încleştat inima... vei înțelege că mi-aş da viața pentru a mă răzbuna pe Antide de Montaigu.

17

După aceste vorbe violente, urmă un moment de tăcere. Apoi, baronul Tristan îl întrebă pe căpitan.

— Ce ştii din povestea mea?

— Cunosc zvonurile răspândite în provincie despre incendiul castelului Champ-d'Hivers şi nimic mai mult... Ca şi ceilalți, mult timp am crezut că trăsnetul căzuse pe castelul senioriale şi că ai murit împreună cu fiul dumitale sub ruinele fumegânde ale castelului. Mai târziu, multe motive întemeiate m-au făcut să nu mai cred toate astea. Acolo unde nu vedeam decât un accident, am descoperit o dublă crimă, un asasinat şi un incendiu, şi în sufletul şi în conştiința mea l-am acuzat pe Antide de Montaigu.

— Aş putea cunoaşte motivele care te-au făcut să crezi asta?

— Le vei cunoaşte în curând, domnule... dar, în acest moment, te rog să nu mă întrebi...

— Cu toate astea, credeai că am murit?

— Da. Şi am avut impresia că văd un cadavru.

— De ce?

— Un bătrân servitor crezuse că ți-a văzut corpul însângerat în patul înconjurat de flăcări.

— Dar atunci, căpitane, cum ai putut ghici cine sunt? Un bătrân poate m-ar fi cunoscut, dar, când am dispărut, nu erai decât un copil... E un mister pe care nu mi-l pot explica şi în care mintea mi se rătăceşte.

Lacuzon se simţi în mare încurcătură în faţa acestor întrebări. O mare bucurie ar fi putut să omoare mai curând decât o durere nemărginită.

Nu voia să-i spună aşa de curând baronului de Champ-d'Hivers că Roaul trăia şi că numai asemănarea dintre tată şi fiu făcuse să-l recunoască pe bătrân.

— Te implor, domnule, ai răbdare. Foarte curând îţi voi spune tot ce trebuie să ştii şi vei vedea atunci că nu se putea să-ţi spun acum...

— Cum doreşti. Voi aştepta până va sosi momentul.

Apoi reluă:

— Bătrânul servitor Marcel Clément, care m-a văzut scăldat în sânge şi fără cunoştinţă în castelul incendiat, nu se înşelase. Surprins în somn de foc şi de asasini, n-am avut timp nici măcar să mă apăr. Zece oameni înarmaţi, printre care se afla şi unul cu mască neagră, seniorul d'Aigle, s-au aruncat asupra mea, lovindu-mă cu săbiile... Am leşinat... Când mi-am revenit, mă găseam într-o închisoare de unde dumneata m-ai scos acum două ceasuri. Pierdusem mult sânge; eram atât de slăbit încât nu-mi mai aduceam aminte de nimic... Amintirile acestei perioade îmi apar ca printr-o pânză deasă şi întunecată. Seamănă cu acele vise care se uită la trezire şi care nu lasă în minte decât o imagine confuză. Întins pe paie în celula mea, nu mai aveam nici sânge, nici energie ca să îndur suferinţa. Corpul îmi era pe moarte, mintea îmi amorţise!... Orele, zilele, lunile treceau. Simţeam că viaţa mea e pierdută şi că nicio nenorocire nu se putea compara cu cea care mă lovise... Nu aveam energie să mă revolt. Amorţeam încetul cu încetul, ca acei călători rătăciţi printre troienele de zăpadă, care simt cum îi

cuprinde somnul şi, odată cu el, moartea, dar care totuşi luptă în continuare împotriva somnului şi a morţii. Şi am simţit instinctul libertăţii. Am căutat un mijloc de salvare... învârtindu-mă în celula mea ca un lup în cuşcă. M-am ridicat până la ferestruica pe care mi se dădea de mâncare. Apoi, descurajat de încercările fără rezultat, am căzut în toropeala de mai înainte... Acestei ciudate somnolenţe, acestei adormiri a sufletului, i-a urmat o criză de deznădejde şi delir. Mi-am descărcat furia în strigăte şi blesteme. Îmi frângeam mâinile şi-mi rupeam unghiile de zidurile închisorii. Şi a trecut şi această perioadă de furie. A urmat o descurajare nemărginită. Voiam să mor. Multe zile, n-am dus la gură nici măcar o bucăţică de pâine, nicio picătură de apă. Eram în agonie; chinurile foamei m-au făcut să-mi uit hotărârea. Am mâncat. După ce am prins putere, am căzut din nou în descurajare şi delir. Din nou am hotărât să sfârşesc cu viaţa, dar doream să sfârşesc iute, nu mai voiam să îndur încă o dată o agonie lungă. Mi-am luat avânt de zece ori şi de zece ori m-am lovit de stâncă cu toată puterea, aruncându-mă cu capul înainte. De zece ori m-am ridicat acoperit de sânge, ca s-o iau de la capăt, până când, în cele din urmă, cuprins de o mare slăbiciune, nu m-am mai ridicat. Aşteptam să vină moartea. Îi mulţumeam lui Dumnezeu din adâncul sufletului că avusese în sfârşit grijă de mine, după care mi-am pierdut cunoştinţa...

Tristan de Champ-d'Hivers, sub greutatea amintirilor, lăsă capul pe piept şi rămase aşa o vreme.

Ascultând mărturisirea acelor suferinţe cumplite, Lacuzon pălise de spaimă şi ,din când în când, îşi ştergea sudoarea rece de la tâmple.

Bătrânul conzinuă:

— Era scris să trăiesc. Când leşinasem, capul mi se rezemase de zid. Când mi-am revenit, mi s-a părut că, în apropierea mea, în celulă, vorbeau mai multe persoane.

Pentru un arestat, o întâmplare neaşteptată aduce o speranţă nouă. M-am ridicat să văd cine erau aceşti vizitatori neaşteptaţi. Nu era nimeni şi n-am mai auzit nimic. Am crezut că am halucinaţii şi capul mi-a căzut din nou. Abia atinsesem zidul că vocile se auziră din nou. Am depărtat capul şi n-am mai auzit nimic... L-am apropiat şi vocile vorbeau din nou. Aşa am descoperit acea ciudată proprietate a transmiterii sunetelor. Această descoperire a fost deosebit de importantă pentru mine, făcându-mă să nu mai vreau să mor. Din acel moment, nu mai eram singur; din acel moment n-am mai părăsit acel loc şi numai eu ştiu câte secrete am aflat în felul ăsta. Dar ajung la acea noapte teribilă a cărei amintire, acum când îţi vorbesc, îmi opreşte parcă bătăile inimii. Adormisem cu capul rezemat de stâncă. Deodată, am fost trezit de nişte strigăte sfâşietoare care se amestecau cu zgomotul paharelor într-o noapte de orgie. Vocea lui Antide de Montaigu îngâna în beţia lui vorbele unei iubiri infame. Iar o altă voce, care m-a făcut să tresar, pătrunzându-mi până în adâncul inimii, îi răspundea prin plâns, prin rugăminţi şi blesteme. Acea voce, pe care mi se pare că o recunosc, era a femeii pe care o iubisem atât de mult, a frumoasei Blanche, dulcea şi casta mea logodnică, dispărută în împrejurări pe care nu mai este nevoie să ţi le amintesc. Mi se părea că sunt victima unui vis îngrozitor. Aş fi vrut să mă ridic şi să alerg în ajutorul nenorocitei fiinţe pe care Antide de Montaigu o viola... aş fi vrut să răspund chemării ei disperate şi să-mi unesc blestemele cu strigătele ei. Dar o amorţeală soră cu moartea mă ţintuise pe loc; vocea mi se sugrumase, buzele mi se agitau, dar rămăsesem mut. Totuşi, zgomotul continua şi am asistat cu gândul la toate peripeţiile unei lupte a cărei izbândă nu putea fi pusă la îndoială. Strigătele neruşinate ale ticălosului beat de vin ajungeau la paroxism; gemetele şi rugăminţile victimei slăbiseră. Puterea i se năruise. În sfârşit Antide de Montaigu

a scos un urlet de victorie căruia îi răspunse unul de disperare, asemănător unui țipăt de agonie. Se înfăptuise cea mai nemernică şi monstruoasă dintre crime. După o tăcere lungă, s-a auzit sunetul unui clopoțel, apoi seniorul d'Aigle strigă: *„Ia-o pe această femeie!"*. S-a făcut iar linişte şi m-am întrebat din nou dacă nu cumva visasem. Şi astăzi mă întreb la fel, căci, de atunci, n-am mai auzit niciun cuvânt care să-mi reamintească scena la care fusesem martor... De multe ori pe zi, auzeam în spatele zidurilor închisorii mele zgomote de care nu-mi puteam da seama şi care erau făcute de servitorii care veneau să ia apă din cisternă. M-am gândit să încerc să găuresc stânca în acel loc. Mi-am făcut un instrument dintr-o bucată de lanț găsită sub pământ şi m-am pus pe lucru. Mi-au trebuit ani ca să fac o deschizătură în stâncă. În sfârşit, străpunsesem stânca! Gândeşte-te ce s-a petrecut cu mine, ce disperare m-a cuprins când am văzut că singurul rezultat al muncii mele era că aveam două închisori în loc de una! Cum am mai trăit după această amarnică decepție? Nu ştiu... Asta este, căpitane povestea captivității mele. Şi acum probabil că înțelegi ce loc ocupă în sufletul meu aceste două sentimente: pentru dumneata o recunoştință nemărginită, pentru Antide de Montaigu o ură neîmpăcată!

Tristan tăcu.

Lacuzon se cufundase în visare şi, timp de câteva minute, nu zise nimic.

— Domnule, ai putut, în închisoarea dumitale, să socoteşti timpul care trecea? întrebă el, în cele din urmă

— Da, răspunse bătrânul senior. Era o ocupație pentru mine şi chiar găsisem un mijloc să înlătur orice eroare.

— Ce făceai?

— În fiecare săptămână, adăugam o tăietură la cele făcute în stâncă...

— Atunci ai putea să-mi spui cam când s-a petrecut scena cu acea nefericită femeie?

— Da, domnule.

— Eşti bun să-mi spui?

Tristan de Champ-d'Hivers se gândi un moment, apoi răspunse:

— Această scenă trebuie să se fi petrecut în luna mai a anului 1619.

— Ah! făcu Lacuzon, foarte încet. Eglantine e născută în castelul d'Aigle în 1620! Nu mai există nicio îndoială. Eglantine este fiica bietei Blanche de Mirebel şi a infamului Antide de Montaigu!

Bătrânul gentilom tocmai voia să-l întrebe motivul interesului său pentru această dată.

Nu avu însă timp.

18

Magui, care mergea înaintea lui Lacuzon şi Tristan, ajungând în acel moment pe fundul unei văi adânci, se opri.

— Domnule, îi zise Lacuzon lui Tristan, ne apropiem de sfârşitul călătoriei şi, ca să respect jurământului făcut tovarăşilor mei, sunt obligat să te leg la ochi. Nu mai e nevoie să adaug că preotul Marquis şi colonelul Varroz, imediat ce te vor cunoaşte, îmi vor permite să nu mai am secrete faţă de dumneata.

— Foarte bine, căpitane, răspunse Tristan lăsându-se legat la ochi.

Magui depărtă mărăcinii care acopereau poalele stâncii şi scoase la iveală o deschizătură îngustă şi scundă prin care nu te puteai strecura decât în patru labe.

Bătrâna intră prima.

Căpitanul îl ajută pe Tristan să treacă, apoi îl urmă pe gentilom, după care acoperi la loc deschizătura.

După vreo douăzeci de paşi bolta subterană se lărgea, aşa că puteai să mergi în picioare.

Ceva mai încolo, Lacuzon dezlegă legătura de la ochi a bătrânului gentilom. Bolta se lărgea din ce în ce mai mult, iar în faţă îi izbea un aer umed şi rece.

Zgomotul slab al paşilor lor avea o sonoritate stranie pierzându-se sub arcadele bolţii. Galeria prin care mergeau era atât de înaltă, încât lumina torţei nu putea să-i lumineze tavanul. Peste toate domnea o tăcere adâncă.

Nu era însă o tăcere blândă şi liniştită a naturii adormite... nu... era o tăcere sinistră, o tăcere de mormânt.

Doar din când în când, se auzea ţipătul lugubru al vreunui liliac ce lovea cu aripile stalactitele atârnate de bolta galeriei ca nişte statui ameninţătoare.

La capătul galeriei, curgea încet şi tăcut un râuleţ, a cărui apă părea înnegrită în întunericul ce domnea în jur.

Cei trei trecură râul, sărind din piatră în piatră, şi pătrunseră în altă galerie, care se îngusta şi se lăsa din ce în ce mai mult, terminându-se brusc. Un bloc de granit, care părea coborât din boltă închidea, drumul.

— Am ajuns, domnule, îi zise căpitanul lui Tristan.

— Am ajuns? Credeam că ne-am rătăcit într-o subterană fără ieşire.

— Vei vedea.

Lacuzon luă torţa din mâinile bătrânei Magui şi îi arătă bătrânului câteva trepte făcute în blocul de piatră. Apoi, după ce stinse torţa, urcă primul.

Ajunse în vârful blocului de piatră care aproape că atingea bolta, lăsând numai un mic spaţiu. De aici, se vedea tot interiorul peşterii Gangonilor.

Căpitanul coborî, urmat de Tristan şi de Magui. Lacuzon duse la gură două degete şi scoase acel şuierat ascuţit, care servea drept semnal muntenilor săi.

Imediat se auziră zgomote şi o mare mişcare produse în toată peştera. Muntenii alergau, scoţând strigăte de bucurie, spre locul de unde ştiau că vine tânărul lor şef.

Garabas, ajungând primul, se aruncă de gâtul lui.

— Ah, căpitane, dumneata eşti! strigă el. Te-ai întors, am scăpat! Începusem să ne pierdem speranţa. Ni se părea că nenorocirea căzuse peste noi. Ne pierdusem curajul. Acum, fiindcă te-ai întors, totul va merge bine şi preotul Marquis va fi eliberat!

— Trăiască căpitanul Lacuzon! răsunară vocile muntenilor care, cuprinşi de un adevărat delir, sărutau mâinile şi hainele căpitanului.

— Mulţumesc, prieteni! Mulţumesc credincioşilor mei tovarăşi de luptă! răspunse căpitanul, adânc mişcat de această primire entuziastă.

Apoi, după ce-l îmbrăţişă pe Garabas, îi zise:

— Aleargă la colonelul Varroz şi spune-i că am sosit şi că am să-i spun lucruri de cea mai mare importanţă... Spune-i să mă aştepte în grota de sus unde voi veni imediat.

Garabas dădu fuga sărind ca o capră sălbatică. Lacuzon schimă câteva vorbe cu muntenii şi le promise că nu va trece mai mult de trei zile şi Marquis va fi din nou în mijlocul lor.

În sfârşit, se îndreptă cu Tristan de Champ-d'Hivers spre scara ce ducea la grota în care îl aştepta colonelul. După câţiva paşi, văzu că Magui nu-l mai urmează.

Se întoarse şi o văzu pe bătrâna femeie nemişcată, tremurătoare, părând că abia se mai ţinea pe picioare.

Alergă la ea şi o prinse în braţe.

— Dumnezeule, ce ai?

— Nimic, căpitane... răspunse Magui cu o voce hotărâtă. N-am nimic.

Apoi, arătând spre gentilomul cu faţa palidă şi părul argintiu pe care acum abia îl putuse vedea foarte bine, şopti la ureceha lui Lacuzon:

— El e, nu-i aşa? Oh! căpitane, spune-mi că el e!

— Cine? făcu tânărul, cu o mirare uşor de înţeles.

— El, vechiul meu senior... el. Baronul Tristan.

Lacuzon tresări.

— El e, răspunse căpitanul încet... dar tăcere...

Magui căzu în genunchi şi începu să se roage.

Apoi se sculă şi zise:

— Pot să te urmez căpitane; acum sunt tare. N-am să scot o vorbă... toată viaţa dacă va trebui... şi totuşi, în bătrâna mea inimă e atâta bucurie cât să trăiască o sută de ani.

Lacuzon îi strânse în tăcere mâna şi porniră.

Câteva secunde mai târziu, intrau în grota unde Varroz şi Raoul îl aşteptau cu mare nerăbdare.

O lampă pâlpâia cu fitilul pe sfârşite.

Colonelul şi tânărul văzură că Lacuzon nu era singur, dar nu acordară multă atenţie celor care îl însoţeau.

— Prieteni, le zise căpitanul înainte să răspund îmbrăţişările voastre, vreau să vă asigur mai întâi în privinţa Eglantinei. Vin fără ea, dar această scumpă copilă este în siguranţă. Nu o ameninţă niciun pericol.

— Căpitane, fii binecuvântat! exclamă Raoul.

— În curând, continuă Lacuzon, vă voi vorbi despre ea şi vă voi dezvălui nişte lucruri atât de ciudate, încât ascultându-mă veţi crede că sunt basme. Aflaţi, mai întâi, că Magui a spus adevărul. Seniorul d'Aigle e un călău!

— Căpitane, ţi-am spus şi eu! replică Raoul.

— Şi eu ghiceam! adăugă Varroz. Vezi acum, Jean-Claude, că instinctul nu mă înşela!

— Am luptat împotriva celor spuse de voi, e adevărat, răspunse Lacuzon. Puteam însă să cred că există atâta

infamie? Ca să mă conving, trebuia o dovadă, trebuia o minune! Dovada a venit, minunea s-a înfăptuit... Răpirea Eglantinei m-a dus la castelul d'Aigle! Lacuzon se întrerupse.

Se apropie de baronul Tristan care se aşezase într-un colţ întunecos al grotei, puse un genunchi în pământ în faţa lui, îi sărută mâna şi i se adresă direct:

— Monseniore...

— Monseniore!... exclamară într-un glas Varroz şi Raoul, miraţi.

— Ai suferit mult, continuă Lacuzon, ai suferit mai mult decât îi e dat unui om să sufere. Dumnezeu îţi datorează o despăgubire strălucită pentru chinurile dumitale, iar eu ţi-o promit în numele lui. Ai fost tare şi resemnat împotriva unui chin care a durat douăzeci de ani! Ai ieşit victorios din această luptă, căci am găsit un corp viguros şi un spirit viteaz în acea închisoare în care n-ar fi trebuit să găsesc decât un cadavru sau un nebun. A venit momentul să ai aceeaşi energie, aceeaşi putere, aceeaşi vitejie pe care le-ai dovedit de atâtea ori. Ţi s-a furat totul... rang, avere, familie, până şi numele! Nu vei cădea sub lovitura nimicitoare a fericirii înapoindu-ţi-se toate acestea?

— Căpitane! exclamă Tristan ridicându-se şi punându-şi mâinile tremurătoare pe umerii eroului muntean. Am auzit bine? *Familia mea*... oare am familie? Aveam un fiu... oare trăieşte?

— Monseniore, bucuria omoară! Monseniore, ia seama!

— De ce să mă tem? reluă Tristan. Durerea a trecut peste mine fără a lăsa nicio urmă; bucuria va întări sângele bătrân care îmi curge în vine. Nu-ţi fie frică, căpitane. dacă fiul meu trăieşte, voi trăi şi eu pentru a-l iubi.

Auzind vocea lui Tristan, Varroz tresărise, aşa cum tresare în stepele Americii calul sălbatic auzind nechezatul fratelui captiv.

Mintea bătrânului soldat era tulburată de gânduri confuze.

Nările i se umflau, vinele de la tâmple băteau furios, iar privirea încerca să pătrundă în acea penumbră care aşeza o pânză peste trăsăturile acelui om, căruia nu-i putea distinge decât talia înaltă şi părul alb.

La rândul lui, Raoul simţea o emoţie puternică cum nu-şi aducea aminte să fi simţit vreodată. Şi se întreba de unde venea acea tulburare şi de ce inima îi bătea atât de puternic.

Răspunsul nu se lăsă aşteptat.

— Vorbeşte căpitane! continuă Tristan. Vorbeşte repede! Mi-ai strecurat în suflet o speranţă atât de nebună, încât s-ar putea să mor de îndoială dacă nu vorbeşti.

— Ei bine, fii tare, monseniore! răspunse Lacuzon. Îmi voi ţine făgăduiala. Am spus că-ţi voi înapoia numele şi familia. Baron Tristan de Champ-d'Hivers, îmbrăţişează-ţi fiul!

Şi îl împinse în braţele bătrânului pe Roaul, care, cu faţa scăldată în lacrimi, murmura, cu o bucurie nemărginită:

— *Tată!*

Varroz nu mai putu sta locului.

Emoţia şi bucuria îl înăbuşeau.

Îi strânse în braţe pe tată şi fiu, ţinându-i mult timp îmbrăţişaţi, plângând ca un copil şi murmurând cu o voce întreruptă de suspine de bucurie:

— Tristan... sunt eu... prietenul... fratele... bătrânul tău Varroz! Ah! Imaginea ta nu mi se ştersese din inimă. Te iubeam mult. Tristan... nu te uitasem... Am plâns atât de mult moartea ta! Te văd iar... eşti aici, lângă mine, în braţele mele. Iată-vă pe amândoi... căci îl iubesc pe fiul tău, Tristan, îl iubesc aşa cum te iubeam pe tine, şi el merită, după cum şi tu meritai. Acum Domnul poate să mă cheme la el, am trăit cea mai fericită zi din viaţa mea!

Tristan se simți slăbit sub greutatea acestei fericiri. Totuşi, cei douăzeci de ani de suferință păreau să-i fi dispărut din amintire ca un vis.

— Dureri ale despărțirii, suferințe ale închisorii, chinuri ale trupului şi sufletului, nu, nu ați existat! izbucni el.

Lacuzon contempla acest tablou emoționant, foarte mândru de el. Această fericire era opera lui, dar, în acelaşi timp, şi propria recompensă.

După liniştirea primelor efuziuni, Magui înaintă încet şi cu sfială, îngenunche la picioarele lui Tristan, îmbrățişându-i genunchii, şi murmură, printre lacrimile care îi şiroiau pe față:

— Dar eu, monseniore, scumpul meu senior, nu voi avea de la dumneata nicio amintire, niciun cuvânt?

Baronul de Champ-d'Hivers îşi îndreptă privirile spre fața bătrânei şi strigă:

— Marguerite!

— Mă recunoşti! zise ea, ridicându-se cu o exaltare nebună. Cine mi-ar fi spus asta când fugeam dintre ruinele fumegânde ale castelului de Champ-d'Hivers, sub care credeam că tatăl şi fiul sunt îngropați pentru vecie! Cine mi-ar fi spus că îi voi vedea pe amândoi într-o zi! Cine mi-ar fi spus, când îl plângeam pe sărmanul meu copil... pe Raoul... cine mi-ar fi spus că, într-o zi, îi voi salva viața celui pe care îl credeam mort... căci bătrâna Magui de astăzi se numea Marguerite... şi era doica dumitale, domnule Raoul... frumosul meu Raoul... O, copilul meu! Sscumpul meu copil... lasă-mă să te îmbrățişez... lasă-mă să te îmbrățişez astăzi aşa cum te îmbrățişam odinioară!

Raoul o îmbrățişă cu bucurie.

Aceste scene s-ar fi putut prelungi multă vreme, dacă Lacuzon n-ar fi intervenit.

— Fericirea care face inima egoistă e o fericire nemeritată, zise el. Să ne gândim la preotul Marquis.

Baronul de Champ-d'Hivers vă va istorisi el însuşi povestea teribilă a chinurilor prin care a trecut, iar eu vă voi vorbi despre Eglantine. Dar să ne ocupăm de Marquis.

— Ce să facem? strigă Varroz răsucindu-şi mustața albă. Cum să aflăm unde l-au dus grişii pe prizonierul lor?

— Cunosc locul, răspunse căpitanul.

— Unde?

— La Claivaux.

— La Claivaux! repetă Varroz.

— Da.

— Dar, atunci, contele de Bauffremont...

— E un trădător ca şi seniorul d'Aigle... şi lui i-a încredințat Antide paza lui Marquis.

— Ticăloşii! murmură Varroz.

Apoi adăugă, cu voce tare:

— Ei bine, dacă Marquis e la Clairvaux, mi se pare că nu avem decât un singur lucru de făcut.

— Care?

— Să mergem la Clairvaux şi să-l eliberăm pe Marquis!

— Aşa am zis şi eu, colonele, răspunse Lacuzon, şi prima mea hotărâre s-a asemănat cu a dumitale.

— Şi, reluă cu vioiciune Varroz, cred că, pentru amândoi, a doua hotărâre va fi la fel ca prima.

— Desigur... Numai că am promis bunei şi curajoasei noastre Magui că voi delibera cu dumneata în prezența ei asupra observațiilor pe care ea le va face şi care mărturisesc, mi se par tare funeste.

— Să vorbească ş,i dacă ne va da un sfat bun, dracu să mă ia dacă n-am să-l urmez! răspunse colonelul.

Magui repetă tot ce-i spusese pe drum căpitanului.

— Are dreptate, multă dreptate! zise Varroz, după ce o ascultă.

Apoi o întrebă:

— Ce ai de gând să faci?

— Să plec chiar acum ca să-i duc seniorului de Bauffremont scrisoarea şi inelul seniorului d'Aigle, să-i descopăr intenţiile în privinţa preotului Marquis, să aflu în ce loc îl ţine ascuns şi, dacă nu e la Claivaux, să aflu unde e închis... în sfârşit, să fac în aşa fel încât să fiţi înştiinţaţi cât se poate de repede de toate astea, ca să puteţi acţiona în cunoştinţă de cauză.

— Dar, sărmană femeie, o întrerupse Varroz, vigoarea dumitale are margini, chiar dacă ai un curaj nemărginit... Puterile te vor trăda.

— Şi mie mi-e teamă, colonele. Dar m-am gândit şi la asta.

— Cum?

— Îmi veţi da câţiva oameni siguri, care să mă însoţească şi să mă asculte. Aceşti oameni vor fi în acelaşi timp ca o escortă a mea şi îi voi întrebuinţa şi ca emisari.

— Asta e uşor.

— Ei bine, colonele, să mi se pună la dispoziţie aceşti oameni!

— Câţi îţi trebuie?

— Cinci sau şase.

Lacuzon îl chemă pe Picior-de Fier.

— Locotenente, îi zise el, alege şase oameni dintre cei mai neobosiţi şi mai hotărâţi şi spune-le că-i pun sub ordinele bătrânei Magui, căreia îi dau toată puterea mea. Le mai spui că e vorba de eliberarea preotului Marquis.

— Da, căpitane, răspunse Picior-de-Fier, părăsind grota.

— Mulţumesc, colonele, mulţumesc, căpitane, pentru încrederea arătată, zise Magui. Voi săruta mâna seniorilor mei şi voi pleca imediat. Înainte de ivirea zorilor, voi fi la Clairvaux... Veţi primi îndată veşti de la mine.

Jean-Claude şi Varroz rămaseră singuri în grotă împreună cu Tristan şi cu Raoul.

Raoul îi povesti tatălui său cum fusese salvat din flăcări de bătrânul şi credinciosul Marcel Clément, acel model de servitor al timpurilor trecute şi viitoare.

Povesti despre educaţia primită în Franţa, despre dragostea lui pentru Eglantine şi prima întâlnire cu căpitanul.

Tristan de Champ-d'Hivers, îi povesti fiului său cei douăzeci de ani de captivitate, făcând să curgă lacrimi pe obrazul lui Raoul şi umezind de mai multe ori ochii lui Varroz.

În sfârşit, căpitanul intră în detalii despre noaptea îngrozitoare pe care o petrecuse la castelul d'Aigle. Vorbi despre scopul şi mijloacele infamei trădări a seniorului de Montaigu şi recompensa cu care credea că va fă răsplătit.

Apoi, îi povesti lui Tristan împrejurările în care se născuse Eglantine şi misterioasele întâmplări din noaptea de 17 ianuarie 1620. Îi vorbi de Pierre Pros, de Masca Neagră, de medalion şi de mâna mânjită de sânge. După aceea, le declară celor de faţă convingerea lui că doctorul săracilor fusese dus la castelul d'Aigle şi că Eglantine era fiica lui Blache de Mirebel şi a lui Antide de Montaigu.

— Ce-mi pasă, strigă bătrânul baron, după ce Jean-Claude tăcu, dacă naşterea acestei copile este rezultatul unei crime laşe şi ruşinoase?... Raoul o iubeşte pe Eglantine ca pe logodnica lui. Eu o iubesc ca pe fiica mea. Nu vrem şi nu putem să vedem în ea decât pe copilul doctorului săracilor, pe verişoara căpitanului Lacuzon! Cu mare bucurie şi mândrie, Raoul îi va da Eglantinei numele de Champ-d'Hivers, cu mare bucurie şi mândrie mă voi numi tatăl ei!

— Dar e prizonieră! izbucni Raoul. Şi atâta timp cât va fi departe de noi, voi tremura...

— Diseară va fi liberă, răspunse căpitanul, căci, peste câteva ore, vom porni împotriva castelului d'Aigle... De altfel, vă repet că Eglantine nu este în pericol. E lângă mama ei în Turnul Acului, iar Antide de Montaigu, convins că ea a părăsit castelul, nici n-o va mai căuta...

— Te cred, căpitane, şi sunt liniştit, zise tânărul. Totuşi, te rog să grăbeşti ora atacului şi îți cer ca pe o favoare specială să mă laşi să lupt în primele rânduri .

Varroz se uită zâmbind la Tristan.

— Vezi, baroane, sângele bun nu poate minți!... Ah! Raoul este într-adevăr fiul tău! Puiul are deja aripile vulturului!

În acel moment, se auziră paşi repezi pe scară şi cineva bătu la uşă.

— Intră, zise căpitanul.

Uşa se deschise şi apăru Garabas.

— Ei bine? întrebă Lacuzon.

— *A sosit unul dintre oamenii bătrânei Magui*, răspunse Garabas. Este foarte obosit de drumul lung făcut în grabă. Vrea să-ți vorbească imediat!

— Să vină! răspunseră într-un glas Lacuzon şi Varroz.

— Mers-pe-Pământ, strigă Garabes, căpitanul te aşteaptă.

După câteva secunde, un muntean lac de sudoare se ivi în prag.

— Aduci veşti? îl întrebă Lacuzon venind spre el.

— Da, căpitane.

— Mai întâi, de unde vii? reluă cu vioiciune Jean-Claude.

— De la Claivaux.

— Ce s-a întâmplat?

— Magui ne-a spus să ne ascundem în pădurea de la stânga râului şi ea s-a dus la castel.

— În sfârşit?

— După o jumătate de oră, s-a întors şi mi-a poruncit să alerg aici şi să aduc la cunoştinţă ceea ce mi-a spus.

— Şi ce ţi-a spus?

— Două lucruri.

— Primul?

— Contele de Montaigu a sosit la Claivaux şi că nu e de niciun folos să atacaţi azi castelul d'Aigle.

— Şi?

— Că trebuie să ajungi astăzi, cât se poate de repede, în pădurea din Saint-Maur.

— Singur?

— O, nu, căpitane, dimpotrivă! Cu oameni mulţi, cel puţin cinci sute.

— Şi ce trebuie să fac acolo?

— Îţi va spune chiar ea sau va trimite pe vreunul din camarazii mei. Îi ţine înadins pentru mesaje.

După un moment de tăcere, Mers-pe-Pământ adăugă:

— Căpitane, misiunea mea s-a terminat.

— Ei bine, du-te să te odihneşti.

Munteanul plecă.

— Garabas! zise Lacuzon.

— Căpitane!

— Cheamă-l pe locotenent

— Imediat, căpitane.

Picior-de Fier apăru numaidecât.

— Câţi oameni avem aici? îl întrebă Lacuzon.

— Trei sute, căpitane.

— La Franée?

— Două sute cincizeci?

— La Champ-Sarrasin?

— O sută cincizeci.

— La podul Pile?

— Tot atât.

— Vei lua de aici două sute de oameni şi vei pleca cu ei în pădurea din Saint-Maur.

— Da, căpitane.

— Vei avea grijă să împarți oamenii în cete mici, care se vor deplasa pe drumuri diferite.

— Da, căpitane.

— Poartă-Glonț să ia o sută de oameni de la Franée şi să se ducă în acelaşi mod în pădurea de la Saint-Maur.

— Da, căpitane.

— Inimă-de-Stejar şi Giuvaerul să alerge, unul la Champ-Sarrasin şi altul la podul Pile. Fiecare dintre ei va aduce câte o sută de oameni în pădurea Saint Maur. M-ai înțeles?

— Foarte bine, căpitane.

— Veți acționa cu cea mai mare prudență şi, ajunşi la locul indicat, vă veți ascunde bine. Veți pune oameni de pază în spatele copacilor să spioneze fără să fie văzuți.

— Vom face întocmai, căpitane.

— Voi veni şi eu cu cincizeci de oameni. Grăbiți-vă să faceți în aşa fel încât să ajungeți înaintea mea.

— Aşa vom face, căpitane.

— Du-te, şi să nu uiți nimic din ce ți-am spus.

Picior-de-Fier coborâ în fugă şi îl auziră strigând cu voce tunătoare, stârnind ecouri prelungite sub bolta peşterii.

— Două sute de oameni înarmați şi cincizeci ca escortă pentru căpitan!

— Ei bine, dar eu ce fac? întrebă Varroz.

— Te rog, răspunse Lacuzon, să binevoieşti să stai aici cu baronul Tristan de Champ-d'Hivers, ca să fi gata să iei comanda celuilalt corp de ajutor de care poate că, în curând, voi avea nevoie, după ce voi afla adevăratul scop al expediției. În acest moment, vezi bine că merg ca un orb, condus de bătrâna Magui.

— Voi aştepta, dar să nu mă laşi multă vreme inactiv, zise colonelul.

— Fii liniştit. Nu voi fi atât de egoist încât să păstrez pericolul numai pentru mine!

— Du-te atunci, Jean-Claude, şi Domnul să te ocrotească şi să te ajute!

Căpitanul se întoarse spre baronul de Champ-d'Hivers.

— Domnule, îi zise, mă ierți dacă îți iau atât de repede copilul pe care abia l-ai regăsit? Doresc ca fratele meu Raoul să mă însoțească.

— Mulțumesc, mulțumesc, căpitane! exclamă tânărul. Dacă nu te-ai fi gândit să mă iei sau dacă ai fi refuzat s-o faci, te-aş fi urmat fără voia ta.

— Ia-l! zise bătrânul baron. Ți-l dau cu bucurie şi încredere!

— Tată, binecuvântează-mă ca să alungi de la mine nefericirea şi să mă faci invulnerabil! Îi ceru Raoul, punând un genunchi pe pământ în fața baronului.

Mâna dreaptă a lui Tristan se întinse deasupra capului blond al tânărului.

— Domnul să-ți păzească tinerețea!

Căpitanul şi Raoul părăsiră grota.

Picior-de-Fier şi cei doi două sute de oameni erau deja departe.

Cei cincizeci de munteni, care formau garda lui Lacuzon, aşteptau cu sabia la şold, cu pistoalele la brâu şi cu puşca pe umăr.

Printre ei se afla şi Garabas.

Cerul era întunecat, iar ceața groasă, care învăluia pământul, reducea vizibilitatea doar la câțiva paşi.

Mica trupă dispăru în acea ceață, foarte potrivită pentru mersul tainic al muntenilor.

***

Ne aflăm într-o încăpere mare, altădată salon de onoare, unde, în zilele de sărbătoare, guvernatorul citadelei Bletterans, unde fusese transportat Marquis de la Claivaux, poftea toată nobilimea din jur.

Această sală imensă era aproape lipsită de mobilier, căci toate mobilele erau într-o stare foarte proastă.

Un singur fotoliu de stejar sculptat se afla într-o stare mai bună.

Acest fotoliu era ocupat de un personaj trist.

Alți cinci bărbați stăteau în picioare, în atitudini respectuoase şi cu capetele descoperite, în jurul celui aşezat.

Omul din fotoliu avea o față osoasă şi lungă, de o paloare bolnăvicioasă. Ochii mari străluceau de un foc arzător sub sprâncenele dese. Buzele subțiri, lipsite de culoare, se contractau la cea mai mică impresie. Avea mustăți cărunte, lungi şi răsucite ca mustățile muşchetarilor şi un barbişon scurt şi curbat.

Gura caracteristică împreună cu privirea strălucitoare dădea feței o expresie de cutezanță, de cruzime, de încredere în sine şi de geniu.

Mustățile şi barbişonul păreau să-i confere un caracter aventuros şi rafinat, care se potrivea atât de puțin cu starea de slăbiciune pe care i-o trăda paloarea feței şi atitudinea de moliciune a corpului.

Numai privirea şi surâsul păreau să domine această slăbiciune.

Corpul suferea, mergea spre mormânt! Sufletul, inteligența, spiritul erau însă mai puternice, mai strălucitoare, mai vii ca niciodată.

Hainele personajului atrăgeau mult atenția, cu toată simplitatea lor.

Era o rasă de postav roşu şi o bonetă din aceeaşi stofă şi de aceeaşi culoare, care nu-i acoperea decât vârful capului.

Doi dintre bărbaţii care stăteau în picioare lângă fotoliu îi cunoaştem deja: contele de Guébriant şi Antide de Montaigu.

Ceilalţi erau generali din armata franceză: ducele de Longueville, marchizul de Villeroy şi marchizul de Fouquières.

Omul cu rasa roşie îl asculta cu atenţie pe contele de Montaigu.

Acesta din urmă, care sosise la Bletterans chemat de contele de Guébriant, anunţa impozantului său auditor că preotul Marquis, făcut ieri seară prizonier, va fi adus sub escortă şi dăruit şefului suprem al armatei franceze, ca prim gaj al devotamentului său pentru Franţa.

Omul cu rasa roşie se mulţumi să clatine din cap.

Antide continuă.

Îşi expuse întreg planul şi intră în detaliile acţiunilor pe care intenţiona să le întreprindă pentru a-i prinde şi pe ceilalţi doi şefi ai muntenilor, lucru de care depindea soarta provinciei.

În cele din urmă, se înclină murmurând:

— Monseniore, am vorbit.

Omul cu rasa roşie, care îl ascultase fără să-l întrerupă, ridică ochii şi îşi îndreptă spre seniorul d'Aigle privirea limpede şi pătrunzătoare.

Apoi, răspunse cu o voce slabă:

— Foarte bine, domnule. Ai acţionat cum nu se poate mai bine şi planul dumitale mi se pare bine chibzuit. Cred în reuşita lui. Când se va sfârşi această lungă campanie, când va veni ceasul socotelilor, al distribuirii recompenselor, fii sigur că nu vei fi uitat... ne vom ţine de cuvânt...

Antide de Montaigu se înclină din nou.

— Monseniore..., murmură el.

— Ceea ce s-a făcut e bine făcut, continuă omul cu rasă roşie, întrerupând fraza de mulţumire începută de Antide de Montaigu.

Se deschise o uşă şi intră un ofiţer. Înaintă până aproape de fotoliu şi se opri aşteptând să fie întrebat.

— Ce este? întrebă omul în roşu.

— Monseniore, zise el, un prizonier de mare importanţă a sosit sub escortă.

— Cine este acest prizonier?

— Preotul Marquis.

— Am fost înştiinţat. Unde se află acum?

— În sala de jos, monseniore.

— Peste cinci minute, să fie adus înaintea mea.

Ofiţerul ieşi.

— Vreau să vorbesc cu acest om, reluă personajul căruia toţi îi spuneau *monseniore.* Vreau să mă conving eu însumi dacă reputaţia lui e adevărată sau nu e decât o minciună. Vreau să-i văd atitudinea când va afla cine sunt. În astfel de împrejurări se poate judeca bine un om.

După o scurtă tăcere, omul în roşu se adresă marchizului de Fouquières:

— Generale, ai grijă ca numele meu să nu fie rostit înaintea prizonierului. Vreau să nu-l afle decât în faţa mea. În plus, dă ordin ca cincizeci de soldaţi din garda mea să se aşeze în spatele fotoliului.

Apoi adăugă, cu zâmbetul lui ciudat:

— Fiindcă preotul Marquis este unul din şefii muntenilor, îl vom primi într-un mod demn de el.

— Monseniore..., zise atunci Antide de Montaigu.

— Ce doreşti, domnule?

— Interesul cauzei cere ca preotul Marquis să nu mă poată recunoaşte.

— Ei bine?

— Eminenţa voastră îmi dă voie să...

— Masca neagră, nu?

— Da, monseniore.

— Desigur, domnule.

Seniorul d'Aigle ieşi.

Apoi, apăru după in minut, înfăşurat în mantia lui lungă şi cu faţa ascunsă sub mască.

În acelaşi timp, cincizeci de soldaţi cu săbiile scoase din teacă se aşezau în rând în spatele fotoliului.

Contele de Guébriant şi ofiţerii francezi se aşezară la dreapta fotoliului, depărtându-se de seniorul d'Aigle, care rămăsese singur la stânga.

„O, gentilomii mei! îşi zise acesta din urmă, observând mişcarea şi încruntându-şi sprâncenele dese sub masca de catifea. Ddacă aţi şti ce mai râde guvernatorul Bourboniei de dispreţul vostru!

Şi totuşi, cu toată trufia lui, sufletul i se umplu de o mare amărăciune.

— Generale, să intre prizonierul, zise omul cu rasă roşie marchizului de Fouquières.

Uşa se deschise şi preotul Marquis apăru în prag, între zece soldaţi cu săbiile scoase, ca într-un cerc oţelit. Îi dezlegaseră mâinile şi durerea i se mai alinase. Totuşi, era foarte palid şi în jurul pleoapelor obosite se vedea un cerc vânăt.

Păşind în sala cea mare, care nu era pentru el decât o sală de aşteptare înaintea morţii, o anticameră a eşafodului, se arătă surprins de primirea ce i se făcea.

Acest spectacol îi dovedi că era o persoană însemnată nu numai pentru ţărani şi munteni, ci şi pentru duşmanii importanţi cum erau francezii, şi pe faţa lui se oglindi bucuria şi o mândrie naivă.

Privirea lui calmă şi sigură trecu peste feţele celor prezenţă ca să ştie cu cine are de-a face.

Ochii i se opriră întâi asupra personajului cu rasă roşie. Efectul se dovedi instantaneu.

Tresări. Dar nicio umbră de tulburare sau de emoţie nu i se ivi pe faţă. Un zâmbet de triumf îi încreţi buzele şi privirea îi deveni strălucitoare. Dar totul dură numai o clipă.

Totuşi, omul cu rasă roşie observă această strălucire a privirii şi fruntea i se încreţi uşor.

Dar, deja, Marquis nu se mai uita la el.

Privirea îi căzu asupra omului cu masca neagră.

Preotul tremură din tot corpul de parcă ar fi călcat pe un şarpe. Faţa lui deveni purpurie şi privirea plină de dispreţ străluci ca un foc însângerat.

Dar Marquis se linişti şi întoarse capul.

Apoi îi trecu în revistă cu mare indiferenţă pe ofiţerii armatei franceze.

În sfârşit, ochii i se opriră din nou asupra omului în roşu.

20

Personajul îmbrăcat în roşu, pe care toţi îl numeau *monseniore* şi *eminenţă* şi care stătea în fotoliu, în vreme ce toţi în jurul lui stăteau în picioare, făcu un gest ca să-i oprească pe însoţitorii lui Marquis şi îi zise acestuia din urmă:

— Apropie-te.

Marquis înaintă cu un pas ferm şi se opri în faţa omului în roşu, înaintea căruia rămase nemişcat cu braţele încrucişate pe piept, fără aroganţă, dar, în acelaşi timp, fără umilinţă.

Păreau să fie doi oameni egali, care nu aşteptau nimic unul de la altul.

Câteva clipe, omul din fotoliu se uită la prizonier cu privirea-i cercetătoare, care pătrunde până în adâncul sufletului.

După această cercetare, omul în roşu rupse tăcerea şi zise cu glasul lui slab:

— Dumneata eşti preotul Marquis?

— Eu.

— Dumneata eşti, continuă omul în roşu, preot şi soldat totodată? Dumneata eşti cel care ții puşca şi sabia în mâna, deşi ar trebui să ții doar crucea?

— Da, eu sunt, spuse Marquis.

— Preot fiind, ai uitat cuvintele Evangheliei: *„Acela care va scoate sabia, de sabie va pieri”...*?

— N-am uitat nimic; îmi aduc bine aminte. Pentru a-i goni pe negustori din templu, Iisus a luat un bici. Împotriva devastării, incendiului, asasinatului, trebuiau alte arme.

— Dar Dumnezeu n-a fost cu voi, fiindcă aceste arme au fost învinse.

— Învinse! exclamă Marqui,s cu un zâmbet plin de mândrie. Cine spune asta?

— N-ai fost prins?

— Da... da... dar ce importanță are? Nu sunt eu singurul fiu al bătrânei şi robitei provincii!

— Cel puțin eşti unul dintre cei mai fermi apărători ai ei.

— Mai sunt şi alții care prețuiesc cât mine şi chiar mai mult! Sunt şi alții care îşi vor da, ca mine, viața ca să apere libertatea provinciei!... Capul meu va cădea. Dar nu-mi pasă. Nu va fi decât un om mai puțin. Libertatea este un pom roditor care creşte udat cu sânge! Murind eu, libertatea va fi şi mai vie!

— Libertatea! Repetă omul în roşu. Vorbeşti de libertate!... Prin urmare, vă credeți liberi!

— Desigur!

— Pretenție smintită!

— De ce?

— Respingeți suzeranitatea regelui Franței, dar sunteți vasali ai regelui Spaniei!

— Vasali ai regelui Spaniei!... Adică îl recunoaştem pe Filip al IV-lea drept suveranul nostru, îi plătim un mic impozit şi îi trimitem câțiva oameni. Aceasta este o suzeranitate uşor de suportat! Şi apoi, regele Spaniei nu poate să ceară de la noi decât ceea ce vrem să-i dăm.

— Şi de ce nu poate?

— Pentru că avem drepturi incontestabile şi pentru că în apărarea lor suntem gata să ne dăm ultima picătură de sânge...

— Şi care sunt aceste pretinse drepturi?

— Mai întâi, cunoşti originea numelui Frache-Comté, pe care îl poartă provincia noastră?

Omul în roşu nu răspunse.

— La naşterea fiului postum al lui Ludovic cel Gângav, Carol cel Simplu, aliat cu mulți membri ai familiei lui Carol cel Mare, s-a revoltat şi a luat conducerea puternicei grupări, atrăgând de partea lui pe toți seniorii şi episcopii, şi, la 15 octombrie 879 a fost ales rege al Bourboniei. În anul 887, Carol a murit. Fiul său, Ludovic, care i-a urmat, era aproape un copil când Rudolf I, fiul prințului german Conrad, a cucerit partea muntoasă, situată la nordul provinciei lăsate de Carol fiului său.

Regatul Bourboniei a fost atunci împărțit în două părți independente, una după alta. Această împărțire a fost de scurtă durată. Rudolf al II-lea a unit aceste două regate într-unul singur, care a ținut până în anul 1126. În acest timp, Bourbonia era guvernată de Renard al II-lea şi fusese transformată în *comitat*. Renard al II-lea nu l-a recunoscut pe împărat drept suzeran şi s-a pregătit de război. Lupta a început şi Renard, după ce a respins toate atacurile, a reuşit

să păstreze libertatea statului său. Şi cum nu fusese ajutat de nimeni şi totul se făcuse prin puterea şi voinţa lui, suveran independent, a primit numele de *franc-comte*, iar provincia, aşa de bine apărată, a luat numele de *Franche-Comté*. Suntem urmaşii în linie dreaptă ai vitejilor şi fericiţilor apărători ai provinciei Franche-Comté! Nu vrem să fim mai prejos de strămoşii noştri! Vom apăra independenţa câştigată de ei până la ultima suflare a celui din urmă om!

Vorbind astfel, preotul Marquis se înflăcărase încetul cu încetul.

Omul cu rasa roşie îl ascultase şi îl privea cu o admiraţie înmărmurită.

Iată cine era acest preot, care îi fusese descris ca un ţăran din popor, cu toată exaltarea lui, ca un om fanatic, prost şi orb! Dar acest om era un gânditor profund, un învăţat, un apostol! El mergea drept la ţintă sub drapelul unei idei mari şi sfinte.

Preotul Marquis putu să citească pe toate feţele impresia puternică pe care o produsese.

Nu dori să lase să se destrame această impresie şi reluă:

— Da, provincia Franche-Comté e liberă şi vrea să rămână liberă! Oare nu libertatea este de cinci sute de ani singura ei ţinută, scopul tuturor străduaniilor? Uitaţi de luptele memorabile ale conţilor de Bourbonia împotriva feudalităţii imperiale, împotriva lui Frederic Barbarossa? Uitaţi că, sub Filip cel Frumos, voinţa parlamentului era mai presus de dorinţele seniorilor? Oare existenţa parlamentului nu e o dovadă de netăgăduit a independenţei noastre? Parlamentul este puterea noastră, e pavăza noastră. Ne vom aşeza în spatele lui şi-l vom apăra până la moarte, aşa cum l-am apărat şi în trecut! În 1336, nobilimea a vrut să dicteze legi în loc să primească de la el, dar a fost învinsă! Autoritatea judiciară le-a nimicit voinţa! Jean de Chalon a fost deposedat de proprietăţile sale şi gonit de Franche-

Comté; Jean de Granson a fost spânzurat ca trădător! Cine ştie dacă aceste exemple nu se vor repeta în curând? Cine ştie dacă nu cumva, în curând, vom vedea căzând capete cărora li s-a scos masca!

Aceste ultime cuvinte, însoţite de o privire plină de dispreţ şi de ameninţare, pătrunseră ca vârful unui pumnal în inima lui Antide de Montaigu, care păli fără voie sub masca de catifea.

După o scurtă tăcere, preotul Marquis reluă, adresându-se omului în roşu.

— Trebuie să vă amintesc ce a făcut parlamentul pentru provincie? Trebuie să vă spun că tot timpul a ştiut să merite devotamentul şi recunoştinţa ţării? Nu şi-a folosit puterea pentru a îmbunătăţi soarta burghezilor şi ţăranilor? Nu a luptat el împotriva tuturor reformatorilor şi împotriva fanatismului de neîngăduit al lui Filip al II-lea? Nu e oare parlamentul din Dole guvernul, legea, justiţia noastră? Nu apără el poporul împotriva gentilomilor şi pe aceştia împotriva marilor seniori? Poporul e cu el, nobilimea este şi ea alături de el, şi toţi aceştia, uniţi, formează un scut pe care nicio putere omenească nu l-ar putea sfărâma! Aţi spus mai adineauri că suntem vasalii Spaniei. Oare aparţinem Spaniei? Suntem spanioli? Am adoptat obiceiurile, limba şi legile Spaniei? Nu! Nu! De o sută de ori nu! Suntem un popor cu totul separat. Suntem un popor liber! Nu ne supunem decât legilor noastre. Ne alegem noi înşine membrii parlamentului care ne guvernează. Pretinsul jug al Spaniei nu e decât o vorbă, nu e decât o aparenţă; realitatea jugului nu există. Spania e departe de noi. Influenţa ei nu ne poate atinge. Franţa e lângă noi; ea ne poate cuprinde repede între frontierele ei întinse. Putem accepta un rege, putem chiar să-i plătim un mic tribut. Însă nu vrem stăpâni şi nu ne vom supune niciodată. Spania ne apără. Trăiască

Spania! Franța vrea să ne înrobească. Război Franței, război pe viață şi pe moarte!

Preotul Marquis tăcu.

— Şi, dacă Spania vă părăseşte, ce veți face? întrebă omul în roşu după o scurtă tăcere.

— Ne vom apăra singuri. Vom avea încredere în Dumnezeu şi în săbiile noastre!

— Dacă Dumnezeu vă părăseşte, dacă săbiile vă sunt neputincioase?

— Ne vom găsi un mormânt glorios sub cea din urmă stâncă a munților noştri apărați eroic. Iar Franța victorioasă nu va cuceri decât un mormânt unde, din toate părțile, osemintele albite se vor ridica s-o blesteme!

Primind cu resemnarea unui creştin soarta care îl lovise, Marquis, de când fusese prizonier, ştia că nu mai are nicio speranță de salvare.

De la începutul războiului, toți prizonierii fuseseră împuşcați fără milă. Ştia ce soartă îl aştepta. Desigur, atitudinea luată în fața bărbatului în roşu era rezultatul unei convingeri profunde.

Ştiind că va muri, voia să aducă un ultim serviciu provinciei, dând duşmanilor o dovadă puternică a rezistenței lor eroice, energice şi constante.

Nobilul avânt al unui suflet atât de mare şi generos nu putea să nu fie remarcat de cei de față.

Surprizei îi urmă respectul, apoi simpatia.

Dacă bărbatul în roşu n-ar fi fost acolo, mulți s-ar fi grăbit să-i întindă mâna.

Printre aceşti francezi, soldați şi gentilomi, se găsea un francomtez, un laş, un trădător.

Antide de Montaigu îşi vindea provincia!

Fiecare cuvânt al preotului Marquis cădea pe inima lui Antide ca o ploaie de plumb topit.

O mânie înăbuşită, cu atât mai violentă cu cât făcea eforturi s-o oprească, îi invadase toată fiinţa. Avea fruntea lac de sudoare.

Ar fi vrut să se arunce asupra preotului, să-l sugrume sau să-i curme vorba cu pumnalul.

Dar prezenţa omului în roşu constituia o piedică.

După ultimul răspuns al lui Marquis, bărbatul în roşu îşi lăsă capul în piept şi rămase o vreme aşa, părând cufundat într-o profundă reverie.

Marquis liniştit, cu braţele încrucişate pe piept, cu obrajii împurpuraţi, îl privea zâmbind.

Bărbatul în roşu ridică încet capul.

Toţi aşteptau primele lui cuvinte.

Preotul părea mai neclintit decât toţi ceilalţi, deşi viaţa lui era în joc şi îşi aştepta sentinţa.

Bărbatul în roşu, în loc să se pronunţe, părea că vrea să mai discute cu el. Aşa că îi zise liniştit, privindu-l ţintă:

— Strigi război pe viaţă şi pe moarte Franţei şi regelui ei, zicând că Franţa vrea să vă anexeze şi că regele vrea să devină stăpânul vostru! Politica lui Ludovic al XIII-lea ar trebui să fie o garanţie că drepturile vă vor fi respectate!

— O garanţie! replică preotul. Cum?

— Nu face Ludovic al XIII-lea în regatul său aceeaşi politică ca cea din provincia voastră?

Bărbatul în roşu se opri.

— Nu vă înţeleg, zise Marquis.

Bărbatul în roşu continuă:

— Parlamentul din Dole, acestea sunt propriile dumitale cuvinte, protejează poporul împotriva gentilomilor şi pe aceştia împotriva seniorilor. Oare nu face şi Ludovic al XIII-lea acelaşi lucru, nimicind mândria acelora care se cred mari vasali ai coroanei?...

Preotul nu răspunse decât printr-un zâmbet.

— Nu mai înţeles? întrebă omul în roşu.

— Vă rog, să nu vorbim despre Ludovic al XIII-lea! făcu Marquis.

— De ce?

— Fiindcă Ludovic al XIII-lea nu există şi dumneata o ştii mai bine decât mine.

Omul în roşu tresări.

— Nu, continuă preotul, să nu vorbim de regele Franței, ci, mai bine, să vorbim de cardinalul-ministru, să vorbim de Richelieu... de acel ministru al unui rege a cărui coroană nu e decât o umbră, de acela care îi loveşte pe cei mari în profitul celor mici! El continuă politica lui Ludovic al XI-lea. Imită exemplul lui pentru ambiția şi mândria sa nemărginită!

Bărbatul în roşu zâmbi şi el fără să răspundă.

În momentul în care Marquis rostise cuvintele *ambiția şi mândria lui nemărginite*, ducele de Longueville, marchizul de Villeroy şi marchizul de Fouquières puseseră mâna pe mânerul sabiei cu un aer amenințător.

Preotul se întoarse spre ei.

— Ei, domnilor, lăsați în pace săbiile! le zise el. Sunteți prea buni gentilomi ca să loviți un duşman care nu poate să se apere. Şi apoi, cred că nu ați vrea să uzurpați drepturile călăului pe mâna căruia voi intra foarte curând.

Apoi, adăugă, arătând cu privirea şi gestul spre Antide de Montaigu:

— Dar, dacă sunteți grăbiți să sfârşiți cu mine, dați nu o sabie, ci un cuțit, acestui senior mascat. Slujba de călău e demnă de el!

— Insolență! strigă seniorul d'Aigle.

— Tăcere! murmură omul în roşu, făcându-i un semn marchizului Fouquières.

Acesta făcu la rândul lui un semn unui ofițer aşezat la uşa din fund.

Ofițerul ieşi.

Aproape imediat se auzi sunând un corn şi un paj de cincisprezece-şaisprezece ani, frumos ca o fată, intră urmat de doi soldați din gardă.

Pajul purta pe brațul stâng o pernă de catifea brodată cu fir de aur.

Pe pernă se afla un plic cu o panglică de mătase roşie şi pecetluit cu ceară de aceeaşi culoare.

Înaintă spre bărbatul în roşu şi puse un genunchi în pământ.

— Pentru..., începu el.

Însă nu avu timp să sfârşească.

Preotul îl întrerupse continuând:

— Eminența Sa monseniorul Richelieu.

— Cum, ştii! exclamă cardinalul.

Marquis se înclină adânc.

— Da, monseniore, zise el.

— Cine ți-a spus?

— Nimeni. Dar cum să nu ghicesc? Vestea sosirii dumitale încă nu s-a răspândit, dar, intrând în această sală, nu m-am îndoit deloc. Înaintea cărui om şi-ar fi putut pleca capul atât de jos generalii francezi? De altfel, adăugă preotul cu ironie, nu purtați un veşmânt care spune că sunteți unul dintre cei mai mari ecleziaşti şi că mai presus de dumneata nu e decât papa şi Dumnezeu...

Richelieu, stăpân până atunci pe el, păli de mânie.

— Părinte, ia seama! murmură el.

— De ce, monseniore? întrebă Marquis. De ce m-aş teme? Oare nu ştiu că mă aşteaptă moartea şi că nu voi scăpa? Ce-mi pasă dacă voi muri acum sau mai târziu? Condamnatului i se acordă o ultimă dorință, înainte de a fi omorât... eu cer de la domnia voastră ca o favoare supremă dreptul de a vorbi până la capăt... Voi fi scurt, monseniore, şi vă jur că nu voi spune decât adevărul.

Cardinalul avu timp să-şi stăpânească primul impuls.

— Vorbeşte, răspunse el.

— Mulţumesc, monseniore, zise preotul.

Şi continuă.

— Franța vrea provincia Franche-Comté! Dar s-a folosit ea de vreun mijloc bun ca s-o cucerească? Supunând-o la toate nenorocirile, la toate flagelurile războiului, oare aşa vreți să câştigați simpatia poporului? Să fie greşeala noastră, dacă numele de francez şi suedez le provoacă tuturor ură şi spaimă? Vreți să faceți din Comté o provincie franceză, dar o ruinați prin jaf şi foc! Niciodată invaziile din trecut, niciodată hunii şi barbarii n-au mers atât de departe! Întrebați-vă generalii, monseniorii, în ce mod înțeleg războiul! Dar nu vă vor răspunde! Ei bine, pentru că sunt aici, înaintea voastră, vă voi spune eu ce au făcut şi, dacă îndrăznesc, să mă contrazică!

Ducele de Longueville şi domnii de Villeroy şi de Guébriant făcură un pas înainte, vrând să impună, printr-un gest imperios, tăcere lui Marquis.

— Monseniore, trebuie să vorbesc sau să tac? îl întrebă preotul pe cardinal.

— Vorbeşte, zise Richelieu.

Marquis continuă:

— Oamenii sunt sau demoni aceşti generali, care consideră viața omului drept un lucru de nimic? Are o inimă acest duce de Longueville care, după ce a triumfat, în 1637, asupra oraşului Poligny, masacrează şi arde oraşul cucerit, trecând prin sabie toți cetățenii care îşi întindeau mâinile rugătoare cerând mila învingătorilor?... Are inimă acest marchiz de Villeroy care, obligat să-şi ridice tabăra de la Sanlis, ca să se răzbune, vine şi se aşează aproape de Dole, punând să se taie tot grâul necopt de pe țărmului râului Doubas? Acest Villeroy care a pus să fie dărâmat castelul Vire-Châtel, ca să se răzbune pentru eroismul colonelului César de Saint d'Arans, care arde cinci sate, dă foc

castelului de la Villette şi de la Prétigny, unde se găseau mari cantităţi de grâu!... Focul şi foamea, iată armele acestor generali iluştri!... Fie blestemaţi şi numele lor şters din cartea istoriei!

— În numele cerului, monseniore, impuneţi tăcere acestui om! exclamă Longueville.

— A minţit? întrebă cardinalul cu demnitate.

Ducele nu răspunse.

— Să continue! făcu Richelieu.

— Mulţumesc, monseniore! zise preotul.

Şi reluă:

— Vă supăraţi, domnilor, şi totuşi, nu spun decât adevărul! Şi încă n-am terminat, căci n-am amintit toate faptele dumneavoastră mari!... Aveţi un rival, domnilor! Ce crezi de asta, conte de Guébriant, crezi că vreau să-l calomniez pe stăpânul dumitale, pe ducele de Saxa-Weimar? Pe ducele de Saxa-Weimar, care deja îşi zice regele munţilor şi nu aşteaptă decât sfârşitul războiului ca să facă din Franche-Comté un regat pe care să-l dispute cu Franţa?

— Ce spui? întrebă cu vioiciune cardinalul, ridicându-se pe jumătate, în timp ce privirea lui arunca fulgere.

— A minţit, monseniore! izbucni Guébriant cu furie. Monseniore, nu-l credeţi!

Preotul Marquis se apropie încet de conte, privindu-l ţintă în ochi, şi îi zise:

— Mai spune o dată că am minţit!

Guébriant lăsă capul în jos şi tăcu.

— E aici un mister pe care-l vom lămuri mai târziu, murmură Richelieu. Acum, părinte, continuă-ţi acuzaţia împotriva domnului de Guébriant şi împotriva stăpânului său.

— Ascultaţi-mă, monseniore, şi fiţi sigur că de data asta nu-mi va mai striga că mint. Într-o seară, ducele şi contele, stăpânul şi servitorul, viitorul rege al munţilor şi colonelul,

disperaţi de rezistenţa eroică a unui pumn de oameni, care juraseră mai bine să moară decât să se predea, şi văzând că nu pot cuceri Besançon şi Sanlis, au ridicat tabăra de la Sanlis şi s-au îndreptat spre Pontarlier... Noaptea era întunecoasă... Ei bine, ştiţi ce au făcut aceşti oameni ca să-şi lumineze drumul? Nero, împăratul infam, îşi făcea torţe din trupurile şi cadavrele creştinilor, dându-le cu răşină! Weimar şi Guébriant, ca să-şi lumineze calea, au dat ordin să se incendieze toate satele în drumul lor! Acest ordin monstruos a fost executat! Incendiul a luat proporţii atât de mari în acea noapte oribilă, încât, de la Sainte-Anne şi de pe înălţimile de la Nozeroy se puteau vedea flăcările care au mistuit mai mult de două sute de sate!... Suedezii şi francezii au străbătut drumul sub această aureolă de flăcări şi, ajunşi la Pontarlier, care, cu puţine zile înainte, le plătise o sumă enormă ca să fie cruţat de foc, l-au incendiat şi pe el... Iată isprava lor, monseniore!

Preotul Marquis vorbise cu o voce răsunătoare şi plină de mânie.

— Sărmana provincie, continuă el cu o voce tremurătoare, iată ce ai devenit! O grămadă de ruine fumegânde! Pretutindeni devastare... foamete pretutindeni... O, monseniore, monseniore, îndură-te de o provincie nenorocită şi aproape pustiită şi nimicită! Cucerirea ei este de acum înainte nedemnă de voi!

Richelieu, nemişcat, cu ochii ţintă la preotul soldat, părea adânc mişcat.

— Dacă socoteşti ca nedemnă de noi această provincie nimicită, pentru ce vă daţi ultima picătură de sânge ca s-o apăraţi? întrebă el, în cele din urmă.

— Ei monseniore, oare fiii trebuie să-şi părăsească mama pentru că această mamă e muribundă?

— Trebuie să încerce s-o salveze.

— S-o salveze, monseniore? Cum?

— Supunându-vă nouă... nouă care vom şti să închidem rănile pe care le-am deschis şi să readucem la viaţă provincia aflată pe moarte. Niciun alt mijloc nu vi se oferă şi nimic nu vă împiedică să-l primiţi.

— Nimic, ziceţi, monseniore? întrebă Marquis.

— Nimic.

— Dar jurământul nostru?

Buza de sus a lui Richelieu se contractă.

— Jurământul către Spania! zise el cu ironie.

Această ironie îl făcu pe Marquis să-şi amintească de împrejurarea în care se afla şi mânia care de câteva momente fusese înlocuită de emoţie îi străluci din nou în privire.

— Iertaţi, monseniore, zise el, cu un zâmbet plin de amărăciune, uitasem că nu trebuie să vă vorbesc de sfinţenia unui jurământ, dumneavoastră care nu o înţelegeţi. Dumneavoastră, care nu vă aduce-ţi aminte de trecut, care uitaţi prezentul şi nu vă gândiţi decât la viitor, la care vreţi să ajungeţi prin orice mijloace, oricare ar fi ele! Sunteţi catolic, monseniore, sunteţi preot, sunteţi cardinal şi, cu toate astea, vă aliaţi cu Gustav, şeful confederaţiei germane şi al protestanţilor din Germania, trimiţându-i în ajutor trupele regelui preacreştin. Este vorba, fără îndoială, de o politică înaltă, dar această politică este oare în acord cu legile curţii de la Roma, căreia i-aţi jurat supunere şi devotament?

Richelieu asculta tăcut, nemişcat.

Faţa lui era calmă, nimic nu arăta că ar fi tulburat de îndrăzneala lui Marquis.

Generalii nu ştiau de ce să se mire mai mult, de cutezanţa lui Marquis sau de calmul eminenţei sale.

Preotul continuă:

— Repet monseniore, nu vedeţi decât scopul, fără să vă daţi înapoi din faţa mijloacelor. Marillac decapitat,

Montmorency şi Chalais decapitaţi, şi atâţia alţii care au plătit cu capul neiertarea cutezanţă de a vi se împotrivi. Iată tot atâtea dovezi ale celor afirmate de mine. Salvarea statului credeţi că ar consta, şi poate că aveţi dreptate, în a vă mări din ce în ce mai mult puterea. Puţin câte puţin, l-aţi văduvit pe stăpânul şi regele vostru de drepturile sale cele mai frumoase! Astăzi, nepotul sfântului Ludovic şi al lui Henric al IV-lea nu mai are drept de graţiere! Ludovic al XIII-lea nu mai e în mâinile dumneavoastră decât un spion care vă denunţă şi vi-i dă pe mână pe toţi duşmanii! Iată mijloacele pe care le întrebuinţaţi, monseniore; dar, vă spun încă o dată, scopul e sublim şi-l atingeţi de cele mai multe ori. Aţi înţeles că trebuie să micşoraţi puterea celor mari în favoarea coroanei şi să reduceţi puterea casei de Austria. Era o muncă grea şi obositoare! Aţi dus-o la bun sfârşit fără alt ajutor decât geniul vostru. Mergeţi înainte cu un pas hotărât, cu toate obstacolele întâlnite! Prinţii de sânge s-au înarmat împotriva voastră, dar i-aţi nimicit împreună cu toţi complicii lor! Aţi zdrobit opoziţia reginei-mamă şi ura ducelui de Orléans! Aţi doborât tot ce v-a stat în cale. Totul, bun şi rău, este opera unui singur om, a unui om mare! Ludovic al XIII-lea, mulţumită vouă, este al doilea în cadrul monarhiei, dar, mulţumită vouă, este primul în Europa. Îl micşoraţi pe rege şi înălţaţi monarhia!

Un tremur al pleoapelor lui Richelieu a fost singura mărturie că se bucura de aprecierile sincere ale lui Marquis.

Acesta din urmă reluă:

— Nu mai am decât puţine de spus, monseniore... Războiul pe care ambiţia voastră l-a declarat sărmanei noastre provincii e un război nedrept şi crud. O haită de lupi flămânzi, năvălind într-o stână de oi, nu face mai puţine pagube decât cele deja făcute de soldaţii voştri şi de comandanţii lor. Ca francomtez şi ca unul dintre şefii

muntenilor, vă urăsc, monseniore! Ca un om însă, sunt obligat să vă admir declarându-vă mare!

Marquis tăcu.

Richelieu păstră un moment de tăcere, gânditor şi cu capul plecat.

Toţi erau miraţi de această tăcere.

În sfârşit, cardinalul vorbi:

— Părinte, viaţa dumitale e în mâinile mele...

— Ştiu, monseniore...

— Totuşi, dacă te-aş lăsa viu şi liber?

— Viu şi liber! repetă Marquis.

— Da. Ce-ai zice?

— Aş zice, monseniore, că aveţi un scop procedând astfel, căci graţierea făcută este în detrimentul provinciei, n-o primesc...

— Prin urmare, respingi propunerile mele?

Marquis se uită fix la cardinal.

— Monseniore, vă recunosc dreptul de a mă trimite la pedeapsă, nu şi pe acela de a mă insulta! îi zise el.

Richelieu se ridică.

— Părinte, eşti stăpânul sorţii dumitale. Cum vrei să fii tratat?

— Ca egalul dumneavoastră, monseniore.

— Ca egalul meu! replică Richelieu, foarte mirat.

— Sunteţi un rege al Franţei, eu sunt un rege al munţilor. Suntem preoţi amândoi; este adevărat că sunteţi cardinal, dar oare nu suntem egali înaintea Bisericii? Rasa mea e roşie ca şi a voastră!

— Şi această rasă roşie de ce o porţi? întrebă cardinalul. De ce această vinovată parodie a costumului celor mai înalţi demnitari ecleziaşti?

— Când vi s-a vorbit de mine, monseniore, nu vi s-a vorbit şi de această rasă?

— Am auzit legende superstiţioase, credinţe absurde pe care nu le-am crezut...

— Vi s-a spus fără îndoială că rasa roşie e un talisman?

— Da.

— Vi s-a spus că gloanţele şi fierul nu pătrund prin această rasă?

— Da, aşa mi s-a spus!

— Vi s-a spus, în sfârşit, că sub această rasă sunt invulnerabil şi că muntenii merg mai voioşi la luptă ştiind că sunt conduşi de un şef care nu poate fi rănit... Ei bine, aceste zvonuri nebune, monseniore, nu eu le-am răspândit, dar eu le-am lăsat să prindă rădăcini...

— În ce scop?

Cu o mişcare bruscă, Marquis apucă un pumnal de la brâul marchizului de Fouquières, care se găsea lângă el, şi, cu vârful acestei arme, spintecă în toată lungimea mâneca stângă de la rasă.

Francezii, care nu înţeleseseră de la început mişcările preotului, crezură că vrea să atenteze la viaţa cardinalului.

Dar Marquis aruncase departe de el arma de care se servise şi îi arăta lui Richelieu braţul gol.

Rana făcută la braţul stâng de când căzuse prizonier sângera mereu...

— Priviţi, monseniore, zise el, sângele curge şi nimeni nu ştie. Sângele e roşu ca şi haina, a cărei culoare n-o poate schimba! Iată cum este preotul Marquis invulnerabil! Iată secretul rasei!

Cardinalul lăsă capul în jos.

Se auzi un murmur de admiraţie.

Acest entuziasm îl făcu pe Richelieu să încrunte sprâncenele.

Gentilomii tremurară de parcă vântul unei dizgraţii apropiate ar fi trecut peste ei, şi luară un aer confuz şi umil.

Cardinalul era în continuare gânditor.

Marquis era neclintit.

Richelieu rupse în sfârşit tăcerea.

— Domnilor, privindu-i pe rând pe toţi gentilomii, justiţia trebuie să-şi urmeze cursul, zise el. Avem înaintea noastră un rebel, făcut prizonier pe câmpul de luptă. Voi pronunţa împotriva lui pedeapsa pe care o meritä, dar vreau mai întâi să vă ascult părerile şi să vă întreb ce pedeapsă ar trebui dată. Vorbeşte primul dumneata, de Longueville!

— Eminenţa Voastră îmi face onoarea de a-mi cere părerea?

— Da.

— Nu am alte păreri decât acelea ale excelenţei voastre. Eu m-aş putea înşela, dar Eminenţa Voastră nu poate greşi.

— Dar dumneata, marchize Villeroy?

— Opinia mea este întocmai ca cea a ducelui de Longueville.

— Dar dumneata, marchize de Fouquières?

— Aceeaşi opinie ca şi cei dinaintea mea.

Privirea cardinalului căzu asupra lui Marquis, ai cărui ochi oglindeau un mare dispreţ, văzând înjosirea celor trei seniori.

„Are dreptate, îşi zise ministrul, aceşti oameni nu îndrăznesc nici măcar să aibă o părere în faţa mea!”

Apoi continuă, adresându-i-se lui Guébriant:

— Dar, dumneata, conte, ai vreo părere?

— Da, monseniore.

— A! exclamă Richelieu.

— Eminenţa Voastră îmi permite să vorbesc deschis?

— Nu numai că îţi permit, dar chiar îţi ordon.

— Ei bine, monseniore, cer graţierea.

— A! făcu din nou Richelieu.

Privirile celor trei gentilomi se întoarseră înmărmurite spre acela care fusese atât de cutezător. Nu le venea să

creadă. Două flăcări păreau că ies din orificiile măştii lui Antide de Montaigu.

Un murmur de admiraţie scăpă din pieptul soldaţilor.

Toţi fuseseră cuceriţi de caracterul, curajul şi cutezanţa preotului-soldat.

— Conte de Guébriant, ţi-ai ales un stăpân prost, dar eşti un duşman generos! Exclamă Marquis.

Nu mai rămăsese de întrebat decât seniorul d'Aigle.

Richelieu se întoarse spre el şi îl întrebă:

— Dar, după dumneata, domnule, ce pedeapsă merită prizonierul?

— Moartea, răspunse Antide cu o voce guturală.

— Ce fel de moarte?

— Aceea cu care sunt pedepsiţi ţăranii, spânzurătoarea.

— Şi după ce se va da sentinţa, te vei însărcina dumneata s-o execuţi?

— Dacă trebuie, da, monseniore.

Cardinalul întoarse capul.

— Prizonierul să fie dus în capelă, reluă Richelieu, după un moment, şi să fie lăsat liber să se roage şi să se pregătească de moarte...

— Dumnezeul meu, primesc voinţa ta şi o binecuvântez! murmură Marquis părăsind încăperea în mijlocul soldaţilor care îl păzeau.

21

Ne aflăm pe drumul dintre Charésier şi satul Bletterans.

Doi oameni, doi călugări, mergeau pe drum şi se găseau deja la o distanţă mare de satul Belfort.

Amândoi purtau veşmântul simplu al călugărilor din mănăstirea Cuzeau, adică o rasă groasă de lână cenuşie, lungă şi largă, a cărei glugă putea pute fi trasă pe cap, ascunzând în întregime faţa.

Rasa era strânsă la mijloc cu o sfoară, ale cărei capete cădeau până la călcâie.

În picioare purtau nişte sandale cu talpa groasă. Fiecare dintre ei ţinea în mână un baston noduros.

Unul era bătrân. Avea faţa brăzdată de zbârcituri adânci şi numeroase. O barbă albă îi cădea până la mijloc. Câteva fire de păr, albe ca şi barba, îi ieşeau din glugă.

Al doilea călugăr avea cel mult douăzeci şi trei-douăzeci şi patru de ani.

Mergea cu un pas sprinten şi hotărât, cu părul blond în vânt, mişcând bastonul de parcă ar fi mânuit o sabie, în loc să se folosească de el drept sprijin, după cum făcea tovarăşul lui.

Fără îndoială – judecând după focul privirilor şi iuţeala mişcărilor –, acest tânăr era un novice, care părea că nu are deloc vocaţia de călugăr.

Drumul era pustiu.

De când bunii călugări, atât de diferiţi prin vârstă şi statură, părăsiseră Belfort, nu întâlniseră nicio fiinţă vie, nici nu schimbaseră vreo vorbă între ei.

Ce era mai natural decât doi călugări mergând ziua pe drumul mare?

Poate se duceau la mănăstire.

Poate erau însărcinaţi cu târguieli pentru nevoile fraţilor.

Poate starețul mănăstirii lor trimisese cu vreun mesaj, scris sau verbal, la starețul altei mănăstiri.

În ciuda războiului, nimic nu era mai frecvent decât să întâlneşti călugări pe drumul mare.

Pungaşii ştiau că nu găsesc în buzunarul lor decât o pungă goală sau, mai bine zis, că nu găsesc nimic, dar, cu toate astea, călugării fuseseră de multe ori atacaţi pe drum.

Dacă cineva i-ar fi observat cu atenție pe cei doi călugări, ar fi băgat de seamă un fapt în aparență de mică importanță, însă în realitate foarte însemnat.

Călugării ajunseră la un loc unde drumul forma un cot.

La două-trei sute de paşi de acest cot, se vedeau nişte care încercate cu grâne îndreptându-se spre Belfort, sub paza unei mici trupe de țărani înarmați până în dinți, care purtau puşti ruginite şi săbii de pe vremea lui Carol cel Mare.

Statura şi mersul bătrânului călugăr suferi o mişcare bruscă şi ciudată.

Până atunci mersese cu un pas sigur, iar talia lui părea la fel de dreaptă ca cea a tânărului.

De îndată ce apărură țăranii, mersul i se încetini, şira spinării i se curbă, genunchii i se îndoiră, membrele îi tremurau, se rezema în bastonul lui lung şi abia înainta, tremurându-şi încet capul aşa cum fac bătrânii la o vârstă prea înaintată.

Mai adineauri păruse un om de şaizeci-şaptezeci de ani cu toate zbârciturile lui adânci.

Acum era un ins de vreo sută de ani, slab şi tremurător.

Călugărul îmbătrânise cu treizeci de ani în câteva minute...

Deşi părea un lucru de necrezut, tânărul nu se sperie de această transformare.

Țăranii şi călugării se apropiau din ce în ce mai mult unii de alții.

Se întâlniră.

Țăranii se înşirară pe marginea drumului, îşi scoaseră pălăriile şi cerură binecuvântarea părintelui.

— Vă binecuvântez din toată inima, copiii mei, le zise el cu o voce tremurătoare.

— Părinte, roagă-l pe Dumnezeu să nu ne întâlnim până la Belfort cu nişte grişi, suedezi sau francezi, zise unul dintre ţărani.

— O să fac o astfel de rugăciune, fiii mei... şi cred că Dumnezeu mi-o va asculta.

— Mulţumesc, părinte.

— Mergeţi în pace, fiii mei, mergeţi în pace!

Apoi, după ce schimbară aceste vorbe, şi unii, şi ceilalţi o porniră din nou la drum.

După ce se depărtară suficient ca să nu se mai poată vedea, o a doua metamorfoză se produse în persoana bătrânului.

Capul i se înălţă, talia i se îndreptă, picioarele nu-i mai tremurau recăpătându-şi vigoarea, iar mersul i se iuţi atât de mult, încât însoţitorul său se văzu nevoit să mărească pasul pentru a nu fi întrecut.

După un sfert de oră, ciudatul călugăr se opri.

— Nu vezi *nimic acolo*? întrebă el.

— Ba da.

— Bordei, nu-i aşa?

— Aşa e.

— Trebuie să fie primele case ale satului Sainte-Agnés.

— Trecem prin sat?

— Nu.

— Dar ce facem?

— Părăsim drumul mare şi o luăm de-a lungul câmpiei.

— Şi unde ne va duce?

— Dacă îmi amintesc bine, cred că în zece minute vom da peste o potecă care ne va duce la Condamine.

— Să mergem.

Călugării părăsiră drumul şi, într-adevăr, peste câteva minute, găsiră poteca de care vorbise bătrânul.

Apucară pe potecă fără să scoată vreo vorbă şi, după un sfert de oră, erau la Condamine.

La intrarea în sat, bătrânul călugăr îşi reluă mersul încet şi tremurător sprijinindu-se de braţul tânărului său tovarăş de drum.

Acesta din urmă se străduia mult să nu zâmbească, văzând marea emoţie cu care ţăranii pioşi priveau această comedie bizară.

Satul Condamine a fost traversat fără nimic demn de semnalat, în afara câtorva binecuvântări acordate la stânga şi la dreapta.

Călugării ajunseră la hotarul ţinutului francez Bresse. Câtva timp merseră pe lângă el, căci bătrânul cunoştea perfect locurile, apoi intrară într-o mocirlă în care se înfundau mai sus de gleznă.

— Afurisită câmpie! exclamă tânărul, necăjit.

— Preferi munţi, nu? întrebă bătrânul călugăr.

— Fireşte!

— Şi ai foarte mare dreptate! Munţii sunt răcoroşi şi, deşi pământul lor nu dă roade, încântă totuşi privirea şi îmbată sufletul. Aerul e curat; trăieşti sărac, dar puternic. Ţinutul Bresse e bogat, dar trist ca moartea! Câmpiile lui sunt fertile, însă pline de bălţi otrăvitoare şi de mocirle; fantoma palidă a frigurilor veghează la patul locuitorilor lui.

În acel moment, tânărul scoase o exclamaţie mânioasă, însoţită de o înjurătură care se potrivea foarte puţin cu haina de călugăr.

Intrase în mocirlă până mai sus de genunchi şi avu nevoie de ajutorul bătrânului ca să iasă.

— Ah! Chiar nu e niciun drum în ţinutul ăsta blestemat?

— Sunt foarte puţine şi trebuie să le evităm. Armata franceză îşi are pe aici tabăra. Imediat vom scăpa de mocirlă... Să mergem... să mergem, timpul trece.

Tânărul suspină fără să vrea şi se luă la luptă cu mocirla.

În curând, dădură de un deal pe care îl urcară.

Şi atunci, văzută silueta ascuțită a unui turn dominând celelalte ziduri prin mărimea lui, iar în partea opusă, a pădure de mărime mijlocie.

— Ce-i acolo? întrebă tânărul.

— Bletterans.

— Şi când vom ajunge?

— Peste o oră. Până aici, călătoria noastră a fost uşoară. Dacă informațiile care mi s-au dat sunt exacte, pădurea în care vom intra nu e ocupată de trupe franceze. Tabăra se întinde spre stânga, dar, de la Ville-Vieux până la Montmorot, lângă Saulnier... Încep să cred că totul va fi după cum doresc.

Cei doi călugări intrară în pădure şi o străbătură fără să întrebe pe cineva.

La ieşirea din pădure, înaintea lor se desfăşura o câmpie întinsă până la castelul Bletterans, întreruptă de o singură pădurice. Soarele dispăruse la orizont în spatele unor nori groşi. Era ora amurgului.

În acel moment, clopotul citadelei bătu ora cinci.

Îndată ce sunetul clopotului încetă, pe metereze se produse mare agitație. Se auzeau sunete de tobe şi de trâmbițe, iar punțile, până atunci lăsate, fură ridicate.

— Ah! Ah! exclamă bătrânul călugăr. Am sosit prea târziu!

— Şi ce facem?

— Să mergem înainte...

Şi înaintară spre castel.

Pe metereze, se plimbau santinele.

Bătrânul călugăr, mai cocoşat şi cu brațele mai tremurătoare ca niciodată, se îndreptă, urmat de tovarăşul său, către poarta cea mare a castelului, a cărui punte fusese ridicată.

De la colțul pădurii, nu era decât o bătaie de puşcă până la poartă.

Călugării mergeau cu un aer liniştit, ca oamenii care nu aveau a se teme de nimic.

Santinelele se opriră să-i privească cu multă curiozitate.

Deodată, vreo douăzeci de soldați purtând uniforme franceze năvăliră din pădurice ca nişte câini turbați asupra călugărilor.

Aceştia încercară să fugă.

Însă bătrânul nu avea putere, iar tovarăşul lui nu vru să-l părăsească.

Începu o luptă foarte scurtă.

Bătrânul, doborât, călcat în picioare şi lovit cu mânerul a douăzeci de săbii, rămase aproape mort.

Tânărul, copleşit de numărul atacatorilor, cu toată împotrivirea lui disperată, se pomeni legat cu mâinile la spate şi împins spre pădure.

Nu vru să meargă.

Soldații îl luară pe sus şi dispărură cu el în pădure.

22

Scena povestită mai înainte se petrecuse în mai puțin de cinci minute. Şi totuşi, cea mai mare parte dintre oamenii care formau garnizoana castelului alergase sus pe fortificații, înmărmuriți de cele ce vedeau, de acel act nemaiauzit de pungăşie, înfăptuit ziua în amiaza mare, la câțiva paşi de castel şi sub ochii santinelelor.

Fiecare îşi spunea părerea despre întâmplarea ciudată la care sistase.

— Iată nişte sărmani capucini foarte prost tratați! strigă unul.

— Bătrânul pare bolnăvicios, spuse altul.

— Ce vor face călugărul cel tânăr... şi de ce l-au luat cu mâinile şi picioarele legate?

— Poate că vor să primească de la el iertarea păcatelor ameninţându-l cu moartea.

— Nu cred că vor să-l pungăşească, căci toată lumea ştie că, atunci când călătoresc, călugării n-au o leţcaie în buzunar.

— Oare din ce corp pe armată fac parte aceşti bandiţi?

— Mi se pare că am recunoscut uniforma regimentului lui Longueville.

— Iar eu sunt sigur că am recunoscut pe aceea a regimentului lui Conti...

— A, regimentul lui Conti!... Cei mai mari pungaşi ai armatei! Adevăraţi bandiţi!... Ei trebuie să fie!

— Ei, ce-o să zică colonelul lor când o să afle?

— Pe legea mea, n-aş vrea să fiu în pielea lor!

— Mai ales astăzi...

— De ce mai ales astăzi?

— Deoarece cardinalul, fiind cardinal, e preot, iar călugării fiind preoţi, el trebuie să-i susţină pe călugări şi nu va ierta că au fost pungăşiţi şi asasinaţi...

— Pe legea mea, ai dreptate...

— Ceea ce mă miră, e prezenţa celor douăzeci de oameni într-o pădurice unde niciunul dintre noi n-a văzut intrând nici măcar o pisică!

— Au venit din pădurea cea mare din spatele ei. Nu e nimic mai uşor decât să te strecori de la un copac la altul.

În acel moment, un nou personaj îşi făcu apariţia pe metereze şi se amestecă printre grupurile soldaţilor.

Acest nou personaj era o femeie bătrână.

Avea şaizeci şi cinci-şaizeci şi şase de ani, mai mult decât înaltă, destul de grasă, cu o faţă roşie şi cu un nas mare şi umflat, ceea ce arăta că îi cam plăcea clondirul.

Era văduvă şi avea un fiu.

Toți o cunoşteau sub numele de maica Finet şi nici ea nu mai ştia de când îndeplinea funcția de portăreasă şi cea de cantinieră a castelului din Bletterans.

Întâmplările care aveau loc în provincie, războiul, schimbarea de stăpân, nimic n-o făcuse să-şi piardă postul în care îşi petrecuse toată viața şi unde spera să şi moară.

Orice sentiment de patriotism îi era străin. Dădea de băut francezilor şi suedezilor tot atât de bine cât şi francomtezilor şi adăuga, în maniera ei aforistică, că vinul trebuie să fie dat tuturor... mai cu seamă celor care plătesc!

Aceste principii cunoscute de soldați o protejaseră pe maica Finet împotriva oricărei catastrofe... Locuința ei se compunea din două încăperi: camera unde îşi făcea treaba şi un beci în care ținea băutura.

Am spus că maica Finet avea un fiu.

Se numea Marele Nicolas.

Nicolas, care datora porecla de *Mare* nu minții, ci taliei lui, era un băiat de vreo treizeci de ani, mai prost decât copiii care au ajuns să gândească.

Să bea, să mănânce, să doarmă: acestea erau principalele ocupații ale existenței sale.

Nicio dorință nu putea să-l încânte, în afara a sta lângă o sticlă cu vin, a mânca sau a se tolăni pe un pat mai mult sau mai puțin tare.

Cu toate astea, nu era idiot de tot şi nici nefolositor.

O ajuta pe mama lui la cantină şi ocupa funcția de chelar al castelului.

Trebuie să mai adăugăm că maica Finet era o femeie pioasă şi că avea cel mai mare respect şi devotament pentru toți care purtau sutana de preot sau rasa cu glugă a călugărilor.

Zgomotul mare de voci o atrăsese pe metereze.

— Ce e? Ce e? întrebă ea, făcându-şi loc printre soldați. La ce vă uitați?

— Priveşte, îi răspunse un soldat, întinzând mâna spre o parte a câmpiei.

— Unde? Ce? Nu văd nimic.

— Uite acolo la patru-cinci sute de paşi de aici, în direcția copacului acela mare...

— A! exclamă maica Finet. Văd ceva pe pământ, dar ce e?

— Un biet om, pe care pungaşii de soldați francezi l-au omorât.

— Ah, bandiți! strigă femeia.

Apoi, uitându-se mi bine, adăugă:

— Dar Maică Preacurată! Dumnezeu să mă ierte, însă mi se pare că e un călugăr!

— Păi e chiar un călugăr, maică Finet.

— Un călugăr! E oare cu putință? Isuse Hristoase! Un servitor al lui Dumnezeu! Ah, necredincioşii. Ah, blestemații!

Apoi, punându-şi amândouă mâinile la ochi ca să poată vedea mai bine, îşi îndreptă privirea spre corpul nemişcat al călugărului.

După ce privi câteva minute, murmură:

— O! Oare să mă înşele privirea?

— Ce vezi, maică Finet? întrebară soldații.

— Nu e mort!

— Cum nu e mort?

— Aşa ca mine şi ca voi! Domnul fie binecuvântat! Uite! Priviți, face o mişcare!

— Pe legea mea, e adevărat! zise un soldat, uitându-se.

— Când vă spuneam eu! strigă maica Finet, triumfătoare.

— Se poate lăuda că e tare, zise acelaşi soldat. A primit atâtea lovituri de sabie încât ar fi putut omorî un bou!

— Poate că e o minune, o adevărată minune a lui Dumnezeu! zise femeia. De ce n-ar fi făcut el o minune pentru un sfânt călugăr?

Călugărul se ridică pe jumătate, îşi trecu mâinile peste frunte şi aruncă în jurul lui o privire mânioasă.

— Isuse Hristoase... îngână bătrâna. Isuse Hristoase! Uite că se uită spre noi!

Şi începu să strige din toate puterile:

— Aici... aici părinte! Aici sunt oameni cinstiți care-ți vor binele.

Locul unde se găsea călugărul era prea departe de metereze pentru ca vocea maicii Finet să poată fi auzită.

Totuşi, probabil că auzise un sunet slab, căci îşi adună toate puterile să se ridice în genunchi, întinse brațele în direcția castelului, dar slăbiciunea îl cuprinse din nou şi căzu iar la pământ, fără să mai mişte.

— Ne-a făcut semn! reluă bătrâna. Ne cheamă în ajutor! Am fi mai răi decât păgânii dacă l-am lăsa să moară acolo!... Trebuie să-l ajutăm.

— Să-l ajutăm! repetă un soldat. Dar cum?

— Cum? strigă maica Finet. Nu l-am putea aduce până aici?

— Cum să-l aducem? E trecut de ora cinci; porțile sunt închise şi punțile ridicate.

— Ce dacă! Părăsindu-l, suntem buni de spânzurat pe lumea asta şi de ars pe cealaltă.

Călugărul îşi revenise şi se târa pe mâini şi pe picioare spre castel.

— Vă împiedicați de un lucru de nimic! reluă bătrâna. Porțile sunt închise – să se deschidă! Punțile sunt ridicate – să fie lăsate! Nu e lucru greu!

— Într-adevăr. Dar şi permisiunea guvernatorului?

— Ne-o va da.

— În orice caz, eu nu mă duc să i-o cer.

— De ce nu? Cred că atunci când e vorba de viața unui om sfânt, nu trebuie să stăm cu mâinile în sân.

— Te pomeneşti că te duci dumneata, maică Finet?

— Fără îndoială că mă voi duce!

— Ei bine, du-te!

— Uite că mă duc!

Şi bătrâna se pregătea într-adevăr să plece, când soldatul o opri, zicându-i:

— Nu te mai obosi, iată-l.

Toți se dădură la o parte cu respect, tăcerea se restabili şi guvernatorul înaintă printre soldați.

Era încruntat la față şi mergea sprijinindu-se într-un baston gros din cauza unei răni pe care o primise în împrejurimile oraşului Dole.

— Ce înseamnă asta? întrebă el cu asprime. Pentru ce atâta zgomot?

— Domnule, răspunse cantiniera înaintând, în câmpie se află un bun călugăr pe care pungaşii l-au doborât şi l-au lăsat acolo crezându-l mort... Uitați-vă cum se târăşte spre castel.

Guvernatorul se uită.

Călugărul ajunsese atât de aproape încât, îl auziră murmurând cu un glas întretăiat:

— În numele lui Dumnezeu, aveți milă de mine!

— Domnule, continuă bătrâna cu un ton rugător, nu-l putem lăsa să moară fără ajutor, nu-i aşa?

— E un lucru foarte rău, răspunse guvernatorul, dar nu pot face nimic.

— Dimpotrivă, puteți mult! Puteți totul! Ordonați să se lase punțile şi să fie adus aici călugărul.

— Imposibil!

— Cum, imposibil! De ce imposibil?... Este un bun creştin, domnule!... E un călugăr!

— Chiar dacă ar fi papa, n-aş putea mai mult... Eminența Sa monseniorul cardinal de Richelieu e singurul stăpân acolo unde se găseşte. Şi el a ordonat să nu se mai

coboare punţile de la ora cinci şi nimeni să nu mai fie lăsat să intre în castel...

— Ei bine, domnule, trebuie să-l înştiinţăm pe Eminenţa Sa că aici, lângă noi, e un preot pe moarte... Se va grăbi să de un contraordin...

— Eminenţa sa este închis în odăile sale şi nu primeşte pe nimeni în acest moment.

— Nici chiar pe dumneavoastră, domnule?

— Nici chiar pe mine.

Călugărul părea că suferă îngrozitor.

Îl auzea gemând de parcă ar fi fost pe patul de moarte şi întindea mâinile murmurând:

— Salvaţi-mă!

Bătrâna se lovea peste frunte.

Guvernatorul, foarte mişcat, în fond, de acest spectacol dureros, însă neîndrăznind să calce ordinul dat de ministru, se pregătea să plece repetând:

— Da, fără îndoială, e foarte trist!... Dar nu pot face nimic!...

Deja făcuse câţiva paşi.

— Mi-a venit o idee! strigă deodată maica Finet cu un accent de bucurie triumfătoare. Mi-a venit o idee!...

Guvernatorul se opri aşteptând să audă *ideea* cantinierei.

23

Cantiniera, văzând că guvernatorul era dispus să asculte, reluă cu vioiciune.

— Înţelegeţi, domnule, că atunci când cineva are fericirea să slujească ca mine cincizeci de ani în citadela Bletterans, ştie ce e un ordin dat... Dar, dacă ordinul vă opreşte să deschideţi porţile şi să lăsaţi punţile, îmi închipui că nu vă impune să fiţi crud şi fără milă...

— Fără îndoială, murmură guvernatorul, care nu pricepea deloc unde voia să ajungă maica Finet.

— Pe scurt, continuă ea, v-ar plăcea, nu-i aşa, domnule, să-l salvăm pe acest biet călugăr fără să încălcăm ordinul?

— Ştii cum?

— Da, ştiu. Şi asta e ideea mea.

Curiozitatea alungă respectul şi soldaţii care, la început, se depărtaseră, se îngrămădiră în jurul guvernatorului ca să poată auzi ideea cantinierei.

— Ştiţi, domnule, zise femeia, că am un catâr şi că, atunci când mă duc la Saulnier ca să aduc provizii, îi aşez două coşuri pe spate...

— Ştiu, dar ce legătură are?

— Veţi vedea. Cine ne împiedică să legăm o frânghie de unul dintre aceste coşuri, să-l coborâm în şanţ cu această frânghie şi să-l ridicăm după ce călugărul s-a aşezat pe el? Înţelegeţi, domnule?

— Da.

— În felul ăsta vor fi satisfăcute şi ordinul şi caritatea.

— Nu zic nu, răspunse guvernatorul.

— Aşadar, sunteţi de acord?

— Nu zic da. Dacă acest călugăr este de la vreo mănăstire din munţi... de exemplu de la Saint-Claude?... Dacă e un prieten al lui Lacuzon?...

— Un muntean? strigă maica Finet. O! Ce amăgire, domnule! Dimpotrivă, este un prieten al francezilor; este un călugăr de la mănăstirea Cuzeau.

— De unde ştii?

— Nu i-aţi văzut hainele, domnule... Rasa cenuşie, cingătoare de frânghie şi picioarele goale. Numai bunii călugări de la Cuzeau sunt îmbrăcaţi astfel.

— Mărturisesc, răspunse guvernatorul, zâmbind, că mă pricep mai bine când e vorba de uniforme decât de rase călugăreşti.

— În sfârşit, domnule, sunteţi de acord?

— Da, dar pun o condiţie.

— Care?

— Călugărul să nu iasă din locuinţa dumitale, să nu arate deloc în citadelă şi să plece mâine dimineaţă.

— Se va face întocmai, domnule, fiţi liniştit şi aveţi încredere în mine.

— După ce acordă această permisiune, aşteptată cu atâta nerăbdare, guvernatorul se îndepărtă sprijinindu-se în bastonul lui gros.

Cantiniera începu atunci să strige din toate puterile:

— Nicolas! Hei Nicolas!

Peste câteva minute, Marele Nicolas ieşea din locuinţa mamei sale.

Mergea frecându-se la ochi. Fără îndoială, băiatul fusese sculat prea brusc din somn, căci dormea pe picioare.

— Du-te şi adu-mi unul din coşurile cele mari, o frânghie şi o legătură de sfori, îi zise maica Finet. Grăbeşte-te! Dacă te întorci iute, îţi dau un pahar cu vin.

Îmbărbătat de această promisiune, Marele Nicolas se puse pe o activitate mai presus de orice aşteptare şi, peste cinci minute, sosea cu obiectele cerute.

Apoi, soldaţii se puseră pe lucru sub conducerea femeii.

Au legat câte o sfoară la fiecare colţ al coşului.

Toate patru au fost unite şi legate de frânghie.

Călugărul putuse să coboare până la şanţ, însă, aici, puterile îl părăsiseră. Rămăsese nemişcat, întins pe pământul îngheţat, fără să dea un semn de viaţă.

— O sfinte! îi strigă maica Finet. Bunul meu de părinte!... Uite că-ţi venim în ajutor... Coşul te aşteaptă... Adună-ţi toate puterile şi intră în el.

Călugărul păru că nu aude; nici nu se mişcă.

— Dumnezeule, poate că o fi murit! făcu cantiniera... Ah! Isuse Hristoase, ce nenorocire!

Apoi, nevrând să piardă orice speranță, începu să-i vorbească din nou călugărului, făcând apel la curajul lui.

În sfârşit, o auzită. Călugărul îşi revenise.

Se târî până aproape de coş şi intră în el, scoțând gemete sfâşietoare.

— Domnul fie lăudat! strigă cantiniera. Omul sfânt a scăpat acum de orice primejdie! Haide, trageți-l uşor, fără să-l clătinați... Vă promit câte un pahar de vin la fiecare!

Se vedea bine că atunci când maica Finet era cuprinsă de exaltarea religioasă, nu-şi mai aducea aminte de principiile ei de economie domestică.

Coşul şi călugărul ajunseră nevătămați pe metereze .

Tânguirile şi gemetele bătrânului sporiseră; îi ruga pe salvatorii lui să nu-l atingă, căci, zicea el, avea toate membrele rupte... şi tot corpul nu-i era decât o contuzie dureroasă.

— Fii liniştit, om sfânt! zise maica Finet, îndepărtându-i pe toți. Vei fi îngrijit mai bine ca un rege... îmi iau această însărcinare! Doi dintre aceşti buni oameni te vor duce în camera mea cu cea mai mare grijă ca să nu fii lovit.

După câteva secunde, călugărul se odihnea în patul bătrânei femei din camera situată în spatele cantinei, a cărei fereastră dădea spre şanțuri.

***

Nu fără motiv se închisese marele cardinal în apartamentul său, dând ordin să nu fie deranjat de nimeni.

Voia să rămână singur, voia să se gândească mult şi cu mintea liniştită la scena ciudată în care rolul principal îl avusese Marquis.

Simțise un fel de satisfacție intimă şi profundă întâlnind o inteligență independentă, un spirit hotărât, căruia nu-i era teamă înaintea morții.

Până acum, nu întâlnise decât curteni umili, supuşi şi care tremurau ca nişte valeți înaintea lui.

Fără să vrea, se simțea atras de preot.

Era ora zece când cardinalul luă o hotărâre şi părăsi fotoliul în care meditase ore în şir.

Cerul era întunecat... Ploua... Vântul sufla cu turbare, lovind picăturile mari de ploaie de ferestrele înalte ale castelului.

Preotul Marquis fusese dus, din ordinul cardinalului, în capelă.

Acolo, soldații îl lăsaseră singur, aşezându-se de pază la uşă.

Capela nu era luminată decât de o singură candelă de argint, agățată de plafon.

Marquis îngenunchease înaintea imaginii lui Isus răstignit şi se ruga în tăcere.

De la camera de culcare a cardinalului până la capelă exista un coridor îngust.

Richelieu nu anunță pe nimeni.

Luă lampa care ardea pe cămin şi pătrunse singur în coridor.

Un soldat păzea uşa capelei.

— Poți să te retragi, îi zise cardinalul.

Soldatul se supuse imediat şi cardinalul deschise uşa.

Marquis, absorbit de rugăciunea lui, nu-şi dădu seama că nu mai era singur.

Richelieu înaintă până aproape de el şi îl atinse uşor pe umăr. Preotul se întoarse. Fața lui nu exprima nici tulburare, nici surpriză.

Se înclină.

— Părinte, îi zise cardinalul, la ce te gândeşti?

— Mă gândesc, monseniore, răspunse Marquis liniştit, că până astăzi v-am considerat drept cel mai mare duşman, v-am blestemat din cauza răului ce-l făceați față de ceea ce

iubesc, şi totuşi, la această oară supremă, toată ura s-a stins din sufletul meu şi vă iert din adâncul inimii...

— De unde această resemnare?

— Priviți, monseniore...

Şi mâna lui Marquis arătă spre Hristos.

Apoi continuă:

— Priviți! Fiul lui Dumnezeu moare pe crucea cea infamă şi-i iartă pe călăii lui!... I-am cerut putere să imit marele exemplu pe care ni l-a dat... Se pare că ruga mi-a fost ascultată, căci mor fără să am nicio amărăciune...

— Aşadar, nu te temi de moarte?

— Cum să mă tem? Ca soldat, am văzut-o de aproape atât de des. Ca om, ştiu că durata vieții e nesigură, că moartea e totdeauna gata să-şi prindă prada ca un vultur. Ca preot, am combătut de atâtea ori frica şi slăbiciunea pe care o simte cineva la apropierea ei... Vedeți prea bine că nu mă pot teme de cea pe care o cunosc atât de bine. Călăii pot să vină, sunt gata, monseniore...

— Călăii nu vor veni, răspunse încet Richelieu.

— Ce vreți să spuneți?

— Oameni ca dumneata, preote Marquis, înnobilează eşafodul şi ştreangul... pentru ei asta ar constitui încă o aureolă! Te consider deja o persoană destul de importantă şi nu vreau să-ți dau ocazia să devii şi mai important!... Vei trăi...

— Eu, monseniore! exclamă preotul.

— Sper, adăugă Richelieu zâmbind, că nu vei refuza să primeşti viața... şi încă primită de la mine...

Preotul clătină din cap.

— Monseniore, mi-e teamă să nu-mi răscumpăr capul cu un preț pe care nu l-aş putea primi! răspunse el.

— Ei, dar cine îți vorbeşte de răscumpărare? Cine îți vorbeşte de condiții? Nu-ți vând viața, preote Marquis, ți-o dăruiesc.

— Vă aud, monseniore, dar vă înțeleg atât de puțin, încât mi-e frică să cred.

Pe buzele cardinalului trecu un surâs amar.

— Ah, înțeleg! Nu poți avea încredere în clemența lui Richelieu!

— Monseniore, răspunse Marquis. Istoria va spune că Richelieu a fost un mare ministru, dar nu va spune că a fost un ministru clement.

— Ei bine, Istoria nu va avea dreptate!... Te grațiez fără condiții. Am nevoie de un inamic ca dumneata... Mai puțin disputată, cucerirea provinciei va fi mai puțin glorioasă şi, oricum, oricât de bine ați apăra-o, va fi a noastră.

— Niciodată! zise Marquis, cu energie.

— Niciodată!... repetă Richelieu. Crezi?

Preotul vru să răspundă.

Dar, deodată, se opri şi-l apucă de braț pe ministru.

— Tăcere! şopti el.

O şuierătură prelungă şi ascuțită străbătu spațiul.

— Ce este? întrebă Richelieu, mirat de mişcarea preotului Marquis şi, mai ales, de subita lui schimbare a feței sale.

Dar preotul nu răspunse.

Cu capul aplecat înainte, cu privirea țintă, cu buzele cuprinse de un fel de tremur, atent la cel mai mic zgomot, aştepta.

Se auzi al doilea şuierat.

— Două, zise el.

În acelaşi timp, fața i se lumină, ochii îi străluciră şi pe buze îi apăru un zâmbet de triumf.

Mirarea cardinalului se transformă într-o adevărată spaimă şi zise cu glas tremurător:

— Te întreb încă o dată, ce înseamnă asta?

— Tăcere, repetă Marquis. Aşteptați...

Se auzi al treilea şuierat, mult mai răsunător şi mai prelung decât primul.

Marquis lăsă braţul lui Richelieu şi, ridicând mâinile împreunate spre icoană, murmură:

— Dumnezeul meu, mi-ai acordat mai mult decât doream!

Frica şi neliniştea lui Richelieu creşteau cu fiecare secundă.

Deşi era viteaz ca un soldat (dăduse mai multe dovezi), păli şi un tremur nervos îi zguduia tot trupul.

Apropierea unui pericol necunoscut înspăimântă inimile cele mai viteze.

Al patrulea şuierat a fost urmat de un foc de armă.

Apoi, un zgomot îngrozitor se stârni din toate părţile, învăluind castelul

24

De când fusese întins pe pat, călugărul căzuse într-un somn adânc şi maica Finet, liniştită de răsuflarea lui egală, trecuse în cealaltă încăpere, unde Nicolas stătea întins lângă foc cu ochii închişi, cu gura deschisă şi cu nasul în vânt.

Cantiniera începu să pregătească o băutură pe care s-o dea bătrânului călugăr când se va trezi.

O puse într-o oală mică de pământ şi o aşează pe cărbuni.

Această băutură era considerată de maica Finet cel mai bun leac pentru boli.

Marele Nicolas îi împărtăşea cu bucurie opinia, prefăcându-se de multe ori bolnav, ca să i se dea mai des asemenea băutură.

Bătrâna femeie mesteca în băutură cu o lingură de lemn, când auzi un zgomot în camera de culcare.

Dădu fuga.

Călugărul se trezise.

Era pe jumătate ridicat.

— Femeie, murmură el cu o voce aproape stinsă, dumneata eşti desigur aceea care a avut milă de mine... dumneata eşti cea care m-a salvat...

— Am făcut ce am putut, bunul meu părinte.

— Aceasta ți se va plăti însutit dincolo.

— Dar cum te simți acum părinte?

— Mai bine... mult mai bine... Sufăr încă din cauza rănilor, dar mi se pare că puterile îmi revin.

— Aşteaptă, bunul meu părinte, te vei vindeca numaidecât...

— Cum?

— O să vezi.

Maica Finet se duse dincolo, vărsă într-un pahar conținutul oalei şi, dând paharul călugărului, îi zise:

— Bea, sfinte părinte!...

— Ce e asta?

— E viață, e sănătate... Bea.

Vinul aromat răspândea un miros plăcut şi pătrunzător.

Călugărul nu ezită şi goli dintr-o dată paharul.

— Ei bine? întrebă bătrâna.

— Ah, aveai dreptate!... Mi se pare că renasc, mi se pare că un sânge nou îmi curge în vine.

— Ştiam eu! exclamă cantiniera ,cu o expresie triumfătoare.

— Cred că m-aş putea ține pe picioare... Cred că aş putea chiar să merg, continuă călugărul.

— Într-adevăr?

— Toate durerile mi-au dispărut...

— Domnul fie binecuvântat!

— Dacă aş încerca?

— Încearcă părinte, nimic nu te opreşte!... După aceea te vei culca.

Călugărul părăsi patul, nu fără greutate, şi făcu câțiva paşi, clătinându-se.

— Vrei să te sprijini de brațul meu şi să te aşezi puțin lângă foc? îi zise maica Finet.

— Ce oră e?

— Nouă şi jumătate.

— Ei bine, hai să mergem.

Călugărul şi cantiniera intrară în cealaltă încăpere.

Imediat ce rămăsese singur, Nicolas adormise.

Maică-sa îl trezi imediat ca să-i ia scaunul şi să i-l dea călugărului.

Bietul băiat se duse şi se trânti într-un colț, iar călugărul se aşează pe locul lui, nu fără să scoată gemete şi suspine.

— Te doare tare, domnule părinte? îl întrebă bătrâna.

— Da, mai mult decât credeam adineauri. Simt că tot corpul mi-e zdrobit.

— Ah, necredincioşii! izbucni maica Finet. Să se poarte astfel cu un sfânt! Un adevărat slujitor al lui Dumnezeu! Să fie afurisiți şi blestemați!...

— Să nu blestemăm pe nimeni, femeie! o întrerupse călugărul. De altfel, nu trebuie să mă plângi pe mine...

— Dar pe cine?

— Pe tânărul frate care mă însoțea... un novice care abia împlinise douăzeci de ani, pe care acei oameni l-au luat cu ei ca să-l omoare.

Maica Finet îşi ascunse fața în mâini.

— Ca să-l omoare? repetă ea. E oare cu putință!

— Vai, e foarte cu putință!

— Dar, spune-mi, venerabile părinte, de ce s-au purtat atât de rău cu voi ticăloşii aceia? Dacă ați fi fost nişte intendenți ai unor mari seniori sau strângători de arenzi, înțelegeam!

— Uită, demnă femeie, aceşti criminali (Dumnezeu să-i ierte!) ştiau fără îndoială că aveam cu noi mai mult aur decât au avut vreodată intendenţii marilor seniori şi strângători de arenzi.

Maica Finet holbă ochii înmărmurită.

— Mai mult! repetă ea. Cum asta?

— Suntem călugării de la mănăstirea Cuzeau, poate ai ghicit asta după hainele mele...

— Da, părinte.

— Sunt casierul mănăstirii şi mă duceam cu novicele meu la mănăstirea Vaux-sur-Roligny, ca să-i duc starețului o sumă mare de bani pe care i-o datora mănăstirea mea.

— O sumă mare?

— Zece mii de livre...

— Zece mii de livre? repetă maica Finet. Ah! Dumnezeule mare! Maică Preacurată! Isuse Hristoase! Zece mii de livre!...

— Vai, da, tocmai atât, bună femeie! Însoțitorul meu ducea jumătate de sumă într-un sac de piele atârnat de umăr pe sub rasă, iar eu, cealaltă jumătate, în desaga mea.

— Îi i-au luat toți?

— Cel puțin aşa au crezut...

— Şi s-au înşelat părinte?

— Da, şi iată cum. Când s-au aruncat asupra mea să-mi ia desagii, m-am apărat. În timpul luptei, desaga s-a deschis şi o mare parte din conținutul ei s-a vărsat...

— Şi ei n-au văzut?

— Nu.

— Eşti sigur părinte?

— O! foarte sigur... priveşte numai...

Bătrânul scotoci prin buzunarul rase şi scoase zece monede de aur pe care le aşează în mâna maicii Finet.

— Uită-te, am adunat acest aur de pe jos, cum mi-am venit în fire după primul leşin. Iar acest aur, păstrează-l, ți-l dau dumitale...

Cantiniera scoase un strigăt de bucurie care îl trezi pe marele Nicolas.

— Mi-i dă mie... Mi-i dă mie?

— Da, femeie, şi asta ca o dovadă că o faptă bună nu rămâne niciodată nerăsplătită...

Maica Finet alergă să închidă în ladă banii dați de călugăr.

Apoi, se întoarse iar lângă cămin şi rămase o vreme tăcută, cufundată în gânduri.

— Şi zici, părinte, că a căzut mult aur din desaga dumitale?

— Da, mult.

— Mai mult decât ai adunat?

— De zece ori mai mult

— De zece ori mai mult! se minună femeia. Dar e o adevărată avere.

— Bucățile de aur au căzut pe pământ, continuă călugărul, şi au rămas ascunse în iarbă.

— Dar o să se găsească acest aur?

— Fără îndoială.

— Şi va fi luat...

— Cel care va trece primul pe acolo mâine dimineață va aduna o bună recoltă!

— Dar, părinte, cel care va întrebuința prost aceşti bani, va fi un rău creştin...

— Într-adevăr, aşa este...

— N-ar fi mai bine ca aceşti bani să cadă în mâinile unei persoane pioase, care să ştie să profite de ei?

— Da, desigur că ar fi mai bine.

— Şi dacă această persoană pioasă aş fi eu?

— Ah, demnă femeie, aş dori din toată inima! Şi dacă ar fi să ţi se întâmple o asemenea fericire, eu aş vedea în ea voinţa lui Dumnezeu...

— Ei bine, părinte, asta e cu putinţă!

— Cu atât mai bine! Cu atât mai bine! Dar cum?

— Eşti dispus să mă ajuţi, părinte?

— Din toate puterile.

— Atunci, nu mâine dimineaţă trebuie luat acest aur.

— Dar când?

— În noaptea asta, şi chiar acum.

— Dar cum vei putea să ieşi din castel? N-ai să reuşeşti.

— Dimpotrivă. Ca să pot, nu e nevoie decât să vreau.

Călugărul se uită cu mirare la maica Finet.

— Da, repetă femeie, nu e nevoie decât să vreau. La douăzeci de paşi de aici este o portiţă.

— Care, fără îndoială, este încuiată.

— Da, însă fiul meu are cheia.

— Nu zic că nu... Dar vă expuneţi la un mare pericol.

— Care?

— Dacă află guvernatorul?

— Cum să afle? Noaptea e întunecoasă, plouă şi toată lumea doarme... santinelele nu vor vedea nimic.

— Gândeşte-te că în castel se află cardinalul Richelieu.

— Da, dar e închis în camera lui, unde nimeni nu poate pătrunde. Fii sigur că doarme mai vârtos decât ceilalţi, fiindcă are nevoie de odihnă, mai cu seamă astăzi.

— De ce mai cu seamă astăzi?

— Pentru că şi-a petrecut toată noaptea judecându-l pe omul cu rasa roşie.

— Cine e acest om?

— Unul dintre şefii muntenilor... un preot care se numeşte Marquis. Ai auzit vreodată de el?

— Deseori.

— După cum ştii, e tovarăşul lui Lacuzon şi al lui Varroz.

— Presupun că acest preot e acum pe lumea cealaltă.

— Nu. Se pare că va fi executat abia mâine dimineață.

— A, mâine!

— Da. Monseniorul cardinal a dat ordin să fie dus în capelă, unde să se roage lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor. Monseniorul e foarte bun creştin. În sfârşit, vezi părinte, că nu avem de ce ne teme şi că putem aduna banii.

— Tot ce se poate, totuşi...

— Ar fi o adevărată jignire pentru Dumnezeu dacă banii ar cădea în mâinile unui netrebnic, care îi va întrebuința cum nu se cuvine.

— Negreşit... negreşit...

— Am păcătuit, nu-i aşa părinte?

— Da... da... ai dreptate... dar, din moment ce te învoieşti, să rişti... să te expui...

— Mă voi expune la orice decât să las banii...

— În fond, eu te aprob... vei face cu ei fapte bune...

— Şi încă multe!... Îl vei călăuzi pe Nicolas, nu-i aşa?...

— Adică îi voi arăta exact locul unde sunt, căci n-aş putea să mă târăsc până acolo...

— Atât ajunge... Toți îl cred prost pe sărmanul meu Nicolas, dar sunt sigură că va şti să găsească banii...

Bătrâna se ridică, aprinse cu mâini tremurătoare de emoție un felinar, apoi îl închise cu grijă.

— Nicoals! Nicolas! strigă ea, în cele din urmă.

Băiatul se trezi, frecându-se la ochi cu necaz, şi zise:

— Ei bine, mamă, ce vrei?

Bătrâna deschise lada şi îi arătă aurul zicându-i:

— Aceştia-s bani.

— E aur şi aurul prețuieşte de nouăzeci de ori mai mulți bani decât o bucată de argint.

— Atunci, cu o bucată de asta poți căpăta mult vin?

— Da, mult.

— Câte pahare?

— Cel puțin două sute.

Ochii lui Nicolas scânteiară.

— Dă-mi şi mie un ban din aceştia de aur care fac atâtea pahare, zise el întinzând mâna.

— Da, am să-ți dau moneda, dar trebuie s-o câştigi.

— Cum?

— Unde e cheia de la portiță?

Nicolas luă o legătură de chei din cui şi îi arătă una, zicându-i:

— Iat-o.

— Bine. Vino cu noi.

— Voi avea moneda?

— Da.

— Dar, zise atunci bătrânul călugăr, n-ar trebui să mai aşteptăm, să se facă mai târziu?

— Nu e nevoie, om sfânt... Acum va bate de zece... e întuneric beznă... Şi apoi, nu auzi cum plouă?

— Dacă aşa vrei, haide!... Numai că nu ştiu dacă voi putea să merg.

— Sprijină-te de mine, părinte...

Bătrâna, călugărul şi Marele Nicolas ieşiră din cantină şi se îndreptară spre metereze.

Maica Finet îl susținea pe călugărul care mergea cu paşi tremurători. Nicolas ducea felinarul şi cheile.

Vântul urla şi ploaia cădea torențial.

Santinelele re refugiaseră în gherete.

După douăzeci de paşi, ajunseră toți trei la scara care ducea la portiță.

Această portiță se deschidea la opt-zece picioare deasupra şanțurilor.

— O să fie nevoie de o scară, zise maica Finet.

Apoi se întoarse spre fiul ei.

— Nicolas, du-te şi adu scara rezemată de pavilionul care se repară, lângă capelă.

Băiatul dispăru în întuneric şi, după o clipă, apăru scara.

— Coboară tu primul, reluă bătrâna, deschide poarta şi lasă scara să alunece.

Nicolas făcu întocmai.

După ce deschise poarta şi lăsă scara, maica Finet îi zise călugărului:

— Acum, părinte, explică-i bine ce trebuie să facă.

Apoi adăugă, adresându-se fiului ei:

— Nicolas, ascultă-l pe acest om sfânt şi încearcă să înţelegi cât mai bine.

— Copilul meu, murmură călugărul, vei coborî cu felinarul, şi vei face trei sute cincizeci de paşi, mergând în linie dreaptă... vei face apoi un cerc mare, pe care îl vei străbate apoi în toate sensurile, având grijă să ţii felinarul aproape de pământ... Vei căuta prin iarbă până ce vei vedea strălucind ceva. Atunci, te vei opri, vei aduna toate acele monede de aur (şi sunt multe) şi, după ce le vei lua pe toate, te vei întoarce.

— Ai înţeles? întrebă maica Finet.

— Da, răspunse Nicolas.

— Atunci, dă fuga.

Băiatul făcu un pas, apoi se opri.

— Prin urmare, sunt multe monede? întrebă el cu un aer gânditor

— Ei, da!

— Atunci trebuie să-mi dai două monede!

— Bine... bine le vei avea, du-te iute.

Nicolas coborî scara, zicându-şi:

— Asta face patru sute de pahare de vin.

Trecuse şanţul şi mergea în direcţia arătată de călugăr.

Acesta din urmă se aşezase pe treapta de jos a scării şi se ţinea cu mâna stângă de ea.

Bătrâna se aplecase prin deschizătura portiţei ca să poată urmări mai bine paşii repezi ai fiului ei.

Nicolas era deja departe.

Deodată, prin vuietul vântului şi răpăitul monoton al ploii, se auzi la spatele bătrânei Finet o şuierătură înspăimântătoare.

Bătrâna se întoarse tremurând.

— Dumnezeule, părinte, ce faci?

— Fac ceea ce faci şi dumneata, demnă femeie, aştept...

— Dar acel şuierat teribil?

— N-am auzit nimic.

Cantiniera tremura de frică.

— Nu se poate! şopti ea... Şi cred...

Nu-şi sfârşi vorba...

Un al doilea şuierat, asemănător cu primul, îi tăie vorba. Însă acesta venea de la piciorul zidului.

— Părinte... părinte..., de data asta ai auzit? îngână ea

— N-am auzit nimic, răspunse din nou călugărul.

— Mi-e frică...

— De ce, milostivă femeie?

— Ştii, se petrec lucruri ciudate...

— Nu te înţeleg...

A treia şuierătură urmă celorlalte două.

Părea că venise de la piciorul scării.

— A! strigă cantiniera. Suntem pierduţi, să fugim...

Dar călugărul, care se sculase în picioare, o opri.

— Taci, femeie! zise el cu o voce puternică... Se face dreptatea lui Dumnezeu!

Apucă unul din braţele femeii şi îl ţinu ca într-un cleşte de fier.

Picioarele nenorocitei se înmuiară şi femeia căzu pe una dintre treptele scării.

În deschizătura portiței se ivi atunci un om, apoi mai mulți...

În întuneric, se vedea strălucind garda săbiilor şi mânerul pistoalelor pe care le purtau aceşti oameni.

— Treceți! le zise călugărul.

Deodată, pe metereze răsună un strigăt:

— La arme!

Şi se auzi un foc de armă.

Un zgomot îngrozitor răsună din toate părțile, ceea ce arăta că întreg castelul era încercuit de duşmani.

Atunci, călugărul dădu drumul femeii, îşi smulse barba falsă care îi acoperea o parte din față şi aruncă departe de el rasa şi frânghia cu care era încins.

— Camarazi, înainte! strigă vocea lui tunătoare.

— Aveți milă, în numele cerului... aveți milă de mine! îngâna cantiniera, pierdută.

Falsul călugăr se întoarse spre ea:

— Femeie, intră în odaia dumitale şi nu te teme de nimic, îi zise el. Nici dumneata, nici fiul dumitale nu veți păți nimic rău... îți dau cuvântul meu!

— Cuvântul dumitale... dar cine eşti dumneata?

— Sunt căpitanul Lacuzon!

Şi Jean-Claude Pros se năpusti în interiorul citadelei, în timp ce cantiniera, prevăzând victoria acelor munteni şi credincioasă obiceiurilor ei de a se schimba iute, începu să strige cât putu de tare:

— Trăiască Lacuzon! Trăiască muntenii!

***

— Ce se petrece? murmură Richelieu. Ce înseamnă aceste strigăte ciudate?

— Monseniore, răspunse Marquis, ridicați şi dumneavoastră mâinile şi sufletul şi mulțumiți-i Domnului care ține în mâna lui viața regilor şi a miniştrilor, ca şi pe

cea a țăranilor şi cerşetorilor, şi care o scapă acum pe a voastră!

— Ce vrei să spui? întrebă cardinalul.

— Vreau să spun, monseniore, că, dacă cerul nu ți-ar fi inspirat voința de a mă grația, dacă ai fi ordonat să fiu pedepsit astă seară, de acum înainte n-ai fi avut de trăit decât câteva minute.

— Eşti nebun! strigă cardinalul.

— Nu, monseniore, căci, în acest moment, aici nu mai comandă puternicul ministru al regelui Franței.

— Dar cine?

— Căpitanul Lacuzon.

Sprâncenele dese ale cardinalului se încruntară, fruntea i se încreți şi întreaga față căpătă o expresie amenințătoare.

— Lacuzon e aici! zise el. O, nenorocire lui! Nenorocire lui!

Vru să se îndrepte spre una dintre uşile capelei.

Marquis îl opri.

— Nenorocirea se va abate asupra capului vostru, monseniore, dacă ieşiți! îi zise el. Nu mă părăsiți, căci sunt scutul vostru; nu mă părăsiți – altfel sunteți pierdut!

— Pierdut! repetă Richelieu. Haida-de! Garnizoana castelului e numeroasă.

— N-are importanță!

— E viteză, va rezista!

— Nimeni nu poate să reziste în fața lui Lacuzon, monseniore.

Richelieu vru să răspundă.

Dar ultimele cuvinte ale lui Marquis primiră o confirmare neaşteptată.

Strigătele se apropiau, însoțite de zăngănitul armelor.

Voci numeroase repetau strigătul de luptă *Lacuzon*!... *Lacuzon*!... şi gemetele erau răspunsul la acest strigăt.

Uşile capelei se deschiseră cu violenţă, ferestrele săriră în ţăndări şi prin toate deschizăturile năvăliră soldaţii francomtezi conduşi de Lacuzon.

— A! strigă acesta din urmă, înaintând spre Marquis şi strângându-i mâinile. În sfârşit, te-am găsit prietene, te-am găsit şi te voi răzbuna!...

Apoi, deodată, se dădu un pas înapoi murmurând:

— Cardinalul!...

Îl văzuse pe Richelieu lângă Marquis.

Viaţa ministrului atârna de un fir de păr.

Muntenii, înflăcăraţi de luptă, de succesul obţinut, aflându-se acum în faţa omului care, pe drept cuvânt, trebuia considerat cel mai cumplit duşman al lor, în faţa omului a cărui moarte ar fi pus capăt războiului, ar fi fost în stare de orice...

Marquis înţelese acest lucru, Richelieu la fel.

Totuşi ,cardinalul îşi păstrase înfăţişarea mândră.

Cunoscându-şi oamenii, Marquis consideră că trebuie să profite de primul moment de surpriză ca să-l salveze pe cardinal.

—Jean-Claude, zise el cu o voce puternică, şi voi toţi prietenii şi copii mei, v-aţi devotat pentru mine... m-aţi salvat... mă duceţi triumfător în munţii noştri de unde am plecat prizonier! Contam pe voi... vă aşteptam... ştiam foarte bine că vă veţi face datoria, vă cunosc prea bine ca să mă fi putut îndoi... Acum ascultaţi bine ce voi spune şi amintiţi-vă că cel care vă vorbeşte nu e numai unul dintre şefii voştri, ci şi unul din slujitorii lui Dumnezeu...

Marquis îşi întinse mâna asupra capului lui Richelieu şi continuă cu o solemnitatea impozantă:

— Monseniore cardinal de Richelieu, prim-ministru al lui Ludovic al XIII-lea, regele Franţei, eu, Pierre Marquis, în numele armatei francomteze, vă graţiez şi vă dau cuvântul

meu de preot şi de soldat că nu vi se va clinti niciun fir de păr din cap!

Toţi muntenii primiră cuvintele lui Marquis cu o mare surprindere.

— Părinte, gândeşte-te ce spui! strigă Lacuzon. A-l cruţa pe Richelieu înseamnă a prelungi războiul la nesfârşit! El ne cruţă pe noi? Nu e cel mai neîmpăcat duşman al nostru? Nu e el flagelul teribil al provinciei decimate?

— Mă aflam în puterea cardinalului Richelieu, răspunse preotul. Ca să-mi cadă capul, nu trebuia decât să rostească un cuvânt. Toţi abia aşteptau să-l aplaude, iar seniorul cu mască neagră cerea sus şi tare pentru mine spânzurătoare! Atunci, Richelieu, în loc să mă condamne, a venit şi mi-a spus: *„Vei trăi, şi nu-ţi vând viaţa, ţi-o dăruiesc”*. Care dintre voi ar vrea să plătească prin sânge recunoştinţa pe care i-o datorez? Asta ar fi ruşinos pentru mine! Ar fi ruşinos pentru voi şi dezonorant pentru nobila provincie!

— Adevărat! zise Lacuzon, cu părere de rău.

Apoi adăugă, adresându-se lui Richelieu:

— Monseniore cardinal, i-ai dăruit viaţa preotului Marquis, preotul Marquis îţi dăruieşte şi el viaţa: nu-ţi mai datorează nimic.

— A fost scris, monseniore să muriţi atotputernic! zise Marquis.

— Cum, mă lăsaţi liber, fără condiţii? se miră Richelieu.

— Da, monseniore. Nu vrem să se spună că am fost învinşi de dumneata într-o luptă de generozitate!

Cardinalul întinse preotului mâna lui aproape regală.

— Sunteţi nişte duşmani neînvinşi! murmură el. N-am înţeles-o niciodată mai bine ca în momentul acesta!

— Monseniore, reluă Marquis, vreau să-ţi adresez o întrebare.

— Oricare ar fi, îţi voi răspunde.

— Gentilomul cu masca neagră mai e la castel?

— Nu, nu mai este. A plecat de cum s-a înnoptat împreună cu contele de Guébriant.

Lacuzon făcu un gest de mânie.

— A, senior de Montaigu! murmură el. Răbdare!... Răbdare!... Ne vom revedea la castel d'Aigle!

— Prin urmare, întrebă cu vioiciune Marquis, este Antide de Montaigu?

— El este omul cu masca neagră, răspunse căpitanul. Magui ştiuse ce spune şi Raoul nu se înşela.

— Şi ai dovada a ceea ce spui?

— Da, şi l-am auzit pe infamul gentilom făgăduindu-i seniorului de Guébriant să ne atragă, pe Varroz şi pe mine, într-o cursă, ca apoi să ne trimită în Franța, punând capăt astfel, printr-o singură lovitură, războiului de independență al provinciei.

— Mizerabilul! exclamă Marquis.

— Da, mizerabilul! repetă Richelieu cu vocea lui slabă. Era disprețuit şi de aceia al căror instrument era... De altfel, descoperirea secretului Măştii Negre este cel mai mare avantaj pe care l-ați câştigat de la începutul războiului... Seniorul d'Aigle încetează de a mai fi un pericol pentru voi, acum când i-a căzut masca. Trebuie să vă mărturisesc că nu contam decât pe el pentru a ne asigura posesiunea provinciei atât de eroic! Iarna se apropie, campania e terminată şi, dacă am oarecare credit în consiliul majestății sale Ludovic al XIII-lea, ea nu va mai reîncepe! Trupele se vor întoarce toate în Franța! L-ați învins pe Richelieu! Pentru asta era nevoie de oameni ca voi.

— Poate că istoria, într-o zi, ne va face un titlu de glorie, nu pentru că l-am învins pe Richelieu, ci pentru că am rezistat cu tărie! reluă Marquis cu o mândrie legitimă. Nu mai avem decât o singură datorie. Printre apărătorii provinciei să găseşte un trădător. Cu cât acest trădător este mai supus, cu atât pedeapsa lui va fi mai mare, ca să-i

înfricoşăm pe cei care ar mai dori încă să trădeze! Peste câteva zile Antide de Montaigu va da socoteală pentru crimele lui în faţa parlamentului din Dole. Peste câteva zile, castelul d'Aigle va dispărea şi peste ruinele lui se va presăra sare. Legile feudale, când lovesc în persoana şi averea unui cavaler trădător, îngăduie să se lase în picioare unul din turnurile castelului dărâmat, ca să nu piară cu totul numele rasei. Noi vom merge mai departe decât aceste legi. Numele de Montaigu se va stinge! Turnul Acului va cădea ca şi celelalte!

— Şi asta va fi foarte drept! zise Richelieu, mărturisind fără voie adevărul!

Preotul Marquis continuă apoi, adresându-se soldaţilor care îl înconjurau:

— Vom părăsi castelul şi, cum nu vom întâlni nicio împotrivire la retragere, gândiţi-vă că orice act de violenţă va fi o crimă!

În acel moment, Garabas intră în capelă.

— Căpitane, zise el, nu ştii ce se petrece?

— Ce se petrece?

— Trupe franceze şi suedeze, venind din direcţii diferite, se apropie în grabă de castel. În mai puţin de un sfert de oră, citadela va fi asediată.

— Trupele sunt numeroase?

— Spionii noştri, care ne-au adus această veste, apreciază cam cinci mii de oameni pentru fiecare corp de armată.

— Bine. Unde e domnul Raoul?

— Păzeşte intrarea principală a castelului. A pus oameni pretutindeni.

— Bine, repetă Lacuzon.

Apoi, după ce se gândi un moment, întrebă:

— Aţi făcut prizonieri?

— Da, căpitane!

— Se găsesc printre ei şi ofiţeri importanţi?

— Unul singur.

— Care?

— Marchizul de Fouquières.

— Monseniore, ce s-a întâmplat cu domnul Longueville şi Villeroy? îl întrebă preotul Marquis pe cardinal.

— Au părăsit castelul în acelaşi timp cu contele de Guébriant şi seniorul d'Aigle.

— Garabas, reluă Lacuzon, adu-mi-l aici pe marchizul Fouquières.

Munteanul ieşi.

— Monseniore, continuă căpitanul, trupele care au venit în ajutor s-au grăbit şi regret asta chiar în interesul vostru.

— Ce vrei să spui, căpitane?

— Vreau să spun, monseniore, că dumneata eşti singurul nostru scut şi, ca să fim în siguranţă, pentru că ni se taie retragerea, trebuie să rămâi prizonierul nostru.

Marquis făcu un gest şi se pregătea să-l întrerupă pe Lacuzon, dar acesta nu-i lăsă timp.

— Părinte, gândeşte-te că un minut de slăbiciune ne poate pierde şi, odată cu noi, şi pe ei! zise el. Eşti sub influenţa unui sentiment de generozitate cavalerească pe care trebuie să-l respect, dar căruia nu mă pot supune. De altfel, n-o voi părăsi deloc pe Eminenţa Sa şi niciun pericol n-o poate atinge lângă dumneata. Suntem soldaţi, nu suntem asasini!

— Căpitane Lacuzon, nu mi-e frică, zise Richelieu. Ştiu că nu faci decât ceea ce este onorabil şi drept.

— Ai dreptate, monseniore.

Garabas intră în capelă, aducându-l cu el pe marchizul de Fouquières.

— Monseniore, reluă căpitanul, binevoiţi să-l însărcinaţi pe domnul de Fouquières să ducă trupelor care v-au venit în ajutor ordinul de a-şi aşeza tabăra în jurul castelului, acolo

unde se găsesc. E foarte important ca ordinul să ajungă înainte de a începe atacul.

— Ai auzit generale? întrebă cardinalul.

— Da, monseniore.

— Ei bine, du-te. Vezi bine că în momentul de față nu eu comand aici.

— Generale, adăugă Lacuzon, eşti bun ca după îndeplinirea însărcinării să te înapoiezi la castel? E posibil ca Eminența Sa să aibă nevoie de ajutorul dumitale.

— Mă voi întoarce, răspunse marchizul.

— De ce i-ai spus ca trupele să-şi instaleze tabăra în jurul castelului, în loc să le trimiți în taberele lor? întrebă Marquis, după plecare domnului Fouquières.

— Nu vreau ca retragerea noastră să semene cu o fugă. Vom părăsi Bletterans ziua în amiaza mare, iar cei cinci sute de oameni ai noştri vor trece triumfători prin mijlocul a cincisprezece mii de francezi care le vor prezenta armele!

— Nu ne vom expune în felul ăsta unui pericol sigur?

— Nu va fi niciun pericol.

— Ce plan ai?

— Îl vei cunoaşte când va veni momentul executării lui.

Marquis nu mai insistă.

— Monseniore, reluă Lacuzon adresându-se cardinalului, nimic nu vă împiedică să vă întoarceți în apartamentul vostru, probabil că aveți mare nevoie de odihnă. Voi avea cinstea, dacă îmi permiteți, să vă servesc drept valet de cameră.

— Primesc odihna, domnule, răspunse Richelieu, cu un zâmbet silit, însă nu-ți primesc serviciile... O mână viteză ca a dumitale nu se poate înjosi atât de mult.

Ministrul intră în camera lui şi se aruncă pe pat mai mult în căutarea liniştii, căci somnul fugea de el.

Lacuzon, Garabas şi Picior-de-Fier se aşezară în faţa celor trei uşi ale camerei, nevoind să încredinţeze altora paza ilustrului prizonier.

Trupele franceze se supuseră ordinului transmis de marchizul de Fouquières care, respectând promisiunea făcută, se întoarse la castel.

Restul nopţii trecu în cea mai mare linişte, încât ai fi crezut că acel castel nu şi-a schimbat stăpânii.

În sfârşit, se făcu ziuă.

Căpitanul alergă pe metereze, după ce-l puse în locul lui la uşă pe Mers-pe-Pământ.

Cele trei corpuri de armată duşmane îşi aşezaseră tabăra în câmpia din jurul castelului.

În comparaţie cu numărul duşmanilor, cei cinci sute de munteni nu erau decât o picătură de apă în mijlocul mării.

Căpitanul zâmbi.

— A, o să fie frumos! murmură el. Un asemenea spectacol nu s-a mai văzut vreodată!

Apoi, intră în castel şi bătu la uşa lui Richelieu.

Cardinalul era deja sculat şi stătea de vorbă cât se poate de liniştit cu domnul de Fouquières.

— Ei bine, căpitane, ce ne anunţi? întrebă el.

— Monseniore, răspunse Lacuzon, ceasul plecării a sosit... şi regret că Eminenţa Voastră trebuie să ne servească la retragere ca şi la atac drept scut.

— Vorbeşte, căpitane, mă supun legii celui mai tare.

— Trebuie, monseniore, continuă tânărul şef, ca marchizul de Fouquières să ducă din partea voastră noi ordine armatei franceze. Trebuie ca această armată să se aşeze pe două rânduri de la Bletterans până la Montmorot, lăsând între aceste două rânduri un spaţiu de cinci sute de paşi. Vom trece prin mijlocul soldaţilor dumneavoastră, monseniore, vom trece cu capul sus şi cu sufletul liniştit, căci voi avea cinstea să vă rezemaţi de braţul meu. Şi niciun

francez, văzându-ne astfel, unul lângă altul, pe ministrul regelui Franței şi pe şeful muntenilor, nu se va gândi să tragă sabia din teacă.

Ascultându-l pe Lacuzon, cardinalul pălise, pleoapele îi tremurau şi nările i se umflau de mânie.

Şi, într-adevăr, mândria lui se alesese cu o rană adâncă şi dureroasă.

— Ceri prea mult, căpitane! zise el, în sfârşit. Dar trebuie să mă supun. În timpurile de demult, la Roma, o voce a strigat două cuvinte care vor fi întotdeauna adevărate: *Vae victis!* – vai de cei învinşi!

— Monseniore, imediat ce vom trece de ultimele linii ale armatei franceze, veți fi liber, îl asigură tânărul.

— Cine-mi garantează?

— Cuvântul meu, monseniore! exclamă Lacuzon, cu mândrie.

— Du-te, domnule de Fouquières, zise cardinalul. Spune-le ofițerilor ce ai auzit şi cere-le să repete acest lucru şi soldaților.

În mai puțin de o oră, ordinele lui Richelieu sau, mai bine zis, ale lui Lacuzon, erau îndeplinite punct cu punct. Armata duşmană, aşezată pe două linii, forma o alee fără sfârşit, al cărei capăt se pierdea în ceața din depărtare.

Multe glasuri de mânie fuseseră auzite printre francezi, dar trebuiau să tacă şi să plece capul.

După cum spusese chiar ministrul, se supuneau legilor celui mai tare.

Marchizul se întoarse să aducă la cunoştință că totul era gata.

— Monseniore, aştept ordinele voastre, zise Lacuzon.

Un zâmbet amar se ivi pe buzele lui Richelieu.

— Ordinele mele! repetă el.

Apoi adăugă:

— Să mergem.

După câteva momente, poarta citadelei se deschise, punțile fură coborâte, lăsând să treacă mica trupă a muntenilor.

În față, mergea o avangardă de o sută de oameni, comandați de Raoul de Champ-d'Hivers şi precedați de Garabas, a cărui trâmbiță suna un cântec de triumf.

După avangardă, urmau trei sute de oameni, care formau oarecum escorta lui Richelieu. Acesta mergea între Lacuzon şi Marquis, amândoi cu capetele descoperite.

Alți o sută de munteni, sub ordinele lui Picior-de-Fier, formau ariergarda.

Francezii, nemişcați, tăcuți, plecau capul cu un aer întunecat sau le aruncau muntenilor priviri pline de ură. Simțeau şi ei umilirea dureroasă impusă şefului lor suprem.

Câteodată, o mişcare de mânie se răspândea printre rândurile lor, ca un vânt pe timp de furtună. Însă ofițerii impuneau tăcerea şi apoi nu se mai auzea decât pasul cadențat al muntenilor triumfători şi trâmbița lui Garabas.

În sfârşit, ajunseră la locul unde se terminau cele două rânduri ale armatei franceze.

Richelieu se opri.

— Sunt liber? întrebă el.

— Încă nu, monseniore, răspunse Lacuzon. Sunteți un războinic mult prea abil, deci nu ne putem crede în siguranță decât atunci când urmărirea nu va mai fi cu putință...

În acelaşi timp, căpitanul îi dădu ordin lui Picior-de-Fier să-l înştiințeze pe unul dintre ofițerii francezi că poate să-i urmeze pe munteni cu cincizeci de oameni, pentru a nu se întoarce singur cardinalul.

Apoi, trupa se puse în mişcare.

După o jumătate de oră, ajunseră la Saulnier.

Lacuzon nu vru să treacă prin oraş. Făcu la dreapta şi în curând ajunse la trecătoare din Bévigny.

— Monseniore, aici nu ne mai temem de vreo urmărire şi iată escorta care vă aşteaptă, îi zise atunci căpitanul cardinalului.

— Monseniore, daţi-mi voie să cred că nu ne vom mai vedea niciodată! i se adresă şi preotul Marquis.

— Cine ştie? murmură Richelieu.

Şi, după ce răspunse cu o mişcare din cap saluturilor respectuoase ale preotului şi căpitanului Lacuzon, le întoarse spatele, ducându-se la cei cincizeci de francezi care îl aşteptau.

Eminenţa Sa cardinalul de Richelieu se grăbea să se vadă în sfârşit liber.

— Trăiască Franche-Comté! strigară muntenii, după ce ministrul se pierdu în depăratre.

Apoi,se îndreptară în grabă în direcţia munţilor.

25

Când eroii acestei zile triumfătoare ajunseră la primele platouri ale munţilor, ordinea mersului se schimbă brusc.

Avangarda şi ariergarda formau un tot împreună cu corpul principal. Iar Lacuzon, în loc să mai meargă în centru, lângă preotul Marquis, se aşează în capătul coloanei, însoţit de aceasta din urmă, de Garanas şi de Picior-de-Fier.

Numai atunci putu căpitanul să-i povestească preotului detaliile expediţiei pe care o condusese atât de bine şi,cu toată gravitatea situaţiei, Marquis nu se putu abţe să nu râdă când Lacuzon îi istorisi căderea falşilor călugări în mâinile falşilor francezi şi păcăleala trasă cantinierei.

După ce ascultă această istorisire, preotul îl întrebă pe Lacuzon despre cele întâmplate la castelul d'Aigle şi abia îşi putu stăpâni mirarea şi bucuria când află că tatăl lui Raoul şi mama Eglantinei trăiau.

— Ah! izbucni el în culmea mâniei. Sunt preotul milei şi iertării, şi cu toate acestea trebuie să strig din toate puterile: răzbunare! Răzbunare împotriva ta, senior d'Aigle! Răzbunare în numele nenorociților loviți de tine!... În numele țării pe care ai vândut-o!... În numele fraților pe care i-ai trădat!

— Da, răzbunare! repetă Lacuzon. O răzbunare demnă de infamia lui!

— Ai luat vreo hotărâre, Jean-Claude? îl întrebă preotul Marquis.

— Da.

— Anume?

— Începând de mâine, castelul nu trebuie să mai existe!... Eglantine trebuie să fie în mijlocul nostru. Iar Antide de Montaigu, prizonier, trebuie să fie dus în fața parlamentului şi la spânzurătoarea asasinilor!

— Când vom ataca castelul?

— Chiar în noaptea asta.

— Îl vom găsi acolo pe trădător?

— Mă îndoiesc de asta. Dacă Richelieu ne-a spus adevărul, înseamnă că s-a dus spre Besançon, împreună cu Guébriant. Dar puțin ne pasă. Să dispară mai întâi castelul şi, oricât de bine s-ar ascunde mizerabilul gentilom, vom şti să-l găsim şi, dacă trebuie, vom pune chiar preț pe capul lui!...

Muntenii intrară într-o vale adâncă, umbrită de o pădure deasă.

Acea vale se sfârşea tocmai la Beaulieu, la două leghe depărtare de acolo.

— Garabas! zise Lacuzon.

— Căpitane?...

— Avem vreun fermier care se numără printre prietenii noştri?

— Da, căpitane, îl avem pe François Drouhin, care are un fiu în armata noastră şi stă la un sfert de leghe de aici, pe coastă.

— Are cai François Drouhin?

— Da, căpitane. După câte ştiu are vreo trei...

— Ei bine, suie coasta şi aleargă la fermă...

— Da, căpitane.

— Îi ceri un cal şi vei pleca în galop pe drumul cel mai drept până la cascada cea mare. De acolo, până la peştera Gangonilor, vei face drumul pe jos. Ajuns la peşteră, îl vei căuta pe colonel, îi vei povesti tot ce s-a petrecut şi îi vei spune să mă aştepte cu oamenii de care dispune aproape de Saint-Girard.

— Da, căpitane. Asta e tot?

— Da, tot.

Garabas urcă coasta, sărind din stâncă în stâncă.

Ajuns sus, se opri şi aruncă o privire în valea prin care mica trupă înainta ca un şarpe lung şi împestriţat.

Dar, deodată, atitudinea şi gestul lui exprimară o frică profundă. Duse mâinile la gură şi strigă cu o voce răsunătoare care, deşi slăbită de distanţă, ajunse până la vale:

— Căpitane!... Păzeşte-te!...

Lacuzon ridică repede capul să vadă ce pericol îl ameninţă.

În acelaşi timp, de parcă vorbele lui Garabas ar fi fost un semnal, un nor de fum alb se ridică dintre copacii pădurii, se auzi detunătura unei puşti şi pălăria căpitanului zbură găurită de un glonţ.

— Bine ochit! murmură Lacuzon. Dacă n-aş mai fi făcut o mişcare, mi-ar fă găurit capul, nu pălăria.

Între timp, Garabas scosese pistoalele şi trăsese de două ori asupra duşmanului nevăzut, dar expresia de mânie cu care îşi pusese pistoalele la brâu arăta bine că nu nimerise.

Duse din nou mâinile la gură şi din nou cuvintele lui ajunseră până la Lacuzon:

— Masca Neagră!

Câțiva munteni urcară imediat cu mare iuțeală coasta şi cercetară prin pădure cu cea mai mare atenție, dar, cu toate străduniile lor, se dovediră zadarnice.

— Căpitane, ai grijă! strigă din nou Garabas de pe înălțime.

Apoi dispăru.

— Pe legea mea, zise Lacuzon râzând, după ce muntenii se întoarseră din căutările lor fără rezultat, încep să cred ca şi țăranii noştri că seniorul d'Aigle e un drac şi jumătate!...

— Om sau drac, dar cum a putut să ne scape? Eu asta nu pricep...

— Ne va spune Garabas, răspunse Marquis.

— În orice caz, continuă Lacuzon, e ciudat că Antide de Montaigu, care ar trebui să fie pe drumul spre Besançon, se află aici...

— Nimic nu e mai natural. Această vale este drumul pe care se întoarce la castelul d'Aigle.

— Aşa este, numai că mă mir că se întoarce atât de repede...

— Poate că simte ce-l amenință...

— Nu cred... Nu ştie că am descoperit secretul Măştii Negre...

— În sfârşit, Jean-Claude, să aşteptăm, de vreme ce nu putem face altfel. Viitorul ne va oferi cheia tuturor acestor enigme.

Lacuzon îşi puse pe cap pălăria găurită de glonțul tras de Masca Neagră şi mica trupă, după acest scurt popas, se grăbi să pornească din nou la drum.

***

După cum spusese şi cardinalul, seniorul d'Aigle ieşise din castel cu puțin înainte de închiderea porților, urmat de contele de Guébriant, de Longuevile, de Villeroy.

Se găsea încă în tabăra francezilor în momentul împresurării castelului de către munteni.

Dar, în loc să meargă cu trupele franceze la Bletterans, apucase drumul castelului d'Aigle călare, urmat numai de doi servitori credincioşi.

Nu ştia că Lacuzon descoperise secretul Măştii Negre, dar se temea ca nu cumva cei prinşi să încerce să-şi câştige libertatea dezvăluindu-i lui Lacuzon şi lui Marquis taina celui mai de temut duşman al libertății francomteze.

Dacă acest lucru s-ar fi întâmplat, întreaga provincie s-ar fi ridicat împotriva lui Antide de Montaigu. Iar muntenii l-ar fi hăituit ca pe o fiară sălbatică.

Ca să preîntâmpine aceste împrejurări care, deşi nu erau sigure, puteau fi considerate ca foarte posibile, Antide de Montaigu se gândise că nu-şi va putea găsi scăparea decât în spatele puternicilor ziduri ale castelului său.

Dar, vrând mai întâi să cunoască rezultatul atacului trupelor franceze împotriva castelului din Bletterans, lăsase un al treilea servitor în urmă, dându-i ordin să vină să-l întâlnească în zori într-un loc din munți stabilit de ei.

Acest servitor venise şi îi povestise tot ce se petrecuse în timpul nopții.

Îi spusese cum atacul fusese oprit chiar de cardinal, îi descrisese retragerea triumfală a muntenilor, care îl duceau pe Richelieu în mijlocul lor; în sfârşit, îi spusese pe ce drum apucase Lacuzon cu trupa lui.

Atunci, Antide de Montaigu plănuise să se ascundă şi printr-o lovitură fericită să scape de cel mai puternic dintre duşmanii lui.

Se ascunsese cu mare abilitate după nişte stânci, de unde putea să vadă toată valea fără să fie zărit.

Dar prezența lui Garabas pe coastă îi zădărnicise planul.

Tulburat de strigătul de alarmă al acestuia, Antide de Montaigu, a cărui mână era atât de sigură încât ar fi doborât un vultur din zbor, nu ochi tocmai bine şi glonțul nu-şi atinse ținta.

După ce Garabas trăsese de două ori, Antide de Montaigu, care îşi pusese din precauție masca înainte să se aşeze la pândă, plecă pe o potecă care ducea la Ménétreux şi, prin urmare, la castelul lui.

26

Lacuzon, trimițându-l pe Garabas la peştera Gangonilor, calculase că, oricât de repede ar fi mers, colonelul Varroz şi Tristan de Champ-d'Hivers nu puteau ajunge la Saint-Girard decât după o oră de la sosirea lor.

Nu mică îi fu mirarea când văzu că primul sosise Varroz.

— Asta e o minune, colonele! Exclamă el. Oare a împrumutat Garabas aripile vântului ca să vină să te înştiințeze?

— Garabas n-a venit până la peştera Gangonilor, răspunse Varroz. Ne-a găsit aici.

— Cum asta?

— Am fost anunțați.

— De cine?

— De mine, căpitane, răspunse Magui, ieşind în față.

Apoi adăugă:

— Ieri, i-am urmat de departe pe munteni în pădurea unde s-au ascuns, aproape de Bletterans, şi, când am fost sigură că deveniseşi stăpânul castelului – prin urmare şi al cardinalului –, am pornit la drum să-i aduc seniorului Tristan vestea reuşitei dumitale. Bunul Dumnezeu mi-a dat

putere. Am mers toată noaptea fără să mă opresc, scurtând calea pe potecile cunoscute de mine, şi, în sfârşit, am sosit la peştera Gangonilor aproape de zori. Îți închipui, căpitane, cu câtă bucurie am fost primită.

Lacuzon strânse mâna bătrânei femei.

— Atunci, cum eram sigur că vom începe atacul asupra castelului d'Aigle, am venit să te aştept aici.

Mesajul cu care fusese însărcinat Garabs dovedea că bănuielile colonelului erau îndreptățite.

— Mulțumesc că mi-ai ghicit gândul, colonele, răspunse Lacuzon.

— Credeam că-ți voi da de ştire ceva nou, continuă Varroz, dar mi-a spus Garabas că ştii deja.

— Ce anume, colonele?

— Întoarcerea lui Antide de Montaigu.

— Într-adevăr, zise căpitanul, zâmbind şi arătându-i lui Varroz gaura pe care o făcuse glonțul în pălărie. Masca Neagră a ținut să mă anunțe personal de prezența ei. Sper că nu voi întârzia să-i răspund la politețe! Acum, colonele, să vorbim de lucruri serioase.

— De atacul castelului, nu?

— Da.

— Ce hotărăşti?

— Vom vedea... O fi având mulți oameni?

— Da. În afara oamenilor din garnizoană, a mai sosit azi dimineață o trupă de două sute cincizeci de grişi...

— Eşti sigur?

— Foarte sigur. După plecarea ta, am dat ordin la patru munteni, îmbrăcați ca țărani, să vegheze în jurul castelului şi să ne aducă la cunoştință cea mai mică mişcare...

— Sosirea acestei trupe de grişi arată că Antide de Montaigu se pregăteşte de apărare. Un corp de două sute cincizeci de oameni, într-o citadelă aşa de bine apărată de

natură cum este castelul d'Aigle, face cât două mii de oameni în câmpie.

— Adevărat.

— Este neapărat nevoie să adunăm cea mai mare parte a armatei noastre.

— Asta ar însemna o întârziere.

— Nu e nimic. Vom trimite mesageri în toate părțile şi diseară vom avea în jurul nostru o mie două sute sau chiar o mie cinci sute de oameni...

— Vor fi suficienți?

— Aşa cred. O mie două sute de munteni prețuiesc mai mult decât trei mii de grişi sau suedezi...

— Şi vom ataca?

— La noapte. Trebuie să aşteptăm ajutoarele şi să-i lăsăm puțin să se odihnească pe oamenii noştri atât de osteniți de ieri şi de noaptea trecută...

Ordinele au fost date fără întârziere şi vreo douăzeci de munteni au fost înarmați cu cornuri de ciobani care scoteau sunete ascuțite.

La Saint-Girard a fost instalată o tabără provizorie.

Oamenii au aprins focuri pentru pregătirea hranei din proviziile aduse de Varroz de la peştera Gangonilor.

Fixară santinele în toate direcțiile, spre a înlătura orice surpriză, şi, după ce mâncară, muntenii se înfăşurară în mantiile lor şi se întinseră la adăpostul stâncilor şi copacilor la odihnă.

***

Se lăsase noaptea.

Ajutoarele aşteptate soseau unele după altele.

Oamenii înțelegeau că nu era vorba despre un atac obişnuit, de una dintre acele lupte față de care deveniseră puțin sensibili. Îşi dădeau seama că trebuie să îndeplinească un act mare de dreptate şi că cei care vor

cădea nu vor fi victime ale întâmplării, ci martirii unei cauze sfinte.

Preotul Marquis îşi petrecuse ziua spovedindu-i pe munteni.

Înainte de semnalul plecării, Marquis, îmbrăcat în rasa roşie, se urcă pe o stâncă, de unde putea vedea întreaga armată, şi îi binecuvântă pe toţi acei oameni din care mulţi nu aveau să se mai întoarcă vii.

Apoi Lacuzon strigă:

— Înainte!

Trupa înainta tăcută.

Noaptea era întunecoasă în momentul când muntenii, a căror prezenţă nu se trăda prin niciun zgomot, înconjurară castelul ce abia se zărea în întunericul slab luminat de luna ascunsă după crestele troienite ale munţilor.

Castelul blestemat părea adormit sau, mai bine zis, părăsit.

Pasul regulat al santinelelor nu răsuna pe metereze; nu se auzeau decât gemetele vântului lovindu-se de zidurile înalte.

Atunci, în apropiere de intrarea pe prima punte, se auziră sunetele lugubre ale unui corn, ale căror ecouri fură repetate de zidurile vechi ale castelului.

Apoi, după o scurtă tăcere, se auzi o voce:

— Ţie, Antide de Montaigu, conte şi senior d'Aigle, omul cu masca neagră, ţie îţi adresăm aceasta, noi, preotul Marquis, colonelul Varroz şi căpitanul Lacuzon, cei trei şefi ai munţilor! Antide de Montaigu, conte şi senior d'Augle, de trei ori trădător şi sperjur, ai vândut provincia Franche-Comté Franţei şi ai conspirat pieirea apărătorilor ei, jurând să-i atragi în curse infame şi să-i asasinezi. Până când parlamentul te va condamna la moarte, noi, şefii munţilor, te declarăm trădător şi fără lege. Castelul tău va fi distrus prin foc şi sabie, fără să se cruţe vreunul dintre turnuri,

pentru ca numele tău să fie şters. Iar tu te vei fi adus la Dole, mort sau viu, şi vei fi dat pe mâna călăului. Şi, ca şefi ai munților, am semnat toți trei această declarație: Pierre Marquis, preot; colonel Jean Varroz; Jean Claude Pros, căpitanul Lacuzon. Am zis.

Vocea tăcu!

Cornul lui Garabas răsună din nou, mai amenințător decât prima dată.

După ce Garabas termină, pe metereze se auzi vocea cunoscută a lui Antide de Montaigu rostind aceste cuvinte insultătoare:

— Pe voi care vă dați numele de şefi ai munților, pe tine Pierre Marquis, prost preot şi prost soldat, pe tine Jean Varroz, bătrân soldat fără dinți, câine care latră fără să poată muşca, pe tine Lacuzon, şef al unui pumn de rebeli, eu, seniorul d'Aigle, eu, omul cu masca neagră, vă sfidez şi vă voi spânzura pe toți trei de Turnul Acului. Am zis!

Urmă o scurtă tăcere. apoi se auzi un ordin.

— Foc! strigă Antide de Montaigu. Foc asupra mojicilor care îndrăznesc să-l atace pe vultur în cuibul lui!

Imediat, o ploaie de gloanțe zbură pe deasupra zidurilor castelului învăluindu-l pe Lacuzon şi pe Garabas, care se găseau lângă punte, într-un uragan de flăcări şi fum.

Printr-o întâmplare miraculoasă însă, gloanțele zburară în toate părțile fără să-i atingă.

— La asalt! strigă atunci căpitanul, cu vocea lui tunătoare, învârtind securea pe care o avea în mână. La mine, munteni!

***

Să-i părăsim un moment pe asediatori şi pe asediați, pe şefii muntenilor şi pe seniorul d'Aigle, şi să ne întoarcem puțin în urmă spre a ne întâlni cu Eglantine, pe care am

părăsit-o în momentul în care fantoma în alb o luase în braţe, fugind cu ea în Turnul Acului.

Ştim cum a intrat doctorul săracilor în Turnul Acului, cum a trecut pe sub acea boltă pe care a lăsat urma mâinii lui însângerate, cum a urcat o scară cu douăzeci şi una de trepte ce ducea la primul etaj, în sfârşit, cum a trecut pragul acelei încăperi circulare care ocupa toată lăţimea turnului.

În sinistra noapte de 17 ianuarie 1620, seniorul d'Aigle acoperise cu covoare zidurile, tavanul, ferestrele, căminul, pentru ca niciun indiciu, nicio amintire să nu poată călăuzi cercetările lui Pierre Pros, dacă ar fi intenţionat vreodată să se lămurească asupra celor întâmplate.

Masca Neagră dorise să învăluie naşterea Eglantinei într-un mister de nepătruns şi să facă imposibilă orice apropiere între mamă şi fiică.

Blanche de Mirebel, în momentul când avusese bucuria nemărginită şi nesperată de a-şi găsi fiica, fiică pe care o credea pierdută pentru totdeauna, era încă o femeie tânără, deoarece nu împlinise încă patruzeci de ani. Dar suferinţele fizice şi morale ale captivităţii îndelungate o îmbătrâniseră înainte de vreme, fără să şteargă totuşi ultimele urme ale frumuseţii deosebite care făcuse să bată odinioară inima lui Tristan de Champ-d'Hivers.

Faţa ei devenise de o paloare uniformă, ochii, înconjuraţi de un cerc vânăt păreau că se măresc, iar privirea, altădată atât de blândă, avea acum o expresie ciudată şi aproape rătăcită.

Nefericita femeie nu-şi pierduse părul lung şi frumos, dar acesta devenise acum alb ca zăpada, ondulându-se ca nişte fire de argint pe umerii şi pieptul ei slăbit.

Poate că a produs o oarecare mirare libertatea de care se bucura prizoniera, căruia seniorul d'Aigle îi dădea voie să se arate pe platforma turnului şi pe partea terasei până la grilajul de fier ce întotdeauna era închis.

Blanche de Mirebel obținuse această libertate după cinci-şase ani de captivitate.

După o boală destul de lungă, în timpul căreia fusese de multe ori cuprinsă de delir, rămăsese într-o stare de nebunie liniştită, care nu o împingea la niciun exces, nemaiamintindu-şi cine era şi cât suferise.

Se înfăşura într-un cearşaf alb şi, cu părul lăsat pe spate, se plimba prin camera care îi servea drept închisoare, repetând cu o voce slavă şi neobosită strofele câtorva cântece populare, cu care erau adormiți copiii în leagăn.

Antide de Montaigu, convins că această nebunie nu avea nimic periculos şi dorind prin toate mijloacele să mărească frica pe care o aveau țăranii față de castelul d'Aigle, îşi zisese că, apariția unei fantome înfăşurată în lințoliul ei pe platforma turnului sau printre copacii terasei, ar adeveri legendele fantastice care începeau să circule prin ținut.

Tocmai din această cauză i se dăduse bietei Blanche de Mirebel libertatea să se plimbe pe platformă şi pe terasă.

Nu era libertate, dar, cel puțin, nu-i lipseau aerul şi soarele.

27

Blanche de Mirebel, strângând-o în brațe pe Eglantine, ajunse în fugă în camera ei şi o aşează pe pat pe tânăra care nu-şi venise încă în fire.

Deodată, frica puse stăpânire pe ea. făcând-o să tremure din tot corpul.

— Dacă a murit? murmură ea. O, dacă a murit!

Îngenunche lângă pat şi-şi lipi urechea de pieptul Eglantinei.

Bătăile regulate şi liniştite ale inimii o calmară.

Dar, aproape imediat, o aslatară de alte nelinişti.

Îşi zise că Antide de Montaigu văzuse cu siguranţă dispariţia fetei pe care o urmărea, că o vor căuta peste tot, că vor bănui că e în Turnul Acului.

„Ah! îşi zise Blanche, care simţea cum îşi pierde minţile la acest gând. Va trebui să mă omoare pe mine înainte să pună mâna pe ea!”

Şi îngrămădi aşternutul patului peste corpul şi chiar peste faţa fetei, crezând că acest scut o va sustrage tuturor căutărilor.

Apoi, se aşeză înaintea patului, într-o poziţie ameninţătoare, jurând să-şi apere copilul până la moarte.

Dar imediat se convinse că seniorul d’Aigle nu ştia de prezenţa Eglantinei în Turnul Acului şi atunci o bucurie nemărginită îi cuprinse sufletul, care, de atâţia ani, nu cunoscuse decât durere şi resemnare.

O dezveli pe Egantine, o luă în braţe, o culcă pe genunchi şi, legănând-o ca pe un copil, începu să-i spună vorbe de alint.

Eglantine făcu o mişcare uşoară.

Începea să-şi revină.

— Unde sunt? murmură ea cu voce slabă, deschizând ochii şi nevăzând decât un întuneric adânc.

Dar imediat începu să-şi amintească.

În minte îi veniră cele din urmă întâmplări şi groaznica frică care o făcuse să leşine când văzuse fantoma apărând în faţa ei, în clipa în care Lacuzon voia s-o coboare în canal. Şi, când această frică îi reveni odată cu amintirea, scoase un strigăt şi vru să se desprindă din braţele care o ţineau strâns, străduindu-se din toate puterile să fugă.

Blanche îşi dădu seama şi încercă s-o liniştească.

Căzu în genunchi înaintea Eglantinei şi, luându-i mâinile, i le acoperi cu lacrimi şi sărutări, murmurând cu o voce rugătoare şi plină de durere:

— O, copila mea, scumpa mea fiică, copila mea cea mai iubită! În numele cerului, nu-ți fie frică!

Tonul acestor cuvinte o liniști pe Eglantine, chiar dacă nu prea înțelegea ce voia să spună femeia.

— Cine eşti dumneata?

— Ah! izbucni Blanche, înlănțuind-o cu brațele. Cine sunt?... Sunt mama ta!

— Mama mea!

— Da... da... da, mama ta, care te iubeşte cum nicio mamă n-a iubit vreodată... mama ta care şi-ar da viața ca să salveze o singură zi din zilele tale... mama ta care de la optsprezece ani te plânge, disperată că va muri fără să te vadă... mama ta... în sfârşit, mama ta!

— Vai! murmură Eglantine. Aş vrea să te cred...

— Nu mă crezi?

— Cum să te cred când ceea ce spui e imposibil...

— E imposibil! De ce?

— Mama mea a murit... a murit de mult...

— Cine ți-a spus?

— Tata...

Pe Blanche o cuprinse din nou frica. Oare să se fi înşelat?... Oare această copilă pe care o strângea la piept să nu fie fiica ei? Să fi mințit bărbatul care i-o aruncase în brațe?

— Cum te numeşti, copila mea? o întrebă ea, cu o voce tremurătoare.

— Eglantine.

— Dar numele tatălui dumitale?

— Pierre Pros din satul Longchaumois.

— E doctor, nu-i aşa?

— Da, şi toți îi spun doctorul săracilor...

— Câți ani ai?

— Optsprezece ani.

— Ai cunoscut-o pe mama dumitale?

— Nu. Mi s-a spus că a murit la naşterea mea.

— Ai văzut vreodată în mâinile tatălui dumitale un medalion de aur, pe care se găsea încrustat un trandafir de diamante?

— L-am văzut de multe ori. Din cauza acestui medalion mi-a spus Eglantine...

— În sfârşit, ştii când te-ai născut?

— Da. M-am născut în noaptea de 17 ianuarie 1620.

Abia rostise aceste cuvinte şi din pieptul bietei Blanche se auzi un strigăt de bucurie.

De data asta, nu se mai putea îndoi, dovada era clară.

Şi apoi, îşi aducea aminte de ce-i spusese Lacuzon:

„Iată copilul care s-a născut în noaptea de 17 ianuarie 1620! Iat-o pe fiica dumitale... se numeşte Eglantine, crede că mama ei e moartă şi că tatăl ei este doctorul săracilor. Ia-o! Protejeaz-o! Ascunde-o! Sunt Jean-Claude Pros, sunt căpitanul Lacuzon. Voi veni în curând să vă salvez pe amândouă".

Aceste cuvinte spuneau cât se poate de clar că Eglantine nu ştia nimic despre naşterea ei.

Se vedea bine că, pentru a-i ascunde naşterea, acela pe care îl numea tatăl ei îi spuse că mama îi murise de multă vreme.

Blanche îi putea spune totul, dar ar fi trebuit să amintească de violența infamă a lui Antide de Montaigu.

Şi Blanche nu voia să facă acest lucru.

— Ascultă-mă, copila mea, zise ea. după un moment. Eşti fiica mea şi aş putea să ți-o dovedesc, dar las asta pe seama celor în care ai cu siguranță o mare încredere. Vei crede, nu-i aşa, ce-ți vor spune Pierre Pros şi căpitanul Lacuzon?

— O, da! răspunse cu vioiciune Eglantine.

— Ei bine, ei îți vor spune că sunt mama ta.

— Când îi voi vedea?

— În curând... Căpitanul Lacuzon a promis că va veni să ne salveze pe amândouă.

— Deci suntem în pericol?

— Nu, dar suntem prizoniere.

— În Turnul Acului?

— Da.

— Şi dumneata eşti fantoma albă, nu-i aşa?

— Da, sunt o biată prizonieră, foarte nenorocită şi disperată, dar acum destul de fericită ca să-mi uit trecutul îngrozitor. Mai târziu, fata mea, îmi vei afla viața. Acum, să nu vorbim decât de tine... Cum de te afli în castelul d'Aigle?

Eglantine începu să povestească felul în care ajunsese acolo şi nu mai trebuie să amintim cu cât interes a fost urmărită această istorisire.

Astfel trecu şi ultima parte a nopții.

Se făcu ziuă.

Trecură apoi două zile. Niciun pericol nu le amenința pe cele două prizoniere.

Mai întâi Antide de Montaigu nu era acasă, şi apoi, chiar dacă ar fi fost, vizita lui În Turnul Acului ar fi fost lucrul cel mai improbabil.

Nu mai trecuse pragul acelui turn de mai bine de cincisprezece ani, iar servitorul însărcinat să aducă mâncarea nu intra niciodată în turn, ci punea mâncarea pe prima treaptă a scării.

De când o avea lângă ea pe Eglantine, Blanche se bucura de aceste momente de linişte care ar fi vrut să nu se mai sfârşească.

Absorbită de prezent, uitase trecutul, iar la viitor nu se mai gândea.

Spre seara celei de a doua zile, o nelinişte vagă începu să întunece fericirea bietei Blanche.

Pe cer se adunau nori de furtună.

În timpul zilei, i se păruse că aude în castel zgomote de arme, strigăte confuze, totul indicând prezența unei armate.

Tăcerea revenise odată cu noaptea. Dar, în mijlocul acestei tăceri, se auzeau din când în când murmure înăbuşite şi îndepărtate, asemenea sunetelor ce stăruie în aer la apropierea furtunii.

Culcată pe pat, Eglantine dormea liniştită.

În picioare, lângă fereastră, Blanche stătea cu ochii pironiți în depărtare, atentă la cel mai mic zgomot.

Deodată, în întuneric se auzi răsunând cornul lui Garabas.

Blanche tresări.

Sunetele acelea se potriveau atât de bine cu starea eu sufletească.

Eglantine dormea.

Apoi răsună vocea.

Auzi vorbele care îl declarau pe Antide de Montaigu, conte şi senior d'Aigle trădător şi sperjur.

— Auzi?... Auzi? murmură ea, apropiindu-se de pat şi prinzând-o de mâini pe Eglantine.

— Ce anume? întrebă tânăra, trezită brusc din somn.

— Vin! Au venit!

— Cine?

— Şefii munților... eliberatorii noştri... Lacuzon, Varroz, Marquis.

— A! exclamă Eglantine, cu o mare bucurie, sărind din pat. Domnul fie lăudat! Suntem salvate!

Vocea lui Antide de Montaigu păru însă să le răspundă: „Nu încă!"

— Foc asupra mojicilor care îndrăznesc să atace vulturul în cuibul lui! strigase seniorul d'Aigle.

Şi o salvă înspăimântătoare învăluise castelul în foc şi fum.

— Mamă... mamă, îngână Eglantine, aruncându-se în braţele femeii. L-a omorât! Suntem pierdute!

Dar imediat se auzi vocea tunătoare a căpitanului.

— La asalt! La mine, munteni!

28

Am spus că Antide de Montaigu se temea că secretul lui ar putea fi destăinuit de Richelieu şefilor munţilor şi ştia că nu se putea aştepta din partea lor la niciun fel iertare.

De aceea, se hotărâse să se apere şi, convins că acel castelul, dacă avea garnizoană suficientă, era o fortăreaţă de neînvins, pe când se ascundea, aşteptându-l pe căpitan, trimise un om singur la Clairvaux să angajeze o bandă de două sute cincizeci de grişi şi să-i aducă cât mai repede la caste.

Mercenarii ajunseră la castel cam în acelaşi timp cu stăpânul lor. Antide îi distribui la posturi.

Le dădu muniţie suficientă, la plăti înainte solda pe o lună şi le spuse să fie gata pregătiţi, de parcă bătălia s-ar fi dat chiar în ziua aceea.

Prevederile lui Antide de Montaigu se dovediră justificate.

Construit pe un vârf de munte, castelul d'Aigle era una dintre fortăreţele cele mai greu de cucerit.

Numai în partea dinspre Dombief obstacolele erau mai mici, oferind o şansă de reuşită – dacă nu sigură, cel puţin posibilă.

Acolo era intrarea principală a castelului.

Două grupe de cincizeci de oameni, sub comanda lui Marquis, aveau sarcina să cureţe printr-un foc continuu duşmanii care se găseau pe metereze la prima intrare în castel.

În vreme ce cei mai buni ochitori munteni îndeplineau cu multă dibăcie acest ordin, omorându-i pe toți grişii care nu se puteau apăra bine pe creasta zidului. Varroz şi Lacuzon coborâseră în şanțuri, rezemaseră scările de la zid şi, cu securea în mână şi cu pistolul în cealaltă, urmați de vreo douăzeci de oameni, ajunseseră sus.

Acolo, îi aştepta o rezistență eroică, dar care se văzu nevoită să cedeze în fața avântului lor.

În jurul lor, cercul se lărgea şi, înconjurați de munteni care îi țineau pe grişi la distanță, atacară cu securile grinzile de care erau legate lanțurile punții.

În timp ce lemnul sărea în țăndări sub loviturile lor, focul armelor continua fără încetare. Muntenii se urcau mereu pe creasta zidului cu ajutorul scărilor şi, în fața numărului lor mereu crescând, grişii băteau în retragere, dar o făceau în ordine.

Deodată, se auzi un zgomot de parcă s-ar fi surpat un munte.

Urmă un strigăt de bucurie din partea muntenilor.

Puntea căzuse.

Muntenii se năpustiră sub boltă, sparseră poarta care se opunea trecerii lor şi, crezându-se deja stăpâni pe castel, năvăliră în prima curte.

Dar această victorie, deşi importantă, nu avea nimic hotărâtor.

Antide de Montaigu, care lupta în primele rânduri când căzuse puntea, comandase retragerea şi grişii, după ce se retrăseseră în ordine în a doua curte, ridicaseră în urma lor a doua punte.

Muntenii se pomeniră închişi între două ziduri, iar grişii, care intraseră în castel, îi vânau de la ferestre.

Asediatorii cădeau unii după alții, trăsniți de focul duşmanilor nevăzuți.

Această stare de lucruri nu se putea prelungi.

Lacuzon dădu ordin să se sprijine scările de zid şi era gata să dea ordinul de atac, când Marquis, pe care îl anunțase, îl opri.

— Totuşi, după cinci minute de atac vom învinge noul obstacol şi vom ajunge în curte, zise Lacuzon. Dacă am ajuns în curte, castelul e al nostru.

— Ai dreptate, răspunse preotul, dar am sacrifica în mod nefolositor oameni, şi viața lor e sfântă!

— Atunci ce facem?

— Trebuie ca Varroz să încerce un atac prin altă parte... *Dacă această încercare reuşeşte sau nu, puțin ne pasă...* esențialul este ca grişii să fie atraşi în două părți, astfel încât rezistența soldaților lui Antide să nu se concentreze numai asupra punctului pe unde să pătrundem în castel. Eşti de acord, Jean-Claude?

— Desigur.

— Ei bine, nimic nu ne împiedică să punem în aplicare acest plan. Unde e colonelul?

— Trebuie să fie aici! Am tăiat mai adineauri bârnele de care era legată puntea.

— Varroz! strigă preotul Marquis.

Nimeni nu răspunse acestei chemări.

— Colonele! strigă şi Lacuzon.

Aceeaşi tăcere umplu de nelinişte inima celor doi viteji.

Ori Varroz nu era acolo, ori era mort. Dar, pentru ei, care îl cunoşteau pe Varroz, moartea li se părea mai sigură decât absența din fața pericolului.

Muntenii care să găseau lângă ei auziră că îl strigau pe colonel şi că acesta nu răspunde.

Vestea se răspândi în rândul muntenilor, care începură să creadă că şi Marquis căzuse alături de Varroz.

O mare descurajare puse stăpânire pe munteni.

Primul asalt nu le adusese cine ştie ce.

Se găseau închişi între două ziduri şi în faţa unui obstacol de neînvins, căci noaptea era întunecoasă şi grişii încetaseră să mai tragă. Aşa că acel castel învăluit în întuneric li se părea atât de sumbru, încât le aducea aminte de legendele îngrozitoare ce se povesteau despre el. Şi apoi, cei doi şefi, până atunci totdeauna victorioşi şi pe care săbiile şi gloanţele păreau că îi respectă, căzuseră deodată... iar unul din aceşti şefi era Marquis, lovit şi el de moarte, după cum ziceau ei, cu toate că rasa lui roşie îl făcea invulnerabil.

Acest castel blestemat era de neînvins!

Prin urmare, era fără margini puterea demonului care triumfa împotriva rasei roşii sfinţite a preotului.

Atunci, o frică mare şi superstiţioasă se răspândi în rândul acelor oameni atât de viteji, care murmurau:

— Varroz a murit!... Marquis a murit!... Nu putem lupta împotriva demonilor!

Şi aceşti eroi, deveniţi deodată aproape laşi, începură se să gândească la fugă.

Numai o rămăşiţă de disciplină militară şi de respect faţă de ei înşişi îi mai oprea.

Murmurele muntenilor îngroziţi ajunseră până la urechile preotului şi căpitanului.

Marquis auzi strigându-se din toate direcţiile: „Marquis e mort!”

Înţelese atunci că,, dacă nu oprea acest zvon fals, în curând nu va mai putea conta pe soldaţi, deveniţi slabi şi fricoşi ca nişte copii.

Dar cum putea, în acea beznă adâncă, să le dovedească muntenilor că nu era mort?

Zadarnic striga Marquis: „Iată-mă! Sunt aici!”

Cuvintele lui se pierdeau printre murmurele muntenilor care repetau: „Rasa roşie a dispărut!... Dumnezeu ne părăseşte!”

Zadarnic alerga Lacuzon de la unul la altul, încercând să-i lămurească. Nimeni nu-l mai asculta.

— Ce să facem, Dumnezeule? îl întrebă căpitanul pe preot.

— Nu există decât o soluție, răspunse acesta cu vioiciune. Trebuie să le arătăm rasa roşie!

— Dar cum?

— Dă ordin să se aprindă torțe şi comandă asaltul. Mă voi urca primul pe zid şi, în felul ăsta, dacă vrea Dumnezeu, mă vor vedea toți!

— Da, replică Lacuzon, dar te vor vedea şi grişii!

— Ei bine, nu-mi pasă!

— Vei fi ținta unei ploi de gloanțe...

— Ce-mi pasă! repetă Marquis.

Şi adăugă, surâzând:

— Ştii bine că rasa roşie e invulnerabilă.

Lacuzon, cu inima strânsă de o presimțire funestă, nu se opuse totuşi voinței preotului.

Aprinse torțele şi, în momentul în care lumina lor tremurătoare învăluia într-o aureolă luminoasă rasa roşie a lui Marquis, în acel moment, muntenii, convinşi, scoaseră un strigăt de bucurie şi căpitanul comandă asaltul.

Preotul mergea primul, urmat de Lacuzon.

O salvă teribilă se dezlănțui de la ferestrele de sus ale castelului şi de pe creasta zidului.

— Stingeți torțele! strigă Marquis. Şi înainte... Lacuzon!... Lacuzon!

— Lacuzon!... Lacuzon!... repetară muntenii şi, înflăcărați de acest strigăt războinic, se urcară pe scări cu o iuțeală căreia nimic nu i se putea opune.

Dar preotul nu-i mai urmă; căzuse în brațele căpitanului şi ale lui Garabas.

— Eşti rănit, părinte? întrebă Lacuzon, cu îngrijorare.

— Da, răspunse Marquis, rănit... rănit de moarte... Dar tăcere, nu trebuie să se afle...

Sângele îi înăbuşea vocea. Totuşi, după o clipă, reluă:

— Ascultă, Jean-Claude... Muntenii cred în puterea rasei roşii... nu-i dezamăgi... să nu se afle că Marquis e mort...

— Mort! repetă Lacuzon înmărmurit. Nu... nu, e imposibil... nu vei muri!... Nu poţi să mori!...

— Într-o clipă, continuă preotul cu o voce aproape stinsă, nu voi mai fi... Fii liniştit, copilul meu, fii tare... Mă vei îngropa la Champs-Sarrasin... vreau... şi, mai ales, mormântul să păstreze secretul rasei roşii... Dumnezeul meu, ocroteşte cauza sfântă pentru care îmi dau sângele... Dumnezeul meu... binecuvântează armele apărătorilor provinciei...

Vocea lui Marquis se stinse, convulsiile agoniei îi agitau trupul.

Totuşi, mai avu putere să adauge:

— Mâna, fiul meu... secretul, adio...

Apoi căzu în braţele care-l susţineau; murise.

Lui Lacuzon nu-i venea să creadă.

Îngenunche lângă corpul lui Marquis şi-şi lipi mâna de inima lui, dar se sfârşise. Acea inimă viteză şi generoasă încetase să mai bată.

— Dumnezeule, murmură el, de ce nu m-ai luat pe mine în locul lui?

Dar nu avea timp de lacrimi.

Lacuzon se întoarse spre Garabas:

— Trebuie să îndeplinim ultima dorinţă a eroului care nu mai e! zise el. Secretul rasei roşii trebuie păstrat. Mâine, vom săpa mormântul lui Marquis pe Champ-Sarrasin... Acum, ia acest trup şi ascunde-l printre stâncile de pe lângă Turnul Acului. Eu mă întorc la luptă...

Garabas, înăbuşindu-şi lacrimile, îngână un răspuns confuz, şi căpitanul, urcând pe una dintre scările rezemate de zid, se aruncă în mijlocul luptei ce începuse pe metereze, năvălind asupra grişilor ca un uragan.

— Cel puțin îl voi răzbuna..., murmură căpitanul.

Situația muntenilor era însă departe de a fi îmbucurătoare.

Mult mai numeroşi decât grişii, însă neputând să înainteze din cauza spațiului restrâns, muntenii erau tot timpul în bătaia gloanțelor trase fără încetare de la ferestrele castelului.

Apoi, grişii se băteau bine, câştigându-şi cu cinste solda plătită de seniorul d'Aigle.

Deodată, un fapt neaşteptat schimbă situația.

Brusc, asediații auziră din spatele lor strigăte triumfătoare; focul de la ferestre slăbi şi strigătul: „Lacuzon!... Lacuzon!" răsună chiar în interiorul castelului.

Grişii erau acum prinşi între două focuri!

29

Iată ce se petrecuse.

Colonelul se afla împreună cu Marquis şi Lacuzon în curtea exterioară, când simți deodată o mână apucându-i-l cu putere:

— Ce vrei? Întrebă el.

— Vino, colonele, îi răspunse o voce slabă.

— Cine eşti?

— Magui...

— A! făcu colonelul, uluit. Unde vrei să mă duci?

— Într-un loc unde e nevoie de dumneata.

— Dar aici nu e nevoie de mine? zise colonelul.

— E mai multă nevoie în altă parte, deoarece cucerirea castelului depinde de ceea ce vei face.

După un prim moment se ezitare, Varroz se hotărî s-o urmeze.

Femeia îl scoase din castel şi îl duse pe un drum unde se întâlniră cu Tristan de Champ-d'Hivers şi cu fiul lui, care, în fruntea unei trupe de două sute de munteni, veneau în ajutorul lor.

Magui le spuse s-o urmeze şi îi duse la poalele zidului de stâncă pe care se înălțau meterezele, dădu la o parte buruieni şi mărăcini, apoi, introducând în broasca portiței cheia care îi fusese dată chiar de seniorul d'Aigle, o deschise şi strigă:

— Acum castelul vă aparține... Urmați-mă fără teamă, vă voi conduce.

Pătrunse în coridorul secret, urmată de Varroz, de cei doi de Champ-d'Hivers şi de muntenii care mergeau în ordine, doi, câte doi.

Ajungând în fața uşii misterioase, închisă de portretul celui din urmă Vaudrey, Magui se opri şi îi zise lui Varroz:

— Colonele, între dumneata şi salonul castelului d'Aigle nu mai e decât această uşă.

Varroz sparse uşa dintr-o singură lovitură de secure şi năvăli înăuntru strigând:

— Lacuzon!... Lacuzon!...

Zece-doisprezece grişi, care trăgeau cu armele de la ferestre, fură măcelăriți chiar mai înainte de a fi avut timp să schițeze vreo apărare.

Colonelul îşi adună oamenii, îi strânse în coloane şi năvăli în curte, atacându-i pe grişi pe la spate şi repetând strigătul muntenesc:

— Lacuzon!... Lacuzon!...

Totuşi, Tristan de Champ-d'Hivers şi Raoul nu-l urmaseră pe Varroz.

Rămânând singuri în salon, se grăbiră să deschidă acea uşă care comunica cu terasa ce ducea la Turnul Acului,

Tristan se gândea la Blanche de Mirebel.

Raoul se gândea la Eglantine.

Amândoi strigară într-un glas:

— Spre Turnul Acului!

***

O părăsisem pe Eglantine şi pe mama ei în momentul în care tânăra strigase:

— Suntem salvate!

În acelaşi timp, detunăturile răsunară din nou şi mai multe gloanțe rătăcite se înfipseră în zidurile Turnului Acului.

Unul dintre ele sparse chiar un geam de la camera în care se găseau cele două femei şi pătrunse în zidul opus.

Amândouă s-au tras înapoi scoțând un strigăt de spaimă, fugind într-un colț al camerei unde gloanțele nu puteau ajunge.

Vreme de o oră, asistară cu gândul la peripețiile luptei, auzind totul, fără să vadă nimic.

Deodată, în momentul în care grişii intrară în a doua curte ridicând puntea, Blanche auzi vocea seniorului d'Aigle răsunând pe terasă la picioarele turnului. Antide de Montaigu dădea ordine unui servitor.

Auzindu-i glasul, Blanche se cutremură.

În acelaşi timp, uşa de la scară se mişcă în balamale şi pe trepte se auzi zgomotul unor pinteni.

Seniorul d'Aigle venea sus.

— Dumnezeule! îngână Blanche, înnebunită de groază. Dumnezeule, ocroteşte-ne!

Şi, fără să răspundă la întrebările tinerei Eglantine, care se speriase de spaima mamei sale, o apucă în brațe, deschise portița care ascundea intrarea scării în spirală ce ducea în partea de sus a turnului, o aşează pe fată pe una dinre treptele acestei scări, îi şopti la ureche să păstreze

tăcerea, apoi închise uşa, intră în cameră şi, simţind că picioarele nu o mai susţineau, se lăsă să cadă pe pat.

Antide de Montaigu, ţinând în mâna dreaptă o sabie plină de sânge şi în cealaltă o lampă, apăru în prag.

Avea un aspect sinistru.

Sprâncenele încruntate se uniseră şi câteva picături de sânge, curgând dintr-o rană uşoară de la obrazul drept, îi sporeau şi mai mult paloarea.

Se apropie încet de cămin, unde puse lampa, şi, după ce vârî sabia în teacă, se apropie de Blanche, îşi încrucişă braţele cu un zâmbet infernal, îşi fixă privirea în ochii nefericitei femei şi se uită la ea vreme de un minut.

Blanche, pierdută, tremura sub acea privire de oţel, care semăna cu privirea unui şarpe.

— În numele cerului, ce vrei de la mine? îl întrebă ea, în cele din urmă.

— Cine îţi spune că vreau ceva cu dumneata? întrebă Antide, cu o voce batjocoritoare.

— Nu dovedeşte prezenţa dumitale că mă ameninţă o nouă nenorocire?

— Îţi provoc o mare frică, nu-i aşa?

Blanche lăsă capul în jos şi nu răspunse.

— Nu-i aşa că mă urăşti din adâncul sufletului? insistă Antide de Montaigu.

— Nu, nu mai e ură în mine, nu mai e decât iertare...

— Iertare? Ce vrei să spui?

— În singurătatea în care trăiesc de douăzeci de ani, explică Blanche, ducând existenţa pe care mi-ai hărăzit-o, mi-am ridicat către Dumnezeu sufletul şi inima, rugându-l să le primească şi să le judece... El mi-a dat curajul şi speranţa unui viitor mai bun şi mi-a trimis mai cu seamă indulgenţa... Iată de ce, monseniore, iert în loc să blestem...

Antide de Montaigu se aştepta foarte puţin la un asemenea limbaj.

Credea că va auzi blesteme, reproşuri, strigăte de furie şi spaimă.

Nimic nu putea să-l irite mai mult decât această linişte, decât această resemnare supraomenescă.

Răspunse atunci cu o întărâtare nervoasă, care se trădă prin tremurul vocii şi amărăciunea tonului:

— Mărturisesc că nu înțeleg deloc scopul care te-a îndemnat să joci față de mine o comedie în care ştii bine că n-am să cred!

— O comedie? repetă Blanche, mirată.

— Fără îndoială! continuă seniorul d'Aigle, bătând din picior. Sperai să te cred? Nu, doamnă! Nu poți să uiți!... Nu poți să ierți! Ți-am făcut un rău prea mare pentru ca iertarea să poată înlocui ura!

— Nu-mi mai amintesc răul pe care mi l-ai făcut, răspunse Blanche. Nu vreau să-mi mai aduc aminte.

— Cu neputință!... Zici că de douăzeci de ani sufletul ți s-a ridicat spre cer, dar inima ce-a făcut? Ai uitat, nu se poate! Ai uitat numele iubitului dumitale? Numele lui Tristan de Champ-d'Hivers?

— Tristan... murmură Blanche. O, Dumnezeule! De ce rosteşti acest nume? De ce-mi vorbeşti de el?

— Acest frumos gentilom te iubea cu o pasiune înflăcărată, nu-i aşa? continuă Antide în batjocură. Te iubea din toate puterile inimii sale tandre!... Şi, disprețuind cuvântul dat altuia, disprețuind credința jurată, şi dumneata îl iubeai. O astfel de iubire nu poate să piară!... Anii trec şi focul nu se stinge! L-ai iubit atât de mult pe Tristan, încât nu se poate să-l fi uitat!... Un suflet ca al dumitale nu poate să uite!

Blanche nu răspunse decât printr-un suspin plin de durere.

Antide de Montaigu reluă cu o amărăciune crescândă.

— Şi ce era mai simplu decât ceea ce s-a petrecut odinioară? Nu eram un rival nedemn de Tristan de Champ-d'Hivers? Nu era el mai tânăr, mai frumos şi mai bogat decât mine? Puteai să faci altfel decât să-l preferi pe el? Erai făgăduită, este adevărat, dar ce importanţă avea!... Faţă de un bădăran ca Antide de Montaigu, conte şi senior d'Aigle, oricine poate să-şi retragă cuvântul şi gata, totul s-a sfârşit! Am înţeles eu prea bine asta! Nu mi-a trecut niciodată prin minte gândul vinovat de a-l despărţi pentru totdeauna pe Tristan de Champ-d'Hivers de Blanche de Mirebel! N-am vrut decât să le încerc tăria şi mi-am rezervat dulcea şi curata bucurie de a-i uni pe aceşti doi iubiţi perfecţi... de a-i uni într-o lume mai bună.

— În mormânt! murmură prizoniera, cu o voce înăbuşită.

— În viaţă, răspunse seniorul d'Aigle...

— Ce spui? strigă Blanche, care simţea mintea rătăcindu-i-se. Tristan a murit, asasinat de dumneata!

— Nu, răspunse Antide, cu un surâs înspăimântător. Tristan n-a murit! Dacă l-aş fi omorât pe Tristan, răzbunarea mea ar fi fost palidă şi nesatisfăcătoare.

Blanche căzu în genunchi, împreunându-şi mâinile.

— Nu, Tristan n-a murit!... reluă contele de Montaigu. Omul care mi-a furat logodnica este prizonierul meu... Acest om, de douăzeci de ani, plânge şi suferă într-o închisoare din acest castel. Tristan e aici, Tristan e aproape de dumneata!

— Călăule, minţi! strigă Blanche. Ceea ce spui este o minciună nemaiauzită, inventată ca să mă facă să sufăr noi chinuri.

— Prin urmare, nu mă crezi? întrebă seniorul d'Aigle.

— Nu, nu te cred!

— Mă vei crede când îl voi aduce pe Tristan de Champ-d'Hivers? Mă vei crede când îl vei vede legat, ferecat şi

neputincios? Când mă vei auzi spunându-i că această femeie răpită odinioară de mine, pe când era tânără, frumoasă şi castă, i-o înapoiez azi îmbătrânită? Mă vei crede când vă voi lăsa singuri în acest turn pe care îl va cuprinde focul, căci vreau să celebrez printr-un foc de bucurie noua voastră logodnă, iar turnul se va nărui peste voi când voi părăsi castelul? Mă vei crede Blanche de Mirebel, când îți voi spune: „Trebuie să mori şi Tristan de Chamo-d'Hivers va muri împreună cu tine"?

Seniorul d'Aigle tăcu şi aştepta răspunsul.

Dar Blanche nu putea să răspundă.

Zdrobită de disperare, se gândea la Eglantine, îşi frângea mâinile şi încerca să vorbească, în speranța nebună de a-şi îmblânzi călăul. Numai că vorbele i se stingeau pe buze.

Inima de tigru a seniorului d'Aigle bătea cu o bucurie sălbatică.

Răzbunarea lui era completă. Era aşa cum o dorise de multă vreme. O gusta cu nesaț şi-şi bătea joc de chinurile victimei lui. Era fericit.

În acel moment, se auzi un zgomot de paşi pe scară.

— Ascultă! zise seniorul d'Aigle. Oare nu-ți bate inima? Îți vine logodnicul, îți vine soțul mult aşteptat, Tristan de Champ-d'Hivers!

— Ai spus adevărul, Antide de Montaigu! răspunse o voce gravă din pragul uşii, a sosit logodnicul, a sosit soțul, a sosit răzbunătorul.

Seniorul d'Aigle tresări şi se întoarse brusc.

Baronul Tristan şi Raoul, amândoi cu săbiile în mână, se aflau în fața lui.

Blanche, însuflețită, scoase un strigăt de bucurie şi se repezi spre aceşti eliberatori.

— Cine sunteți voi? întrebă Antide de Montaigu, punând mâna pe garda sabiei.

— Sunt cel pe care îl aşteptai, răspunse Tristan de Champ-d'Hivers.

— Nu!... Nu! îngână Antide, cu o voce sugrumată. Nu se poate!

— Douăzeci de ani de suferință mi-au schimbat fața. Totuşi, privindu-mă bine, senior d'Aigle, mă vei recunoaşte.

— Atunci, trebuie să mori! strigă Antide, aruncându-se asupra baronului cu sabia scoasă.

Dar întâlni sabia tatălui şi a fiului şi se văzu nevoit să se retragă.

—Senior d'Aigle, reluă Tristan, ora dreptății a întârziat mult, dar în sfârşit a venit. Diavolul te părăseşte şi Dumnezeu te condamnă. Eşti prizonierul nostru.

— Încă nu! Mai întâi trebuie să mă prindeți!

— Gentilomii nu încrucişează sabia cu un bandit, răspunse baronul, mulțumindu-se doar să pareze loviturile pe care le dădea seniorul d'Aigle, fără să încerce să-l atingă. La noi, munteni! strigă el în acelaşi timp.

Cinci-şase munteni năvăliră atunci în încăpere, îl înconjurară pe Antide de Montaigu şi, într-un minu,t acesta era dezarmat şi legat.

Apoi, la un semn al lui Raoul, muntenii se retraseră.

— Unde e Eglantine? întrebă tânărul încet.

— Aici, răspunse ea.

— A văzut-o Antide de Montaigu?

— Nu.

— Înseamnă că ea nu ştie nimic?

— Nu.

— Domnul fie binecuvântat! murmură Raoul. Să nu ştie niciodată că acest mizerabil este tatăl ei.

— Vezi bine, senior d'Aigle, zise Tristan, în timp ce Antide spumega de furie şi se zbătea zadarnic, că am avut dreptate când ți-am spus că Dumnezeu te-a condamnat. Iată-te aici legat şi în puterea noastră. Şi dacă nu te omor,

aşa cum aş putea s-o fac, asta e numai pentru că alţii trebuie să te judece, să te condamne şi să-ţi dea pedeapsa pe care o meriţi.

— S-ar putea ca rolurile să se schimbe, răspunse Antide. Se va observa absenţa mea şi cei care-mi sunt credincioşi vor veni să mă elibereze, şi atunci nenorocire vouă!

— Eşti atât de nebun încât să mă crezi asta! Castelul d'Aigle nu mai e al tău, Antide de Montaigu, e al muntenilor.

— Minţi!

— Apropie-te de această fereastră şi priveşte!

Prizonierul, căruia legăturile îi îngăduiau să se mişte, se târî până la fereastră.

Pentru el, priveliştea era îngrozitoare.

La lumina câtorva torţe, văzu că într-adevăr lupta încetase.

Grişii, prinşi între două focuri de trupele lui Lacuzon şi cele ale lui Varroz, se împrăştiaseră lăsând curtea plină de cadavre.

Fugeau în toate părţile.

Se aruncau în şanţuri, săreau de pe ziduri şi alunecau de-a lungul stâncilor.

Numai o mică trupă de douăzeci şi cinci-treizeci de oameni reuşise să-şi croiască un drum sângeros printre asediatori şi să fugă pe punţi.

Pe cei rămaşi, muntenii îi vânau ca pe nişte animale sălbatice.

Antide de Montaigu înţelese că totul se sfârşise şi că nu mai avea nicio speranţă. Atunci, îl cuprinse groaza, dinţii începură să-i clănţăne în gură, sudoarea îi curgea de pe frunte pe faţă şi un tremur convulsiv îi scutura membrele.

După ce avusese ferocitatea tigrului, seniorul d'Aigle nu mai avea acum decât laşitatea hienei.

— A, acum tremuri de frică! exclamă Tristan. Tu, aşa de semeţ şi ameninţător mai adineauri! Pleacă-ţi capul sub greutatea remuşcării şi spaimei, gentilom mârşav, căci am venit din partea zeului răzbunării!... Priveşte în urma ta şi vezi până unde ai ajuns! L-ai omorât pe tatăl acestei nobile şi nefericite femei, care, mai târziu, a trebuit să sufere ruşinea şi chinurile iubirii tale hidoase.. Din această iubire hidoasă s-a născut un copil, o fată, şi tu ai încredinţat-o unui om adus de tine cu ochii legaţi şi cu pistolul la tâmplă!... La-i omorât pe acest om în Piaţa Ludovic aş XI-lea, ca să ducă cu el în mormânt secretul de a cărui descoperire te temeai! Dar înainte să moară, Pierre Pros vorbise. Căpitanul Lacuzon i-a ascultat mărturisirile şi am primit de la el un medalion misterios, strecurat de Blanche de Mirebel în mâinile doctorului săracilor, medalion după care trebuia să recunoscută într-o zi copila născută în noaptea de 17 ianuarie 1620.

— Această fată e moartă! zise seniorul d'Aigle.

— Această fată trăieşte! răspunse Tristan. Trăieşte şi tu o cunoşti. E aici, lângă mama ei. Este Eglantine, fiica ta.

— Fiica mea..., repetă Antide de Montaigu.

— Te îndoieşti, nu-i aşa? continuă baronul. Cine ar putea crede că această fată încântătoare e fiica mizerabilului şi infamului senior d'Aigle? Şi, cu toate astea, e adevărat.

— Ah! murmură Antide, zdrobit.

— Eglantine nu va roşi niciodată de tatăl ei, căci nu-l va cunoaşte... Acest secret va muri în sufletul tău! Pentru toţi, Eglantine va rămâne fata doctorului săracilor, va purta numele tatălui ei adoptiv până în ziua când îl va lua pe acela al baronului de Champ-d'Hivers.

Faţa învineţită a lui Antide de Montaigu se făcu roşie de mânie şi ochii se injectară de sânge.

— Ce-ai spus? făcu el, cu o voce sugrumată.

— Eglantine îl iubeşte pe fiul meu şi fiul meu pe Eglantine...

— Fiul tău... a pierit în incendiul castelului Champ-d'Hivers!... Neamul ţi se va stinge odată cu tine!

— Fiul meu, salvat din flăcări, e demn de marele nume care va înflori din nou. Iată-l, senior d'Aigle! Priveşte-l bine în faţă, şi vei vedea că Raoul şi Tristan nu au numai acelaşi suflet, ci şi aceeaşi faţă.

— Ah! strigă Antide. Nu se poate, nu se poate... Familiile Champ-d'Hivers şi Montaigu nu se pot alia... Sângele familiei Vaudrey şi Montaigu s-ar revolta!

— Sângele familiei Champ-d'Hivers va curăţa picătura de sânge necurat care curge în vinele Eglantinei!

— Niciodată!... Niciodată!... Mai bine să moară! Îi voi striga că e fiica mea şi că trebuie să fugă de voi!...

— O să taci, senior d'Aigle!

— Niciodată!

— Trebuie să taci!

— Mă puteţi omorî, dar de tăcut n-am să tac!

Raoul făcu semn muntenilor care făceau de pază la scară.

Doi dintre ei se apropiară de Antide de Montaigu şi-i puseră un căluş în gură.

Neputând scoate niciun strigăt, Antide se zbătea, rostogolindu-se pe jos, pradă unor convulsii înspăimântătoare.

Dar, treptat, se potoli şi rămase nemişcat şi în nesimţire ca un cadavru.

Numai răsuflarea furioasă şi privirea sălbatică arătau că mai trăieşte.

Tristan îi puse piciorul în piept.

— Blanche, zise el, du-te după Eglantine, trebuie s-o liniştim pe biata copilă.

În acel momen,t un muntean strigă:

— Vin colonelul şi căpitanul!

Varroz şi Lacuzon intrară.

Tristan îl arătă pe seniorul d'Aigle şi adăugă:

— Iată că a început să se facă dreptate.

— Da, zise Lacuzon, şi jur că această dreptate va fi dusă până la capăt.

Apoi întrebă:

— Unde-i Eglantine?

— Iat-o, răspunse baronul.

Într-adevăr, tânăra, foarte palidă, dar fericită, se ivi în uşă, în braţele mamei sale.

Cu bucurie şi tandreţe frăţească, se aruncă de gâtul căpitanului, apoi îi întinse fruntea lui Raoul şi paloarea îi dispăru ca prin farmec sub sărutarea tânărului.

— Copila mea, zise atunci Tristan cu o voce tremurând de emoţie, mama ta şi cu mine îţi binecuvântăm unirea cu fiul meu Raoul de Champ-d'Hivers. Fiica doctorului săracilor, verişoara căpitanului Lacuzon, face onoare familiei în care va intra, oricât de nobilă ar fi această familie.

Tristan şi Blanche îşi aşezară mâinile pe fruntile înclinate ale lui Raoul şi Eglantine.

Seniorul d'Aigle, martor disperat sub a acestei scene de fericire, spumega ca demonul sub sabia sfântului arhanghel Rafael.

— Lipseşte cineva! zise deodată Tristan.

— Cine? întrebă căpitanul cu o voce surdă.

— Preotul Marquis.

Lacuzon se întoarse să-şi şteargă o lacrimă care îi curgea pe obraz.

— Marquis ne aşteaptă la peştera Gangonilor, răspunse el.

Apoi, luându-l pe baron câţiva paşi mai încolo, ţî zise încet:

— Marquis a murit!

— A murit! repetă Tristan, adânc mişcat.

— Da, a murit... dar această moarte trebuie să rămână secretă!... Este ultima dorință a eroului care nu se mai află printre noi...

Urmară câteva clipe de tăcere.

Apoi, căpitanul vorbi din nou.

— Raoul, ia comanda unei escorte de două sute de oameni şi condu-le în peştera Gangonilor pe logodnica ta şi pe mama ei.

— Nu vii cu noi, căpitane?

— Voi veni puțin mai târziu.

— Ce vrei să faci aici?

— Un act de dreptate.

— Adică?

— Vei afla îndată fără să-ți mai spun. Du-te, Raoul...

— Trebuie să dau torțe oamenilor din escortă?

— Nu ai nevoie de torțe, răspunse Lacuzon cu un zâmbet sinistru.

— Totuşi, noaptea e destul de întunecoasă.

— În câteva minute, noaptea va fi mai luminoasă decât dacă s-ar ridica soarele pe cer!

Raoul se uită la căpitan şi expresia feței lui Lacuzon îl făcu pe tânăr să-i înțeleagă vorbele. Nu mai întrebă nimic şi plecă împreună cu Blanche şi Eglantine.

Lacuzon, Varroz şi muntenii rămaseră lângă Antide de Montaigu.

Intră Picior-de-Fier.

— S-a făcut? îl întrebă Lacuzon.

— Da, căpitane, răspunse omul.

— Au fost executate toate ordinele?

— Toate, căpitane.

— Oamenii sunt la posturile lor?

— Da, căpitane.

Lacuzon făcu un semn.

Câțiva munteni îl ridicară pe seniorul d'Aigle, desfăcându-i legăturile de la picioare care îl împiedicau să meargă.

Antide de Montaigu, între colonel şi căpitan, precedat şi urmat de munteni, se văzu silit să se supună şi părăsi turnul.

Aproape toți muntenii erau aşezați în ordine în curtea castelului.

Căpitanul îl aşează pe Antide pe o stâncă situată deasupra prăpastiei.

Picior-de-Fier ținea capetele frânghiei cu care îi erau legate mâinile.

Lacuzon îşi apropie atunci degetele de gură şi scoase acel şuierat care de multe ori vârâse groaza în sufletele francezilor, suedezilor şi grişilor.

Imediat, nori palizi de fum se ridicară în jurul castelului. După câteva secunde fumul deveni mai gros, apoi izbucni pe ferestrele şi uşile sparte, şi, imediat, întreg castelul se învălui într-o ceață roşie, asemenea norilor sulfuroşi care ies din Vezuviu sau Etna în timpul erupțiilor.

Mai trecură câteva minute şi, prin ceața purpurie, se ridicară numeroase limbi de foc, ajungând până la acoperişul castelului.

Valea Ilay începuse să se lumineze.

Strigăte de bucurie ieşiră din toate piepturile.

Seniorul d'Aigle scotea gemete înăbuşite sub legătura care îi încătuşa gura.

— Antide de Montaigu, zise atunci Lacuzon, ai dat foc castelului de Champ-d'Hivers, noi am dat foc castelului d'Aigle. S-a făcut dreptate...

Întregul castel părea un cuptor înfiorător.

Cerul se colorase în toate părțile în roşu.

Deodată, se petrecu o schimbare.

Cerul părea să se deschidă, străbătut de un uragan de flăcări care urcau de la pământ sub forma unor limbi de foc.

Se auzi o detunătură îngrozitoare.

Apoi, un întuneric adânc se răspândi peste acel cuptor de flăcări.

Focul ajunsese până la butoaiele cu praf de puşcă ale lui Antide de Montaigu.

Castelul d'Aigle nu mai exista.

Căpitanul dădu ordin şi trupele începură să coboare valea. Doisprezece oameni îl păzeau pe prizonier.

Lacuzon şi Varroz rămaseră în urmă.

Trebuiau să îndeplinească cea din urmă dorinţă a lui Marquis.

O oră mai târziu, când ultimele licăriri ale incendiului se stinseră, doi oameni stăteau lângă un cadavru sub bolta unei grote din valea Ilay.

Plângeau.

Trebuia să sape groapa în care să aşeze trupul lui Marquis.

Deodată, apăru Garabas.

— Ai găsit ce ne trebuie? îl întrebă căpitanul.

— Da, căpitane, şi încă ceva şi mai bun... Ai cerut un pat, eu îţi aduc o căruţă.

— De unde ai lut-o?

— De la moara din Ilay.

— N-ai trezit pe nimeni?

— Nu, căpitane. Mâine o duc înapoi.

— Unde ai lăsat-o?

— Pe drum, la doi paşi de aici.

— Să mergem.

Lacuzon şi Garabas înfăşurară într-o mantie cadavrul preotului şi, urmaţi de Varroz, care continua să plângă ca un copil, îl duseră întinzându-l în căruţă.

Apoi, acel straniu cortegiu de doliu porni spre Champ-Sarrasin.

Era aproape două noaptea.

O noapte întunecoasă, acoperită cu nori groşi.

Nu trebuia să se ştie nimic despre moartea preotului. Lacuzon se gândea că, mai târziu, va găsi un pretext să explice dispariţia lui Marquis. Ar fi vrut să răspândească zvonul că Marquis s-a dus la curtea Franţei pentru a intra în tratative de pace chiar cu regele.

De la castelul d'Aigle şi până la Champ-Sarrasin nu erau decât trei leghe.

Merseră nestingheriţi până la Châtel-de-Joux. Dar, acum, în faţa lor era un râu care îi despărţea de Champ-Sarrasin, iar râul acesta era repede şi adânc... Cum să-l treacă?

Varroz propuse să apuce la dreapta şi să iasă în drumul ce ducea la Saint-Claude. Erau singuri şi la ora aceea târzie nu aveau cu cine să se întâlnească. Făcură întocmai.

Deja parcurseseră o bună bucată de drum, când Garabas se opri brusc.

— Ce este? îl întrebă Lacuzon.

— Nu auzi nimic, căpitane? şopti munteanul.

Lacuzon ascultă.

— Nu, zise el în cele din urmă...

— Ascultă mai atent...

Lacuzon îngenunche şi-şi lipi urechea de pământ.

Auzi un zgomot rapid de paşi foarte îndepărtaţi.

— Adevărat, zise el, sunt oameni în urma noastră...

— Şi sunt numeroşi, adăugă Garavas după ce ascultase şi el. Sunt cel puţin douăzeci şi cinci-treizeci.

— Şi vin în fugă, reluă Lacuzon.

— Aşadar, ne urmăresc, zise Varroz.

— Aşa se pare. Dar cine... E imposibil să ştie sau să ghicească cine suntem...

— Cred, căpitane, zise Garabas, că ar putea foarte bine să fie banda de grişi care a reuşit să scape din castel şi care rătăceşte probabil pe aici...

— Foarte posibil... Să ne grăbim să trecem podul. Dincolo ne vor pierde urma.

Garabas îşi luă avânt şi începu să urce un deal în vârful căruia se afla podul de care vorbise căpitanul. Apoi se opri un moment.

Zgomotul de paşi se auzea din ce în ce mai aproape.

Cu siguranță că erau urmăriți.

— Ne-a trădat zgomotul căruței, zise Garabas.

— Ce să facem? întrebă Varroz.

— Să scăpăm mai întâi de această căruță, care ne întrerupe mersul şi ne stingherește mişcările... Să luăm corpul şi să-l ascundem în pădure, la stânga drumului, poate că nu ne vor descoperi, răspunse căpitanul.

Ridicară cadavrul pe umeri şi intrară în pădurea care acoperea toată partea muntoasă până la râu.

Varroz venea în urma lor.

Mai înainte, Garabas împinse căruța în față şi aceasta coborâse cu viteză la vale, sfărâmându-se de unul dintre parapetele podului.

Nu trecură nici cinci minute şi cei trei, ascunşi după o stâncă, la marginea drumului, văzură apărând banda urmăritorilor.

Erau într-adevăr cam treizeci de grişi.

Ajunşi la pod, urmăritorii se opriră câteva secunde lângă căruța sfărâmată. După această ezitare, o porniră din nou, suind repede coasta opusă.

— La stânga! Mereu la stânga! zise Lacuzon, şi să ne grăbim. Aici nu mai suntem deloc în siguranță. Bandiții s-ar putea să se întoarcă şi nu le va fi greu să dea de noi. Să alergăm până la râu şi să ne străduim să-l trecem. Dincolo,

ne vom îndeplini datoria şi vom petrece restul nopții în grota de pe țărmul apei.

După câteva minute de mers prin pădure, ajunseră la țărmul apei.

Aici se opriră să vadă dacă erau urmăriți.

Grişii urcaseră dealul şi se opriseră să asculte. Mirați că nu aud nimic înaintea lor, se întoarseră, căutând în toate direcțiile şi ascultând cu urechile lipite de pământ.

Lacuzon, Varroz Garabas fuseseră trădați de zgomotul făcut la trecerea printre copaci, căci grişii înțeleseseră că pădurea de la stânga drumului le servea drept adăpost. Aşa că se împărțiseră în trei grupuri: unii rămaseră pe drum, alții năvăliră în pădure şi ultimii o porniră de-a lungul apei.

— Nu ne putem salva decât trecând râul, zise Lacuzon, care e adânc, larg şi plin de ghețuri. Apoi, să ajungem la stânci fără întârziere. Nu cred să cunoască existența grotei şi, chiar dacă o vor descoperi, ne vom putea apăra.

— Colonele, ai praf de puşcă şi gloanțe?

— Da, răspunse Vrarroz.

— Şi tu, Garabas?

— Şi eu căpitane.

— Ei bine, să punem cornurile cu praf de puşcă la panglica pălăriei şi pistoalele la gât şi să ne grăbim.

Lacuzon trecu primul cu trupul preotului Marquis.

Zgomotul atrase atenția grişilor care, scoțând strigăte de bucurie, se strigau unii pe alții zicând:

— Iată-i!... Iată-i!

În acelaşi timp, traseră câteva focuri de puşcă în direcția fugarilor.

Niciunul din gloanțe nu-i loviră. Dar lumina cartuşelor făcu să fie văzuți cei trei care luptau împotriva curentului cu toată puterea brațelor lor robuste.

Urmă o nouă salvă şi gloanțele ajunseră până la aproape de Lacuzon.

— Curaj! murmură căpitanul. Încă puțin şi ajungem la mal.

Cei trei îşi dublară eforturile.

Deodată, se auzi o detunătură.

— Ah! strigă Varroz.

Şi bătrânul, ameţit, începu să bată apa cu mâinile.

— Ce ai? îl întrebă Lacuzon.

— Ajută-mă, făcu Varroz, ajută-mă... m-au nimerit...

Un glonţ îi sfărâmase umărul stâng.

Garabas, care se găsea la dreapta colonelului, se apropie de el.

— Sprijină-te de mine, îi zise el, am ajuns.

Strigătul scos de Varroz fusese auzit de grişi.

Trei dintre ei se aruncară în apă şi poate că ar fi fost urmaţi şi de ceilalţi, dacă cel care îi comanda nu i-ar fi oprit zicându-le:

— La ce bun? Să trecem podul şi să urmăm cursul apei pe cealaltă parte. Au un rănit cu ei şi îi vom prinde.

Cu toate acestea, fugarii ajunseseră la ţărm.

— Îngrozitor! Am un glonţ în umăr...

— Să ne odihnim un moment.

— Nu... nu... haide, voi avea putere să merg până la grotă!

— Să scăpăm mai întâi de aceşti bandiţi care sunt mai aproape de noi. Nu sunt mulţi.

— Fie, zise Varroz trăgându-şi sabia.

Lacuton întinse pe pământ cadavrul lui Pierre Marquis şi se ascunse după trunchiul unei sălcii. Colonelul şi Garabas îi urmară exemplul şi, în momentul în care grişii ieşeau din apă, se aruncară asupra lor.

Cei trei bandiţi căzură ca să nu se mai ridice.

Doi erau morţi, al treilea rănit de moarte.

— Acum, colonele, zise iar Lacuzon, la grotă! Şi să ne grăbim!

30

Varroz, slăbit, dar rezistent, se sprijini de Garabas, în timp ce Lacuzon îşi ridica de jos povara, şi toţi trei, orientându-se prin întuneric, porniră spre stâncile unde se afla grota.

Între timp, grişii trecuseră podul şi urcau în susul râului.

Ajunseră la locul unde credeau că o să-i întâlnească pe camarazii lor şi îi strigară.

Le răspunse un geamăt.

Căutară atunci în întuneric şi îl găsiră pe omul care era pe ducă şi care, adunându-şi toate puterile, se ridică pe jumătate şi murmură:

— Varroz... e Varroz...

— Ce zici? strigă şeful. Unul dintre acei oameni e Varroz?

— Da...

— De unde ştii?

— I s-au adresa cu colonele... şi au zis să meargă la grotă...

Grişul căzu pe spate fără suflare.

— Nu se poate, reluă şeful. Ce să caute Varroz aici, la ora asta şi fără escortă? Şi care să fie grota de care au vorbit?

— A, ştiu eu unde e grota! exclamă unul dintre oameni... E printre stâncile de lângă Champ-Sarrasin... Grota asta serveşte drept adăpost muntenilor lui Lacuzon...

— Atunci, continuă şeful cu mintea plină de tot felul de bănuieli, dacă unul dintre aceşti oameni e Varroz, s-ar putea foarte bine ca ceilalţi să fie Lacuzon şi Marquis. Ah! Ce treabă grozavă am face dacă ar fi aşa? Unul dintre ei e

rănit... sunt trei, iar noi 27... îi vom putea face prizonieri... Dar, mai întâi, să găsim grota.

Şi grişii se îndreptară şi ei spre stânci.

Grota în care Varroz, Lacuzon şi Garabas se duceau să găsească un adăpost, şi care, în Munţii Jura, e cunoscută încă şi astăzi sub numele de *Grota lui Varroz*, se găsea la o înălţime de aproape optzeci de picioare deasupra nivelului râului.

Ca să ajungi aici, trebuie să treci pe o potecă prăpăstioasă plină de mărăcini şi pietre.

Intrarea peşterii era îngustă şi scundă, întinzându-se pe o lungime de douăsprezece-cincisprezece picioare.

Această intrare dădea într-o cameră boltită, apoi urma un coridor îngust şi, în sfârşit, o a doua cameră fără ieşire.

Altădată, exista şi un al treilea coridor lateral în stâncă şi care ducea la Champ-Sarrasin. Dar un bloc enorm de piatră căzuse din boltă închizând această ieşire.

Era greu să ajungi până aici, chiar şi ziua când nimic nu împiedica mersul.

Drumul era foarte anevoios pentru cei trei oameni.

Cu toate astea, Lacuzon, Varroz şi Garabs, prin voinţa lor energică, ajunseră la grotă.

Muntenii se refugiară deseori aici ca să se adăpostească în cursul nopţii. Ei lăsaseră mai multe grămezi de paie.

Garabas strânse aceste paie, făcând din ele un pat pe care se întinse Varroz.

— Te simţi bine, colonele? îl întrebă Lacuzon.

— Nu, copilul meu. Sufăr al dracului, am pierdut mult sânge, nu mai am putere, sunt ca şi mort.

— În numele cerului, nu spune asta, colonele!

— Şi de ce n-aş spune-o, dacă e adevărat? I-am cerut lui Dumnezeu să mă cheme lângă Marquis... Mi-a îndeplinit rugămintea şi chiar cred, bietul meu Jean-Claude, că vei putea să ne îngropi pe amândoi în acelaşi mormânt. Numai

că aş fi vrut să mor ca soldat, într-o luptă adevărată, nu asasinat de acei bandiţi.

— Colonele, mă aduci la disperare... Nu te gândi la moarte... Vei trăi.

— Sunt sigur că voi muri... Dacă ar fi ziuă, ai vedea că sângele meu curge ca un izvor...

— Îl vom opri.

— Cum?

— Vom face comprese, colonele şi vom lega rana...

— La ce bun?

Căpitanul nu-l mai băgă în seamă, îşi rupse o parte din ce avea pe el şi îi strânse cât putu de bine rana.

Însă glonţul, zdrobindu-i umărul, rupsese fără îndoială o arteră, căci sângele, oprit vreme de câteva secunde, începu din nou să curgă trecând prin bandaj.

Deznădăjduit, Lacuzon lăsă să-i cadă capul în piept.

— Dumnezeule, ai milă de noi!

— Vezi că nu mai e nicio speranţă? îi zise Varroz. Atâta vreme cât vor mai rămâne câteva picături de sânge în bătrânul meu corp, voi trăi... Sper că Domnul îmi va deschide porţile paradisului... Am încredere... De altfel, preotul Marquis e sus, la dreapta tronului ceresc, şi, la nevoie, va pune o vorbă bună pentru mine...

Lacuzon plângea.

— Amândoi... amândoi în aceeaşi noapte... O! Dumnezeule, de ce ne loveşti aşa crud!

Varroz vorbi din nou:

— Culcă-te lângă mine pe patul de paie şi pune-ţi mâna pe fruntea mea.

Lacuzon se întinse lângă colonelul care părea că doarme.

Garabas, cu mâinile pe mânerul pistoalelor, stătea la intrarea peşterii cu spatele rezemat de stâncă şi cu privirea la pândă...

31

Trecu astfel o oră.

Luna, ieşind de după norii groşi şi negri care acopereau cerul, lumină palid intrarea în peşteră.

Deodată, Garabas tresări.

Auzise zgomotul uşor al unei pietre ce se rostogoleşte.

Garabas îşi încordă auzul şi îşi ţinu răsuflarea.

După o clipă, se auzi din nou un zgomot...

Auzi mărăcinii mişcându-se la o mică depărtare de peşteră.

Trecură câteva secunde.

Brusc, afară, în razele lunii, se arătă o umbră. Se apropie de intrare şi privi înăuntru, apoi se întoarse şi dispăru.

În acelaşi timp ,se auzi o voce:

— Ei! Camarazi!... Pe aici... I-am prins!... Iată intrarea în peşteră!

— La arme, căpitane, zise Garabas.

— Auzisem, răspunse Lacuzon, dar îmi era frică să nu-l trezesc pe colonel. – Ah, încă mai trăiesc! zise colonelul. Ajută-mă să mă ridic, copilul meu, şi pune-mi sabia în mână.

Varroz reuşi să se ridice cu mare greutate.

Grişii erau aproape.

Luna se ascunsese după norii groşi. Bandiţii se apropiară de intrare.

— E mai întuneric decât în iad aici! zise unul dintre ei. Să aprindem mărăcini ca să putem vedea.

Sfatul era bun şi ceilalţi îl acceptară imediat.

Aprinseră crengi de copaci şi o lumină vie apăru la intrarea în grotă.

În acelaşi timp, câţiva grişi se aplecară în interior.

Asta aştepta Garabas.

Trase cu amândouă pistoalele.

Căzură doi oameni.

Ceilalți se retraseră, scoțând gemete de furie.

Garabas cedă locul căpitanului. Acesta era şi el pregătit să tragă. Garabas îşi încărca din nou pistoalele.

Abia sfârşise că grişii alergau la asalt.

Cele patru focuri ale francomtezilor lăsară la pământ patru cadavre.

— Să încărcăm iar! zise Lacuzon.

Pierzându-şi cumpătul, asediatorii nu mai aveau curaj să se apropie de intrare şi trăgeau de la distanță.

Dar gloanțele lor loveau în boltă.

Descurajați, grişii întrerupseră tirul.

Apoi, ținură un mic sfat, după care, se auzi vocea şefului lor:

— Predă-te, Varroz, şi vei scăpa cu viață!

— Nu, pe toți dracii, nu mă voi preda! răspunse colonelul.

Deşi suferiseră pierderi mari, grişii nu se puteau retrage din fața a trei oameni dintre care unul era rănit.

Schimbară tactica.

Ridicară cadavrele celor morți şi se serviră de ele drept scut. În felul acesta, năvăliră în gangul care ducea la prima încăpere.

Gloanțele lui Lacuzon şi Garabas nu puteau să străbată prin scuturi.

Începu atunci o luptă corp la corp, în întunericul peşterii, foarte puțin luminată de ramurile care ardeau afară.

Grişii erau şase.

Francomtezii nu erau decât doi, căci nu putea fi socotit şi Varroz, care era pe moarte.

Atunci, se petrecu un lucru ciudat, aproape miraculos.

Eroul cu umărul zdrobit, cu vinele aproape golite de sânge, aproape fără viață, se însufleți deodată prin puterea voinței, merse cu paşi hotărâți până aproape de tovarăşii săi, care se apărau împotriva celor şase grişi, ridică sabia lui grea şi o lăsă să cadă de două ori.

Doi duşmani se rostogoliră la pământ cu capetele spintecate până la umeri.

Ceilalți o luară la fugă.

— Oh! făcu Varroz, lipind pe buze mânerul sabiei. Dumnezeul meu fii binecuvântat!... Acum pot muri!

Şi bătrânul soldat căzu în genunchi, apoi alunecă pe pământ cu sabia în mână.

— Tată! strigă Lacuzon, aşteaptă-ne!... Te vom urma!

— Crezi că se vor întoarce căpitane? întrebă Garabas.

— Da, şi cum ei mai sunt aproape douăzeci, iar noi numai doi, e clar că ne-a sunat ceasul din urmă... Suntem pierduți. Dar ne vom vinde scump pielea!

— Din păcate, nu mai putem trage decât de patru ori,

— Am un plan.

— Care?

— Vei vedea... Dă-mi cornul cu praf de puşcă al colonelului şi pe al tău.

— Iată-le.

— Acum vino.

Lacuzon se îndreptă, urmat de Garabas, spre a doua cameră a peşterii.

Căpitanul puse sub blocul de granit căzut din boltă tot praful de puşcă din cornul lui şi din cel al colonelului şi aşteptă cu pistolul în mână.

— Aha! zise Garabas. Încep să înțeleg, vrei să ne arunci în aer...

— Şi pe ei odată cu noi. Ce zici, Garabas?

— Zic că e o idee bună căpitane şi că ea îi va înveseli, acolo sus, pe colonel şi pe preotul Marquis.

— Nu-ți pare rău că mori aşa de tânăr, bietul meu Garabas?

— Deloc, căpitane.

— Ei bine, prietene, îmbrățişează-mă.

— Din toată inima!

— Acum, să ne facem rugăciunea şi să fim gata.

Trecură cinci minute.

Nu se auzea niciun zgomot, nicio mişcare la intrarea peşterii.

— Căpitane, zise Garabas, ce dracu fac bandiții ăia acolo?... Aş vrea să sfârşim odată.

Şi, cu nepăsare, Garabas începu să îngâne cântecul care servise drept semnal lui Lacuzon şi Raoul atunci când intraseră în Saint-Claude.

Abia sfârşise cel din urmă vers, că un zgomot mare le indică celor doi tineri că bandiții porniseră asaltul.

— Aşa mai înțeleg şi eu! zise Garabas.

Grişii, strecurându-se unul câte unul, străbătură şi intrară în prima cameră.

Aici se opriră şi, neştiind că mai e şi a doua cameră, se aruncară asupra zidurilor lovind cu săbiile şi scoțând strigăte înfiorătoare.

— A venit momentul! zise Lacuzon. Domnul să ne primească.

Apropie țeava pistolului de praful de puşcă şi trase.

Blocul de granit care despărțea cele două camere se ridică ca o frunză uscată suflată de vânt şi muntele se cutremură până în adâncurile lui.

Bolta peşterii se crăpă în două.

Cea a camerei unde erau grişii se surpă, acoperindu-i sub sfărâmături. Cea în care se găseau Lacuzon şi Garabas rămase nemişcată ca un arc de catedrală.

Când fumul se risipi, înmărmuriți că mai trăiau, văzură la lumina palidă a lunii, prin deschizătura bolții, treptele unei scări nesfârşite care urca până la Champ-Sarrasin.

Scăpaseră, erau liberi!

— Pe legea mea, căpitane, iată-ne veniți de pe lumea cealaltă! zise Garabas

32

Praful de puşcă, făcând explozie şi aruncând în aer blocul de granit, dăduse la iveală ieşirea şi scara care ducea la Champ-Sarrasin, scară făcută odinioară de srazini ca să scurteze drumul între câmp şi peşteră.

Trecând în a doua cameră, Lacuzon luase şi trupul lui Marquis.

Trupul lui Varroz dispăruse sub stânca prăbuşită, dând astfel colonelului un munte drept mormânt.

— Dacă Dumnezeu ne-a lăsat în viață, zise Lacuzon, înseamnă că are nevoie de noi... Să terminăm ce-am început!

Şi porniră să îndeplinească ultima dorință a preotului Marquis.

***

A treia zi după întâmplările de mai sus, o mare animație domnea pe străzile oraşului Dole.

Era ora unsprezece dimineața.

Prăvăliile erau închise, clopotele sunau, locuitorii în haine de sărbătoare străbăteau străzile.

O mulțime şi mai numeroasă se găsea pe înălțimile de la Lons-Saulnier.

Deodată,se auzi o exclamație generală.

Pe drumul dinspre Lons-Saulnier, apăru un nor de praf care înainta încet.

Venea un călăreț.

— Vine? îl întrebă mulțimea.

— Vine, răspunse călărețul, fără să se oprească.

— Trăiască Lacuzon! strigară cetățenii pe toate tonurile.

După un sfert de oră, se auzi un alt strigăt:

— Vine cortegiul!... Vine cortegiul!...

În frunte, veneau cincizeci de munteni.

Apoi, păşea Picior-de-Fier în fața a cinci sute de oameni.

Lacuzon şi Garabas, amândoi călare, mergeau înaintea unei căruțe ciudate.

În acel car, tras de patru boi, se găsea o cuşcă de lemn. În cuşcă, era un om legat, cu capul şi umerii goi. Pe cuşcă, era prinsă o mască neagră.

O mulțime de țărani scoteau strigăte de ură însoțind căruța şi îmbulzindu-se pe marginea drumului.

În urma căruței, veneau alți cinci sute de munteni.

Ticălosul din cuşcă era Antide de Montaigu.

— Trăiască Lacuzon! strigă mulțimea.

Doborât de durere, căpitanul nu se gândea decât la Marquis şi la Varroz, care nu mai erau.

Cortegiul ajunse în oraş şi se îndreptă spre sala parlamentului.

Muntenii îndepărtară mulțimea, îl scoaseră pe seniorul d'Aigle din cuşca lui şi îl duseră în sala parlamentului, unde trebuia să fie judecat.

Mulțimea se îndreptă imediat spre piață. În mijlocul ei, se ridică un eşafod, un rug şi o spânzurătoare.

După o oră, parlamentul hotărâse. În piață se făcu tăcere. Grefierul desfăşură pergamentul şi citi cu voce tare şi clară condamnarea la moarte.

„Astăzi, 16 noiembrie anul de grație 1638, noi, deputați ai parlamentului, în virtutea puterii date de țară şi confirmată de majestatea sa catolică Filip al IV-lea al Spaniei:

Judecând după numele lui Dumnezeu şi al provinciei Franche-Comté;

Considerând că Antide de Montaigu, conte şi senior d'Aigle, a făptuit crime de trădare împotriva ţării lui şi împotriva maiestăţii sale Filip al IV-lea;

Considerând că a conspirat pentru ruinarea ţării, aliindu-se cu duşmanii ei şi vânzând Franţei pe şefii munţilor;

Având în vedere că, aceste crime sunt dovedite;

Îl declarăm pe seniorul de Montaigu trădător; ordonăm să fie dat morţii, corpul lui să fie ars, iar cenuşa aruncată în vânt; însă, aprobând cererea căpitanului Jean-Claude Pros, lăsăm acestuia din urmă libertatea de a alege pedeapsa pe care trebuie s-o suporte Antide de Montaigu, senior d'Aigle.

Dată de parlamentul din Dole.

Pentru membrii parlamentului:

Preşedinte *Boivin*

Din toate piepturile ţâşniră strigăte de bucurie.

— Dreptate! Dreptate! strigă poporul.

— Trăiască parlamentul!... Trăiască căpitanul Lacuzon!

Când mulţimea se linişti, vocea grefierului se auzi din nou:

— Jean-Claude Pros, ce pedeapsă alegi? Vorbeşte, ţi se va face pe voie.

— Într-o zi, răspunse Lacuzon, seniorul d'Aigle, întrebat de cardinalul de Richelieu, a spus, vorbind despre Marquis: *„Pentru acest om nu există decât o pedeapsă, spânzurătoarea."* Antide de Montaigu, senior d'Aigle, îţi impun pedeapsa talionului. Securea călăului nu-ţi va atinge capul infam! Pentru tine e spânzurătoarea, şireangul!

Apoi, plimbându-şi privirea peste mulţimea atentă, Lacuzon adăugă:

— Războiul s-a sfârşit, provincia e liberă şi independentă. Trăiască Franche-Comté!

— Trăiască Franche-Comté! repetă poporul. Trăiască apărătorii ţării!

***

A doua zi, în catedrala din Dole, se celebra o căsătorie fără pompă.

Raoul de Champ-d'Hivers îşi lega numele de Eglantine, în faţa căpitanului Lacuzon, a baronului Tristan de Champ-d'Hivers, a Blanchei de Mirebel şi a bătrânei Magui.

În adâncul inimilor, aveau o mare bucurie, dar şi o mare tristeţe.

Pierre Pros lipsea! Marquis lipsea! Varroz lipsea!

Imediat după ceremonie, Lacuzon lua calea munţilor. Se grăbea să se roage încă o dată la mormântul necunoscut care păstra pentru totdeauna secretul rasei roşii.

CUPRINS

Partea întâi
Partea a doua
Partea a treia